

"Bare et spørsmål?"

*Spørsmålsformuleringer i norske partilederutspørringer fra
valgkampdekning ved stortingsvalg.*

Sonia Arisland

Masteroppgave i retorikk og språklig kommunikasjon
ved institutt for lingvistiske og nordiske studier
UNIVERSITETET I OSLO

15.05.2012

© Sonia Elizabeth Arisland

2012

“Bare et spørsmål?” – Spørsmålsformuleringer i norske partilederutspørringer fra valgkampdekning ved Stortingsvalg.

Sonia Arisland

<http://www.duo.uio.no/>

Trykk: Reprosentralen, Universitetet i Oslo

Sammendrag

Oppgaven er en analyse av partilederutspørringene på TV-kanalene NRK og TV2 før stortingsvalget i 2009. Analysen fokuserer på journalistenes spørsmål- og responsformuleringer og kategoriserer disse med analyseverktøy fra samtaleanalyse, retorikk og pragmatikk. I sammenlikning med analyse av partilederutspørringene fra 2005, undersøkes det i oppgaven hvorvidt journalistene forskjellsbehandler bestemte partier eller partiblokker, og om TV-kanalene skiller seg fra hverandre i likebehandling eller forskjellsbehandling.

Forord

En gang i løpet av mitt første skoleår skal min lærer Eva ved Vestli skole ha sagt til min mor: ”Jeg synes hun er litt tidlig ute med å være skolelei. Men jeg tror nok hun kommer til å ende opp som filolog etter hvert”.

Skoletrettheten avtok, og her sitter jeg med denne masteroppgaven i hendene. Jeg håper at jeg ikke bare gir min snille gamle lærer rett, men at det i tillegg viser seg at jeg ble en ganske god filolog. Arbeidet med oppgaven vært givende og lærerikt på alle de måtene jeg forventet det skulle være, og i tillegg har jeg plukket opp en mengde uforutsette lærdommer og innsikter underveis. Etter flere års masterstudium er jeg langt fra skolelei.

Jeg er så heldig at jeg har fått mye hjelp fra venner og familie til å kunne gjennomføre alt det arbeidet en masteroppgave krever. Derfor vil jeg rette en hjertelig takk til:

Veileder Jan Svennevig, som foreslo denne oppgaven for meg, og som har fulgt meg opp med tilstedeværelse, positivitet og tilgjengelighet; alt man kan ønske seg i en veileder.

Pappa Kjell Øystein Arisland for gjennomlesing og mattekunnskap, og all øvrig hjelp og støtte.

Min gode venninne og logoped Helmine Bratfoss for gjennomlesinger og oppmuntring.

Mine venner på Fluxpod Information Exchange for innspill, tålmodighet, kritikk og et tiltrengt spark i baken i ny og ne.

De snille foreldrene Wenche Arisland, Vigdis Bratfoss, Egil Dahl og Rune Bratfoss for all hjelp og barnepass.

Og sist, men aller mest: Mine to fine unger Ludvig og Matilde for tålmodighet og glede, og barnefar Magnus Bratfoss all den kjærlighet, moralske støtte og fritid jeg har fått underveis til skrivingen.

Innholdsfortegnelse

1	Innledning	1
1.1.1	Partilederutspørringene	2
1.1.2	Valgkampdekning på TV	3
1.1.3	Oppgavens mål og oppbygning.....	6
1.1.4	Tidligere forskning på partilederutspørringer	6
1.1.5	Forhåndsantakelser	8
2	Teori og metode	10
2.1	Om kontekst.....	10
2.1.1	Situasjonskontekster i utspørringene.....	12
2.2	Samtaleanalyse	12
2.2.1	Institusjonell samtale.....	13
2.3	Logos, etos og retorisk situasjon	15
2.3.1	Etos, logos og argumentasjon.....	16
2.3.2	Det påtrengende problemet og sjanger	19
2.4	Pragmatikk.....	20
2.4.1	Språkhandlinger	21
2.5	Spørsmålets funksjoner.....	23
2.6	Metode	24
2.7	Transkripsjon	24
2.7.1	Transkripsjonsnøkkel	25
2.7.2	Kategorisering av spørsmål	26
3	Spørsmålskategorier	27
3.1.1	Clayman og Heritage – utviklingen av spørsmålsstrategier	28
3.1.2	Spørsmåldesign	30
3.1.1	Datagrunnlag	31
3.2	Responsstyrende spørsmål.....	32
3.2.1	Fortell/forklar/utdyp-spørsmål	33
3.2.2	Komplekse spørsmål	35
3.2.3	Enten/eller-spørsmål.....	38
3.2.4	Ja/nei-spørsmål.....	40
3.2.5	Gjentakelse av forrige spørsmål	43

3.2.6	Løfte/garanti-spørsmål	46
3.2.7	Oppsummering av responsstyrende spørsmål	48
3.3	Påståelige spørsmål.....	50
3.3.1	Kommenterende spørsmål.....	52
3.3.2	Ja/nei-spørsmål med vekting.....	54
3.3.3	Negativt formulerte spørsmål.....	57
3.3.4	Reformulering med slutning.....	59
3.3.5	Påståelig presupposisjon	62
3.3.6	Oppsummering spørsmål med påståelighet.....	65
3.4	Spørsmål som uttrykker kritisk innstilling	68
3.4.1	Spørsmål som uttrykker skepsis til innhold i foregående tur	69
3.4.2	Negativ reformulering av svar.....	71
3.4.3	Spørsmål som bygger på kritisk presupposisjon	73
3.4.4	Forklaringsproblem	75
3.4.5	Milde forklaringsproblemer	77
3.4.6	Sterke forklaringsproblemspørsmål	80
3.4.7	Milde og sterke forklaringsproblem kombinert	83
3.4.8	Oppsummering av spørsmål som uttrykker kritisk innstilling	84
3.5	Intervjuers respons.....	87
3.5.1	Nøytral respons	88
3.5.2	Reformulering av svar i foregående tur.....	89
3.5.3	Respons som uttrykker tvil/konstruksjon av skepsis.....	91
3.5.4	Avvisning/irrettesettelse av foregående tur	93
3.5.5	Oppsummering av respons	95
4	Resultater	98
4.1.1	Resultater ut fra tre dimensjoner av pågåenhet	99
4.1.2	Dimensjoner av pågåenhet i intervju med rødgrønne og borgerlige: regjering versus opposisjon – og Frp.....	101
4.1.3	Fordeling over partier	103
4.1.4	Favorisering av enkeltpartier?	105
4.1.5	Oppsummering av funn – Haug m.fl og Rognmo	106
5	Diskusjon av resultater	108
5.1.2	Deliberativ retorikk	109

Litteraturliste.....	111
Vedlegg	114

1 Innledning

14 september 2009 var det stortingsvalg. I ukene før hadde det foregått en intensiv kamp om regjeringsmakt via medier, stands og en røre av pamfletter, ballonger, roser og vafler. Den sittende regjeringen bestod av trepartikoalisjonen Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, kalt den rødgrønne regjeringen. De største opposisjonspartiene bestod av Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig folkeparti og Venstre; de såkalt borgerlige partiene. Den rødgrønne regjeringen var en flertallsregjering som gikk til valg som regjeringskoalisjon i 2005 og vant valget den gang. I Norge blir stortingsvalg avholdt hvert fjerde år, og alle statsborgere over 18 år kan avgi stemme. Dette medfører et behov for kommunikasjon mellom politikere og potensielle velgere, slik at velgerne kan gjøre informerte valg om de velger å avgi stemme. TV er fortsatt det mest sentrale mediet for kontakten mellom politikere og velgere.

I denne masteroppgaven undersøker jeg hvordan noe av kommunikasjonen mellom politikere og velgere foregikk på TV i ukene før valget. Gjennom sin mediering og filtrering av politikernes kontakt med velgere, er nyhetsredaksjoner og journalister en sentral og aktiv deltaker i demokratiet og den politiske kommunikasjonen. Derfor kan samtaleanalyse og retorisk analyse av hvordan denne kommunikasjonen foregår gi viktige innsikter om hvordan demokratiet vårt fungerer. I analysen undersøker jeg en bit av valgkampen som foregikk på TV i 2009. Partilederspørringene er unike programmer der politikere får taletid rett ut til befolkningen uten å måtte konkurrere med andre politikere om ordet og virkelighetsbeskrivelsen. Det er en samtale mellom politiker, journalist og velger. Journalisten skal ut fra presseetiske idealer skal være en nøytral deltaker med interesse for å formidle virkeligheten balansert og rettferdig. Denne oppgaven er en analyse av hvordan journalistene forvalter ansvaret denne rollen gir dem. I oppgaven analyserer jeg journalistenes spørsmålsformuleringer i partilederspørringene fra 2009 med utgangspunkt i et sett med spørsmålskategorier og analyseverktøy. Underveis sammenlikner jeg det jeg finner med Anna Solvoll Rognmos (2009) analyse av partilederspørringene fra 2005.

Da den rødgrønne partikoalisjonen gikk til valg som koalisjon i 2005 satt tre av de borgerlige partiene som i en mindretallsregjering. Denne regjeringen besto av Høyre, Venstre og Kristelig folkeparti. Fremskrittspartiet var ikke en del av den borgerlige regjeringen. De rødgrønne stilte altså til sitt første gjenvalg som koalisjon i 2009, mens de borgerlige utgjorde

en opposisjon med fire partier der et mulig samarbeid skulle forhandles fram etter valget. I valgkampen var dette mulige samarbeidet, og framstillingen av en mangel på en avklart koalisjon på borgerlig side, et gjennomgående tema i mediedekningen.

1.1.1 Partilederspørkingene

I oppgaven analyserer jeg spørsmålsformuleringer i partilederspørkingene fra 2009. Disse ble sendt i to TV-kanaler i løpet av ukene før valgdagen. På NRK sendte de åtte utspørkinger med partiledere fra de største politiske partiene, og på TV2 sendte de syv. NRK sendte altså én utspørking mer enn TV2. Dette var fordi NRK utførte en utspørking med Torstein Dahle fra partiet Rødt, noe ikke TV2 gjorde. I de øvrige syv utspørkingene korrelerer det mellom NRK og TV2 hvem som blir intervjuet. NRK og TV2 valgte forskjellige tilnærminger til utspørkingene. NRK hadde to journalister til å intervju en enkelt partileder av gangen, mens TV2 hadde én journalist som intervjuet på tomannshånd med partilederne. Intervjuerne var i NRK journalister Magnus Takvam og Sigrid Sollund, og i TV2 var det journalist Pål T. Jørgensen. De som ble intervjuet var:

- Torstein Dahle / Rødt (kun i NRK)
- Kristin Halvorsen / Sosialistisk Venstreparti
- Liv Signe Navarsete / Senterpartiet
- Jens Stoltenberg / Arbeiderpartiet
- Erna Solberg / Høyre
- Lars Sponheim / Venstre
- Dagfinn Høybråten / Kristelig folkeparti
- Siv Jensen / Fremskrittspartiet

Utspørkingene i NRK foregikk i et studio der journalistene sto bak hver sin talerstol vendt mot partilederen, som sto på motstående side i rommet. Intervjuet blir sendt på TV inneklemt i en større valgsending, kalt “VELG! 09”. Utspørkingene i TV2 var satt i et mørkere belyst studio der Jørgensen og partilederen satt vendt mot hverandre i det som ser ut som behagelige stoler.

TV2-utspørringene har dermed et mer intimt “tett-på” uttrykk enn NRK-utspørringene, der deltakerne er plassert lenger unna hverandre og står oppreist.

I oppgaven sammenligner jeg forekomster av forskjellige spørsmål- og responstyper mellom utspørringene i 2005 og 2009. Partiledertspørringene i 2005 skiller seg fra utspørringene i 2009 i noen kontekstuelle faktorer. I 2005 hadde NRK med leder for de representerte partienes ungdomspartier, men dette er endret i 2009, slik at det i 2009-materialet kun var en representant som ble intervjuet per parti. I tillegg hadde begge kanaler i 2005 to intervjuere, noe som er endret i 2009, da TV2 stiller med bare én intervjuer.

Analysen baserer seg på kategorisering av 14 utspørringer per valgår: 7 i NRK og 7 i TV2. Der jeg sammenligner mellom utspørringene fra 2005 og fra 2009 er det altså tall og forekomster basert på til sammen 28 utspørringer det er snakk om. Utvalget som er gjort i undersøkelsen gjort av komparative hensyn. Det er gjort slik for å kunne foreta en nærmest mulig sammenlikning av materialet, og for at analysen skal kunne brukes i en videreføring av forskningen i eventuelle oppfølgende prosjekter.

1.1.2 Valgkampdekning på TV

”Vi skal bli folkets valgvinner” sier NRKs nyhetsredaktør Jon Gelius i ingressen i en sak om NRK og TV2s valgkampdekning for 2009. Valgkampdekning på TV er mer enn kamp om regjeringsmakt og ministerposter, det er også en kamp om seertall:

”NRK tar mål av seg på å bli folkets valgvinner. Jeg er sikker på å innta den posisjonen også i år og vi har i de siste månedene gjort mange anstrengelser på å fornye oss uten å miste vårt enorme konkurransefortrinn både på soliditet, troverdighet og tyngde, sier nyhetsredaktør i NRK, Jon Gelius, til Kampanje” (Hauger, 2009).

Sitatet over viser at nyhetsredaksjonen ikke legger skjul på at seertallene teller betydelig i redaksjonelle avgjørelser om valgkampdekning. Videre i saken kan Gelius fortelle at i tillegg til partiledertspørringer, vil NRKs valgsendinger vil by på komikere og reality-deltakere, mens TV2s informasjonssjef Marianne Røiseland vektlegger valggrafikk og visuelle opplevelser. Det er ikke bare politikk som skal formidles til velgere, for journalistene forteller at seerne skal også ”underholdes” med ”opplevelser”.

TV-mediet dominerer fortsatt valgkampen. Selv om de fleste norske borgere i dag har internett og tilgang på mengder av informasjon om regjeringen, partipolitikk og politiske prosesser. Effekten av den voksende utbredelsen av sosiale medier gjør at avstanden mellom

vanlige borgere og politikere mindre enn noen gang, da man kan følge toppolitikere og ministre tett på nettsteder som Twitter og Facebook. Alt fra statsministerens rugende and, tullebilder av kunnskapsministeren til fortløpende informasjon om deres deltakelse på små og store nasjonale og internasjonale møter ligger tilgjengelig for den som søker det opp vil se. Allikevel er TV fortsatt den mest sentrale kilden til informasjon om politikk i valgkamp til velgerne. En undersøkelse av TNS Gallup viste at bare 16% av internettbrukere svarte at de brukte sosiale medier til å diskutere eller tilegne seg informasjon om valgkampen, og at bare 8% mente de ble påvirket av det (tnsgallup, 2009) (Johansen, 2011). Det ligger også mange retoriske muligheter i tv-mediet, i at politikerne med ansikt, kropp og stemme kan snakke direkte til velgerne, og forklare og forsvare sin politikk i et kontekstangivende program. Med redaksjoner som skal sørge for balansert og bred dekning skal også seeren lettere kunne danne seg et bilde av helheten, heller enn for eksempel i fragmentariske drypp på 140 tegn på nettet. Spørsmålet blir da om tv-redaksjonene faktisk følger opp disse mulighetene, og presenterer en reell balansert og helhetlig dekning.

I valgkampen 2009 hadde NRKs utspøringer seertall fra rundt 344 000 (Krf) til 581 000 (Frp), mens TV2 hadde på det laveste 155 000 (Sp) seere og 354 000 (Frp) seere på det meste (Lianes, 2010: 67). Dette er relativt høye seertall sett i sammenheng med befolkningsantallet. I tillegg til en høy seeroppslutning er også *hvem* som ser på utspørringene verdt å merke seg. Clayman og Heritage (2002, s 342) påpeker at selv om nyhetsintervjuer (som utspørringene) har lavere seertall sammenliknet med diverse underholdningsprogrammer, så har de en sterk representasjon av samfunnsengasjert kulturelite i publikum. Publikum består i stor grad av de fleste som er spesielt interessert i politikk, slik som andre politikere, journalister, eksperter, og øvrige debattanter som ofte får ytre seg i offentligheten. Disse evaluerer utspørringene og de politiske debattene, og de videreformidler sine synspunkter, samt fragmenter og enkeltuttalelser, til et større publikum via andre tv-programmer, aviser, radio og sosiale medier i det Krogstad kaller en "flermedial runddans" (2006:42). Journalistene utpeker vinnere og tapere i utspørringene og gir karakterer med terningkast. Om Lars Sponheim gir garantier i løpet av en utspørring, vil det være stor sannsynlighet for at dette blir brakt videre i andre medier, med kommentarer og vurderinger underveis.

NRK er en stat- og lisensfinansiert TV-kanal som krever obligatorisk betaling fra alle som bor i Norge og eier et TV-apparat. Dette gjør at kanalen har en lovfestet høy grad av samfunnsansvar som nyhetsformidlere i det at de eies av folket. I regjeringens vedtatte plakat

for NRK, er det stadfestet hva NRKs rolle i demokratiske prosesser skal være. Ifølge plakaten, (Regjeringen, 2009) skal NRK påvirke og oppfylle “demokratiske, sosiale og kulturelle behov i samfunnet”. Dette befester NRKs samfunnsansvar som aktør i demokratiske prosesser. Videre står det at NRK skal fremme offentlig samtale, bidra til at “befolkningen får tilstrekkelig informasjon til å kunne være aktivt med i demokratiske prosesser” og ha en “bred og balansert dekning av politiske valg”. NRK har altså som oppgave å formidle og opplyse folket i valgprosessen. I tillegg har NRK en vaktbikkjerolle; kanalen har som “oppgave å avdekke kritikkverdige forhold”. Plakaten vektlegger også blant annet redaksjonell uavhengighet og upartiskhet, saklighet og analytisk tilnærming (Regjeringen, 2009). Plakaten inneholder altså svært tydelige føringer for hva slags rolle NRK skal oppfylle i demokratiet, ved at de skal etterstrebe klart definerte etiske idealer for journalistikken.

Selv om TV2 er reklamefinansiert, medfølger konsesjonen for å drive tv-kanalen også visse bestemmelser for samfunnsansvar ved bestemmelser om at de skal drive nyhetsdekning og dekke et bredt spekter av interesser i samfunnet. Uten statlig finansiering er TV2 avhengig av å selge inn reklametid mellom sine programmer, og er derfor i konkurranse med NRK om seerne. Det forbud mot å sende politisk reklame i Norge, noe som medfører at TV2s valgkampdekning ved lov bør ha en noenlunde balansert og representativ dekning, slik at det ikke kan oppfattes som fordekt reklame. Ifølge Haug, Koppang og Svennevig (2010) var det ved valget i 2005 en stor andel velgere som oppga NRK og TV2 som sine primære kilder til informasjon om valget, samtidig som over halvparten av velgerne bestemte seg for hvilket parti de skulle stemme på i løpet av valgkampen. Dette innebærer at NRK og TV2 kan sies å utøve en ganske stor innflytelse på utfallet av Stortingsvalg i Norge, og understreker viktigheten av en god og balansert dekning av valgkampen.

Men samtidig som TV-kanalene har viktige samfunnsoppgaver, kan konkurranseaspektet og kampen om seere virke dominerende i TV-kanalenes dekning av seg selv. På NRKs egne nettsider ligger for eksempel saker med overskrifter som ”NRK fester valg-grepet” og ”NRK ble folkets valgvinner”. Dette fokuset kommer tydelig til uttrykk der nyhetsredaktørene snakker om hvilken underholdningsverdi de har å tilby velgerne, og vektlegger hvilke programmer som tiltrekker flest seere i valgdekningen. Et spørsmål som presser seg på blir da om det er en fare for at seerfokuset overskygger de oppgavene samfunnsansvaret forplikter dem til å følge?

1.1.3 Oppgavens mål og oppbygning

Hovedfokuset i denne analysen er å se om det finnes belegg for en påstand om at journalistene forskjellsbehandler partier i utspørringene. Dette gjør jeg ved å undersøke journalistenes spørsmålsformuleringer i partilederutspørringene. I tillegg undersøker jeg om det er forskjeller eller likheter mellom TV-kanalene NRK og TV2 hvordan de behandler partiene, og om eventuell forskjellsbehandling er gjennomgående. Analyse materialet er partilederutspørringene fra 2009, som blir supplert med sammenlikning av forekomster av spørsmål- og responstyper i utspørringene fra 2005.

Oppgaven er delt opp i 5 hoveddeler. I del 2 presenterer jeg analyseverktøy og teoretisk overbygning for oppgaven. Dette baserer seg i hovedsak på samtaleanalyse, retorisk etos og språkhandlinger. I del 3 viser jeg spørsmålskategoriene med sammenliknende prosentpoeng forekomster i utspørringene fra 2005 og 2009 underveis. I del 4 analyserer jeg de overordnede resultatene analysen har gitt. I del 5 drøfter og diskuterer jeg funnene.

1.1.4 Tidligere forskning på partilederutspørringer

Denne oppgaven er en videreførelse av Haug m.fl (2010) og Rognmos (2009) analyser av norske partilederutspørringer. Haug m. fl. analyserte blant annet om journalistene var partiske i velkomster i spørsmålsstilling i partilederutspørringene fra 2005. I tillegg undersøkte de om journalistene stilte spørsmål innenfor like eller ulike temaer i de forskjellige utspørringene. I sine analyser fant de at journalistene i NRK forskjellsbehandlet borgerlige partier negativt i velkomstene, mens TV2 brukte standardisert velkomst, og likebehandlet som følge av dette partiene. I temaundersøkelsen fant de at både TV2 og NRK stilte forskjellige spørsmål til forskjellige partier, og fremhevet partipolitiske forskjeller i kontroversielle saker (Haug m.fl., 2010).

I sin analyse i *Spørsmålets retorikk* undersøkte Rognmo om partiskhet hos journalistene kunne påvises i spørsmålsformuleringene i partilederutspørringene fra 2005. Rognmo bygger sin analyse på spørsmålskategorier utviklet i Clayman og Heritages (2002a og b) analyser av nyhetsintervjuer og intervjuer med presidenter Eisenhower og Nixon. Borgerlige partier fikk i 2005 sterkere kritisk behandling enn rødgrønne. Dette fant Rognmo at gjaldt i både NRK og TV2, og tilbakeviste dermed Haug m.fl. sine funn om likebehandling i TV2. Samtidig viste analysene at NRK noe mer kritiske med de borgerlige enn TV2 var (Rognmo, 2009:129).

Rognmo påpeker i sine funn at utspørringene har en form som minner mer om avhøret enn det politiske intervjuet, og det stilles spørsmål ved at journalistene i løpet av utspørringene kommer med evaluerende kommentarer om partiledernes utsagn (Rognmo, 2009: 131).

Margareth Sandvik sammenliknet to partilederutspørringer sendt på NRK i 1999. For å belyse eventuell partisk behandling av de to undersøkte hun velkomstsekvens, tema/temautvikling, reformulering/stråmann, personangrep, avbrytelser og smil, latter og humor (Sandvik, 2004: 19). Gjennom samtaleanalytisk nærundersøkelse av partilederutspørring med Valgerd Svarstad Haugland (Krf) og Kristin Halvorsen (SV) fant hun betydelige forskjeller i behandlingen av de to. Haugland fikk en langt mer kritisk behandling enn Halvorsen, og det ble også konkludert med at de to journalistenes intervjustil viste forskjellig grad av pågåenhet og kritisk holdning. Sandviks analyse viser at det kan være store forskjeller mellom enkeltstående utspørringer, og gjør det interessant å undersøke om dette peker på en generell tendens av partiskhet mot bestemte partier.

Det har også tidligere blitt gjort analyser av partilederutspørringene fra 2009. Dorthé Moe Lianes analyserer tema og temautvikling i utspørringene i sin masteroppgave *Partilederutspørringene 2009. – En innholdsanalyse*. Lianes kategoriserer spørsmål etter tre hovedtyper: *spillorientert*, altså spørsmål som handler om spill om strategier for å oppnå maktposisjon, og som for eksempel mulige allianser for partiet og lignende (Lianes, 2010: 28), *saksspørsmål* (som handler om intervjuobjektets ståsted i politiske saker) og *kort svarsspørsmål* (som består for det meste av seerspørsmål i NRK). I analysen fant Lianes at TV2 og NRK er nokså samstemte i fordelingen av spillspørsmål. Begge kanaler bruker ca en fjerdedel av tiden i utspørringene på spillspørsmål, og det var borgerlige partier som fikk flest av disse. Lianes undersøker også i hvilken grad utspørringene tar opp de forskjellige partienes uttalte kjernesaker, samt hvilke temaer som blir tatt opp i utspørringene. Det er store variasjoner i disse forekomstene, noe som kanskje kan støtte Haug m.fl. i sin kritikk av et *etos over logos*-fokus i utspørringene. Det vil si at et sterkt fokus på enkelte partis saker, samt en orientering mot kontroversielle temaer som innebærer et fokus på det enkelte partis karakter og partipolitiske forskjeller, snarere enn hvordan de forskjellige partiene vil løse større politiske problemer (Haug m.fl., 2010:92). I min oppgave er det først og fremst å undersøke spørsmålsformulering med samtaleanalyse som er fokus, og jeg går ikke inn i hvilke temaer og politiske saker som blir tatt opp i utspørringene da det ville bli for omfattende innenfor rammene av denne masteroppgaven.

1.1.5 Forhåndsantakelser

Etter å ha sett gjennom utspørringene fra 2009, satt jeg med noen forestillinger om hvordan utspørringene foregikk. Ut fra den kunnskapen jeg hadde om hvordan spørsmålsformuleringen var i utspørringene fra 2005, og det jeg visste om partipolitikken og partikoalisjonene, formet jeg meg noen tanker om hva jeg trodde jeg ville finne i analyse av utspørringene. Dette har jeg formulert i to forhåndsantakelser:

Forhåndsantakelse 1

Som en følge av partienes maktposisjon i regjering vil de sittende regjeringspartiene bli stilt flere kritiske spørsmål i utspørringene. De sittende regjeringspartiene og deres partiledere vil sannsynligvis få flere spørsmål om for eksempel løfter fra forrige valgkamp var overholdt, som vi si at de vil få flere kritiske spørsmål om for eksempel løftebrudd og andre misforhold mellom ord og gjerning. Samlet sett vil altså fordeling av spørsmålstyper per partiblokk påvirkes av hvem som sitter i regjering.

Partiblokken som sitter i regjering vil bli behandlet mest kritisk og derfor få flere spørsmål under spørsmålshovedkategorien kritisk innstilling enn opposisjonen.

Antakelsen springer ut fra at kritiske spørsmål rettes bakover i tid mot tidligere uttalelser og løfter om politikk som skal gjennomføres. En flertallsregjering skal ha vært i posisjon til, og skal ha hatt makten til, å gjennomføre den politikken de har lovet velgerne at de skal. Det vil være truende mot troverdigheten til de gjeldende partiene å bli stilt spørsmål som impliserer at de ikke gjort som de har sagt eller ikke står ved det de mener.

Forhåndsantakelse 2

En sittende flertallsregjering vil få sterkere kritisk behandling enn en sittende mindretallsregjering. I 2005 var sittende regjering en borgerlig mindretallsregjering som var satt sammen av Høyre, Venstre og Krf. Den sittende rødgrønne regjeringen i 2009 hadde gått til valg som en trepartikoalisjon med SV, Sp og Ap, og vunnet med flertall. Det innebærer at den rødgrønne regjeringen, gjennom sitt samarbeidsprosjekt gjennom valgkampen vil ha forpliktet seg sterkere til å følge opp bestemte løp og politiske linjer de har lagt opp overfor

velgerne. Derfor vil den rødgrønne flertallsregjeringen i 2009 få sterkere kritisk behandling enn den sittende mindretallsregjeringen i 2005.

Sittende flertallsregjering i 2009 vil få sterkere kritisk behandling (i form av flere kritisk innstilte spørsmål) enn sittende mindretallsregjering i 2005.

2 Teori og metode

I denne delen presenterer jeg det teoretiske grunnlaget og framgangsmåten som ligger jeg har brukt til analysene i denne oppgaven. I oppgaven har jeg brukt teoretiske verktøy og forståelse som jeg har tilegnet meg i løpet av bachelor- og masterstudier i retorikk. Utvelgelsen av teoretisk rammeverk og begreper som blir brukt springer ut fra det analyseapparatet jeg har fulgt for å kunne sammenligne med tidligere analyser. Jeg har valgt å legge vekt på det jeg har funnet å være mest relevant i undersøkelsen av spørsmålsstillingene. Det er i hovedsak en empirisk samtaleanalytisk tilnærming jeg har til analysene, der analyseverktøy fra flere retninger innen kommunikasjonsforskning blir tatt i bruk, fra samtaleanalyse, retorisk analyse og pragmatikk. Det teoretiske grunnlaget jeg vil presentere er først kontekstforståelse, samtaleanalyse, retoriske analyseverktøy, og språkhandlinger.

Metode for analysen har vært vekselvis empirisk og teoretisk. Utspørringene ble i første omgang sett, lyttet til og transkribert. Analyseapparatet for kategoriseringen er brukt for å identifisere og klassifisere spørsmål, og den samfunnsmessige, journalistiske og politiske konteksten har blitt tatt hensyn til i vurderingene.

I det følgende vil jeg presentere de teorier, begreper og hvilken framgangsmåte jeg har brukt i mine analyser.

2.1 Om kontekst

For å kunne analysere partilederutspørringene må man ha kjennskap til *konteksten* de forekommer i, altså de kulturelle, situasjonelle og tekstuelle landskapet, rammene og forutsetningene for utspørringene. For å analysere partilederutspørringene har jeg først identifisert og notert de kontekstuelle faktorene som ligger til grunn for kommunikasjonen i partilederutspørringene. Kontekstforståelsen i analysene er basert på Michael Hallidays sosialesemiotiske kontekstbegreper. Før jeg går videre med å gjøre rede for kontekstforståelse vil jeg presisere at når jeg i denne sammenhengen snakker om *tekst* mener jeg dette i utvidet forstand. Kjell Lars Berge definerer tekst på denne måten:

”Tekster er ytringer som deltakerne i en viss kultur gir en spesielt avgrenset status eller verdi, der det i kulturen er utviklet tekstnormer som gis tekstverdi, og hvordan slike tekster ordnes” (Tønnesson (red), 2002:236).

Her viser Berge til at *ytringer* også kan være hele tekster, men for ordens skyld vil jeg i denne oppgaven snakke om ytringer som knyttet til det som blir sagt i en enkelt taletur (mer om det nedenfor). Selv om partilederutspørringer på TV ikke omtales som tekster i tradisjonell forstand, kaller jeg de for dette i min oppgave. Den er grunnleggende for forståelsen av hva kommunikasjon er; at all meningsskaping skjer i en kontekst. Kontekstbegrepet deles opp i tre deler: En *kulturkontekst*; ”de konvensjonelle ressursene og begrensningene deltakerne har som deltakere i ulike kulturelle fellesskap” (Svennevig, 2001: s 89), en *situasjonskontekst*; ”de umiddelbare omgivelsene for teksten: her-og-nå-situasjonen” (Maagerø, 2005:s 60) og en *tekstuell kontekst*, altså de tekster som går forut for og som det er grunn til å anta at kommer etter den teksten som produseres der og da, her og nå. Halliday skriver om hvordan konteksten er avgjørende for at kommunikasjon skal gi mening, altså avgjørende for hva deltakerne trekker ut av informasjon fra det som blir sagt:

”Konteksten sier oss som språkprodusenter og mottakere at noe mening er mer aktuell enn annen mening i den aktuelle situasjonen. På denne måten hjelper konteksten oss i den daglige kommunikasjonen. Vi foretar gjetninger om språk på bakgrunn av konteksten samtidig som språket er med på å etablere konteksten. For å forstå språk i bruk må vi forstå og kunne beskrive den konteksten som språkbruken er en del av” (Berge, Coppock og Maagerø, 1998).

Dette betyr at hva som blir forstått som meningen i det som blir sagt blir trukket ut fra hva som forstås som den mest relevante meningen ut fra mange faktorer rundt deltakerne og omstendighetene for kommunikasjonen.

I samtaleanalyse er gjerne den *tekstuelle konteksten* spesielt i fokus, der man leser hver tur og ytring som en forhandling om mening i lys av de foregående og kommende ytringer internt i teksten. I tillegg leses ytringene i sammenheng med tidligere ytringer og foregrepne kommende ytringer i tidligere og senere tekster (dette blir utdypet mer i kapittelet om *Institusjonell samtale*). Hvilket av de tre nevnte aspektene ved konteksten som er mest relevant å trekke frem i analyseringen varierer ut fra hva som er mest fremtredende i det som analyseres, men alle aspektene er uløselig bundet i hverandre og en del av perspektivet til enhver tid. Alle sidene ved kontekst er vesentlige for å kunne forstå og analysere språklig kommunikasjon. Ved å identifisere og analysere rammebetingelsene for kommunikasjonen er det mulig for meg å analysere hvilke av de mange potensielle meninger og vinklinger partilederutspørringene formidler, og jeg kan belyse hva deltakerne gjør i kommunikasjonen. Hallidays begrep om kontekst fungerer som et filter for forståelse av ytringer i hele analyseprosessen.

2.1.1 Situasjonstekster i utspørringene

Alle partiledersutspørringene har de samme faste elementene: De har minst to deltakere der minst én er journalist, og minst én er partileder. Disse rollene er en del av den kulturelle konteksten. Den situasjonelle konteksten er derimot forskjellig per utspørring, da den situasjonelle konteksten har med de unike deltakerne, de unike handlingene og de unike elementene som kan skje/være tilstede/dukke opp i løpet av intervjuet. Alle intervjuene har forskjellige deltakerkonstellasjoner, med ulike representanter for ulike politikk og ulike TV-selskaper. De enkelte partiledersutspørringene må derfor leses ut fra de unike rammene som ligger til grunn for akkurat det intervjuet.

Hver av utspørringene har sine sett med deltakere og omgivelser som utgjør en del av den situasjonelle konteksten. Omgivelsene og formen er stort sett nokså like, med enkelte forskjeller mellom NRK og TV2. F. eks, i 2009, sitter to deltakere i stoler, ansikt mot ansikt, i TV2s utspørringer, mens det i NRK er tre deltakere som står oppreist bak hvert sin opphøyde pult, den ene (partilederen), med de to andre (moderatorene), vendt mot seg. Variablene i de enkelte situasjonstekstene går da altså primært på hvem som er deltakere, hvilket partis politikk som representeres og diskuteres, og veksler mellom to ulike settinger i NRK og TV2.

2.2 Samtaleanalyse

«Conversation analysis – like the other research streams of ethnomethodology – is concerned with the analysis of the competences which underlie ordinary social activities» (Heritage, 1984: 241).

I CA brukes begrepet *social actions* (*sosiale handlinger*) i forklaringen av hvordan man analyserer samtale i *handlingssekvenser*, i motsetning til å analysere språk og tekster ved å dele opp i enheter ut fra syntaktisk og semantisk fullstendige setninger (Heritage og Atkinson, 1984: s 5) (Drew og Heritage, 1992:17). Handlingssekvenser i samtalen er knyttet til antakelsen om at man kan lese samtale ut fra en viss struktur og orden som gjør det mulig for samtaledeltakerne å skape mening sammen, og at samtale er organisert i sekvenser som inngår i et *turtakingssystem*. Turtakingssystemet går ut på at en studerer forskjellige samtaledeltakeres ytringer og kommunikative bidrag som forskjellige turenheter. Enhver tur leses som et antatt relevant bidrag til samhandling og forhandling om mening i lys av foregående turer i samtalen. I samtale skifter deltakere på å ta eller å få ordet, og mellom sånne skifter kan man dele inn deltakerens bidrag som en turenhet. En tur blir behandlet i

samtalen som en relevant handling rettet mot interaksjonen og deltakernes felles forhandling om mening, enten innholdet i turen er en øredøvende stillhet eller et langt innlegg, eller bruk av kroppslige tegn som risting på hodet eller overdrevne grimaser osv.

En type handlingssekvenser som er relevant for analysen av partilederutspøringer er teorien om *turpar* (*adjacency pairs*). Turpar er “konvensjonelt gjenkjennelige handlingspar” (min oversettelse) (Heritage, 1984:245). Turpar består av minst to turer som etter kulturelle og språklige normer pleier å følge hverandre på en måte som kan ses som et handlingspar. Slike handlingspar begynner med en taletur som binder neste taletur opp i å måtte enten følge opp handlingen og gi den normerte oppfølgingen, eller å aktivt avvike fra normen. Spørsmål-svar er en type turpar. En annen grunnleggende forståelse i samtaleanalyse (CA) er, ifølge Heritage, at alle ytringer må leses som rettet mot og som en del av en kontekst. Heritage (1984) skriver at spesielt i samtaleanalyse er forståelsen av ytringer i den umiddelbare tekstuelle konteksten en viktig forutsetning for å analysere samtale innenfor CA, nemlig det at hver tur er *formet av konteksten* (*context-shaped*) og *kontekstfornyende* (*context-renewing*) (Heritage, 1984). Kort forklart betyr dette at en tur forstås ved å se den som refererende til de umiddelbart foregående turer, og at den samme turen utgjør en umiddelbar kontekst for de neste turene som kommer: “[...] “context” and identity have to be treated as inherently locally produced, incrementally developed and, by extension, as transformable at any moment” (Drew og Heritage, 1992: s 21). I denne oppgaven, (som forklart ovenfor i kapittelet om kontekstforståelse), forstår jeg også kontekst i like stor grad som det som har med situasjonen å gjøre; mediet for samtalen, deltakerne, deltakernes orientering mot hverandre, og den kulturelle konteksten; altså de regler og normer som ligger mer og mindre eksplisitt til grunn for samtalsens form og innhold, de roller deltakerne har og bakgrunnen for at samtalen finner sted.

2.2.1 Institusjonell samtale

Noen av de kontekstuelle faktorene for samtaleanalyse er rammene for samtalen slik som deltakerroller og deres relasjoner til hverandre, tid, medium, sted osv. Selv om sammensetningen av disse gjerne er unike for hver enkelt samtale er det allikevel hensiktsmessig å skille mellom institusjonelle samtaler og dagligsamtale. Samtaleanalyse har tradisjon for å drive komparativ analyse, som går ut på at man gjennom å analysere samtaler av forskjellige typer som ligner og ikke ligner på hverandre, kan forsøke å finne trekk og

aspekter som går igjen eller skiller seg fra hverandre. Levinson bruker begrepet *aktivitetstyper* (*activity types*) om forskjellige situasjoner samtaler forekommer i og de rammer og begrensningene en slik aktivitetstype medfører (Drew og Heritage, 1992). (Dette knytter jeg opp mot sjanger som en retorisk situasjon (kapittel 2.2.2)). Å skille i aktivitetstyper gjøres ikke for å stadfeste klart atskilte kategorier, men innebærer at deltakerne kan knytte noen forventninger til hva som er normalt og avvik i samtalen, basert på intuitiv og innlært forståelse av hvilke kulturelt betingede rammer som ligger til grunn for den typen samtale, enten det er et foreldremøte, en fisketur eller et nyhetsintervju.

Drew og Heritage peker på tre vesentlige trekk som gjør en samtale institusjonell: At minst én deltaker orienterer seg mot et grunnleggende mål, en oppgave eller identitet innenfor bestemte konvensjoner. At deltakerne forholder seg til visse begrensninger for hva som kan gjøres og ikke gjøres innenfor de målbestemte rammene. I tillegg er det knyttet bestemte rammeverk hvilke inferenser (inferential frameworks) som trekkes fra det som blir kommunisert (Drew og Heritage, 1992:22).

Institusjonelle samtaler kjennetegnes ved altså blant annet ved at samtalen er styrt eller rettet mot et overordnet mål. Deltakerne i samtalen orienterer seg mot en oppgave, eller et mål, som gjerne er forhåndsbestemt og kan være styrt av en agenda som deltakerne vender frem og tilbake til i samtalen. Partilederspørningene er intervjuer der noen av oppgavene er å stille spørsmål og å svare. Det overordnede målet er at partilederen skal svare for og forsvare sin politikk for velgerne. En samtale er også institusjonell i kraft av at oppgavene bestemmes av deltakernes institusjonelle eller profesjonelle identitet, som blir gjort relevant til aktiviteten/målet for kommunikasjonen (Drew og Heritage, 1992:4). Deltakerrollene er altså sentrale for samtalen, og gjerne asymmetrisk (1992:47). Gjennom å styre agenda og i tillegg få bestemme når hvem kan få ordet, skapes en asymmetri i utspørringene. I tillegg oppstår dette gjennom spørsmål/svar-formen; der journalistenes spørsmål skaper en forventning og et krav om et svar, er det deres rolle som har styringsrett i samtalen. Partiledernes rolle er å svare på vegne av seg og sitt parti, altså å etterfølge journalistenes forespørsler om svar. Publikums rolle er igjen å inferere ut fra de mulige implikaturer som rammene og spørsmålsformuleringene i utspørringene skaper.

2.3 Logos, etos og retorisk situasjon

I oppgaven bruker jeg blant annet retorisk kommunikasjonsteori. Utspørringene og politikk er generelt preget av verbal kommunikasjon med klare retoriske mål; for tv-kanalene er målene å tiltrekke seere samt ideelt sett å opplyse velgerne, og for politikerne er det å sanke stemmer og oppnå makt. Jens Kjeldsen (2004: 54) kaller mediene for ”den nye retoriske arena”. I stedet for at borgere møter opp på agoraen, slik som i antikkens Athen, og avgir sine stemmer der etter appeller og taler, er det mediene som er denne plattformen for kontakt mellom politikere og publikum. I utspørringene er det tv-kanalen og journalistene som bestemmer agendaen, og er dermed en aktiv avsender sammen med politikeren. Den økende graden av interaksjonell kommunikasjon gir også publikum en avsenderrolle i NRK-utspørringene da de leser opp spørsmål innsendt fra seerne, som partilederne må svare på. Relasjonene mellom deltakerne er dermed komplekse og interagerende og danner rammer for kommunikasjonen som må tas opp i analysen og forståelsen av spørsmålsstillingene i utspørringene. Kjeldsen peker også på det han kaller *intimisering* og *ethos-orientring*, (2004, 58-61), som følge av ny kommunikasjonsteknologi og som dermed gir nye rammer og forutsetninger for å kommunisere mellom for eksempel politikere og velgere. Intimisering og etosorientering viser til en følge av utviklingen fra den gang da talere måtte snakke for store forsamlinger, med høy røst og gestikulasjon for å nå ut til alle. I dag har radio- og TV-formatene brakt oss nærmere politikerne der vanlige velgere kan høre og se dem på nært hold, inne i stua, og vurdere og tolke små og store ansiktsuttrykk, kroppssignaler og stemmevariasjoner. Dette kan ifølge Kjeldsen føre til at det blir vanskeligere for seeren å ”skille budskapet og argumentene fra talerens personlige nærvær, fra vedkommendes fysiske opptreden, hans eller hennes engasjement eller mangel på samme” (2004: 60-61). Kjeldsen setter dette opp mot om publikum leser de samme ordene som blir sagt nedskrevet og atskilt fra personen som har skrevet/sagt dem, som vil føre til at argumenter og saksframstilling blir mer fremtredende enn partilederens personlige fremtoning. Denne nærheten til den som blir intervjuet er kan ha påvirket nyhetsintervjuets form og spørsmålsstilling gjennom medienes utvikling. Nærheten kan bidra til å skifte fokus vekk fra saksframstilling og argumenter, og heller lande på å legge opp til vurdering av politikerens personlige trekk og kvaliteter. Slikt sett fører intimiseringen til en sterkere etosorientering (mer om etos nedenfor), der politikerens personlige karakter og troverdighet blir et større fokus for oppmerksomhet, og et aspekt i deltakernes totale inntrykk av kommunikasjonen.

I mine analyser har jeg sett og hørt alle utspørringene fra 2009, der man ser både journalister og partiledere på nært hold, nyanser i kroppsspråk og uttrykk som ikke fanges opp i analysene. Analysene er gjort ut fra transkripsjonene jeg har skrevet, der kun svært fremtredende og avvikende kroppsspråk markeres. Den retoriske analysen av utspørringene fokuserer altså ikke spesielt på kroppsspråk og personlig uttrykk, men på etos som konstrueres gjennom formuleringene. For å analysere utspørringene har jeg også tatt utgangspunkt i forståelsen av utspørringene som sjanger eller en retorisk situasjon, som blir forklart nedenfor.

2.3.1 Etos, logos og argumentasjon

Retorikkens tre bevismidler, *etos*, *logos*, og *patos* er tre aspekter ved talen, taleren og relasjonen til talens innhold og publikum. Disse tre bevismidlene er noe som skapes i talen (2004, Andersen: 34). I korte trekk har etos med talerens troverdighet og karakter å gjøre, logos med argumentasjon og saksfremstilling å gjøre, og patos har med følelser og appell til publikum å gjøre (2004: 34). I analysen har jeg undersøkt argumentasjon og saksfremstilling (logos) i spørsmålsformuleringene med utgangspunkt i Toulmins argumentasjonsmodell. Av bevismidlene er etos spesielt fremtredende som forhandlingspunkt i utspørringene.

Etos har med hvordan talerens karakter og troverdighet konstrueres og framstår for publikum i talen. I utspørringene er det som nevnt tre deltakere, partilederen, journalisten(e) og publikum. I utspørringene er det partilederens etos som er i sentrum, og som blir utfordret og vurdert. Journalistene har gjerne i kraft av sin rolle en etos som nøytral og kunnskapsrik medierer, noe som opprettholdes av de institusjonelle konvensjonene gjennom spørsmål/svar-formen, og deres rolle som vert og intervjuer. Dersom journalistene holder seg innenfor rammene som nøytral aktør, vil ikke deres etos bli trukket frem som tema. For partilederen derimot er utspørringene en mulighet til å bygge opp en ønskelig etos, men samtidig en fare for å få den truet. For en politiker som søker tillitt og stemmer fra publikum er troverdighet og et godt image avgjørende for både henne og partiet hun representerer. Kjeldsen påpeker at etos er dynamisk gjennom kommunikasjon og består av det offentlige bilde av taleren som fantes før den aktuelle interaksjonen (*innledende etos*), den som skapes underveis i interaksjonen (*avledt etos*), og etos slik den fremstår etter interaksjonen er avsluttet (*endelig etos*) (2004, 123-133). Etos er altså kontinuerlig et foranderlig forhandlingspunkt. I spørsmålsanalysen undersøker jeg først og fremst den andre formen for etos, nemlig den

avledte etos, slik partilederen og hennes parti blir framstilt underveis i utspørringene gjennom journalistenes spørsmålsformuleringer. Dette påvirker igjen den endelige etos, som igjen blir den innledende etos partilederen har i neste interaksjon en publikummer følger. Utspørringene foregår gjerne nært opp mot valget, og kan dermed være med på å skape den innledende etos den enkelte partileder fremstår for publikummere med på vei inn til urnene. Utspørringene er dermed med på å påvirke tillit og vurderingen publikummere gjør av partilederne, og kan påvirke publikums stemme ved valget.

Kjeldsen påpeker at argumentasjon og saksframstilling er knyttet til talerens etos. Gjennom god argumentasjon og troverdig saksframstilling styrker taleren sin sak, og sin egen troverdighet samtidig (2004: 133). I utspørringenes spørsmålsformuleringer inngår ofte saksframstilling og argumentasjon som partilederne skal svare på. Journalistene kan bruke argumentasjon i sin saksframstilling som en del av *kontekstualiseringen* av saken for publikum, uten å miste sitt nøytrale ståsted. Utspørringene skal være informative for velgere, slik at de kan ta en opplyst beslutning når de skal avgi sin stemme ved valget. Derfor kan journalistene bruke, blant annet, innledninger til et enkelt spørsmål som skal sette spørsmålet i kontekst for en ikke-invidd publikummer. Disse kan imidlertid inneholde argumentasjon eller vinkling av saker som er tema for spørsmålet, og ikke kun ”nøytral” saksframstilling, (i den grad noe slikt er mulig).

I analysen har jeg undersøkt eventuelt innebygget argumentasjon i spørsmålsstilling, ut fra Stephen Toulmins argumentasjonsmodell. Modellen går ut på å vise de forskjellige funksjonene som bygger opp en argumentasjon, med tre konstituerende deler: *Påstand*, *belegg* og *hjemmel* (Kjeldsen, 2004: 174). I spørsmålsstilling er det fremsettes ofte påstander, eller *proposisjoner*. Disse inneholder en fremstilling av saksforhold som sanne ytringer om virkeligheten. Til påstander er det knyttet belegg, altså en begrunnelse eller et premiss som støtter opp om påstanden slik den er framsatt. Hjemmel er den tilknytningen som påstand og belegg antas å ha, og er ofte en implisitt kobling mellom disse. I diskusjon kan belegg bli framsatt som nye påstander, som bygger opp om den første påstanden for å forsvare den, eller belegget kan også ligge presupponert som påstander det eksisterer felles enighet om mellom deltakerne. For å illustrere: Sigrid Sollund spør Jens Stoltenberg i NRK:

Eksempel

8. NRK Jens Stoltenberg (Arbeiderpartiet)

SS: greit, men når du velger å snakke om de borgerlige partiene, så fremhever du ofte de mest ytterliggående:: standpunktene, for eksempel i skattepolitikken for å vise kontrast til din egen politikk. hvor redelig er det når du vet at sentrumpartiene også må få en del innflytelse dersom de skal komme til makten.

Sollund fremmer påstanden: Det er uredelig av Stoltenberg å fremheve de ytterliggående standpunktene på borgerlig side for å vise kontrast til sin egen politikk. Selv om påstanden er formulert som et spørsmål, er det en proposisjon som viser til at Stoltenberg opptrer uredelig i det at det føres bevis for at det er slik. Her har vi også et eksplisitt belegg i en annen påstand i eksempelet: Stoltenberg vet at sentrumpartiene vil få innflytelse om de borgerlige skal komme til makten. Hjemmelen her ligger i koblingen mellom at de ytterliggående standpunktene på borgerlig side vil modereres av at sentrumpartiene på borgerlig side, slik at Stoltenbergs fremstilling ikke stemmer med virkeligheten, noe han selv er klar over. Brutt ned etter denne argumentasjonsmodellen ser altså saksfremstillingen i spørsmålet slik ut:

- Påstand: Det er uredelig av Stoltenberg å fremheve de ytterliggående standpunktene på borgerlig side for å vise kontrast til sin egen politikk.
- Belegg: Stoltenberg vet at sentrumpartiene må få innflytelse i en borgerlig regjering.
- Hjemmel: (Presupponert) Stoltenbergs fremstilling er uredelig fordi han vet at sentrumpartiene vil føre til at de mest ytterliggående standpunktene på borgerlig side ikke kan gjennomføres politisk ved borgerlig seier.

I tillegg kan argumentasjonen støttes opp av tre ytterligere funksjoner som *styrkemarkører*, *ryggdekning* og *gjendrivelse*. Styrkemarkører viser kraften i påstanden, slik som i eksempelet ovenfor der belegget styrkes med ordet ”må”, som i at sentrumpartiene ”må” få en del innflytelse, i et scenario med en borgerlig regjering. Dette utelater andre muligheter, og inneholder dermed en ganske sterk virkelighetsframstilling. Ryggdekning innebærer eventuell dokumentasjon som støtter opp om gyldigheten i hjemmelen, og gjendrivelse er å legge inn forbehold for å gardere argumentet mot eventuelle motsigelser (Kjeldsen, 2004). Når journalistene fremmer påstander om virkeligheten, enten presupponerte eller eksplisitte, gjennom spørsmålsformuleringer, blir de aktive avsendere i virkelighetsbeskrivelsen av politikken og demokratiet.

2.3.2 Det påtrengende problemet og sjanger

Carolyn Miller (2001) skriver om sjanger som typifiserte retoriske handlinger. Miller diskuterer blant annet til Lloyd F. Bitzers teori om den retorisk situasjon og påtrengende problem. Bitzer hevder at retorikk er situasjonelt betinget, og at ” Et retorisk produkt er pragmatisk; det oppstår ikke for sin egen skyld. Dets funksjon er i sidste ende at frembringe handling eller forandring i verden; det utfører en eller anden oppgave” (Bitzer, 1997: 10). Retoriske situasjoner er sosialt konstruerte hendelser som krever kommunikasjon, altså en retorisk handling. I den retoriske situasjonen består av flere komponenter, blant annet et *påtrengende problem*, som må møtes med retorisk handling. For Bitzer er dette påtrengende problemet noe

”som meget stærkt inviterer til at der siges noget. Denne inviterende ytring er en naturlig del af situasjonen, den er i mange tilfælde nødvendig for at fuldende den situationelle aktivitet, og det er gennem sin tagen del i situationen at ytringen opnår sin betydning og sin retoriske karakter” (Bitzer, 1997: 11).

Mens Bitzer beskriver det påtrengende problemet som en mangel eller ufullkommenhet som må rettes opp med handling, ser Miller det heller som et ”sosialt motiv” heller enn en ”årsak til retorisk handling eller som intensjon” (Miller, 2001: 26). Miller skiller mellom intensjon og sosial handling, og ser den retoriske situasjonen som en sosial konstruksjon, heller enn en objektiv materiell hendelse. Miller tar til orde for en sjangerforståelse som representerer retoriske handlinger i et åpent system. Klassifisering av tekster og ytringer i et lukket system er ikke egnet til å ta opp i seg det situasjonsbetingede og foranderlige i kommunikasjon og tekstproduksjon. Følgen av å se kommunikasjon som situasjonell og kontekstbasert blir å se sjanger som typifisering av diskurskategorier som har etablert seg og fått konvensjoner knyttet til praksisen av dem. Clayman og Heritage studerer nyhetsintervjuer i sine tekster, og partilederutspørringene deler konvensjonelle trekk ved disse.

I utspørringene er det overordnede påtrengende problemet Stortingsvalget. Det sosiale motivet er partiledernes kommunikasjon av sin politikk ut til velgerne, det er folkeopplysning og stemmesanking. For journalistene er det til dels å avdekke kritikkverdige forhold, samt å drive mediering av politikk ut til velgerne. For partilederne er det påtrengende problemet å formidle sin politikk ut til velgerne, fortrinnsvis på en fordelaktig måte

Det å se sjanger som knyttet til ideen om retorisk situasjon virker hensiktsmessig i det at utspørringene inneholder mange av de samme elementene som for eksempel Clayman og

Heritages nyhetsintervjuer. Denne sjangerforståelsen tar for eksempel inn i seg deltakerkonstellasjonene og de rollene disse representerer samt de retoriske målene for interaksjonen. Spørsmål/svar-formen og journalistenes oppgaver og kulturelt gitte konvensjoner som at de skal være kritiske medierende mellomledd fra politikeren til publikum, er blitt institusjonelle forutsetninger i denne sjangeren. Å relatere denne typen intervjuer til hverandre i en retorisk fundert sjangerforståelse aktualiserer et mulig kritisk blick på hva formatet innebærer. Typifiseringen av disse retoriske situasjonene kan også gi mulig innsikt i hvilke ideologisk fundament journalistene bygger tilnærmingen intervjuene på, ved å undersøke fellestrekk og gjentakelse i språklige handlinger og hvilke retoriske oppgaver journalistene ser ut til å gjennomføre. Som sjanger virker utspørringene å være utviklet i en kulturkontekst der journalister er akseptert som moderatorer i den demokratiske valgprosessen, og samtaleformen består av tildelte roller som spørsmålsstiller, svarer og publikum/velgere. Ser vi på denne rollefordelingen er en konsekvens av kulturelt utviklede typifiseringer av gjentakende retoriske situasjoner, blir det også klart at rollene og intervjuformen ikke er selvfølgelige, men heller kulturelt konstruert.

2.4 Pragmatikk

I mine analyser bruker jeg analyseverktøy fra pragmatikken for å kunne kategorisere spørsmålsstillinger i partilederutspørringene. Det går ut på å identifisere implisitt og eksplisitt mening og hva slags handlinger spørsmålene utfører ut fra kontekst. Stephen Levinson (1983) bygger sin bok om lingvistisk pragmatikk i stor grad ut fra Paul Grices teorier om blant annet *implikaturer*. Implikaturer er veldig enkelt forklart den formidlede meningen i det som blir sagt. Med utgangspunkt i en teori om at mennesker i kommunikasjon samarbeider om meningsskaping, noe som blir kalt *samarbeidsprinsippet*, foreslår Grice at vi formidler og forstår mening ved å forholde oss til fire hovedmaksimer for kommunikasjon: *mengde*, *kvalitet*, *relevans* og *måte* (Levinson, 1983: 101-102). Dette innebærer at det er antatt (gjennom samarbeidsprinsippet) at det finnes et mål om å formidle mening, og at det gjøres ved at man ikke sier mer eller mindre enn nødvendig (mengde), forholder seg sannferdig (kvalitet), at det man sier er relevant (relevans) og at man er presis og ordnet (måte). Disse maksimene skal ikke forstås som idealer eller en beskrivelse av hvordan kommunikasjon foregår, men som elementer i kommunikasjon som er med på å legge grunnlag for tolkning av mening. Dersom noen snakker lenge og vel, vil samarbeidsprinsippet føre til en tolking av det

som intendert meningsbærende. Dersom intervjueren spør om partilederen sykler til jobb, vil partilederen kunne anta at journalisten mener det som relevant for kommunikasjonen. Implikatur leses ut fra at vi forholder oss til maksimene ved å anta at det som blir sagt indirekte forholder seg til dem.

I oppgaven beskriver jeg ofte til de tre grunnleggende (basic) setningstypene som Levinson skriver at er å finne i de fleste språk: *interrogativ*, *imperativ* og *deklarativ*. Disse er setninger som i grammatisk er spørsmål, ordre/forespørsel eller påstand (1983, 242-243). Jeg bruker også et begrep om *ytring* som avgrensede meningsbærende språkhandlinger (forklart nedenfor) i denne analysen.

Levinson skriver også om *presupposisjoner* som en pragmatisk inferens, altså en slutning trukket fra implisitt formidlet mening. Presupposisjoner, som vi har vært inne på i kapitlet om etos, logos og argumentasjon, er kontekstuelte betingede implisitte forutsetninger i ytringer. I deklarativer setninger vil det som oftest finnes en hel del presupponert felles kunnskap, da det blir vanskelig og omstendelig å gjøre eksplisitt alle forutsetningene for det en skal si. Spørsmål skaper i tillegg til dette flere typer presupposisjoner. Levinson viser til tre typer interogativer; ja/nei-spørsmål, alternative/polære-spørsmål og hv-spørsmål. I disse tre typene ligger det presupposisjoner i seg selv, nemlig at det finnes bestemte svaralternativer ("ja" eller "nei", eller et av andre definerte alternativer) eller at det finnes for eksempel en "hvem" eller "hva" eller et "hvorfor" å referere til i et svar. Interogativer inneholder altså en presupposisjon om at det finnes et svar, og at vedkommende spørsmålet rettes mot kan svare på det som spørres om.

2.4.1 Språkhandlinger

Språkhandlingsteori ble først utviklet av J.L. Austin, og siden videreutviklet i mange retninger. I hovedtrekk går den ut på en forståelse av alle ytringer som en form for handling. Måten resonnering rundt dette bygges opp på i boka *How to do things with words* er ved at Austin først peker på spesielle typer ytringer som i kraft av sin kontekst faktisk endrer en spesifikk institusjonell tilstand gjennom en formell språklig ytring (som når et statsoverhode offisielt erklærer krigstilstand), og dermed kan sier å utføre en handling (Austin, 1975). Så, ved å dele opp performativer i to typer, en eksplisitt og en implisitt. Ifølge Levinson er eksplisitte performativer der handlingen man utfører blir påpekt i selve ytringen: "What Austin suggests is that explicit preformatives are really just relatively specialized ways of

being unambiguos or specific about what act you are performing” (Levinson, 1983: 233). Implisitte performativer kan altså være alle mulige andre typer ytringer der handlingen bare ikke er gjort eksplisitt. I tillegg deler han ytringer i tre forskjellige dimensjoner av handling, en *lokusjonær*, en *illokusjonær* og en *perlokusjonær* viser Austin hvordan alle ytringer kan ses som å utføre handlinger (Levinson, 1983). Lokusjonær handling viser til den bokstavelige ytringen, den illokusjonære til hva slags handling som blir utført, og den perlokusjonære til den mulige effekten som ligger i handlingen (Levinson, 1983: 236). Det illokusjonære viser altså til de konvensjonelle og mer normative implikasjonene som ligger i en ytring, mens det perlokusjonære peker mot situasjonsspesifikke mulige konsekvensene av ytringen (Levinson, 1983: 237). Det vil si at da Erna Solberg blir spurt i NRK:

Eksempel

34. NRK Erna Solberg (Høyre)

SS: hva vil du gjøre med ulv i Norge

er den illokusjonære handlingen en forespørsel om informasjon, et spørsmål og et krav om å få et svar. Den perlokusjonære handlingen er det mulige svaret som kanskje er en deklarativ og en bindende uttalelse om hva Høyre vil gjøre i framtiden om de kommer til makten. I utspørringene ligger det i rammene for interaksjonen at det journalistene forventes å skulle gjøre er å utføre språkhandling som spørsmål og forespørsler om informasjon. I utspørringene er det også ofte slik intervjuobjektene behandler journalistenes taleturer, ved at de produserer svar. Men ofte inneholder journalistenes formuleringene helt andre handlinger enn kun informasjonssøken:

Eksempel

26 NRK Kristin Halvorsen (Sosialistisk Folkeparti)

KH: fordi at det er en av skillelinjene mellom (..) e: Arbeiderparti er nettopp i miljøpolitikken. men som har vært spennende i disse fire åra, det er jo at (..) vi har k- vi har bryna standpunkter og (..) e: og holdninger mot hverandre, og på den måten har vi kommet fram til gode kompromisser som gjør at vi har en mye mer offensiv miljøpolitikk nå, husk på (..) Erik Solheim (..) ble kåra til Champion of the Earth, en FN-pris, som viser at Norge er i front når det gjelder miljøpolitikken i verden, det er (x) kjempeviktig?

SS: men likevel så går jo'kke utslippene ned noe særlig da Kristin Halvorsen, og det med bare for å [spørre]--

KH: [og det betyr bare] at vi må komme enda lenger.

Her gir Sollund en kvalifiserende respons til det Halvorsen nettopp har sagt, i form av en deklarativ der hun stiller tvil til verdien i Halvorsens forsvarende deklarativ.

Det er min påstand at den overordnede illokusjonære kraften i journalistenes spørsmålsstillinger stort sett blir behandlet som informasjonssøkende spørsmål i utspørringene, selv om de ofte blir framsatt i form av deklarativer og ikke interrogativer. Men det kan ligge flere illokusjonære handlinger i spørsmålene, slik som konklusjoner, påstander og anklager. Å undersøke hvilke språkhandlinger som ligger i hvert enkelt spørsmål, er en viktig del av kategoriseringen av journalistenes taleturer under riktige spørsmål- og responsstyper.

2.5 Spørsmålets funksjoner

Clayman og Heritage sammenlikner nyhetsintervjuer og pressekonferanser med å spille et ”spill” (oversatt fra ”game”); det er en spesifikk avgrenset interaksjonstype med organiserte og veletablerte regler (selv om reglene er mer komplekse og uuttalte enn i rene konkurransespill). Det spilles med en serie trekk og mottrekk, deltakerne er satt i en kompetativ situasjon og bruker evner og ferdigheter strategisk for å nå sine forskjellige og motstridende kommunikative mål (Clayman og Heritage, 2002:25). Med denne metaforen viser Clayman og Heritage til at de mener det ligger et konkurranseaspekt i nyhetsintervjuet, og som konsekvens at deltakerne kan gå seirende eller tapende ut av det.

Journalistenes spørsmålsstilling i nyhetsintervjuet kan bli brukt som et slags dekke for nøytralitet. Om journalistene møter protester fra intervjuobjektet som inneholder en anklage om manglende nøytralitet forsvarer de seg gjerne med å påpeke at de ”bare stilte et spørsmål” (Clayman og Heritage, 2002a:151-152). Men spørsmål er ofte ikke ”bare” det. Levinson belyser dette ved å vise til at spørsmål kan utføre en rekke forskjellige handlinger, utover det å søke informasjon (Drew og Heritage, 1995:94-97). Han viser hvordan spørsmål utfører forskjellige handlinger for eksempel i et kryssforhør i en rettsal, eller i en pedagogisk læringssituasjon med barn. I utspørringene har journalistene altså forutsetninger til å utføre en rekke forskjellige handlinger, og har dermed mange valgmuligheter for hvordan de vil utføre dette. Jeg synes det er viktig å understreke at journalistene og redaksjonene kan velge hvordan de utnytter de ressursene spørsmålsstilling innebærer i kommunikasjonen med partilederne. Hvordan de velger å gjøre dette er det som er objektet for analyse i denne oppgaven.

2.6 Metode

I arbeidet med denne oppgaven har jeg transkribert lydopptak fra utspørringene som ble sendt på NRK og TV2, og så analysert det transkriberte materialet. Den metodiske tilnærmingen til dette har i stor grad vært basert på etnometodologi og retningen samtaleanalyse og CA (Conversation Analysis) innenfor dette. Etnometodologi innebærer en nokså praktisk empirisk tilnærming til analyse, der fokuset ligger på å gjengi og kartlegge virkelig sosial interaksjon nøyaktig slik den forekommer. Forskerens ideelle posisjon i etnometodologien er å forholde seg så objektiv som mulig, og primært gjøre til sin oppgave å beskrive det som måtte fremkomme i materialet. Jeg har forsøkt å holde meg så objektiv som mulig ved å være meg bevisst min subjektrolle i forskningsarbeidet, som vil si at jeg har forsøkt å holde meg så nøytral som mulig til analysematerialet og ikke la mine egne politiske meninger farge forståelsen lesingen av implikaturer i tekstene. Som medlem og deltaker i det norske samfunn, er det vanskelig for meg å ikke ha meninger og egne oppfatninger om sakene og politikken som diskuteres i utspørringene. I spørsmålene som kategoriseres ut fra en grad av kontekstuell kunnskap og forståelse, (spesielt spørsmål i kategorien kritisk innstilling, som jeg kommer til senere), er det mulige fallgruver i det å la mine egne holdninger farge klassifiseringen. I mitt arbeid med utspørringene og transkripsjonene har jeg derfor forsøkt å holde meg bevisst dette, og dobbeltsjekket med analyseverktøy fra språkhandlingsteori, argumentasjonsteori og samtaleanalyse for å sikre at jeg ikke har kategorisert spørsmål på bakgrunn av egen holdning til spørsmålene, sakene og deltakerne. Kvalitativ analyse i humaniora er så kontekstbasert, kulturelt, situasjonelt og tekstuelt, at det uansett vil ligge en viss grad av subjektiv tolkning i det. Det mener jeg at går an å gjøre balansert og rettferdig med de analyseverktøyene jeg bruker og den kunnskapen de er utviklet på bakgrunn av.

2.7 Transkripsjon

Transkriberingen har blitt gjort med opptak fra NRK og TV2s nettsider. Jeg har streamet opptakene fra nett-tv, der alle utspørringene fortsatt ligger tilgjengelig, på NRK for offentligheten, og på TV2 for betalende brukere. På NRK var utspørringene en del av en større valgkampsending med intervjuer og reportasjer med programnavnet «VELG! 09». På TV2 sto programmene mer for seg selv som partilederutspørringer. Etter først å ha streamet utspørringene skilte jeg ut lydfilene og transkriberte disse i programmet Transcriber. En del av utspørringene transkriberte jeg selv Sine Halkjelsvik Bjordal transkriberte noen på betalt

oppdrag via forskningsmidler formidlet av professor Jan Svennevig. På grunn av teknisk dårlig videobildevisning, valgte jeg å bruke transkriberingsprogram som kun spiller av lyd. Fordi jeg først og fremst har vært opptatt av strukturen i spørsmålsformuleringene i utspørringene, ble ikke videobilder og transkripsjoner med høyt detaljnivå på intonasjon, talehastighet og lignende vurdert som nødvendig. Kombinasjonen av tekstmengde til transkribering og analysing, og fokuset for analyse på strukturen i spørsmål, gjorde at utspørringene ble grovtranskribert, det vil si, transkribert med kun markering av et lite utvalg detaljer. Transkripsjonsnøkkelen er derfor slik:

2.7.1 Transkripsjonsnøkkel

.	Nedadgående, avsluttende intonasjon.
,	Fortsettende intonasjon
?	Oppadgående intonasjon
(.)	Kort pause
(..)	Mellomlang pause
(...)	Lengre pause
([tall.tall])	Pause over 1.0 sekunder markert med målt lengde
-	Avkortet lyd
:	Forlengelse av lyd
=	Sammenhengende tale fra forrige tur
@	Latter i stemmen

Etter transkriberingen var ferdigstilt og oversiktlig satt opp i Word-dokumenter, ble hver enkelt utspørring gjennomgått for å skille ut og markere journalistenes spørsmål. Av journalistenes ytringer har jeg regnet de som tas opp i responsene til intervjuobjektene som en

del av interaksjonen. Innskytelser i overlappende tale i intervjuobjektets taletur som ikke blir fulgt opp av verken journalist eller intervjuobjekt utgår altså som spørsmål og relevante bidrag til samtalen. Det samme gjelder de fleste avsluttende turer i utspørringene.

Journalistene runder som regel av sendingen ved å takke intervjuobjektet for deltakelsen, for så å henvende seg til publikum med praktisk informasjon, for eksempel om hva som er neste program eller innslag i sendingen. Disse turene regner jeg ikke som en del av spørsmål- og responsformuleringene, fordi de ikke er rettet mot interaksjon med intervjuobjektet. Etter spørsmålene ble skilt ut ble de nummerert i kronologisk rekkefølge i hver enkelt av utspørringene. Det er den nummereringen som er gjeldende i de vedlagte spørsmålstabellene bakerst i denne oppgaven.

2.7.2 Kategorisering av spørsmål

Etter å ha skilt ut intervjuernes spørsmåls- og responsturer brukte jeg de spørsmåls- og responskategoriene som blir presentert i denne oppgaven til å undersøke spørsmålsformuleringer og plassere dem innenfor skjema for å kunne gjøre komparativ analyse resultatene av analysen i partilederutspørringene fra 2005 og 2009. For å sikre at spørsmålene ble kategorisert ut fra kriterier som gjør resultatene sammenlignbare, har jeg brukt det samme teoretiske grunnlaget som i analysen fra 2005. Dette innebærer en samtaleanalytisk tilnærming til identifisering av like trekk og språkhandlinger i taleturene. Tilnærmingen og verktøyene for identifisering av spørsmålstyper er i stor grad basert på Clayman og Heritage (2002a) (2002b) og Nielsen (2001). Spørsmål- og responsformuleringene er gjennomgått flere ganger for å sikre etterprøvbarehet, og tvilstilfeller har blitt gjennomgått og diskutert sammen med veileder Jan Svennevig.

Med spørsmålskategoriseringen ferdig har jeg talt opp forekomster av spørsmål- og responstyper per parti og foretatt utregning av prosentpoeng og gjennomsnitt for å danne et bilde av hvordan spørsmålene fordeler seg på partier og partiblokker. Etter dette har jeg analysert og tolket resultatene og undersøkt om det finnes tydelige tegn på forskjell- eller likebehandling av partier og partiblokker i 2009. Ut fra Rognmos analyser av partilederutspørringene i 2005 har jeg regnet ut prosentpoeng fra forekomster, og sammenliknet tallene og forekomstene fra de to forskjellige valgkampårene.

3 Spørsmålskategorier

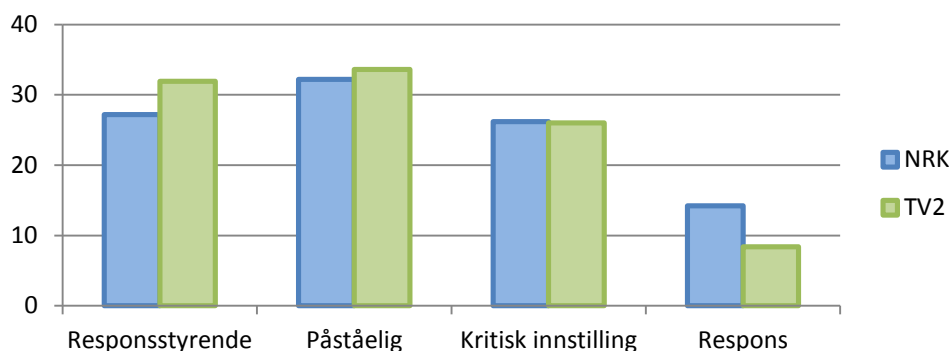
I analysen av spørsmålsstilling i partilederutspørringene har jeg som nevnt brukt Anna Solvoll Rognmos kategoriskjemaer, som er en modifisert utgave av Clayman og Heritages (2002) kategorier, for å holde meg tettest mulig opp til den foregående analysen av spørsmålsstillinger i partilederutspørringene fra 2005. Det har vært en viktig avgjørelse å følge opp kategoriinndelingene for å kunne gjøre sammenlikning av analysene og materialet innenfor samme skjematiske system. Slik kan analysene følges opp med å undersøke om det finnes fremtredende forskjeller fra da til nå eller ikke, eller de kan brukes til å undersøke forekomster av spørsmålstyper i begge utspørringene som samlet materiale. Tilnærmingen vil gjøre det mulig å lese trekk i partilederutspørringenes utvikling i tv-kanalenes valgkampdekning før stortingsvalg fra 2005 til 2009. Spørsmålene/intervjuerens turer er delt inn i 4 overordnede kategorier:

- *responsstyrende* spørsmål: Spørsmål som legger føringer for utformingen av intervjuobjektets respons
- spørsmål med høy grad av *påståelighet*: Spørsmål som inneholder påstander om verden som ikke nødvendigvis er gitt enighet om, men som vekter mot enighet med påstandene
- spørsmål som uttrykker *kritisk innstilling*: Spørsmål som eksplisitt eller implisitt inneholder påstander eller anklager om kritikkverdige forhold som kan skade intervjuobjektets troverdighet
- intervjuerens *responser* til intervjuobjektets svar og utsagn: Intervjuerens svar/kommentar til intervjuobjektets foregående tur

Under disse fire hovedkategoriene har hver enkelt kategori fire til seks underkategorier; spørsmåls- og responstyper. Tre av hovedkategoriene er spørsmålskategorier, og en responskategori. Den fjerde kategorien omfatter det som kalles responstyper, men er fortsatt intervjuerens turer, og viser ikke til intervjuobjektets respons til IO. Det er fordi denne oppgaven tar for seg intervjuerens turer, og ikke intervjuobjektets annet enn for kontekst. De tre spørsmålskategoriene har til sammen 16 spørsmålstyper, totalt 20 i regnet respons.

For å foregripe og gi et lite inntrykk av hvordan spørsmålsforekomstene fordeler seg mellom hovedkategoriene i utspørringene fra 2009, viser jeg prosentfordelingen totalt i NRK og TV2 i diagrammet under:

Figur 1 Fordeling av prosentpoeng over hovedkategorier

I de neste kapitlene skal jeg forklare spørsmålskategoriene og alle undertypene av spørsmål, og så forsøke å belyse hva denne fordelingen kan ha å si for kommunikasjonen i utspørringene. Underveis i presentasjonen av kategorier og spørsmålstyper vil jeg sammenligne antall forekomster fra Rognmos analyse av utspørringene i 2005, med mine tall fra 2009, og se om det finnes signifikante likheter eller forskjeller mellom materialene. Jeg vil samtidig undersøke spørsmålsfordelingen mellom partiblokkene rødgrønt og borgerlig, og se om det kan påvises belegg for å peke på systematisk forskjellsbehandling (bias) eller ikke.

De eneste spørsmålene som skiller seg spesielt ut i utspørringene er seerspørsmålene i NRK. Intervjuerne skiller imidlertid ikke disse tydelig ut i utspørringene, så det er til tider uklart hva som er seerspørsmål og ikke. Spørsmålene skiller seg heller ikke spesielt ut fra de øvrige spørsmålene i design eller innhold, så jeg har valgt å vurdere disse på lik linje med de andre spørsmålene.

3.1.1 Clayman og Heritage – utviklingen av spørsmålsstrategier

Spørsmålskategoriene er blant annet basert på Steven Clayman og John Heritages artikkel *Questioning Presidents: Journalistic Deference and Adversarialness in the Press Conferences of U.S. Presidents Eisenhower and Reagan* (2002b) og deres bok *The News Interview. Journalists and public figures on the air* (2002a). Clayman og Heritage analyserer et større materiale der de undersøker interaksjonen i nyhetsintervjuer og pressekonferanser i hovedsaklig USA og Storbritannia, og ser interaksjonen i lys av den historiske utviklingen i

nyhetsintervjuet, og fra hvilke rammebetingelser, kulturelt og politisk som intervjuene foregår i. De beskriver en utvikling i nyhetsintervjuet over de siste tredve årene som et ”kommunikasjonsvåpenkappløp” der journalistene skaper stadig nye spørsmålsstrategier, som svares med politikeres økende medietekke og deres ferdigheter innenfor unnvikelser og samtalestyring (Clayman og Heritage, 2002a, 339). En av strategiene er endringen fra spørsmålskonstruksjoner på én setning, som var vanligere tidligere, til lengre kritiske opptakter til spørsmålet som er utbredt i dagens nyhetsintervjuer (Clayman og Heritage, 2002b:771). De lange opptaktene har tilsynelatende som funksjon å sette spørsmålet i kontekst og gi bakgrunnsinformasjon til publikum, men blir brukt til å bygge argumentasjon og skape premisser som det er kjent at intervjuobjektet ikke vil/kan være enig i. Slikt sett er spørsmålsstillingen mer aggressiv enn tidligere, og gjør intervjuet til en arena for å stille politikerne til ansvar (Clayman og Heritage, 2002b:772). Spørsmålskategoriene jeg bruker i mine analyser er en inndeling av typiske spørsmålsstrategier som brukes i intervjuene, og er gruppert ut fra forskjellige kriterier som blant annet design, grad av styring for svaret, og innhold. Kategoriene er ikke adskilte båser der oppfyllelse av noen kriterier utelukker andre, men grupperer spørsmålstypen ut fra de mest fremtredende trekkene i spørsmålet, forstått ut fra spørsmålstaleturen, tidligere turer og responsturen som følger. En spørsmålstaletur kan altså både være formet som et ja/nei-spørsmål, men inneholder spørsmålet for eksempel en direkte anklage om at politikeren lyver, vil angrepet på politikeren være den dominerende talehandlingen og plassere spørsmålet under en kategori med spørsmål som uttrykker kritisk innstilling.

Clayman og Heritage opererer med fire konfronterende (adversarial) dimensjoner i nyhetsintervjuets spørsmålsstillinger: styrende (initiative), direktehet (directness), påståelighet (assertiveness) og fiendtlighet (hostility) (Clayman og Heritage 2002b:749). Disse utgjør hovedgrunnlaget som Rognmo har basert sine spørsmålskategorier på: *responsstyrende spørsmål*, *påståelige spørsmål* og spørsmål som uttrykker *kritisk innstilling*. Responsstyrende spørsmål er utledet fra spørsmål der hovedegenskapen er *initiative*, altså der spørsmålsstillingen setter en begrensende agenda for svaret (2002b:754). Rognmo forklarer at den andre egenskapen *directness* viser til graden av indirekte/direkte spørsmålsstilling, og innebærer høflighetsfraser av en type som er vanlig i engelskspråklig interaksjon, men som ikke er så relevant i norsk sammenheng. Derfor er det meste av denne kategorien utelatt, og noe satt inn under hovedkategorien responsstyrende i analysene av partiledertuspsørringene (Rognmo, 2009:53). *Assertiveness* angår i hvilken grad spørsmålet uttrykker et standpunkt og

presser mot bestemte svar som mer logiske eller naturlige enn andre (2002b:762), og dette er egenskapene som ligger i hovedkategorien *påståelige spørsmål* som brukes her. Til sist har vi *hostility* som har med i hvilken grad spørsmålene uttrykker kritikk mot intervjuobjekter eller institusjonene de representerer (2002b:766). Rognmo har valgt å kalle denne kategorien for spørsmål som uttrykker ”kritisk innstilling”, snarere enn å oversette til ”fiendtlige spørsmål”. Dette begrunner hun med at hun har utvidet analyseapparatet til å innholde flere undertyper, og dermed flere nyanser, slik at begrepet ”fiendtlig” tones ned til ”kritisk” (Rognmo, 2009:53-54). Jeg har valgt å bruke og beholde Rognmos begreper slik hun bruker det for å kunne vise sammenlignende resultater på en så klar og hensiktsmessig måte som mulig.

3.1.2 Spørsmåldesign

Som nevnt i kapittelet om pragmatikk (2.3) skilles det mellom forskjellig setningssyntaks, da spesielt deklarativ og interrogativ. Hvordan disse brukes og kombineres i en spørsmålsformulering er det som bygger opp et spørsmåldesign. Både Clayman og Heritage (2002a) og Nielsen (2001) lister opp en rekke slike kombinasjoner som typisk brukes i nyhetsintervjuer: hvilke typer interrogativ som brukes (ja/nei, alternativ/polær eller hv-spørsmål), deklarativer med vedheng, interrogativ+deklarativ, deklarativ+interrogativ, spørsmålsintonasjon osv. Spørsmåldesign har med oppbyggingen av spørsmålet enten det er grammatisk, logisk eller markert med intonasjon eller andre fysiske signaler.

3.1.1 Datagrunnlag

1) Skjema. Datagrunnlag 2009.

Spørsmål ltyper	NRK								TV2								Alle
	SV	SP	AP	H	V	Krf	Frp	Total	SV	SP	AP	H	V	Krf	Frp	Total	Total
F/F/U	8	11	6	6	8	5	2	46	1	2	4	7	5	6	12	37	83
Kompl	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	1	2
Ent/Ell	0	2	2	0	2	2	4	12	1	0	0	4	0	0	1	6	18
Ja/Nei	3	6	6	9	10	4	7	45	8	3	5	7	4	12	5	44	89
Gjent.	2	1	0	1	0	4	2	10	2	1	0	0	2	3	7	15	25
Løft/Gar.	0	0	0	1	2	2	0	5	0	0	0	1	0	1	1	3	8
Total	13	20	15	17	22	17	15	119	12	6	9	19	11	23	26	106	225
Komm.	2	0	2	0	0	1	1	6	0	0	0	0	0	0	2	2	8
J/N –Vekt	14	12	7	20	12	14	12	91	9	7	7	15	7	8	5	58	149
Neg. Form	1	1	1	3	5	3	1	15	2	1	4	3	2	1	1	14	29
Ref. slutn	3	3	3	4	5	3	4	25	1	3	1	4	14	1	4	28	53
PåstPre	0	0	1	0	2	0	0	3	0	3	0	0	1	0	0	4	7
Total	20	16	14	27	24	21	18	140	12	14	12	22	24	10	12	106	246
Skepsis	5	2	5	0	2	2	2	18	4	1	2	2	0	0	1	10	28
Neg. Ref	0	3	0	0	0	0	0	3	3	1	1	0	1	0	0	6	9
Krit. Pre	0	2	0	0	1	1	2	6	1	2	1	1	0	1	4	10	16
For ProbM	10	13	8	10	6	11	13	71	4	11	6	8	2	5	7	43	114
For Prob S	4	6	5	0	1	1	1	18	6	4	3	0	0	1	1	15	33
Total	19	26	18	10	10	15	18	116	18	19	11	11	3	7	13	82	198
Nøyt	1	2	0	0	1	2	4	10	1	0	1	0	0	0	1	3	13
Reform	1	1	0	0	0	3	1	6	0	0	0	0	0	0	0	0	6
Tvil/Skeps	2	3	1	2	0	5	6	19	3	1	2	0	0	1	1	8	27
Avvis/Irett	2	2	9	6	0	3	7	29	1	3	2	1	1	2	7	17	46
Total	6	8	10	8	1	13	18	64	5	4	5	1	1	3	9	28	92
Antall spørsmål	58	70	57	62	57	66	69	439	47	43	39	53	39	43	60	324	763

3.2 Responsstyrende spørsmål

Responsstyrende spørsmål inneholder en større eller mindre grad av innebygget *svarpreferanse* for en bestemt type svar. Med preferanse menes sekvensiell eller designmessig oppbygging som fordrer bestemte typer svar, f.eks. invitasjon/aksept (sekvensielt), eller klar og tydelig respons og ikke omstendelig og lang forklaring (design), (Femø Nielsen, 2001: 102). Spørsmålsformuleringer legger altså i mer og mindre grad føringer på hva og hvordan intervjuobjektet kan svare. Responsstyrende spørsmål binder intervjuobjektet til å svare på en bestemt måte i varierende grad, og setter intervjuobjektet i fare for å fremstå som unnnvikende om vedkommende ikke holder seg til rammene spørsmålsstillingen setter.

Responsstyrende spørsmål består av seks spørsmålstyper:

- Tilnærmet åpne spørsmål som ber intervjuobjektet om å *fortelle, forklare* eller *utdype* innenfor et emne.
- *Komplekse* spørsmål, som tar opp flere ting samtidig og snevrer inn svarmulighetene for intervjuobjektet.
- *Enten/eller*-spørsmål, som fordrer at intervjuobjektet skal velge mellom to oppstilte alternativer.
- *Ja/nei*-spørsmål, som styrer intervjuobjektet mot å velge ja eller nei.
- Spørsmål som er stilt som en mer eller mindre ordrett *gjentakelse* av forrige spørsmål.
- Spørsmål som ber om et *løfte* eller *garanti* for at intervjuobjektet skal sørge for å få gjennomført en politisk handling.

Av de responsstyrende underkategoriene er fortell/forklar/utdyp den mest åpne, og gir intervjuobjektet mye frihet til å svare slik hun vil. De fem øvrige underkategoriene har til felles at de gir klart avgrensede alternativer for svar, slik at intervjuobjektets mulige talehandlinger er begrenset og tilpasset mer til journalistens agenda (Clayman & Heritage, 2002:754). Som talehandlinger retter spørsmålene seg gjerne mot forpliktende kvalifiseringer og kommisiver ved å stille spørsmål som handler om partienes holdninger til enkeltsaker, og til planer om avgjørelser i framtiden.

3.2.1 Fortell/forklar/utdyp-spørsmål

Fortell/forklar/utdyp-spørsmål er spørsmål som åpner for at intervjuobjektet kan forklare rundt et tema uten særlig vektning mot en bestemt type svar. Spørsmålstypen forekommer ofte i introduksjonen til et nytt tema i intervjuet, og inneholder mindre grad av kvalifiserende påstander som forhåndsdefinerer intervjuobjektet eller intervjuobjektets partis holdninger eller handlinger. Spørsmålene inneholder gjerne hv- ord som «hva», «hvordan» og «hvorfor». Fortell/forklar/utdyp-spørsmål er den spørsmålstypen i analysen som gir intervjuobjektet størst frihet i svar. Eksempelet nedenfor viser hvordan Sigrd Sollund spør Erna Solberg om ulv i Norge:

Eksempel

33.NRK Høyre (Erna Solberg)

SS: hva vil du gjøre med ulv i Norge

Spørsmålet er et typisk åpent spørsmål med mange muligheter for både design og innhold i svaret. I neste eksempel blir Erna Solberg spurt av Pål T. Jørgensen om hva hun tror høyt antall uføretrygdete i Norge sammenliknet med andre land kan skyldes.

Eksempel

47.TV2 Høyre (Erna Solberg)

PTJ: jamme- men e Erna Solberg, vi har altså (..) kortere arbeidstid og mer fritid enn de fleste andre la- land. vi har et e lavere arbeids(x) og du skal bare til Sverige før det blir mer intenst i [arbeidslivet],

ES: [mm]

PTJ: hvorfor har vi da ett av de høyeste uføretallene?

Dette eksempelet viser et mindre åpenbart fortell/forklar/utdyp-spørsmål. Spørsmålet blir innledet med informasjonspresentasjon som utelukker høyt arbeidspress som en forklaring på spørsmålet. Pål T. Jørgensens foregående spørsmål er et vektet ja/nei- spørsmål som viser til at en tidligere Høyre-politiker har hevdet at antallet uføretrygdete skyldes dårlig arbeidsmoral. Det er derfor mulig å lese informasjonspresentasjonen i fortell/forklar/utdyp-spørsmålet i eksempelet over som en fortsatt argumentasjon for at de høye uføretallene skyldes dårlig arbeidsmoral blant de trygdete, og sier implisitt at dårlig arbeidsmoral kan være en plausibel forklaring på problemet. Spørsmålet åpner allikevel for flere mulige

svartyper, uten at dårlig arbeidsmoral blir presentert som den eneste mulige forklaringen, og plasseres derfor i kategorien fortell/forklar/utdyp.

I tabellen under ser vi at fortell/forklar/utdyp-spørsmål er en nokså mye brukt spørsmålskategori i utspørringene.

2) *Skjema: Prosentpoeng for fortell/forklar/utdyp-spørsmål*

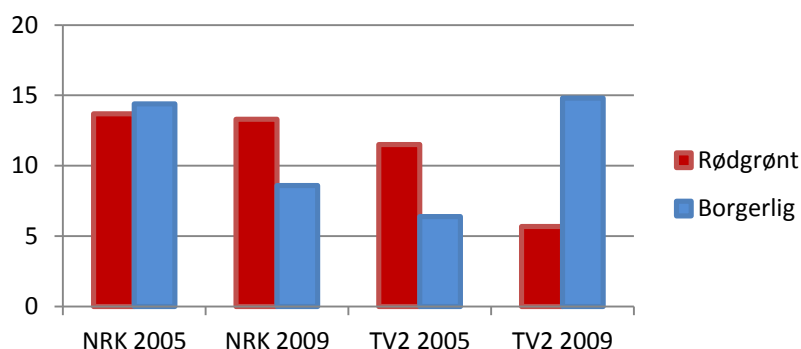
Fortell/forklar/utdy p-spørsmål		Rødgrønt			Borgerlig			
		SV	SP	AP	H	V	Krf	FrP
Prosent per parti	TV2	2,2	4,8	10,2	13,2	12,2	14	20
	NRK	13,5	15,7	10,5	9,7	14	7,6	3
Prosent per blokk	TV2	5,7			14,8			
	NRK	13,3			8,6			
Gjennomsnitt alle partier								
TV2				NRK				
10,9				10,6				
Gjennomsnitt begge kanaler								
10,8								

Denne spørsmålstypen er en av de hyppigst forekommende i materialet. Ser vi på gjennomsnittet av forekomster totalt hos de to forskjellige kanalene, ser vi at TV2 og NRK ligger ganske jevnt i hyppighet av fortell/forklar/utdyp. Forskjellen mellom kanalene er derimot stor når det kommer til hvilke partier som får spørsmålene. Der TV2 gir langt flere fortell/forklar/utdyp-spørsmål til borgerlige partier enn til rødgrønne, gir NRK flere av spørsmålene til rødgrønne enn til borgerlige. Forskjellen er større hos TV2 enn hos NRK; hos TV2 får borgerlige 2,6 ganger antall fortell/forklar/utdyp-spørsmål i forhold til de rødgrønne, men hos NRK ligger faktoren på 1,55 ganger antall fortell/forklar/utdyp-spørsmål til de rødgrønne i forhold til de borgerlige, det vil si forskjell den motsatte veien, men mindre sterk. Det kan også være interessant å merke seg hvilke partier som ligger i ytterpunktene av flest og minst forekomster av denne typen. For FrP i TV2 ligger bruken av denne spørsmålstypen langt over de øvrige, med hele 20 prosentpoeng av forekomstene i utspørringen. Helt i bønn ligger SV, med kun 2.2 prosentpoeng slike spørsmål i sin utspørring i TV2. Det er også påfallende at det i NRK ser ut til å være motsatt, der FrP får kun 3 prosentpoeng fortell/forklar/utdyp-spørsmål, mens SV og SP ligger i toppen sammen med Venstre. Det største spriket ligger altså i TV2. Fortell/forklar/utdyp-spørsmål er den mest åpne spørsmålstypen av alle i denne analysen. Slike spørsmål legger minst føringer for svaret; hovedsaklig er det bare emnet for svaret som styres av denne typen spørsmål. Når det i tillegg er en av de hyppigst forekommende spørsmålstypene i materialet, med 83 forekomster totalt, (46 i NRK og 37 i TV2), er det påfallende at spriket mellom hvem som får disse spørsmålene

er så stort, og at det er så forskjellig i de to tv-kanalene. Om dette peker mot en tendens i utspørringene for øvrig gjenstår å se.

I diagrammet under vises gjennomsnittlig antall forekomster av fortell/forklar/utdyp-spørsmål i de to tv-kanalene og hvordan de fordeler seg over partiblokkene rødgrønt og borgerlig:

Figur 2 Prosentpoeng fortell/forklar/utdyp 2005/2009

Fordelingen ser ut til å være nokså ujevn når det kommer til hvem som får flest av disse spørsmålene. I NRKs utspørringer fra 2005 ser spørsmålstypen ut til å fordele seg noenlunde jevnt mellom partiblokkene, med noe flere slike til borgerlige. Men i 2009 har dette endret seg og de rødgrønne får betydelig flere av disse enn de borgerlige. I TV2 er det en stor forskjell ved at rødgrønne får langt på vei flest i 2005, mens dette snur i 2009 der borgerlige får flest, i tillegg til at spriket mellom partiblokkene har økt betraktelig. Forskjellene er ujevne og såpass store fra år til år og mellom TV-kanalene at det er vanskelig å si noe om dette viser noe annet enn vilkårlige endringer i forholdene foreløpig i analysen.

3.2.2 Komplekse spørsmål

Denne spørsmålstypen heter utvidede/komplekse spørsmål. Det er spørsmål som inneholder flere interrogativer i samme tur, men med *utvidede*, inkluderer man også spørsmål med lange og omfattende spørsmålsinnledninger med deklarativer som tar opp flere ting samtidig. Slike spørsmålsinnledninger har i utgangspunktet en kontekstualiserende funksjon, som skal gi publikum informasjon som gir spørsmålet mening og relevans. Clayman og Heritage (2002a:201) skriver om hvordan spørsmålsinnledninger også kan brukes til å gjøre ”spørsmålsagendaen mer kompleks, begrensende og problematisk” (min oversettelse). Ved å stille mer enn ett spørsmål med ulike formuleringer, eller ved å ta opp mange tråder samtidig, gjøres handlingsrommet til intervjuobjektet mindre og vanskeligere. Med lengre innledninger

og flere spørsmål kan intervjueren fremme flere påstander og etablere flere presupposisjoner samtidig, noe som gir intervjuobjektet flere oppgaver på en gang. Det kan være krevende for intervjuobjektet å både svare på flere spørsmål og å ta tak i intervjuerens virkelighetsbeskrivelse samtidig. Dermed skapes kanskje en større mulighet for at påstander og presupposisjoner intervjueren baker inn i spørsmålet kan bli stående uimotsagt. I mitt materiale er kun spørsmål som inneholder flere interrogativer plassert i kategorien, selv om det finnes mange spørsmål med omfattende og lange innledninger og kompleksitet i materialet. Disse havner oftest under påståelighet eller kritisk innstilling, da innholdet ofte er negativt ladet eller vektet mot bestemte virkelighetsframstillinger for intervjuobjektet. Komplekse og utvidede spørsmål forekommer altså ofte, men havner under andre overordnede spørsmålskategorier på grunn av annet fremtredende innhold i spørsmålene.

I eksempelet under blir Jens Stoltenberg stilt et komplekst spørsmål i form av to hovedspørsmål: hvorvidt Stoltenberg mener det er et problem med nivået på trygdeytelser, og så et spørsmål om han vil senke trygdesatsene. Spørsmålet inneholder egentlig to forskjellige ja/nei-spørsmål, (mer om dem nedenfor), i samme tur.

Eksempel

47. NRK Arbeiderpartiet (Jens Stoltenberg)

MT: [et par] e:: små spørsmål eller e (..) relativt e:: s- små i omfang men vanskelig å svare på kanskje? altså det er en debatt om (..) nivået på trygdeytelsene også uføretrygden er for høy, slik a fører til at for mange (..) lar være å komme seg ut i arbeidslivet, mener du det er et problem? det er eksempel eksempler på for eksempel at en enslig mor som tjener rundt tre hundre tusen, e:: og har e to barn, vil (..) få større og høyere trygd enn enn e:: i en jobb. er det e et e problem for deg, vil du senke satsene?

Her formulerer Takvam tre interrogativer: mener Stoltenberg at det er et problem ”at trygdeytelsene også uføretrygden er for høy, slik a fører til at for mange (..) lar være å komme seg ut i arbeidslivet”. Så følger et eksempel med en som tjener bedre på trygd enn på arbeid: ”er det et problem for deg”, og så et siste spørsmål ”vil du senke satsene”. Spørsmålene inngår i det Clayman og Heritage kaller *spørsmålskaskade* (*question cascade*), som innebærer flere spørsmål som har samme innhold omformulert i samme tur (2002, s756-757). Takvam fremmer to påstander, med referanse til en debatt om størrelsen på trygdeytelser, om at trygdeytelser er for høye slik at arbeidsføre lar være å komme ut i arbeidslivet. Ved å vise til ”debatten” holder Takvam seg nøytral ved å vise til andres meninger og ikke sine egne,

samtidig som han fremmer påstander om at trygdeytelser er for høye. Først fremmes denne påstanden i to formuleringer, først om han vil bekrefte påstanden: ”mener du det er et problem”. Så blir argumentasjon for påstanden presentert via eksempel, og Stoltenberg blir bedt om å redegjøre for sin personlige holdning til det som blir framstilt som høye trygdesatser: ”er det et problem for deg”. Så stilles han spørsmål om hva han vil gjøre med saken: ”vil du senke satsene”. Takvams spørsmålskonstruksjon beveger seg som en gradvis innsnevring av svarmulighetene fra et ja/nei-spørsmål om Stoltenberg mener trygdeytelsene er for høye, til å presentere argumentasjon for at de er for høye, til et spørsmål som bygges på tilfellet om de foregående påstandene skulle aksepteres som sanne.

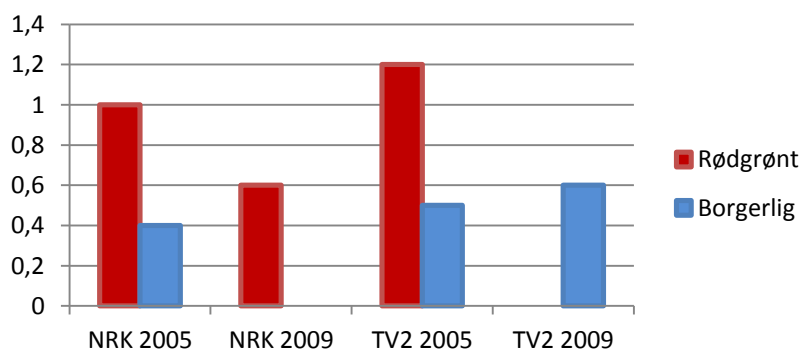
Som vi kan se nedenfor så forekommer komplekse spørsmål sjelden i mine utspørringer. I hele materialet er bare to slike spørsmålskonstruksjoner identifisert, en i hver kanal.

3) Skjema: Skjema: Prosentpoeng for komplekse spørsmål

Komplekse spørsmål 2009		Rødgrønt			Borgerlig			
		SV	SP	AP	H	V	Krf	FrP
Prosent per parti	TV2						2,3	
	NRK			1,7				
Prosent per blokk	TV2	0			0,6			
	NRK	0,6			0			
Gjennomsnitt alle partier								
TV2				NRK				
0,3				0,2				
Gjennomsnitt begge kanaler								
0.3								

Forekomstene er såpass sjeldne, med bare 1 forekomst per kanal, at det er vanskelig å si noe om forskjellsbehandling av partiblokker i tv-kanalene basert på resultatene fra partilederspørringene i 2009. I diagrammet under kan vi se en nedgang fra 2005-materialet da 5 slike spørsmål ble identifisert:

Figur 3 Fordeling prosentpoeng for komplekse spørsmål

I 2005 ble tre komplekse spørsmål stilt i NRK, og to i TV2. I NRK ble to av disse stilt til rødgrønne, og ett til borgerlige, mens begge to komplekse spørsmål ble stilt rødgrønne i TV2. Det betyr at det i 2005 ble stilt fire komplekse spørsmål til rødgrønne, og ett til borgerlige, som vil si at begge tv-kanaler stilte flest komplekse spørsmål til de rødgrønne den gang. I 2009 er forekomstene mer enn halvert. Men må så lite forekomster av denne spørsmålstypen er ikke dette statistisk signifikant isolert sett.

3.2.3 Enten/eller-spørsmål

Spørsmål der to alternativer satt opp mot hverandre og krever at intervjuobjektet velger et av alternativene, er kategorisert som enten/eller-spørsmål. Spørsmålstypen inneholder en innebygget svarpreferanse for et av to alternative muligheter. Om intervjuobjektet vil svare noe annet enn de gitte alternativene, krever det mer anstrengelse og forklaring (Nielsen, 2001:102). Det er altså presupponert i denne typen spørsmål at de to alternativene utelukker hverandre, og at det ikke finnes annen mulighet enn å velge det ene eller det andre. Enten/eller-spørsmål inneholder dermed en virkelighetsfremstilling som intervjuobjektet implisitt aksepterer om hun svarer preferert ved å velge et av alternativene. Enten/eller-spørsmål inneholder også ofte ordet «eller» i spørsmålsformuleringen.

Eksempel

16. NRK Senterpartiet (Liv Signe Navarsete)

SS: da skal vi snakke litt om verdier vil du beskrive Senterpartiet som et verdikonservativt eller verdiliberal parti. (1.5)

Spørsmålet ovenfor handler om generelle overordnede verdier og alternativene går ut på to motstridene verdikonstellasjoner som politiske partier ofte har tatt klart standpunkt til. Navarsete blir her styrt mot å velge et av alternativene, og om hun ikke gjør det kan det fremstå som om partiet er uklart på selve grunnlaget politikken er bygget på, noe som potensielt kan svekke partiets troverdighet. Temaet for spørsmålet har et potensielt høyt abstraksjonsnivå og gjør det vanskelig for Navarsete å ikke akseptere premisset for spørsmålet uten å måtte gå inn i lange og omfattende filosofiske forklaringer. Når denne spørsmålsformuleringen legger press på Navarsete til å svare nærmest kategorisk, vil det også legge til rette for at senere spørsmål som viser motsetninger mellom for eksempel verdiståsted

og valg som partiet har gjort i enkeltsaker. Dette vil kunne svekke Navarsete og Senterpartiets troverdighet.

I neste eksempel ser vi Pål T. Jørgensen presentere Siv Jensen med to alternative muligheter etter stortingsvalget:

Eksempel

14. TV2 Fremskrittspartiet (Siv Jensen)

PTJ: [ikke (hele)regla igjen men] men du kan fort komme i en situasjon der du må velge mellom en Høyre sentrums-regjering, eller en mindretallsregjering (..) fra Arbeiderpartiet. hvis det blir borgerlig flertall. hva velger du.

I dette spørsmålet er et mulig fremtidsscenario skissert gjennom flere foregående spørsmål, der Fremskrittspartiet står utenfor en borgerlig flertallsregjering etter valget. Situasjonen som er skissert er framstilt som hypotetisk: "hvis", men realistisk: "du kan fort komme i en situasjon". Dette spørsmålet er ekstra krevende for intervjuobjektet å omgå svarpreferansen på. Ved å ikke være tydelig på hvem de vil samarbeide med, og hva slags avgjørelser Fremskrittspartiet vil ta i det som blir framstilt som et sannsynlig scenario, framstår partiet som uklare, og i verste fall uærlige fordi de ikke vil avsløre hva slags politikk de tenker å føre. De to alternativene som er skissert er framstilt som eneste muligheter. I TV2 handler størsteparten av enten/eller-spørsmålene i utspørringene jeg har analysert om slike regjeringalternativer og hypotetiske scenarioer basert på valgresultatene etter valget, der de enkelte partiene må ta et valg om hvem de vil samarbeide med og ikke. Den typen spørsmålsstilling antyder at velgerne foreløpig ikke vet hva de stemmer på, og kan være problematiske for intervjuobjektet å svare på.

I tabellen nedenfor ser vi at borgerlige partier får flere enten/eller-spørsmål enn rødgrønne i begge kanaler. Enten/eller-spørsmål er en av de mindre forekommende spørsmålstypene med bare 18 av denne i 2009-utspørringene totalt (12 i NRK og 6 i TV2).

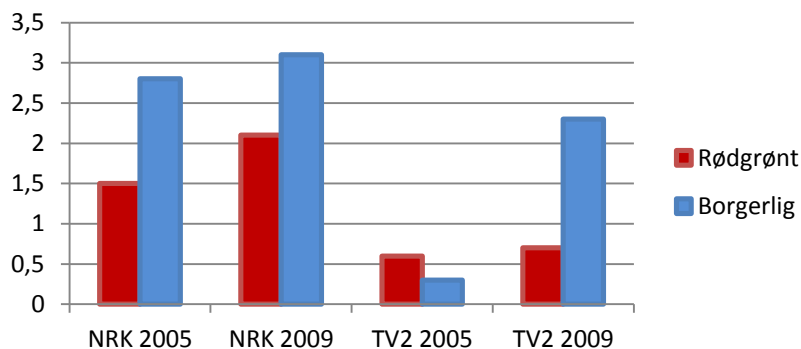
4) Prosentpoeng for enten/eller-spørsmål

Enten/eller 2009		Rødgrønt			Borgerlig			
		SV	SP	AP	H	V	Krf	FrP
Prosent per parti	TV2	2,2			7,5			1,7
	NRK		2,8	3,5		3,5	3	5,8
Rødgrønt og borgerlig	TV2	0,7			2,3			
	NRK	2,1			3,1			
Gjennomsnitt alle partier								
TV2			NRK					
1,6			2,6					
Gjennomsnitt begge kanaler								
2,1								

NRK stiller flere enten/eller-spørsmål enn TV2. Samtidig er det borgerlige partier som får flest av disse spørsmålene i begge kanaler, men forskjellen er større i TV2 enn i NRK. Høyre i TV2 får aller flest, med 7,5 prosentpoeng, mens det ikke forekommer noen responsstyrende enten/eller-spørsmål i flere av utspørringene.

Diagrammet under viser forekomster fordelt mellom partiblokker i 2005 og i 2009:

Figur 4 Prosentpoeng enten/eller 2005/2009

I NRK er tendensen lik i både 2005 og 2009 år, der borgerlige får flere enten/eller-spørsmål enn de rødgrønne. TV2 har mindre av denne spørsmålstypen, med svært få i 2005, og flere i 2009.

3.2.4 Ja/nei-spørsmål

Ja/nei-spørsmål er, i likhet med enten/eller-spørsmål, spørsmål der det ligger et premiss om at det finnes to mulige svaralternativer. Ja/nei-spørsmål er en forholdsvis hyppig brukt spørsmålstype i utspørringene, og kan brukes til å fremme bestemte synspunkter ved å vekte mot bestemte svar (jamfør påståelige ja/nei-spørsmål med vekting som forklares i senere kapittel). Responsstyrende ja/nei-spørsmål inneholder ikke en slik vekting mot det ene eller

det andre, men framstiller det som om svarmulighetene begrenser seg til to alternativer. Disse føringene innebærer at dersom intervjuobjektet ikke svarer ja eller nei på et slikt spørsmål vil det kunne bli forstått og behandles som en unnvikelse, ved at svaret er dispreferert. Dersom intervjuobjektet ikke er enig med premisset om at det finnes et ja- eller nei-svar på spørsmålet, vil intervjuobjektet kunne behøve å forsvare seg mot og påpeke at premisset er galt. Svaret blir da omstendelig og langt, og dermed dispreferert.

I eksempelet nedenfor blir Erna Solberg spurt et ja/nei-spørsmål av Pål T. Jørgensen:

Eksempel

20.TV2 Høyre (Erna Solberg)

- PTJ: [vil du sitte i en regjering som reduserer u-hjelpen] med åtte milliarder slik Fremskrittspartiet foreslår?
- ES: nei men vi er opptatt av noe annet som vi er enig med Fremskrittspartiet, at vi skal åpne for mer handel med varer fra tredje verden, for handelsbarrierene (..) er den viktigste og største utfordringen for mange land i (..) mange utviklingsland.

Spørsmålet i eksempelet ovenfor viser at Solberg blir stilt et spørsmål om hva slags politikk Høyre vil føre opp mot Fremskrittspartiets politikk i et regjeringssamarbeid. Dette spørsmålet dukker opp i en rekke av tilsvarende spørsmål, og er tilsynelatende enkle å svare på, da det handler om politiske valg som Høyre står for. I svaret på dette spørsmålet svarer Solberg innledende med et «nei» og fortsetter med en forklaring. Flere av ja/nei-spørsmålene til Erna Solberg styrer Solberg til å bekrefte flere motstridende partipolitiske standpunkter mellom Fremskrittspartier og Høyre, og truer dermed troverdigheten til samarbeidsprosjektet. Dette viser at ja/nei-spørsmål kan være veldig problematiske for intervjuobjektet. I eksempelet nedenfor blir Venstres Lars Sponheim spurt om det finnes fastsatt en plan for en borgerlig regjeringskoalisjon:

Eksempel

4. NRK Lars Sponheim (Venstre)

- MT: det har kommet en del e:: optimisme inn i den e:: (..) tidligere Bondevikkretsen etter de siste målingene Sponheim, og i dag sier blant andre Erna Solberg til Siv Jensen at hun Siv Jensen bør bevege seg mer inn mot sentrum for å (..) e: justere kursen sin. e:: stiller dere som e: (..) tre partier med Erna Solberg som statsministerkandidat nå?

Dette er et ganske tydelig ja/nei-spørsmål der det legges opp til enten ja-svar eller et nei-svar. Det er kan også være et problematisk spørsmål å svare på da et ja-svar kan virke forpliktende

for Venstre til å kjempe for en slik regjeringskoalisjon som er skissert, og et nei-svar kan framstå som manglende samarbeidsvilje og dermed en rotete og uklar borgerlig side. En rotete og uklar borgerlig side uten tydelige planer for samarbeid er et gjennomgangstema i utspørringene, og noe som senere utbredt har blitt brukt som en forklaring på hvorfor de borgerlige tapte og de rødgrønne vant valget i 2009. Dette viser at responsstyrende ja/nei-spørsmål kan kreve vanskelige forklaringer når partilederne skal svare.

Tabellen nedenfor viser både TV2 og NRK gir mer ja/nei-spørsmål til de borgerlige partiene enn de rødgrønne. Ja/nei-spørsmål er en av spørsmålskategoriene som forekommer ofte i utspørringene.

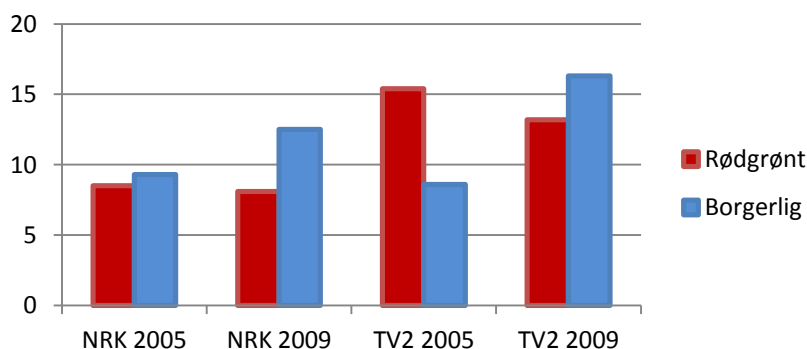
5) Skjema: Prosentpoeng for ja/nei-spørsmål

Ja/nei 2009		Rødgrønt			Borgerlig			
		SV	SP	AP	H	V	Krf	FrP
Prosent per parti	TV2	17,3	7,1	15,3	18,8	10,2	27,9	2,3
	NRK	5,2	8,6	10,5	14,5	17,5	6,1	10,1
Rødgrønt og borgerlig	TV2	13,2			16,3			
	NRK	8,1			12,5			
Gjennomsnitt alle partier								
TV2				NRK				
15				10,3				
Gjennomsnitt begge kanaler								
12,7								

TV2 bruker disse spørsmålene en god del mer enn NRK. I ytterpunktene er det KrF som får langt på vei flest av disse i TV2-utspørringen, og SV som får færrest i NRK.

Diagrammet under viser gjennomsnitt av prosentpoeng forekomster i 2005 og i 2009:

Figur 5 Prosentpoeng ja/nei 2005/2009

I 2009 er andelen responsstyrende ja/nei-spørsmål økt noe jevnt over. NRK har flere av disse til borgerlige begge år, med en økning i forskjellen fra 2005 til 2009, mens det i TV2 snur fra å være rødgrønne som får flest i 2005 til borgerlige som får flest i 2009. Når rødgrønne får flest i TV2, er altså forskjellen større, mens NRK begge ganger gir borgerlige flest.

3.2.5 Gjentakelse av forrige spørsmål

Gjentakelse av foregående spørsmål innebærer enten en fullstendig ordrett gjentakelse eller et spørsmål som gjentar innhold og bærende ord fra det foregående spørsmålet. Denne typen spørsmål signaliserer at intervjuobjektets foregående tur ikke ga et tilfredsstillende svar på det foregående spørsmål. Ifølge Femø Nielsen kan gjentakelser ha forskjellige funksjoner: ”lægge pres på den interviewede/forfølge saken”, ”slå en pointe fast” og ”bevise interviewerens påstand” (Nielsen, 2001: 178). Gjentakelser kan innebære en implisitt beskyldning om at politikerens svar er unntakende og vektlegger samtidig at nettopp dette spørsmålet er viktig å få besvart. At intervjuobjektet ikke svarer på et ekstra viktig spørsmål kan stille henne i dårlig lys. Gjentakelser av foregående spørsmål kan også fungere som en innsnevring av spørsmålets emne. Det å plukke ut deler av formuleringen i det foregående spørsmålet kan gi et korrektiv til intervjuobjektets fokusområde i svaret. I spørsmålet under gjentar TV2s Pål T. Jørgensen et spørsmål om Høybråtens (KrF) syn på jødernes stilling i et slags ”religionshierarki”:

Eksempel

15. TV2 Kristelig folkeparti (Dagfinn Høybråten)

PTJ: la oss gå over til e: e litt utenrikspolitikk Dagfinn Høybråten, e:: (..) er jødene Guds utvalgte folk?

DH: ((fremre klikkelyd)) (...) e vi e:: ser på e staten Israel, e:: som en e: et resultat av en lang (..) historie? e staten Israel etablert gjennom e (..) politiske vedtak, i FN, e: basert på folkeretten, og det er det som er grunnlaget for vår støtte til staten Israel,

PTJ: [jo men (x)] er jødene guds utvalgte folk? =

DH: [dens rett]-- =(ja) mange vil si det.

e: [og-- ja] jeg vil jeg vil si,

Først stiller Pål T. Jørgensen et ja/nei-spørsmål om et kontroversielt tema, og som Dagfinn Høybråten unnlater å svare på. Deretter gjentar Pål T. Jørgensen det samme spørsmålet fullstendig og ordrett. Her framstår Jørgensens opprinnelige ja/nei-spørsmål som ubesvart, og gjentakelsen legger tydelig press på Høybråten til å svare enten ja eller nei på spørsmålet, om

han ikke vil framstå som unnvikende. Høybråtens svar på gjentakelsen møter dette presset ved å til slutt gi et ”ja”-svar.

I eksempelet under spør Magnus Takvam først Liv Signe Navarsete et komplekst spørsmål om hvorfor det kreves bompengavgift av bilister i Norge. Spørsmålet blir først stilt, deretter presenterer Takvam argumentasjon mot bompengavgift:

Eksempel

44. NRK Senterpartiet (Liv Signe Navarsete)

MT: et lite kort spørsmål e hvorfor e (...) må dere tvinge folk til å betale bompenger her i landet
altså (.) Norge ligger på førtiåttende plass på en liste over de som e har målt veistandarene
rundt omkring i Europa (.) også plager dere folk med bompenger. (1.2)

LSN: me har auka [det (vi)]

MT: [burde] ikke staten kunne betale dette. (...)

LSN: ja me har auka (x) til veg [i denna perioden]

MT: **[men hvorfor må de betale] bompenger var spørsmålet.**

Navarsete begynner å skulle svare, men Takvam avbryter med å utvide spørsmålet med et nytt spørsmål, hvorpå Navarsete svarer og fortsetter med å gjenta svarintroduksjonen hun begynte på i sin forrige tur. Her blir hun avbrutt av Takvam igjen, som gjentar det første spørsmålet med deler av ordlyden fra det første spørsmålet. Spørsmålet i dette utdraget er ikke entydig plasserbare i den kategorien den er plassert. Gjentakelsen av foregående har også trekk fra avvisning/irrettesettelse-responsen fordi den irrettesetter forrige tur som utilfredsstillende svar på spørsmålet. Men fordi irrettesettelsen her ikke primært retter seg mot foregående tur, men blir stilt som et spørsmål, og i tillegg bruker ord og formulering fra et nært foregående spørsmål, plasseres den som gjentakelse av foregående tur.

I tabellen under kommer det frem at både TV2 og NRK har flere forekomster av gjentakelses-spørsmål med de borgerlige enn med de rødgrønne. Hos TV2 er denne forskjellen større enn hos NRK, og TV2 har dessuten noe høyere antall forekomster av gjentakelsesspørsmål enn NRK:

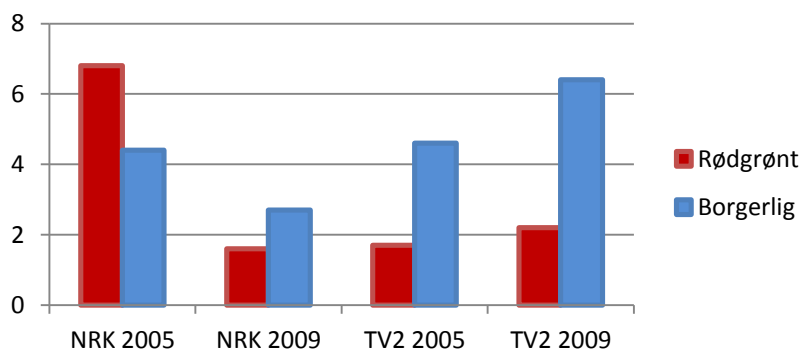
6) Skjema: Prosentpoeng for gjentakelses-spørsmål

Gjentakelse 2009		Rødgrønt			Borgerlig			
		SV	SP	AP	H	V	Krf	FrP
Prosent per parti	TV2	4,3	2,4			5,1	7	11,7
	NRK	3,4	1,4		1,6		6,1	3
Rødgrønt og borgerlig	TV2	2,2			5,9			
	NRK	1,6			2,7			
Gjennomsnitt alle partier								
TV2			NRK					
4,3			2,2					
Gjennomsnitt begge kanaler								
3,2								

TV2s FrP-utspørring er et klart ytterpunkt i med 11,7 prosentpoeng gjentakelses-spørsmål. Ap går derimot fri for disse i begge kanaler. TV2 bruker disse mer enn NRK med begge partiblokker, men har klart flest med borgerlige partier. NRK har lavere andel gjentakelses-spørsmål enn TV2, men gir også flest til borgerlige parter. Tendensen i 2009-utspørringene er altså at borgerlige partier får flere av disse spørsmålene enn de rødgrønne.

I diagrammet under ser vi gjennomsnittlige forekomster av gjentakelses-spørsmål i utspørringene fra 2005 og 2009:

Figur 6 Prosentpoeng gjentakelse 2005/2009

TV2 bruker flere av disse i 2009 enn i 2005, og stiller disse oftere til borgerlige enn rødgrønne begge år. I NRK ser vi en langt høyere forekomst av disse i 2005 enn i 2009, og hvem som får flest ser ut til å ha snudd.

3.2.6 Løfte/garanti-spørsmål

Løfte/garanti-spørsmål er spørsmål som stiller eksplisitt krav om et bindende løfte for politikk som senere skal føres dersom intervjuobjektet samtykker til løftet. Spørsmålene stilles ofte som ja/nei-spørsmål, og inneholder gjerne ordene «love», «garanti» eller «ultimatum».

Løfte/garanti-spørsmål kan i sin ytterste konsekvens ha innvirkning for hvilke saker som står øverst på den politiske agendaen om en får et bindende løfte til svar.

Eksempel

61. TV2 Fremskrittspartiet (Siv Jensen)

PTJ: [men]-- men du garanterer at Fremskrittspartiet (..) skal få han ut av landet.

SJ: ja før eller senere så skal vi det, og det skal bli på et fly.

I eksempelet ovenfor blir Jensen stilt et løfte/garanti-spørsmål om hun garanterer at FrP vil sende Mullah Krekar ut av Norge dersom Fremskrittspartiet kommer i regjering. Dersom spørsmålet ikke inneholdt garantiaspektet ville det kunne plasseres i kategorien ja/nei med vekting, men siden spørsmålet eksplisitt ber om en garanti blir svaret langt mer bindende ved et "ja"-svar, klassifiseres det som løfte/garanti-spørsmål. Jensen svarer faktisk "ja" her, noe som ikke nødvendigvis er vanlig for partiledere å ville gjøre på oppfordring. Men hun legger også inn et forbehold med "før eller senere", og forplikter seg dermed ikke utvetydig til løftet.

I eksempelet under ser vi et løfte/garanti-spørsmål som stiller Høybråten opp mot potensielle samarbeidspartnere for regjering:

Eksempel

42. NRK Kristelig Folkeparti (Dagfinn Høybråten)

MT: vil e:: KrF stille ultimatum om at e: de- dette området ikke skal bygges ut, i e: i en eventuell ny regjering slik (..) Sponheim og Venstre har gjort.

Ultimatums spørsmål plasseres i løfte/garanti-kategorien fordi de fungerer bindende som løfter for enkeltsaker i regjeringssamarbeid dersom intervjuobjektet slutter seg til det. Alle partiene i valgkampen er avhengige av regjeringskoalisjoner med andre partier for å komme til makten,

og derfor er ultimatumspørsmål problematiske fordi de kan true et framtidig samarbeid dersom intervjuobjektet har svart at de stiller ultimatum i en sak.

I tabellen under ser vi at løfte/garanti-spørsmål er nokså sjeldne i utspørringene, og at det bare er borgerlige partier som får løfte/garanti-spørsmål i utspørringene fra 2009. TV2 stiller litt flere slike spørsmål enn NRK.

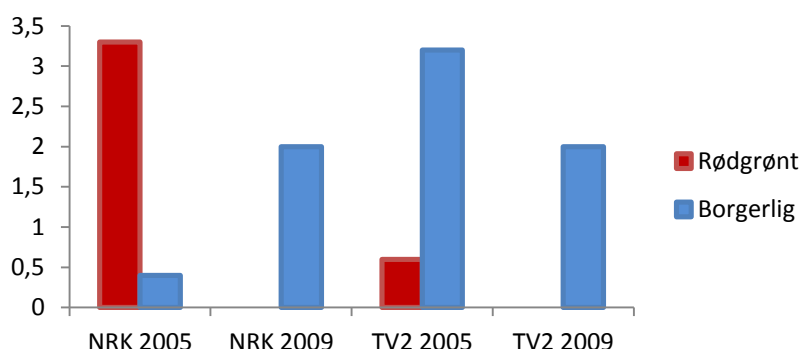
7) Skjema: Prosentpoeng for løfte/garanti

Løfte/garanti 2009		Rødgrønt			Borgerlig			
		SV	SP	AP	H	V	Krf	FrP
Prosent per parti	TV2				1,9		2,3	1,7
	NRK				1,6	3,5	3,5	
Rødgrønt og borgerlig	TV2	0			1,5			
	NRK	0			2			
Gjennomsnitt alle partier								
TV2				NRK				
0,8				1,1				
Gjennomsnitt begge kanaler								
0,9								

Det er altså bare borgerlige partier som får disse spørsmålene i utspørringene. Hovedparten av disse handler om eventuelt regjeringssamarbeid og legger opp til at partilederen skal stille ultimatum til de andre partiene om saker det er kjent at de stiller seg forskjellig til. Dette bygger opp til et bilde av splittelse og uenighet som truer mulige regjeringskoalisjoner på borgerlig side etter valgene.

I diagrammet under ser vi fordelingen av løfte/garanti-spørsmål fordelt over partiblokkene i 2005 og 2009:

Figur 7 Prosentpoeng løfte/garanti 2005/2009

Disse spørsmålene ble brukt oftere i 2005 enn i 2009. I 2005 ser det ut til at løfte/garanti-spørsmål i større grad handler om hvorvidt partilederene er villige til å gi løfter om

enkeltsaker de har fremmet eller programfestet. I 2009 handler flesteparten av disse spørsmålene om garantier og ultimatum i saker opp mot andre mulige samarbeidspartier på borgerlig side. NRK stiller flest løfte/garanti-spørsmål til rødgrønne i 2005, og kun til borgerlige i 2009. I TV2 får rødgrønne noen få slike spørsmål i 2005, mens borgerlige får flere og kun borgerlige partier har forekomster av disse spørsmålene i 2009.

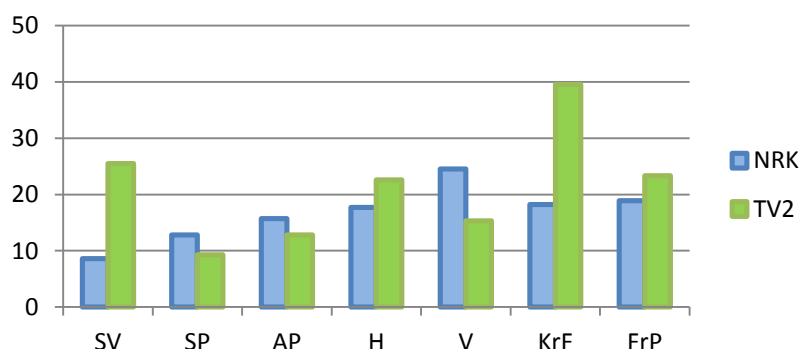
3.2.7 Oppsummering av responsstyrende spørsmål

Responsstyrende spørsmål er, som jeg har forklart ovenfor, spørsmål som legger føringer for hvordan intervjuobjektet skal svare. I analysen av partilederspørringene i 2009 har jeg funnet at denne hovedkategorien, med sine seks undertyper, utgjør gjennomsnittlig 29,6 % av spørsmålstypene, og er den mest forekommende spørsmålskategorien i utspørringene.

Rognmo graderer spørsmålstypene etter tre såkalte styrkegrader. Styrkegradene viser til hvor sterk styring av svarets form som de enkelte spørsmålstypene inneholder, enten det er styring av svarets form, publikums tolkning eller emne (Rognmo, 2009: 126). I responsstyring viser dette styrkehierarkiet til grad av åpenhet og lukkethet, der fortell/forklar/utdyp-spørsmål er den mest åpne typen. Fordi fortell/forklar/utdyp-spørsmål i kraft av sin åpenhet er svært lite responsstyrende har jeg valgt å ta denne typen ut av de responsstyrende spørsmålene i oppsummeringen.

I tabellen under kan vi se prosent antall forekomster av responsstyrende spørsmål, (uten fortell/forklar/utdyp), i de forskjellige utspørringene fra 2009:

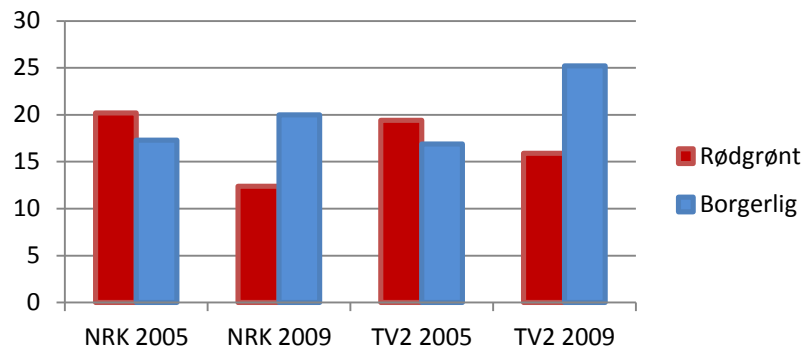
Figur 8 Prosentpoeng responsstyrende spørsmål

I ytterpunktene her ser vi at KrF får flest responsstyrende spørsmål i TV2, mens Sp får minst i samme kanal. Det er altså større sprik mellom fordelingen i TV2 enn i NRK. Spørsmålene fordeler seg ulikt over partier, partiblokker og tv-kanaler, der det kommer frem av 2009-

materialet at NRK stiller flere responsstyrende spørsmål til borgerlige enn til rødgrønne. Samme forskjell er større i TV2. TV2 har også større sprik mellom ytterpunktene i utspørringene i de enkelte partier, der et enkelt parti kan få svært mange av en spørsmålstype, mens andre får få eller ingen. I diagrammet under ser vi hvordan responsstyrende spørsmål (uten fortell/forklar/utdyp) fordeler seg over partiblokkene i 2005 og 2009:

Figur 9 Prosentpoeng responsstyrende spørsmål 2005/2009

Både TV2 og NRK ser ut til å bevege seg i samme retning ved å ha flere responsstyrende spørsmål til de rødgrønne i 2005 og flere til de borgerlige i 2009. Hos TV2 er forskjellen større enn i NRK. TV-kanalene er altså samstemte i hvem som får flest responsstyrende spørsmål de forskjellige årene, noe som kan stemme med forhåndsantakelsen om at intervjuerne tilpasser seg det politiske landskapet i spørsmålsstillingen, ut fra hvem som sitter i regjering og ikke.

3.3 Påståelige spørsmål

Clayman og Heritage (2002, s 762) skriver om hvordan ingen spørsmål er helt nøytrale, men at spørsmål tar stilling til et standpunkt i forskjellig grad. Spørsmål som er plassert i kategorien *påståelige spørsmål* er spørsmål som inneholder særlig ikke-nøytral virkelighetsframstilling, eller *vekting* (*tilt*) mot bestemte svaralternativer. Vekting skjer ved at noen synspunkter blir framstilt som mer logiske og naturlige enn andre, og med styrkemarkører og andre ledende formuleringer. Logikken kan for eksempel implisitt eller eksplisitt referere til eller presenteres som forskjellige typer allmenne oppfatninger. Vektingen kan fungere som en argumentasjon, og gjør at intervjuobjektet blir stilt i en posisjon der vedkommende må forklare og forsvare sitt svar om det motsier det som blir framstilt som det «naturlige». På samme måte som med responsstyrende spørsmål, så inneholder påståelige spørsmål *innebygde svarpreferanser* (preferanse for en bestemt type svar design (Femø Nielsen, 2001: 102)), men i påståelige spørsmål er i tillegg preferanse for enighet med en bestemt virkelighetsbeskrivelse innebygget i spørsmålet. Et påståelig ja/nei-spørsmål har for eksempel ikke bare innebygget preferanse for at intervjuobjektet skal svare ja eller nei, men også innebygget argumentasjon eller framstilling som får et av alternativene til å framstå som et mer naturlig eller selvfølgelig svar. Clayman og Heritage (2002) skriver om hvordan intervjuere kan bruke spørsmålsformen som et nøytralitetsalibi ved å kunne vise til at de ikke ytrer sine egne meninger og agendaer, ved å kunne vise til at: ”Jeg stilte jo bare et spørsmål” (2002, s 151-152). I tillegg gjør behovet for å kontekstualisere spørsmålet for publikum det mulig å holde lengre innledninger til spørsmålet samtidig som intervjueren kan holde sitt nøytrale ståsted i hevd. I påståelige spørsmål er disse innledningene konstruert slik at intervjuer fremmer påstander om virkeligheten som ikke nødvendigvis intervjuobjektet er enig i, samtidig som spørsmålet legger press på intervjuobjektet til å være enig (på grunn av preferanse for enighet og korte og enkle svar)».

I hovedkategorien påståelige spørsmål har vi fem undertyper:

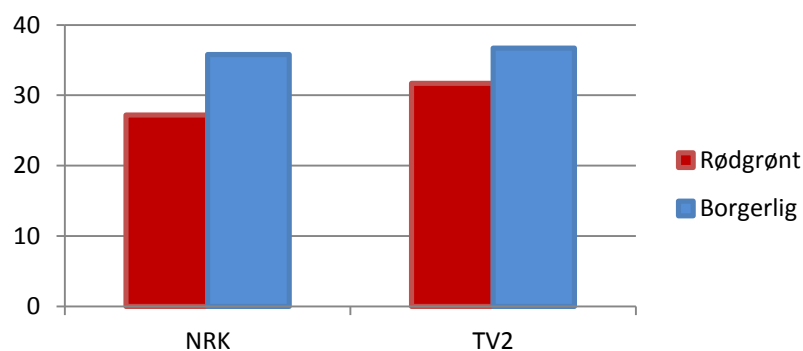
- *Kommenterende spørsmål* – spørsmål med innledning med ikke-nøytral virkelighetsframstilling.
- *Ja/nei med vekting* mot ett av alternativene.

- *Negativt formulerte spørsmål* – som oftest interrogativ som inneholder ”ikke” i formuleringen, og som vektet tungt mot enighet (”ja”-svar).
- *Reformulering av svar med slutning* – ”oppsummerer” intervjuobjektets foregående tur i spisset form med egen tolkning, vektet mot enighet.
- *Påståelig presupposisjon* – Implisitt virkelighetsfremstilling uten opplagt konsensus mellom deltakerne.

(Disse undertypene forklares mer utførlig og med eksempler nedenfor). I sin artikkel (2002*) identifiserer Clayman og Heritage

I mitt materiale har jeg funnet at borgerlige får flere påståelige spørsmål enn rødgrønne i begge kanaler, og at forskjellen større i NRK enn i TV2. I diagrammet nedenfor ser vi at i NRK utgjør påståelige spørsmål til rødgrønne i gjennomsnitt 27,2 prosentpoeng av spørsmålene i utspørringene, mens det hos de borgerlige er 35,8 prosentpoeng. I TV2 utgjør gjennomsnittet for de rødgrønne 31,7 prosentpoeng, og de borgerlige 36,7 prosentpoeng. Det vil si at forskjellen mellom partiblokkene ligger på 8,6 prosentpoeng i NRK og på 5 prosentpoeng hos TV2.

Figur 10 Prosentpoeng påståelige spørsmål

3.3.1 Kommenterende spørsmål

Denne typen spørsmål stilles gjerne med informasjonrepresentasjon som hevder enkelte argumenter, slutninger eller virkelighetsbeskrivelser som mer logiske eller riktige enn andre. Kommenterende spørsmål inneholder ofte innledninger med påstander og presupposisjoner som fremmer et bestemt standpunkt i en sak eller innenfor et tema.

I eksempelet nedenfor ser vi hvordan Sigrid Sollund spør Jens Stoltenberg om han synes hans virkelighetsfremstilling av de borgerlige partiene er redelig:

Eksempel

8. NRK Arbeiderpartiet (Jens Stoltenberg)

SS: greit. men når du velger å snakke om de borgerlige partiene, så fremhever du ofte de mest ytterliggående:: standpunktene, for eksempel i skattepolitikken for å vise kontrast til din egen politikk. hvor redelig er det når du vet at sentrumspartiene også må få en del innflytelse dersom de skal komme til makten.

Sollund vektlegger at Stoltenberg «velger» å snakke om de borgerlige partiene, og tillegger ham intensjoner rundt det valget; å fremheve standpunkter for å vise kontrast til egen politikk. Så stiller hun spørsmålet «hvor redelig er det» «valget» er når Stoltenberg «vet» at hans virkelighetsfremstilling ikke viser hele sannheten. I spørsmålet blir Stoltenberg altså tillagt intensjoner og viten som vil tilsi at hans fremstilling av de borgerlige ikke er redelig, fordi han altså vet bedre enn det han sier. Spørsmålet har allerede besvart seg selv i og med at den logiske slutningen av at Stoltenberg argumenterer mot bedre viten er at Stoltenberg argumenterer uredelig.

Neste eksempel viser Magnus Takvams spørsmål til Siv Jensen om regjeringskonstellasjoner og mulige utfall etter valget:

Eksempel

65. NRK Fremskrittspartiet (Siv Jensen)

MT: [hvem] skal felle den regjeringen det er ikke kommet signaler Siv Jensen og dette er viktig hvis vi skal snakke om realismen i ditt regjeringssjersjekt,

SJ: m

MT: hvilke partier skal være med på å felle (.) Stoltenberg og sette inn deg i regjering i Stortinget.

Takvam spør hvem FrP skal samarbeide med om å felle en eventuell rødgrønn mindretallsregjering som vil bli sittende. Han sier ”det er ikke kommet signaler”, som sammen med ”hvis vi skal snakke sammen om realismen i ditt regjeringsprosjekt” antyder at FrP mangler samarbeidspartnere i de andre partiene. Sammenstillingen av de to påstandene antyder dermed også at FrPs regjeringsprosjekt ikke er realistisk, fordi de mangler samarbeidspartnere. Spørsmålet legger press på Siv Jensen til å nevne konkrete samarbeidspartnere i form av andre borgerlige partier her, ellers risikerer hun å framstå som en lite sannsynlig kandidat til regjering.

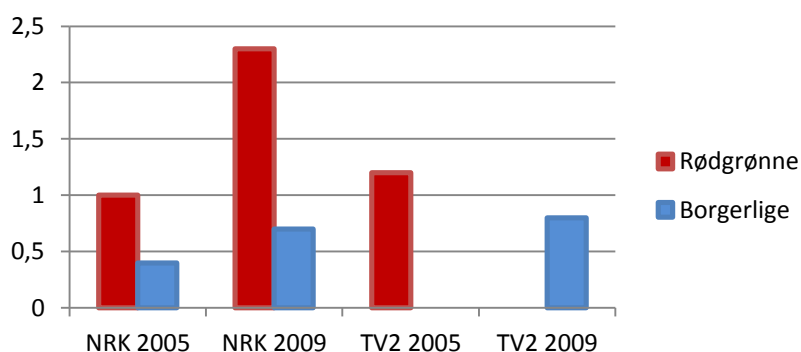
I tabellen nedenfor ser vi at kommenterende spørsmål ikke forekommer særlig ofte i utspørringene. Hos TV2 har jeg bare registrert to forekomster; i utspørringen med Siv Jensen. I NRK forekommer spørsmålstypen litt mer, og da noe oftere med de rødgrønne partiene.

8) Skjema: Prosentpoeng for kommenterende spørsmål

Kommenterende 2009		Rødgrønt			Borgerlig			
		SV	SP	AP	H	V	Krf	FrP
Prosent per parti	TV2							3,3
	NRK	3,4		3,5			1,5	1,4
Rødgrønt og borgerlig	TV2	0			0,8			
	NRK	2,3			0,7			
Gjennomsnitt alle partier								
TV2				NRK				
0,5				1,4				
Gjennomsnitt begge kanaler								
0,9								

Det er altså forholdsvis lav forekomst av påståelige kommenterende spørsmål i 2009-materialet. NRK bruker disse oftere enn TV2, og i utspørringene der de forekommer er det ett til to av denne spørsmålstypen. I diagrammet under ser vi gjennomsnittprosent av antall forekomster av kommenterende spørsmål i 2005 og i 2009:

Figur 11 Prosentpoeng kommenterende spørsmål 2005/2009

Kommenterende spørsmål ser ut til å fordeles slik at rødgrønne får noe flere slike enn borgerlige i NRK begge år. I TV2 er det i 2005 kun noen få slike spørsmål til rødgrønne og ingen til borgerlige, og i 2009 kun borgerlige. Spørsmålstypen er såpass sjelden at det er vanskelig å lese tendenser ut fra denne alene.

3.3.2 Ja/nei-spørsmål med vekting

Ja/nei-spørsmål med vekting er ja/nei-spørsmål der et av alternativene blir framstilt som mer logisk eller riktig enn det andre. Dette kan gjøres med *preface tilt* (innledningsvekting) som vil si at innledning til spørsmålet inneholder framstilling eller argumentasjon som får det ene til å virke mer logisk enn det andre (Clayman og Heritage, 2002, s. 763). Spørsmålene inneholder preferanse for bestemte svar, ved å framstille alternative svar som ikke like relevante, noe som gjør det vanskeligere for intervjuobjektet å svare dispreferert ved at intervjuobjektet må forklare og forsvare sitt svar i større grad (Clayman og Heritage, 2002, s. 209). Vektingen kan også ligge i formuleringen, ved bruk av forsterkende ord, fraser eller påheng (*sikkerhets- eller styrkemarkører*) som for eksempel ”det er jo slik at”, ”egentlig”, ”helt ærlig” osv. Hos Femø Nielsen har slike sikkerhets- eller styrkemarkørspørsmål preferanse for at intervjuobjektet skal komme med en innrømmelse, eller si noe annet enn de pleier/motsi seg selv (Nielsen 2001: s 105-107). Men jeg vil presisere at i mitt materiale er ja/nei-spørsmål med vekting spørsmål som vektes mot ett alternativ framfor et annet, uavhengig om det inneholder styrkemarkører med preferanse for selvmotsigelser hos intervjuobjektet eller ikke.

I eksempelet nedenfor blir statsminister Jens Stoltenberg spurt om det å følge økningen i velferdsutgifter må føre til øking i skattenivået:

Eksempel

51. NRK Arbeiderpartiet (Jens Stoltenberg)

SS: men når du diskuterer med høyresiden så setter du likhetstegn mellom e skattekutt og lavere velferd. så da må det vel gjelde den andre veien også?

Her argumenterer Sollund for at regjeringen må heve skattenivået for å gjennomføre den politikken de sier de vil føre. Ved å vise til et argument Stoltenberg selv bruker mot opposisjonens politikk med skattekutt (skattekutt = lavere velferd), dreies preferansen mot at

Stoltenberg skal si seg enig, siden det bygger på noe han selv angivelig har sagt. Spørsmålet er også bygget opp mot enighet ved logisk vekting, ved bruk av deklarativ syntaks fremfor interrogativ, og ved å framstille spørsmålet som en logisk slutning: ”hvis A, så må vel B?”. Sammen med henvisningen til Stoltenbergs egne argumenter og den logiske vektingen, brukes i tillegg styrkemarkøren ”så da må det vel”, og dermed kan man si at spørsmålet vekter med tyngde mot preferanse for enighet, altså et ”ja”-svar. I neste eksempel stiller Pål T. Jørgensen et spørsmål om Høyres politikk:

Eksempel

13. TV2 Høyre (Erna Solberg)

PTJ: la oss se litt på hvilken politikk dere skal føre. med en Fremskrittsparti-Høyre-regjering så blir det oljevirkosomhet i Lofoten og Vesterålen.

Dette spørsmålet gis i form av deklarativ med nedadgående avsluttende intonasjon (altså intonasjon som signaliserer at taleturen avsluttes). Fordi spørsmålet stilles i form av en påstand om hva Høyre kommer til å gjøre i et eventuelt samarbeid med Fremskrittspartiet, vektes spørsmålet mot enighet (gjennom sekvensiell svarpreferanse). Spørsmålet innledes med: ”la oss se på hvilken politikk dere skal føre.”, som også er en deklarativ med nedgående intonasjon. Dette rammer inn påstanden om at en Fremskrittsparti-Høyre-regjering vil komme til å drive oljevirkosomhet i Lofoten Vesterålen; ordet ”skal” viser til at dette er noe partiene har bestemt at de skal gjennomføre. Påstanden om hva Fremskrittspartiet-Høyre-regjeringa vil gjøre er framstilt som en selvfølgelig virkning av en gitt situasjon: ”hypotetisk situasjon = konsekvens”, altså ”Fremskrittspartiet-Høyre-regjering = oljeboring i Lofoten og Vesterålen.

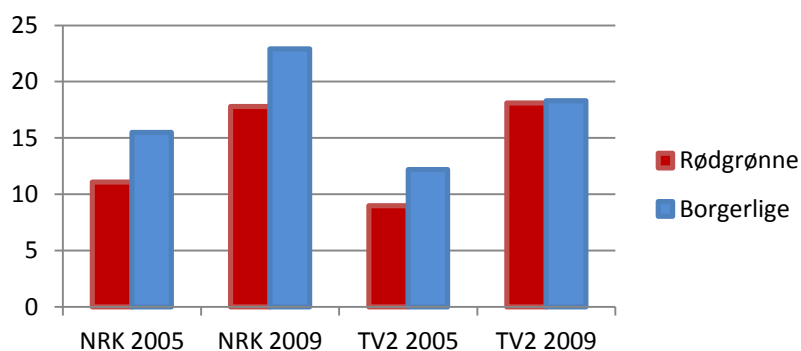
I tabellen under ser vi gjennomsnittlige antall forekomster av ja/nei-spørsmål med vekting per parti, partiblokk og TV-kanaler. Ja/nei med vekting er spørsmålstypen som brukes hyppigst i utspørringene fra 2009:

9) Skjema: Prosentpoeng fo ja/nei med vekting-spørsmål

Ja/nei med vekting 2009		Rødgrønt			Borgerlig			
		SV	SP	AP	H	V	Krf	FrP
Prosent per parti	TV2	19,6	16,7	17,9	28,3	17,9	18,6	8,3
	NRK	24,1	17,1	12,3	32,2	21	21,2	17,4
Rødgrønt og borgerlig	TV2	18,1			18,3			
	NRK	17,8			22,9			
Gjennomsnitt alle partier								
TV2				NRK				
18,2				20,7				
Gjennomsnitt begge kanaler								
19,8								

Tabellen viser at ja/nei med vekting utgjør en betydelig del av spørsmålene i begge partiblokker i begge kanaler. NRK har noe høyere forekomst enn TV2 totalt. Hos TV2 er forekomsten tilnærmet lik i begge partiblokker, mens de borgerlige får ca 28 % (5 prosentpoeng) flere ja/nei spørsmål med vekting i NRK. Av 20 respons- og spørsmålstyper, utgjør ja/nei med vekting-spørsmål samlet sett hele 19,8 % av spørsmålene i 14 utspørringer. Sammenlignet med forekomstene i 2005 er dette en tydelig økning:

Figur 12 Prosentpoeng ja/nei med vekting-spørsmål 2005/2009

I 2005-utspørringene utgjorde ja/nei med vekting-spørsmål 13,6 prosentpoeng av spørsmålene i NRK og 10,8 prosentpoeng i TV2. I 2009 var det 20,7 prosentpoeng i NRK og 18,9 prosentpoeng i TV2. Totalt var ja/nei-spørsmål med vekting 12,2 prosentpoeng av spørsmålene i 2005 og 19,8 prosentpoeng i 2009, noe som vil si en økning på hele 62% (7,6 prosentpoeng), altså en økning på over en tredjedel. Tendensen i begge kanaler var i 2005 at de borgerlige fikk noe flere av disse spørsmålene enn de rødgrønne, noe NRK fortsetter med i 2009, men som snur i TV2. At NRK stiller flere av disse spørsmålene til borgerlige enn til de rødgrønne begge år, er verdt å merke seg. Forskjellen i forekomster mellom partiblokkene er

noenlunde like i NRK, trass i at det politiske landskapet er forskjellig; i 2005 er borgerlige i regjering, og i 2009 er de i opposisjon. Siden ja/nei-spørsmål med vekting er spørsmål som maler et bilde av noe som mer riktig enn noe annet i en sak eller innenfor et tema, styrer dette virkelighetsbeskrivelsen ganske sterkt i utspørringene når intervjuerne både er ordstyrere og deltakere i kommunikasjonen. Når de i tillegg til det bruker spørsmålsstillinger som vokter mot bestemte bilder av virkeligheten kan dette gjøre mer enn å sette agenda for samtale, det kan også bidra til en sterkere styring av publikums bilde av sakene som diskuteres.

3.3.3 Negativt formulerte spørsmål

Denne typen spørsmål inneholder *negativ interrogativ syntaks* som for eksempel ”er det ikke...”, ”må du ikke ...” og lignende, gir spørsmålet en veldig sterk preferanse for et ”ja”-svar (Clayman og Heritage, 2002a:209). Negativt formulerte spørsmål i utspørringene inneholder en negasjon i form av ordet ”ikke”, som styrker påstanden som ligger i spørsmålet, og framstiller den som en tvingende sannhet som må innrømmes. Denne typen spørsmål blir ofte framsatt med et standpunkt som er motsatt fra intervjuobjektets eget. Intervjuobjektet behandler ifølge Clayman og Heritage (2002a:218), og Nielsen (2001:105), slike spørsmål som intervjuers uttrykk for et synspunkt, og er ifølge Clayman og Heritage ”blant de mest styrende – og ledende – spørsmålsdesign en intervjuer kan bruke” (min oversettelse) (2002a:220).

I eksempelet nedenfor er det Magnus Takvam som stiller KrFs Dagfinn Høybråten et negativt formulert spørsmål om kontantstøtten virker slik KrF har villet:

Eksempel

19. NRK Kristelig folkeparti (Dagfinn Høybråten)

MT: kontantstøtten er en annen hjertesak e Dagfinn Høybråten, og i denne e sammenheng. e: (..) over halvparten av dem som mottar denne støtten viser det seg e: jobber og har e som regel privat dagmamma, e:: for å passe barna mens de da er på jobb og har kontantstøtte, dette var vel ikke hensikten hensikten var at (..) foreldrene skulle s- mer sammen med barna hjemme.

Her innleder Takvam med at dette er en av KrFs viktigste saker og prosjekter ved å kalle det en ”hjertesak”. Takvam kommer så med en faktaopplysning om hvordan kontantstøtten brukes av over halvparten av mottakerne, og følger opp med den negative spørsmålsformuleringen: ”dette var vel ikke hensikten”. Her inneholder spørsmålsstillingen presupponert felles enighet i virkelighetsbeskrivelsen. Spørsmålet inneholder også en implisitt

kritikk av KrFs kampsak og tidligere gjennomførte politikk i og med at KrF var de sterkeste pådriverne for å innføre kontantstøtte da de satt i regjering. Dette gjør at spørsmålet har trekk av kritisk innstilling, men, slik som Solvoll Rognmo forklarer, så er proposisjonen som presser mot et ”ja”-svar i spørsmålet det som er mest fremtredende i negativt formulerte spørsmålsstillinger (Rognmo, 2009: s 74).

I neste eksempel er det Pål T. Jørgensen som spør statsminister Jens Stoltenberg om VGs beskyldninger om at han er feig:

Eksempel

36. TV2 Arbeiderpartiet (Jens Stoltenberg)

PTJ: hvis vi ser på Lofoten og Vesterålen er det ikke riktig som VG skrev på lederplass at det er feigt, (.) å i- i- av dere å i- Arbeiderpartiet å ikke tørre å ta et standpunkt.

Dette er en ganske sterk kritisk påstand, men igjen er det proposisjonen som er i fokus ved at spørsmålsstillingen styrer mot at Stoltenberg skal bekrefte påstanden gjennom formuleringen: ”er det ikke riktig”. Den eksterne kilden (VG) er med på å legitimere Jørgensens påstand og brukes som et alibi for hans nøytralitet.

I tabellen er gjennomsnittet av forekomster av negativt formulerte spørsmål i partiutspørringene totalt fra 2009 presentert:

10) Skjema: Prosentpoeng for negativt formulerte spørsmål

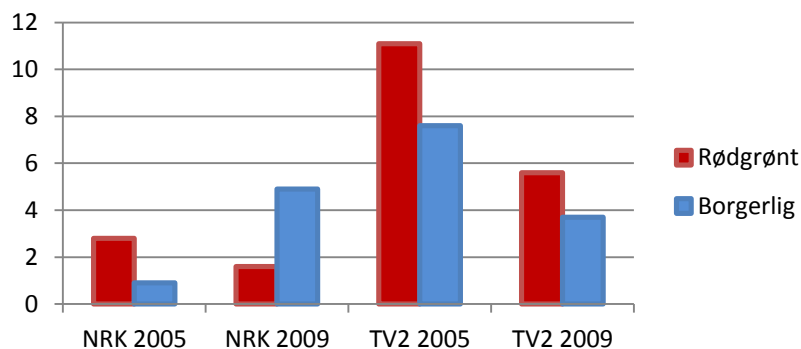
Negativt formulerte spørsmål 2009		Rødgrønt			Borgerlig			
		SV	SP	AP	H	V	Krf	FrP
Prosent per parti	TV2	4,3	2,4	10,2	5,7	5,1	2,3	1,7
	NRK	1,7	1,4	1,7	4,8	8,8	4,5	1,4
MV rødgrønt og borgerlig	TV2	5,6			3,7			
	NRK	1,6			4,9			
Gjennomsnitt alle partier								
TV2				NRK				
4,5				3,5				
Gjennomsnitt begge kanaler								
4								

Her kan vi se at spørsmålstypen fordeler seg noe ujevnt over hvem som får disse spørsmålene, og at de forekommer oftere på TV2 enn på NRK. TV2 stiller flest negativt formulerte spørsmål til de rødgrønne, mens NRK har flere av disse med de borgerlige. Clayman og Heritage skriver at disse spørsmålene er en ”relativt ekstrem form for spørsmålsdesign” som kan true intervjuers nøytralitetshevd (2002: s 221), så en hyppig forekomst av slike spørsmål kan leses som noe talende om intervjustil og eventuell forskjellsbehandling. Her deler også tv-

kanalene seg slik de blir beskyldt for å gjøre: TV2 har flest av disse mot de rødgrønne, ca dobbelt så mange som mot de borgerlige (95% flere), og NRK har markant flere av disse med de borgerlige enn de rødgrønne, ca 3 ganger (206% flere). Den største forskjellen mellom TV-kanalene her er i utspørringene med statsministeren (AP): Der er hele 10,2 prosentpoeng av alle spørsmålene i TV2s utspørring negativt formulerte spørsmål, og kun 1,7 prosentpoeng av spørsmålene i NRKs utspørring er av denne typen.

Under ser vi at bruken av spørsmål med negativ formulering var mindre i TV2 i 2009 enn i 2005, og høyere i NRK:

Figur 13 Prosentpoeng negativt formulerte spørsmål 2005/2009

TV2 hadde langt flere forekomster av denne spørsmålstypen enn NRK gjorde i 2005, og i 2009 er forskjellen mellom NRK og TV2 litt mindre, men TV2 har fortsatt flest. NRK viser også en endring i hvem som får slike spørsmål, mens TV2 fortsatt gir flere av disse til de rødgrønne i begge utspørringer.

3.3.4 Reformulering med slutning

Blant respons- og spørsmålstypene i kategoriseringen har vi tre forskjellige former for reformulering: reformulering med slutning (under påståelighet), negativ reformulering (under kritisk innstilling) og reformulering (under respons). Reformuleringer innebærer at intervjuer oppsummer eller omformulerer, og gjerne spisser innholdet fra intervjuobjektets foregående tur. Formålet med slike turer kan i dagligsamtale være å sjekke forståelse, og med publikum som deltaker har intervjueren dekning som nøytral ved at reformulering kan fungere som oppsummerende og forklarende om hva som blir sagt. Reformuleringer begynner ofte med innramminger som ”så det du sier er...” eller lignende. Spørsmål av typen *reformulering med slutning* inneholder også en påstand om hva det som ble sagt i foregående tur egentlig betyr,

og en konklusjon som blir presentert som en logisk konsekvens av det intervjuobjektet har sagt.

I eksempelet under ser vi at Magnus Takvam trekker en konklusjon ut fra det Kristin Halvorsen svarer på spørsmålet om SV kunne gjort mer for klimaet (reformulering med slutning er understreket):

Eksempel

28. NRK Sosialistisk Venstreparti (Kristin Halvorsen)

- SS: og dere sitter altså med finansministeren, med kunnskapsministeren med fornyingsministeren [og] miljøvernministeren,
- KH: [mm]
- SS: e: du snakker om kompromisser med de andre men kunne ikke dere gjort mer på deres e ansvarsområder for å, ha mer grønne offentlige innkjøp grønnere skatter grønnere forskning og så videre.
- KH: jo men (ei) forskning er for eksempel en veldig viktig del av klimaforliket, og vi må finne nye løsninger framover. e: derfor er det et satsingsområde på forskning. jeg har (..) stor ansvar for [bærekraft jeg], (1,5) [jeg er bærekraft- (...) -minister]--
- MT: [så du er førnøyd] med det dine [statsråder har gjort på disse områdene].

Formuleringen ”så du er” viser tilbake til det Halvorsen har sagt, og rammer inn resten av turen som en slutning basert på det hun sa i forrige tur. Proposisjonen her er at Halvorsen synes innsatsen i klimapolitikken er tilfredsstillende, og blir framstilt som om denne påstanden er hennes egen, selv om hun ikke har sagt dette selv. Spørsmålet er framsatt som en deklarativ og vektes mot enighet i og med at det er en påstand som legges i intervjuobjektets egen munn.

I neste eksempel ser vi Pål T. Jørgensen presentere sin tolkning av Lars Sponheims lengre taletur om hvorfor Venstre ikke kan inngå i et regjeringssamarbeid med Fremskrittspartiet:

Eksempel

6. TV2 Venstre (Lars Sponheim)

- LS: nei jeg ha'kke behov å stigmatisere de jeg er demokrat jeg aksepterer at Fremskrittspartiet har lov å gå til valg på sin politikk det som har vært et viktig poeng for meg å få fram hele tiden, (..) det er at Venstre med vår politikk ikke kan sitte i regjering sammen med Fremskrittspartiet, (..) vi skal huske at jeg har noen erfaringer fra regjering i sant og det skiller seg veldig fra alt annet type annet samarbeid for i regjering så hefter du for hverandre standpunkt, (..) det betyr at (..) en fra ett parti som uttaler seg på ett punkt? (..) e det må også du for et annet parti e i samme regjering på en måte leve med og da kan du forestille Pål T. Jørgensen (.) at Per Sandberg uttaler seg om innvandringspolitikk på en måte som jeg skulle si er okei, (.) det er klart at det er ikke mulig og derfor så syns jeg det er viktig før valget å være veldig tydelig på? (.) de som vil ha Fremskrittspartietpolitikk de må @sørge for Fremskrittspartiet@ får flertall og i et demokrati @er det anledning til det@, (.) men ingen må forlange at jeg skal utsette

Venstres poli- politikk eller eller slik som Høyre har sagt tilsløre (.) e og på en måte gjemme bort disse ulikhetene til valget er over? det (xx) det er å lure velgerne? [for det velgerne burde vite sannheten]

PTJ: [men men men du men- men] du mener at det bø- landet trenger en ny regjering (..)

LS: [((kremting))]

PTJ: **[det du nå sier er at] du kan ikke garantere en ny borgerlig regjering? (.) hvis- dersom det blir borgerlig flertall. (..)**

Med ”det du nå sier er at” viser Jørgensen til at han trekker sin påstand ut fra det Sponheim sier i foregående tur. Jørgensens påstand er at konsekvensen av Sponheims utsagn er at han ikke kan garantere en borgerlig regjering. Med innledningen ”du mener at det bø- landet trenger en ny regjering”, fremmer Jørgensen en antydning om at konsekvensen av Sponheims avvisning av Fremskrittspartiet som samarbeidspartnere, er at Sponheim motarbeider sine egne mål (om ny regjering), noe som er en implisitt kritikk av Sponheim som politiker.

I tabellen under ser vi gjennomsnittlig antall forekomster av reformulering med slutning i utspørringene fra 2009, der TV2s utspørring med Venstres Lars Sponheim skiller seg betydelig ut:

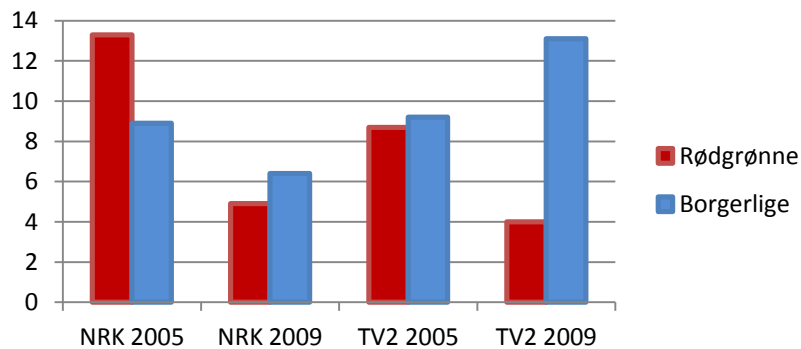
11) Skjema: Prosentpoeng for reformulering med slutning-spørsmål 2005/2009

Reformulering med slutning 2009		Rødgrønt			Borgerlig			
		SV	SP	AP	H	V	Krf	FrP
Prosent per parti	TV2	2,2	7,1	2,6	7,5	36	2,3	6,7
	NRK	5,2	4,3	5,3	6,5	8,8	4,5	1,4
Prosent per blokk	TV2	4			13,1			
	NRK	4,9			6,4			
Gjennomsnitt alle partier								
TV2				NRK				
9,2				5,8				
Gjennomsnitt begge kanaler								
7,5								

Reformulering med-slutning er en forholdsvis hyppig brukt spørsmålstype i utspørringene. TV2 har et høyere gjennomsnitt av slike spørsmål enn NRK, noe som i hovedsak skyldes utspørringen med Venstre. I NRK er spørsmålene fordelt tinærmet likt over partiblokkene, men stiller også flest til Venstres Lars Sponheim, uten at forskjellen til de andre partiene er like dramatisk som i TV2.

I diagrammet under vises forskjeller av forekomster i utspørringene fra 2005 til 2009:

Figur 14 Prosentpoeng reformulering med slutning 2005/2009

I NRK hadde disse spørsmålene høyere forekomst i 2005 enn i 2009, og da flere med de rødgrønne enn de borgerlige. I 2009 er forekomstene færre i NRK, og jevnere fordelt enn i 2005, men med tydelig flere til borgerlige. TV2 viser også en nedgang i forekomster fra 2005 til 2009, og ser man bort fra den avvikende høye forekomsten med Venstre, er fordelingen mellom partiblokkene nokså jevn.

3.3.5 Påståelig presupposisjon

De fleste påstander inneholder presupponert felles kunnskap mellom deltakerne eller forståelse som ligger til grunn for det som blir sagt. Mange presupposisjoner finnes det opplagt enighet om, og inneholder ikke problemområder for noen av deltakerne og ingen løper noen risiko for uenighet. Andre presupposisjoner inneholder virkelighetsfremstilling som ikke er selvfølgelig, men som blir framstilt som at det er det. Som vi har sett i de tidligere spørsmålskategoriene så finnes det ofte mer eller mindre grad av presupposisjoner som deltakerne i kommunikasjonen kan antas å være i større eller mindre grad enige i. Nielsen (2001: 108) skriver at presupposisjoner er mer og mindre innbakt i spørsmålet, og for de mer innbakte er det vanskeligere for intervjuobjektet å ta tak i den implisitte påstanden samtidig som hun svarer på spørsmålet i preferert form. Påståelige presupposisjoner fremsetter et premiss i spørsmålsstillingen som det er grunn til å tro at ikke er åpenbart at intervjuobjektet er enig i. Her blir selve presupposisjonen det fremtredende problemet for intervjuobjektet. Det er grunn til å tro at for slik antatt felles forståelse i spørsmålsstilling i partilederspørringene er journalistene klar over hva intervjuobjektet ikke nødvendigvis vil akseptere, da journalistene har kunnskap om hva partilederne og deres partier står for.

I første eksempel ser vi hvordan Jørgensen følger opp et spørsmål om hvorfor mange flytter fra bygd til by:

Eksempel

26. TV2 Senterpartiet (Liv Signe Navarsete)

PTJ: Navarsete kan en av årsakene være til at på grunn av odelsloven? så skal bygdene våre (..) nesten kun og utelukkende bebos av bygdas egne av bygdas egen slekt.

Påstanden her er at odelsloven (som gir barn av gårdeiere rett til å arve gården), har som konsekvens at folk som ikke er i slekt med gårdeiere ikke kan bo på bygda. Premisset om at odelsloven ikke gir rom for andre enn de som har tilknytning gjennom slekt og eiendom på bygda innebærer en påstand som langt fra kan regnes med som felles forståelse.

Neste eksempel plasserer seg mindre opplagt under påståelig presupposisjon. Først blir Lars Sponheim spurt et enten/eller-spørsmål, som i seg selv inneholder en presupposisjon om at Venstres planer vil gå utover enten forbrukere eller næringsliv. I neste spørsmål (med fete typer), blir påstanden fulgt opp med en gjentakelse som er en påståelig presupposisjon:

Eksempel

41. NRK Venstre (Lars Sponheim)

SS: dere vil ha en omlegging til mer grønne skatter, skal det gå utover forbrukerne? eller e næringslivet.

LS: ja det ser man på våre alternative budsjetter, altså det er jo vi som på en måte har båret fram hele dette tenkningen om rød til grønn e:: fra rød til grønn skatt altså mindre skatt på arbeid, [og inntekt],

SS: [men hvem skal] betale mer.

Sigrid Sollund følger videre med antakelsen om at Venstres grønne skatter må finansieres av en av to nevnte grupper. Begge gruppene er Venstres velgere, ”forbrukere” og ”næringslivet”, og for Sponheim å si at Venstre vil skattelegge en av disse vil være potensielt uheldig for ham. Grunnen til at denne er plassert under påståelig presupposisjon er at spørsmålet følger opp en forhåndsantakelse som det ikke nødvendigvis er enighet om, og dermed er det aspektet ved spørsmålet det mest fremtredende.

Tabellen viser forekomster av påståelige presupposisjoner i 2009-utspørringene. Som vi ser så er det ikke spesielt mange av denne typen i materialet.

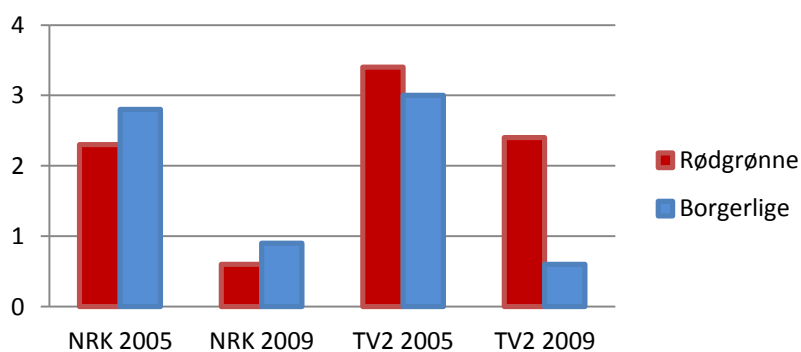
12) Skjema: Prosentpoeng for påståelig presupposisjon

Påståelig presupposisjon 2009		Rødgrønt			Borgerlig			
		SV	SP	AP	H	V	Krf	FrP
Prosent per parti	TV2		7,1			2,6		
	NRK			1,7		3,5		
Prosent per partiblokk	TV2	2,4			0,6			
	NRK	0,6			0,9			
Gjennomsnitt alle partier								
TV2			NRK					
1,4			0,7					
Gjennomsnitt begge kanaler								
1,1								

Her ser vi at Senterpartiet ligger i et ytterpunkt med 7,1 prosentpoeng av denne spørsmålstypen i TV2. TV2 har flere forekomster av denne spørsmålstypen enn NRK, men spørsmålstypen har en nokså liten andel forekomster jevnt over i utspørringene. Men selv om påståelige presupposisjoner ikke har en høy andel forekomster i materialet vil jeg understreke at veldig mange av spørsmålene i materialet inneholder spørsmålsstilling og påstander med presupponert felles forståelse som ikke er selvfølgelig, men at de fleste inneholder trekk av andre spørsmålsskarakteristikker i større grad.

Diagrammet viser forekomster av denne spørsmålstypen fra partilederutspørringene i 2005 og 2009:

Figur 15 Prosentpoeng påståelig presupposisjon 2005/2009

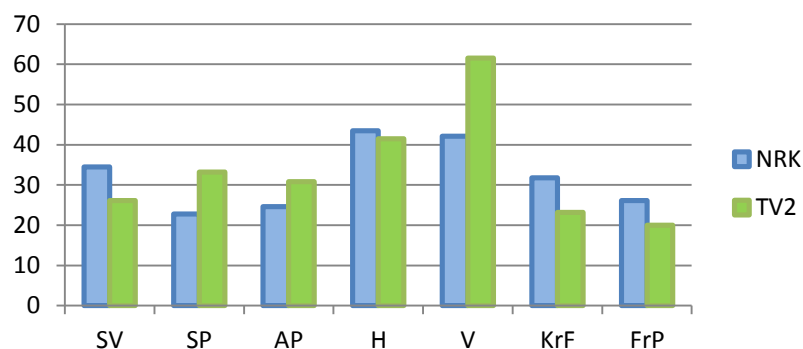
I 2005 var det flere spørsmål som havnet under påståelige presupposisjoner enn i 2009. NRK bruker disse litt mer med de borgerlige begge år, mens TV2 bruker påståelige presupposisjoner oftere med rødgrønne enn med borgerlige begge år, men med størst sprik mellom partiblokkene i 2009.

3.3.6 Oppsummering spørsmål med påståelighet

Påståelige spørsmål er spørsmål som styrer mot bestemte svar og styrer også dermed i stor grad virkelighetsbildet som presenteres. Med påståelige spørsmål presenterer blant annet intervjuerne kjente opponerende synspunkter til partilederen eller refererer til eksperter eller almenne synspunkter, slik som Clayman og Heritage kaller *tribune of the people-stance*, altså at intervjuer opptrer som selverklært *talerør for folket* (2002: 171). I tillegg opptrer journalistene som eksperter selv, som besitter objektiv kunnskap om partiene og det politiske landskapet. Dermed kan intervjueren forsvare omfattende og vinklede påstander som legitim virkelighetsbeskrivelse da intervjueren fortsatt kan hevde nøytralitet og legitimitet for spørsmålsstillingen gjennom sin ekspertise og talerørfunksjon.

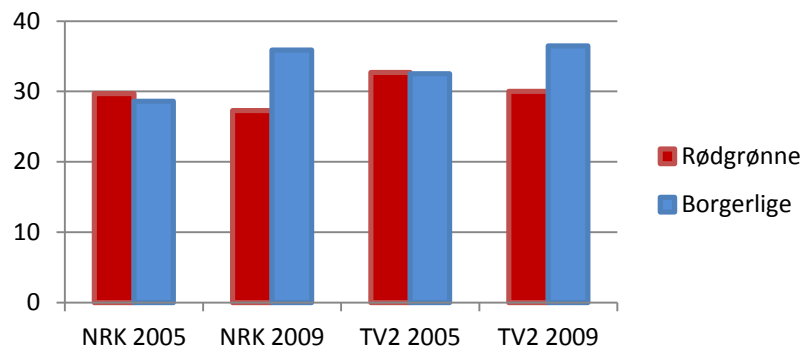
I diagrammet under ser vi prosentandel forekomster av påståelige spørsmål i 2009-utspørringene:

Figur 16 Prosentpoeng påståelige spørsmål

I 2009-materialet ser Venstre-utspørringen i TV2 ut til å ligge i et ytterpunkt med svært høy forekomst av påståelige spørsmål hovedsakelig på grunn av en uforholdsmessig høy prosentandel reformulering med slutning-spørsmål. TV2 har igjen det største spriket mellom forekomster per utspørring der Venstre får flest og FrP får færrest påståelige spørsmål i hele 2009-materialet. I NRK er fordelingen slik at Høyre og Venstre får flest i denne kategorien, mens Senterpartiet og Arbeiderpartiet får færrest. I neste diagram ser vi gjennomsnittlig fordeling av spørsmålene mellom rødgrønne og borgerlige partier i 2005 og 2009:

Figur 17 Prosentpoeng påståelige spørsmål 2005/2009

TV2 bruker flere påståelige spørsmål enn NRK både i 2005 og 2009 og forskjellen mellom kanalene i bruk av påståelige spørsmål er større i 2005, noe som kan tyde på at TV2 er mer pågående i intervjustilen enn det NRK er. Samtidig er NRK verre til å forskjellsbehandle. I 2005 fikk rødgrønne flest påståelige spørsmål, men i 2009 var det borgerlige og da hadde forskjellen økt betraktelig: da de rødgrønne fikk flest var det med 3,8 % mer, mens da de borgerlige fikk mest var forskjellen på 31%. Selv om tendensen er lik i begge kanaler i 2009, da borgerlige får flest, er det tydelig at forskjellen mellom partiblokkene er større enn i noen av de andre utspørringsbolkene.

Påståelige spørsmål er i stor grad styrende for virkelighetsbildet som skapes og for publikums tolkning av det mulige svaret partilederen følger opp med. Det er påfallende at borgerlige partier får så mange flere av disse spørsmålene enn borgerlige i 2009. Hva dette skyldes er vanskelig å si noe om uten å gjøre en tematisk innholdsanalyse av påståelige spørsmål utspørringene. Lianes fant i sine innholdsanalyser av 2009-utspørringene at borgerlige partier fikk betydelig flere *spillspørsmål* enn de rødgrønne, altså spørsmål som har med strategi, allianser og maktspill å gjøre (Lianse, 2010). I alle utspørringene med borgerlige partier var potensielle og manglende avgjørelser om regjeringssamarbeid et tema journalistene brukte en del av utspørringen på, det såkalte "kaoset på borgerlig side" (Vatnøy, 2010:35). En inngående temaanalyse satt i sammenheng med spørsmålsformuleringsanalysen, kunne kanskje vise om overvekten av påståelige spørsmål til borgerlige partier har sammenheng med fokus på dette temaet, eller om det må ses i sammenheng med andre mulige årsaker. Selv om det ikke gjøres i denne oppgaven kunne dette være dette være en interessant for en etterfølgende analyse. I verste fall må her overvekten av påståelige spørsmål leses som et tegn på negativ forskjellsbehandling av borgerlige partier da disse partilederne i mindre grad får delta i å styre virkelighetsfremstillingen. Men dette er det bedre grunnlag for å diskutere i den

endelige resultatdelen der vi ser forekomster i alle hovedkategoriene satt i sammenheng med hverandre.

3.4 Spørsmål som uttrykker kritisk innstilling

Denne kategorien samler det som Clayman og Heritage kaller dimensjonen ”hostility” i nyhetsintervjuets spørsmålsstilling. Femø Nielsen og Sofie Emmertsen kaller spørsmål med slike trekk for ”fiendtlighet”, men Rognmo har valgt å mynte denne overkategorien som spørsmål som uttrykker ”kritisk innstilling”. Disse spørsmålene inneholder tydelig og etostruende kritikk mot intervjuobjektet. Det er gjerne det tematiske innholdet som gjør et spørsmål kritisk, og ikke så mye oppbygging og svarstyring som fungerer som kjennetegn slik som i de øvrige kategoriene (Clayman og Heritage, 2002*: 766) (Solvoll Rognmo, 2009: 81). Femø Nielsen skriver om fiendtlige spørsmål at de har ”en orientering mot inkonsistens, diskrepans og konflikt” (Nielsen, 2001:s 99). Kritisk innstilte spørsmål inneholder gjerne et angrep på intervjuobjektets troverdighet, eller en form for kritikk av intervjuobjektets (og det de representerer) ord og handlinger. De mest åpenbart konfronterende spørsmålene ligger i spørsmålstypene forklaringsproblemer, som gjerne inneholder et angrep på intervjuobjektets troverdighet og integritet. Kategorien spørsmål med kritisk innstilling har fem spørsmålstyper:

- *Spørsmål som uttrykker skepsis til innhold i forrige tur*, altså spørsmål som fremstiller det intervjuobjektet nettopp har sagt i dårlig lys.
- Ved å gjøre en *negativ reformulering av svar*, framstilles det intervjuobjektet nettopp har sagt som et kritikkpunkt.
- *Spørsmål som bygger på kritisk presupposisjon* framstiller negative karakteristikker av intervjuobjektet og hennes parti som naturlige og som deltakerne deler enighet om.
- I spørsmålstypene brukes to typer av *forklaringsproblemer*, en mild og en sterk. Disse er spørsmål som fremstiller intervjuobjektet og hennes parti som for eksempel selvmotsigende, løgnere eller virkelighetsfjerne.

Spørsmål med kritisk innstilling kan være problematiske for intervjuobjektene bare ved at de blir stilt. Dette er fordi de inneholder virkelighetsframstilling ut fra påstander om at det finnes kritikkverdige forhold hos partilederen selv, eller innad i partiet, og truer dermed partilederens etos. Fordi publikum vil anta at journalistens spørsmål er relevante (jamfør relevans-teori), vil spørsmålene kunne antas å være betimelige for velgerne. Selv om spørsmålet blir besvart og partilederen forsvare seg, vil det kunne se ut som at det finnes en grunn til at partilederen må

forsvare seg, og at den grunnen skyldes noe annet enn at journalisten har valgt å stille spørsmålet slik.

3.4.1 Spørsmål som uttrykker skepsis til innhold i foregående tur

Denne spørsmålstypen inneholder en kritikk av det intervjuobjektet nettopp har sagt.

Spørsmål som uttrykker skepsis viser direkte til intervjuobjektets foregående tur, og trekker virkelighetsframstillingen i tvil som urealistisk eller virkelighetsfjern. Skepsis-spørsmål blir i likhet med negativt formulerte spørsmål stilt som et ja/nei-spørsmål med vekting mot enighet, men inneholder snarere kritikk av intervjuobjektets foregående tur heller enn å søke bekreftelse på en påstand (Rognmo, 2009). Det er altså kritikken av intervjuobjektets utsagn som er det fremtredende.

I eksempelet under ser vi Jørgensen i TV2 i en spørsmålssekvens om SVs Afghanistan-politikk følge opp Halvorsens svar om hvorvidt SV vil forhandle med Taliban:

Eksempel

36. TV2 Sosialistisk Venstreparti (Kristin Halvorsen)

PTJ: men mener du i fullt alvor at det er mulig å forhandle også med

KH: jo

PTJ: forhandle seg frem til en fredelig løsning med fanatikerne i Taliban dette er en spesiell gruppe (.)

Jørgensen innleder med spørsmålet ”men mener du i fullt alvor”, noe som er en ganske sterk form for kritikk da det antyder at det Halvorsen har sagt er urealistisk. Det stilles også opp en motsetning med ordbruken ”fredelig løsning” og ”fanatikerne”, som i tillegg følger etter Jørgensen i en tidligere tur har fortalt om afghanere som har blitt drept av Taliban for å ha avgitt stemme ved presidentvalg, samt at det har blitt rapportert om bilbombing rett før utspørringen finner sted. Utsagnet ”mener du i fullt alvor” følger da altså etter en rekke eksempler som er ført som bevis mot at Taliban kan opptre fredelig, noe bygger opp slutningen om at ”alle” ser at Taliban ikke opptre fredelig, og fornuftige mennesker kan dermed ikke mene i fullt alvor at det er mulig å forhandle med dem.

I neste eksempel er det også Jørgensen i TV2 som stiller et skeptisk spørsmål, denne gangen til Erna Solberg om mulige regjeringssamarbeid og forhandlinger mellom borgerlige partier etter valget:

Eksempel

26. TV2 Høyre (Erna Solberg)

PTJ: en ((kremting)) en Høyre:-sentrumsregjering, vil ikke åpne for oljeleting eller oljevirkosomhet i Lofoten Vesterålen.

ES: e det er jo et forhandlingsspørsmål vi må ta opp, jeg hører at e- at Venstre er klar og tydelig på at de ikke vil sitte i en sånn regjering, vi mener det motsatte, og jeg har sagt at dette er et forhandlingsspørsmål etter (..) [etter et regjeringsflertall].

PTJ: [jammen tro- (..) alvorlig talt], tror du ikke når Siv Jensen si- e setter et ultimatum at hun ikke vil samarbeide med deg? tror du ikke Lars Sponheim når han sier at dette er ultimatum?

Her har Jørgensen tidligere trukket fram at FrPs Siv Jensen og Venstres Lars Sponheim har uttalt at de ikke vil samarbeide om forhandlinger med en regjering der den andre inngår, og stiller så et spørsmål om hvordan Høyre vil håndtere spørsmålet om oljeboring i Lofoten Vesterålen ved et gitt regjeringsalternativ (Høyre-Sentrum, altså Høyre-Venstre-Kristelig Folkeparti). Da Erna Solberg svarer at de planlegger å forhandle blir hun konfrontert med det skeptiske ”jammen tro- (...) alvorlig talt”, og at Høyre vil ha vanskelig for å samarbeide med partiledere som har stilt ultimatum til eventuelt samarbeid. Solberg blir anklaget for å ikke svare i samsvar med realitetene, gjennom en påstand om at Jensen og Sponheim ikke vil samarbeide med henne. I å si ”alvorlig talt”, ligger det en presupposisjon om at man hitill ikke har snakket alvorlig; altså at det som har blitt sagt ikke kan tas på alvor. I tillegg stilles de svært kritiske spørsmålene ”tror du ikke når Siv Jensen”, ”tror du ikke Lars Sponheim når han”. Dette er omtrent det samme som å stille spørsmål om Solberg ikke tror på virkeligheten, og framstiller svaret hennes dermed som virkelighetsfjernt og lite gjennomførbart. I tabellen ser vi at spørsmål som uttrykker skepsis forekommer oftere i NRK enn i TV2:

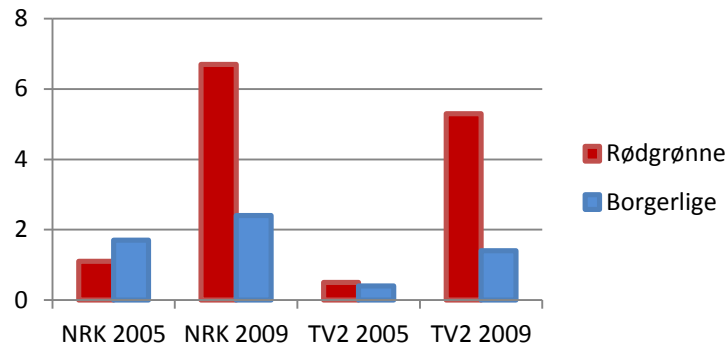
13) Skjema: Prosentpoeng for spørsmål som uttrykker skepsis

Skepsis 2009		Rødgrønt			Borgerlig			
		SV	SP	AP	H	V	Krf	FrP
Prosent per parti	TV2	8,5	2,3	5,1	3,8			1,7
	NRK	8,6	2,8	8,8		3,5	3	3
Prosent per partiblokk	TV2	5,3			1,4			
	NRK	6,7			2,4			
Gjennomsnitt alle partier								
TV2			NRK					
3			4,2					
Gjennomsnitt begge kanaler								
3,6								

Diagrammet viser forekomster i av spørsmål som uttrykker skepsis i NRK og TV2 i både 2005 og 2009:

Figur 18 Prosentpoeng skepsis 2005/2009

Som vi ser forekommer skepsisspørsmål langt mer i 2009 enn i 2005, og det er de rødgrønne som får mesteparten av dem. NRK bruker denne kritiske formen mer enn TV2, både i 2005 og 2009. Disse spørsmålene inneholder en form for kvalifiserende handling der de implisitt påstår at det er grunn til å trekke det intervjuobjektet nettopp har sagt i tvil. At rødgrønne får så mange av disse i 2009 kan skyldes at de sitter i flertallsregjering, og får stilt spørsmål ved sin troverdighet.

3.4.2 Negativ reformulering av svar

Negativ reformulering av svar er den andre av tre typer reformulering som presenteres i oppgaven. Denne typen reformulering er lik reformulering med slutning (som står forklart i kapittel 3.3.4), men i negativ reformulering inneholder slutningen en klar kritikk. Negativ reformulering trekker tilsynelatende mening ut fra intervjuobjektets foregående tur og tolker det som har blitt sagt på en måte som stiller intervjuobjektet i dårlig lys. I og med at det framstilles som det intervjuobjektet "egentlig sier", inneholder reformuleringen en sterkere kritikk da det framstilles som en logisk følge av det som har blitt sagt.

I eksempelet under er det Magnus Takvam som tolker Liv Signe Navarsete som om hun har innrømmet en feil:

Eksempel

8. NRK Senterpartiet (Navarsete)

MT: [ok] men du innrømmer (.) vindkraft har gått litt dårlig. (..)

Eksempel

PTJ: men sier du nå at du ikke vil sitte i en regjering som fører krig i fire år til (.)

PTJ: [det er ikke viktig det er ikke] viktig nok for [deg e d]

72

I tabellen under ser vi forekomster av negative reformuleringer i utspørringene fra 2009:

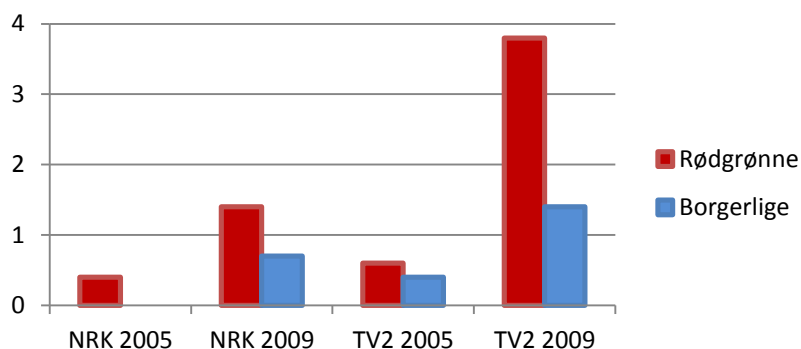
Skjema: Prosentpoeng for negativ reformulering

Negativ reformulering 2009		Rødgrønt			Borgerlig			
		SV	SP	AP	H	V	Krf	FrP
Prosent per parti	TV2	6,5	2,4	2,6		2,6		
	NRK		4,3					
Prosent per partiblokk	TV2	3,8			1,4			
	NRK	1,4			0,7			
Gjennomsnitt alle partier								
TV2				NRK				
2				0,6				
Gjennomsnitt begge kanaler								
1,3								

I begge kanaler er det høyest antall forekomster med de rødgrønne, mens det I TV2 er flere av disse enn I NRK. Av alle partiene er det SV som får flest av disse, mens flere får ingen.

Sammenlikner vi forekomster av negativ reformulering fra utspørringene i 2005 og 2009 ser vi at det stilles flere slike spørsmål i 2009 enn i 2005. Det er jevnt over de rødgrønne som får flest av disse:

Figur 19 Prosentpoeng negativ reformulering 2005/2009

3.4.3 Spørsmål som bygger på kritisk presupposisjon

Spørsmål som bygger på kritisk presupposisjon stiller spørsmål med et innebygget premiss som retter kritikk mot intervjuobjektet eller stiller henne i dårlig lys. Denne spørsmålstypen ligner påståelige presupposisjoner, men inneholder en sterk negativ beskrivelse av intervjuobjektet og/eller hennes parti. Kritiske presupposisjoner framstiller kritikken som noe det allerede finnes enighet om, som en naturlig sannhet om verden. Spørsmålstypen fremmer

antakelser som intervjuobjektet ikke nødvendigvis er enig i, og som gjerne må imøtegås med å protestere på selve grunnlaget spørsmålet stilles.

I eksempelet under ser vi Sollund stille Kristeligfolkepartis Dagfinn Høybråten om kontantstøtten, som er en av KrFs kampsaker:

Eksempel

21. NRK Kristelig Folkeparti (Dagfinn Høybråten)

SS: men både konsta- kontantstøtte og at e: permisjonstiden e: kan velges, det er jo med på å gjøre at de ofte er mor som er hjemme, det er hvert fall det erfaringen viser, hvorfor kan dere ikke si at dette med valgfrihet og at deres familierpolitikk rett og slett er viktigere enn likestillingshensynet?

Spørsmålet legger til grunn at KrF prioriterer valgfrihet og familierpolitikk over likestilling, og at dette er noe de bare ikke innrømmer. Her ligger det kritikk mot at KrF ikke prioriterer likestilling, noe som er et standpunkt politiske partier generelt ikke vil ta i et moderne Norge. Det ligger også en kritikk mot KrFs troverdighet i ”hvorfor kan dere ikke bare si”, noe som antyder at KrF legger skjul på ting og ikke vil innrømme standpunkt de egentlig har.

I neste eksempel er det Kristin Halvorsen i TV2 igjen, som blir spurt et spørsmål med kritisk presupposisjon i åpningsspørsmålet i utspørringen:

1. TV2 Sosialistisk Venstreparti (Kristin Halvorsen)

PTJ: riktig god kveld og velkommen til tevetos partilederspørring i dag med SVs Kristin Halvorsen (...) Kristin Halvorsen er din (...) og regjeringens manglende innsats for de fattige her i landet de siste fire årene en skam? (1.1)

Proposisjonen her er at SV og regjeringen ikke har gjort en innsats for de fattige, og at det er så ille at det kanskje kvalifiserer til å være ”en skam”. Det er presupponert at regjeringen hadde en sterk plikt, gjennom løfter og tidligere valgkamp, skulle ha gjort en innsats for de fattige. Dette er en ganske konfronterende måte å begynne utspørringen på. Bekjempelse av fattigdom er en av SVs kampsaker, og mangel på innsats på det området vil tilsi et svik mot velgerne og kampsakene fra SVs side. I tabellen under ser vi hvordan spørsmål med kritiske presupposisjoner fordeler seg over partiblokkene i TV-kanalene:

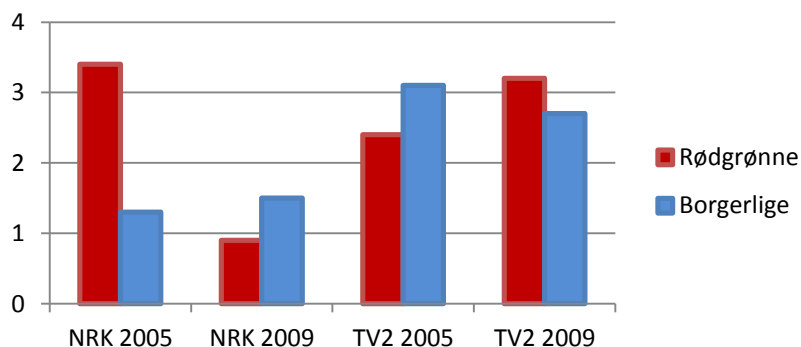
14) Skjema: Prosentpoeng for kritisk presupposisjon

Kritisk presupposisjon 2009		Rødgrønt			Borgerlig			
		SV	SP	AP	H	V	Krf	FrP
Prosent per parti	TV2	2,2	4,8	2,6	1,9		2,3	6,7
	NRK		2,8			1,7	1,5	3
Prosent per partiblokk	TV2	3,2			2,7			
	NRK	0,9			1,5			
Gjennomsnitt alle partier								
TV2			NRK					
2,9			1,3					
Gjennomsnitt begge kanaler								
2,1								

Jørgensen i TV2 bruker flere av disse spørsmålstypene enn det NRK gjør. TV2 og NRK skiller seg fra hverandre også i hvem som får spørsmålene: NRK stiller flere av disse til borgerlige, og TV2 til de rødgrønne. Men aller flest er det FrP som får i TV2.

Diagrammet viser fordeling av spørsmålstypene med rødgrønne og borgerlige partier i 2005 og 2009:

Figur 20 Prosentpoeng kritisk presupposisjon 2005/2009

I 2005 var det flere av disse til rødgrønne i NRK, noe som endrer seg til 2009, da det er borgerlige som får flest. I TV2 skjer det motsatte: I 2005 er det borgerlige som får flest, og i 2009 er det rødgrønne som får flest.

3.4.4 Forklaringsproblem

Spørsmålstypen forklaringsproblem inneholder den sterkeste og mest konfronterende kritikken i utspørringene. Disse spørsmålene kan også kalles *ansvarlighetsspørsmål* jamfør Clayman og Heritages "accountability questions" (2002b: s 769). Disse spørsmålene handler om å stille intervjuobjektet til ansvar for motsetninger eller konflikt mellom uttalelser, eller i politiske eller personlige handlinger gjennom konfronterende spørsmålsstilling.

Forklaringsproblemspørsmål inneholder altså en form for anklage rettet mot intervjuobjektet og organisasjonen denne representerer. Nielsen lister opp forskjellige typer anklager i elleve punkter som jeg komprimerer og oppsummere slik (Nielsen, 2001:98-99).:

- moralske dilemma
- inkonsistens i uttalelser, holdninger og handlinger
- motsetninger mellom ord og handling
- splid innad i gruppe/organisasjon eller mellom intervjuobjekt og organisasjon
- motsetning mellom intervjuobjektet og moralsk sett bedre tredjemann eller allmenn oppfatning

Forklaringsproblemspørsmål er altså rettet mot inkonsistens, motsetninger og konflikt, og angriper intervjuobjektet og dennes organisasjons pålitelighet og troverdighet. Disse spørsmålene er altså sterkt rettet inn mot å trekke intervjuobjektets etos i tvil. Måter slike spørsmål stilles på kan være ved å søke etter *splittelse*, bruk av såkalte *gafler* og *kontraster* (*splits, forks* and *contrasts*) (Clayman og Heritage, 2001a). Søken etter splittelse innebærer at spørsmålsstillingen legger opp til at det finnes uenigheter og konflikt mellom intervjuobjektet og andre medlemmer eller hele organisasjonen denne representerer (Nielsen, 2001:97). Gafler innebærer at spørsmålsstillingen plasserer intervjuobjektet i et dilemma der ingen av alternativene er gode for intervjuobjektet (Clayman og Heritage, 2002a:229), eller at uttalelser intervjuobjektet selv har kommet med eller andre har kommet med er motstridende eller uforenelige eller har besynderlige konsekvenser (Nielsen, 2001:97). Spørsmål som tar opp kontraster viser til motsetninger mellom intervjuobjektets holdninger eller uttalelser satt opp mot en tredjemanns uttalelser, holdninger eller tilknytninger og som ikke intervjuobjektet kan ta avstand fra, men heller ikke omfavne (Nielsen, 2001:97).

Rognmo har valgt å dele opp forklaringsproblemspørsmål i to deler, en mild og en sterk. Forskjellen mellom disse er i hovedsak hvorvidt spørsmålet inneholder en eksplisitt kritikk og anklage mot intervjuobjektet eller ikke. For disse to spørsmålstypene har jeg hatt en forhåndsantakelse om at de rødgrønne partiene vil få flere slike spørsmål, ettersom at de har sittet fire år i en flertallsregjering, og dermed vil ha flere punkter å stilles ansvarlig for. Spesielt vil dette gjelde forklaringsproblem sterk-typen.

3.4.5 Milde forklaringsproblemer

Forklaringsproblemspørsmål er delt opp i to typer; mild og sterk. Den milde typen tematiserer splittelse, gaffeldilemmaer og kontraster, men bygger kritikken mer implisitt inn i spørsmålet. Solvoll Rognmo lister opp tre hovedområder for kritikk i milde forklaringsproblemspørsmål (sitat):

- motsetninger mellom tidligere løfter og gjennomført politikk
- motsetninger mellom partiprogram og uttalelser i valgkamp
- motsetninger mellom partifeller/andre alliertes uttalelser og gjeldendes partis uttalelser

(Rognmo, 2009: 95).

Hovedvekten her ligger på motsetninger i ord/handling og selvmotsigelser. Disse punktene er grovt oppsummert ettersom at det blant annet finnes eksempler på spørsmål som blant annet viser til motsetninger mellom partiprogram og avgitte stemmer ved lovforslag, motsetninger mellom den største velgergruppen til et bestemt parti og partiets politikk, politiske motsetninger mellom allierte partier og motsetninger mellom partileder/parti og en moralsk sett bedre tredjepart. Forklaringsproblem mild-spørsmål skiller seg i hovedsak fra forklaringsproblem sterk-spørsmål ved at de *insinuerer* løftebrudd, rot eller uærlighet, der sterke forklaringsproblemspørsmål anklager eksplisitt.

I eksempelet under blir Solberg konfrontert med ekspertuttalelser som kontrast til Høyres planer:

Eksempel

59. NRK Høyre (Erna Solberg)

MT: formueskatten Erna Solberg kanskje litt komplisert dere har sagt at i første omgang ville dere fjerne det man kaller arbeidende kapital som er e utstyr og (..) e investeringer i be[driftene]

ES: [m]

MT: i et første trinn (..) e (..) eks- alle eksperter sier sier at det er helt nesten umulig å skille ut disse tingene av e formueskatten og single ut det e ved en lettelse hvorfor gjør dere det da allikvel. (.)

Dette er et spørsmål stilt med bruk av kontrast, altså en moralsk sett bedre tredjepersons uttalelser: ”alle eksperter sier at”. Det vanskelig for Solberg å motsette seg kritikk fra ”alle eksperter”, ettersom eksperter representerer reell og vitenskaplig fundert kunnskap om den økonomiske virkeligheten. I tillegg til at det er alle eksperter som er framstilt som unisont

enige, styrkes påstanden om at Høyres plan er urealistisk med at ekspertene angivelig sier at det er ”helt nesten umulig å skille ut disse tingene”. Ordene ”helt” og ”umulig” fra samtlige eksperter gjør at virkelighetsframstillingen blir styrket og legitimert som noe absolutt sant. Slik blir Høyres uttalte planer framstilt som noe som er ugjennomførbart, men som er presupponert at de sier de vil gjennomføre på tross av kunnskapen om at det ikke vil fungere. Kritikken ligger her i motsetningsforholdet mellom planer og realiteter, og inneholder en implisitt anklage om at Høyre påstår at de vil gjennomføre en politikk som de *vet at ikke går an*, ved at de blir spurt om hvorfor de sier de vil gjøre disse tingene ”allikevel”. I ordet ”allikevel” bygges nemlig presupposisjonen at Høyre sier det de sier ’på tross av’, altså at de vet hva ekspertene har sagt. Det ligger dermed implisitt i spørsmålet en anklage om uærlighet og et forsøk på å lure velgerne.

I eksempelet under har Jørgensen spurt Senterpartiets Liv Signe Navarsete flere spørsmål om flytting av statlige arbeidsplasser fra Oslo til utenforliggende distrikter, noe som er et av Senterpartiets viktige saker:

Eksempel

6. TV2 Senterpartiet (Liv Signe Navarsete)

PTJ: som du sa dere tapte kampen om de seks tusen e i Soria Moria-erklæringen, men i erklæringen så står det følgende setning, sitat (...) lokalisering av ny statlig virksomhet (..) skal skje utenfor Oslo? med mindre det foreligger særskilt begrunnelse. i disse fire årene, så er det etablert ett tusen åtte hundre og sekstifem nye statlige arbeidsplasser i Oslo. er du medlem av en distriktsfiendtlig regjering?

Jørgensen viser til at Navarsete i en tidligere tur forklarte at Senterpartiet ikke vant fram med saken om flytting av arbeidsplasser ut av Oslo i Soria Moria-erklæringen. Så viser han til et punkt i erklæringen som regjeringen samlet har forpliktet seg til, men som Jørgensen antyder at de ikke har fulgt opp. Jørgensen viser til det som framstår å være en motsetning mellom erklæringen og gjennomført praksis, der det i erklæringen står at ny statlig virksomhet skal lokaliseres utenfor Oslo, men at praksisen er at ny statlig virksomhet har blitt lokalisert i Oslo. Tallet ett tusen åtte hundre og sekstifem nye statlige arbeidsplasser i Oslo står i motsetning til de fire hundre som Navarsete i en tidligere tur har sagt de har flyttet ut av Oslo, og som Jørgensen etterpå omtaler som ”et par hundre”. Motsetningen mellom punktet i erklæringen og gjennomført praksis antyder Jørgensen at fører til slutningen om at regjeringen er distriktsfiendtlig, noe distriktspartiet Senterpartiet neppe kan stå inne for. Som regjeringsparti står Senterpartiet ansvarlig for den politikken som er gjennomført de fire siste årene, og

spørsmålet trekker partiets troverdighet i tvil ved å antyde at de er medlemmer av en regjering som gjør det motsatte av det partiet står sterkest for i sitt program og sine mål. Spørsmålet inneholder dermed en kritikk av motsetningsforhold mellom ord og gjerning, og samtidig av Senterpartiets samarbeid med sine allierte partier.

I tabellen under ser vi at spørsmålstypen forklaringsproblem mild er en av de med hyppigst forekomster i partilederutspørringene. I 2009-materialet kommer denne typen på andreplass etter ja/nei med vekting i gjennomsnittlig antall forekomster i utspørringene:

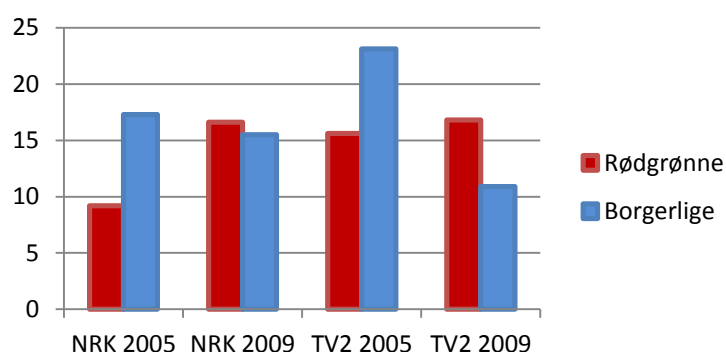
Skjema: Prosentpoeng for milde forklaringsproblemer

Forklaringsproble m mild 2009		Rødgrønt			Borgerlig			
		SV	SP	AP	H	V	Krf	FrP
Prosent per parti	TV2	8,7	26,2	15,4	15,1	5,1	11,6	11,7
	NRK	17,2	18,6	14	16,1	10,5	16,7	18,8
Prosent per blokk	TV2	16,8			10,9			
	NRK	16,6			15,5			
Gjennomsnitt alle partier								
TV2			NRK					
13,4			16					
Gjennomsnitt begge kanaler								
14,7								

Som vi ser er det de rødgrønne som får flest av disse spørsmålene i begge kanaler, men forskjellen er nokså liten i NRK. I TV2 er forskjellen relativt stor, noe som samsvarer med forhåndsantakelsen min om at de rødgrønne får flere av disse spørsmålene. Den nokså jevne fordelingen mellom partiblokker i NRK virker å stride mot forhåndsantakelsen. Vi kan også se at det største regjeringspartiet Arbeiderpartiet er det nedre ytterpunktet i NRKs utspørringer i denne spørsmålstypen med 14 prosentpoeng, samtidig som FrP er i den som får flest med 18,8. I TV2 er det SP som er det øvre ytterpunktet med hele 26,2 prosentpoeng forklaringsproblem mild-spørsmål i sin utspørring, og Venstre med kun 5 prosentpoeng av denne typen. Det største spriket ligger altså innen TV2; der får rødgrønne 54,1 % flere milde forklaringsproblemspørsmål enn i NRK der forskjellen bare ligger på 7,1 %.

I diagrammet under ser vi gjennomsnittlige forekomster av forklaringsproblem mild-spørsmål i 2005 og 2009:

Figur 21 Prosentpoeng forklaringsproblem mild 2005/2009

Hvilken kanal som stiller flest av disse spørsmålene har også endret seg, da TV2 har en forekomst på gjennomsnittlig 19,9 prosentpoeng i 2005, mot 13 prosentpoeng i 2009, mens det i NRK er 13,8 prosentpoengi 2005 og 16 prosentpoeng i 2009. Kanalene er altså ikke konsistente i hvem som stiller flest forklaringsproblem mild-spørsmål. I begge kanaler har hvilken partiblokk som får flest av disse snudd fra borgerlig i 2005 og rødgrønt i 2009, men forskjellen mellom rødgrønt og borgerlig er svært liten i NRK 2009. For der rødgrønne fikk 7,1 % flere milde forklaringsproblemspørsmål i 2009, fikk borgerlige 89,1 % flere av disse enn rødgrønne i 2005. TV2 er langt jevnere i størrelsen på forskjellsbehandlingen begge år: i 2005 fikk borgerlige 48,1% flere enn rødgrønne, og i 2009 fikk rødgrønne 54,1% flere enn borgerlige. At tendensen av hvem som får flest og minst av disse snur i begge kanaler, kan kanskje tilskrives antakelsen om at sittende regjeringspartier får flere ansvarlighetsspørsmål, Borgerlige hadde makten i 2005 og rødgrønne i 2009, og følgelig hadde flere avgjørelser å stå til ansvar for i forrige periode. Da virker det som at forskjellen i NRK er merkverdig len i 2009, men om dette kan være tegn på systematisk negativ forskjellsbehandling må først ses i sammenheng med neste spørsmålstype.

3.4.6 Sterke forklaringsproblemspørsmål

Sterke forklaringsproblemspørsmål har lavere andel forekomster i partilederutspørringene enn forklaringsproblem mild. Disse spørsmålene inneholder en eksplisitt anklage om at intervjuobjektet står ansvarlig for konstaterte kritikkverdige forhold (Rognmo, 2009: 95-96). Rognmo lister opp tre forhold som sterke forklaringsproblemer inneholder anklage om (sitat):

- løftebrudd
- kontraster mellom partiprogram/tidligere uttalelser og uttalelser i valgkamp (ved hjelp av sitater el.l)

- kontraster mellom ord/normer/regler og gjerninger når det gjelder det offentlige vs. privatlivet til en politiker

(Rognmo, 2009: 95).

I eksempelet nedenfor blir SVs Kristin Halvorsen spurt om SVs resultater som regjeringsparti i miljøpolitikken:

Eksempel

22. NRK Sosialistisk Venstreparti (Kristin Halvorsen)

- MT: ok vi regner at da dere vil jobbe for å få utslippene der ned, e: nå har det vært andre punkter Kristin Halvorsen på miljøområdet, der dere som du var inne på ikke har diktert. e:: det gjelder (..) Goliat, e:: et e: oljefelt e i e:: utenfor kysten av (..) av Finnmark som er (..) sårbart, det er satsing på fornybar energi som stort sett har skjedd i utlandet, [og det er Statoil]-<@ Hydros @> e:: virksomhet med oljesand i
- KH: [nei det er ikke riktig]
- MT: Canada. til tross for løfter om da mer aktivt eierskap på den siste biten. hva gjør alt dette med med e:: troverdigheten til SVs [miljøpolitikk]?

Her ramser Takvam opp forskjellige punkter som tilsier at miljøpolitikken har gått dårlig; oljefelt i sårbart område ved Finnmark, satsing på fornybar energi som skjer i utlandet (altså ikke i Norge), og den kontroversielle og lite miljøvennlige oljesandutvinningen som, i hovedsak statseide, Statoil Hydro (nå Statoil ASA) jobber med. Takvam viser til at SV har gitt løfter om mer aktivt eierskap i Statoil Hydro, som vil si at regjeringen i større grad skulle påvirke og bestemme hva selskapet kunne gjøre og ikke. Ved å si ”til tross for løfter” blir Halvorsen beskyldt for løftebrudd, fordi denne formuleringen inneholder en påstand om at løfter ikke har blitt oppfylt. Samtidig trekkes troverdigheten til partiet i tvil i spørsmålsstillingen ”hva gjør alt dette med med e:: troverdigheten til SVs miljøpolitikk”. Ved å først presentere flere punkter der manglende miljøtiltak eller miljøfientlig praksis foregår, og ved å påpeke løftebrudd er spørsmålet vektet mot at SV står med lite troverdighet når det kommer til miljøpolitikk.

I neste eksempel blir Navarsete fra Senterpartiet anklaget for løgn ved å jukse med tall:

Eksempel

20. TV2 Senterpartiet (Liv Signe Navarsete)

- PTJ: forskere i SSB har advart Senterpartiet mot å bruke de tallene, for de sier at første kvartal gir ikke noe korrekt bilde. for det første er re mindre mobilitet, i første kvartal, og dessuten så må du se hele året under ett. kvartals(x) nå juk- jukser du ikke da med tall? når [(..) det] du har brukt tallene før,

Jørgensen tilbakeviser Navarsetes tallforklaring med å vise til den største autoriteten på tall og statistikk i Norge, som er forskere ved SSB (Statistisk Sentralbyrå), som også er de samme som har laget statistikken. I tillegg hevdes det at Senterpartiet har blitt gjort oppmerksom på at Navarsetes tolkning av statistikken i foregående tur er feil, noe som impliserer at Navarsete bevisst bruker tallene feil, og dermed farer med løgn. Dette blir hun også eksplisitt anklaget for i det negativt formulerte ja/nei-spørsmålet ”jukser du ikke da med tall” som vekter sterkt mot et ja-svar.

I tabellen ser vi hvordan sterke forklaringsproblemspørsmål fordeler seg over partiblokker og de to tv-kanalene:

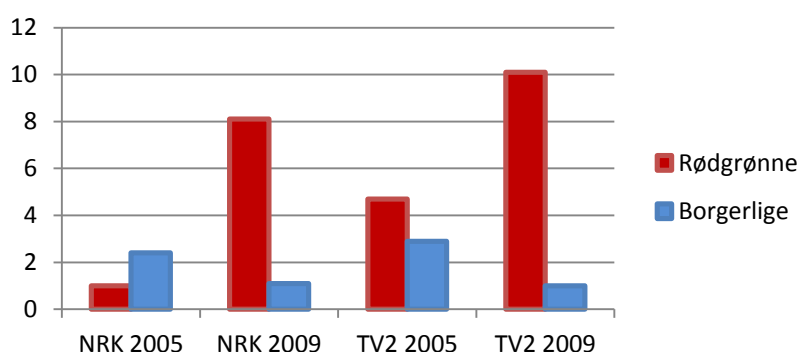
Skjema: Prosentpoeng for sterke forklaringsproblemer

Forklaringsproblem sterk 2009		Rødgrønt			Borgerlig			
		SV	SP	AP	H	V	Krf	FrP
Prosent per parti	TV2	13	9,5	7,7			2,3	1,7
	NRK	6,9	8,6	8,8		1,7	1,5	1,4
Prosent per partiblokk	TV2	10,1			1			
	NRK	8,1			1,1			
Gjennomsnitt alle partier								
TV2		NRK						
4,9		4,1						
Gjennomsnitt begge kanaler								
4,5								

TV2 har flere forekomster enn NRK av denne typen. En markant forskjell ligger mellom partiblokkene, der rødgrønne partier får betydelig flere (8 til 10 ganger flere) av disse spørsmålene enn de borgerlige i begge kanaler. Dette stemmer med min forhåndsantakelse om at en sittende regjering vil bli stilt flere ansvarlighetsspørsmål enn opposisjonen. I ytterpunktene ser vi at det er SV som får flest av disse spørsmålene i TV2, med 13 prosentpoeng forekomster, mens Høyre er det eneste partiet som går helt fri for denne spørsmålstypen i begge kanaler.

Sammenligner vi gjennomsnittlig forekomst av disse spørsmålene i 2005-materialet og 2009-materialet ser det slik ut:

Figur 22 Prosentpoeng forklaringsproblem sterk 2005/2009

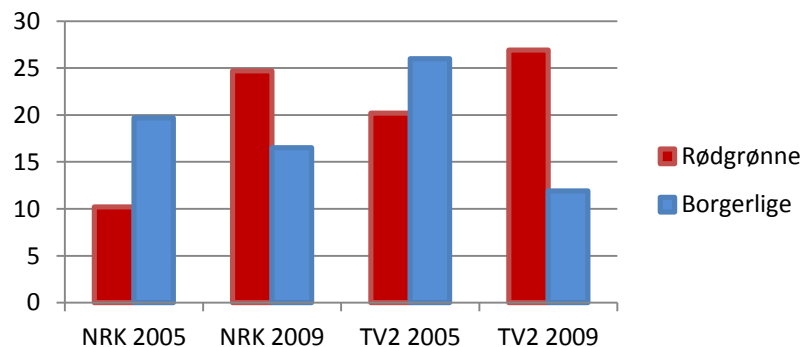
2009-utspørringene har flere av denne typen spørsmål, men fordeling mellom partiblokker ser ut til å være varierende. I NRK er det i 2005 de borgerlige som får flest forklaringsproblem sterk-spørsmål, mens det i 2009 har snudd til å bli de rødgrønne. Men forskjellen mellom partiblokkene er langt større hos NRK i 2009 enn i 2005. Jeg minner om at rødgrønn regjering hadde sittet som flertallsregjering i fire år før valget i 2009, og hadde dermed sterkere ansvar for gjennomføring av løfter som ble gitt ved forrige valg. Derfor er det kanskje ikke unaturlig at rødgrønne fikk flere av disse i 2009. Avvikende er det da at rødgrønne også fikk flere av disse hos TV2 i 2005, da de ikke hadde sittet ved makten, men tvert imot var de borgerlige som hadde dette. I neste kapittel vil jeg slå sammen de to forklaringsproblemtypene for å se hvordan ansvarlighetsspørsmål fordeler seg over partiblokkene i helhet.

3.4.7 Milde og sterke forklaringsproblem kombinert

Siden forklaringsproblem mild og sterk begge er spørsmålstyper som spiller på kritikk og ansvarlighet synes jeg at det også er hensiktsmessig å se på hvor stor andel av spørsmålene i utspørringene disse utgjør til sammen. Forklaringsproblem samlet utgjør størstedelen av spørsmålene i 2005-materialet med gjennomsnittlig forekomst på 19,6 prosentpoeng, mens de i 2009 utgjør den nest største delen med gjennomsnitt på 19,2 prosentpoeng (etter ja/nei med vektning, som har en gjennomsnittlig forekomst på 19,8 prosentpoeng i materialet). At disse, mest konfronterende og kritiske spørsmålstypene utgjør en så stor del av spørsmålene, antyder at utspørringene bærer preg av en kritisk stil og kan gi inntrykk av at utspørringene i stor grad handler om å stille intervjuobjektet "til veggs" heller enn å være et saksorientert opplysningsprogram.

Under ser vi diagrammet som viser hvordan spørsmålene fordeler seg over partiblokkene i 2005 og 2009:

Figur 23 Prosentpoeng for begge forklaringsproblemtyper

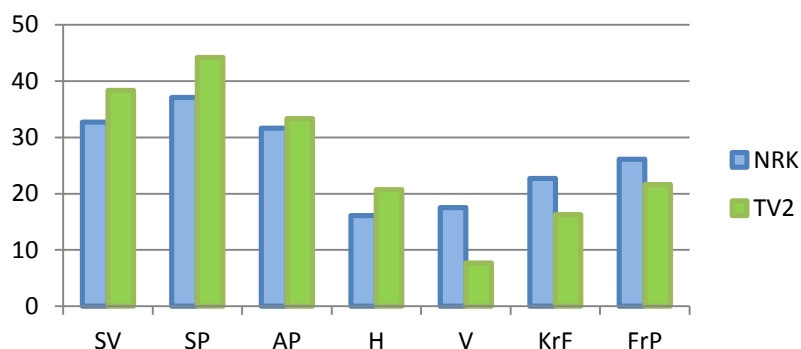

Fordelingen her stemmer overens med min forhåndsantakelse om at sittende regjering får flere ansvarlighetsspørsmål enn opposisjonen. I 2005 er det borgerlige som får flere av disse spørsmålene i begge kanaler, mens dette har snudd i 2009; da er det de rødgrønne. TV2 ser også ut til å ha hyppigere forekomst av ansvarlighetsspørsmål enn det NRK gjør bruk av. En tendens er også at forskjellen mellom partiblokkene er noe større med i NRK når de borgerlige er i regjering, mens i TV2 er forskjellen mellom partiblokkene mye større når de rødgrønne er i regjering. TV2 bruker altså betydelig flere forklaringsproblem-spørsmål med den rødgrønne regjeringen i 2009 enn med den borgerlige regjeringen i 2005. NRK bruker litt flere forklaringsproblemspørsmål med den borgerlige regjeringen i 2005 enn med den rødgrønne i 2009.

3.4.8 Oppsummering av spørsmål som uttrykker kritisk innstilling

Som vi har sett så er spørsmål som uttrykker kritisk innstilling spørsmål som inneholder negativ fremstilling eller angrep på troverdigheten til intervjuobjektet. Av spørsmålstypene i denne hovedkategorien er det forklaringsproblemer som har flest forekomster, mens de resterende spørsmålstypene forekommer relativt sjeldent. Forklaringsproblem-spørsmål har høyest andel forekomster med rødgrønne partier i 2009-utspørringene, i motsetning til i 2005-utspørringene da borgerlige partier fikk flest. Dette kan ha sammenheng med at sittende regjeringspartier får flere forklaringsproblem/ansvarlighets-spørsmål fordi de har sittet i en posisjon der de har hatt makt til å gjennomføre politikk og å følge opp løfter. I tabellen under ser vi prosent antall forekomster per utspørring i 2009:

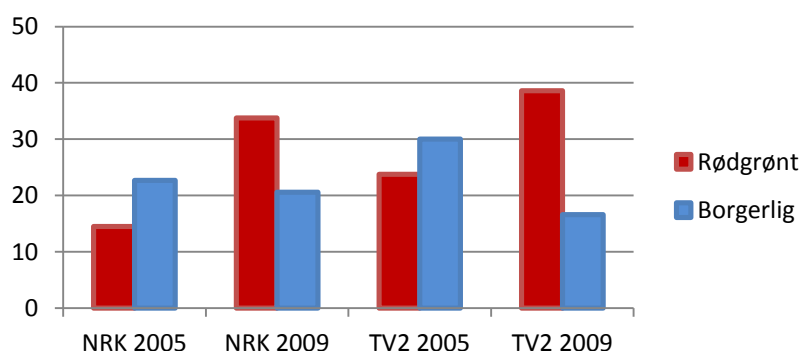
Figur 24 Prosentpoeng kritisk innstilling

Ytterpunktene her ligger i TV2 igjen, der SP får flest kritiske spørsmål og Venstre får minst. Om vi husker at Venstre-utspørringene hadde høy gjennomsnittlig forekomst av påståelige spørsmål i utspørringene, og da spesielt i TV2, ser vi at dette får utslag i færre kritiske spørsmål. Kritiske spørsmål forekommer oftere i TV2 enn i NRK, men denne forskjellen er mindre i 2009 enn i 2005. Samtidig som NRK bruker flere kritisk innstilte spørsmål i 2009 enn i 2005, bruker TV2 mindre, slik at forskjellen mellom kanalene i gjennomsnittlig antall forekomster er mindre i 2009.

Undersøker vi diagrammet nedenfor ser vi et gjennomsnitt av kritisk innstilling-spørsmål fordelt på borgerlige og rødgrønne partier i 2005 og 2009:

Figur 25 Prosentpoeng kritisk innstilling 2005/2009

Her ser vi at tendensen er noenlunde lik i NRK og TV2 der begge kanaler har flest kritisk innstilte spørsmål i utspørringer med borgerlige partier i 2005, og flest med de rødgrønne i 2009. Forskjellen mellom partiblokkene er større i NRK fra 2005 til 2009, og ligger på 8,1 prosentpoeng og 13,2 prosentpoeng. I TV2 er forskjellen dramatisk større i 2009 da rødgrønne får flest spørsmål, og borgerlige minst. Der er forskjellen på andel kritisk innstilte spørsmål mellom rødgrønne og borgerlige på 6,2 prosentpoeng i 2005, og så mye som 22

prosentpoeng økning, det vil si 39 prosentpoeng som er 129 % høyere enn de borgerliges 17 prosentpoeng, i 2009. TV2 forskjellsbehandler altså partiene kraftigere når det er de rødgrønne som får flest kritiske spørsmål.

3.5 Intervjuers respons

I analysen undersøker jeg først og fremst intervjuers turer i utspørringene, og ikke kun turer som forstås som spørsmål. Fordi intervjuernes legitimitet bæres av rollen som nøytral aktør som "bare stiller spørsmål" er spørsmålsturer den dominerende turtypen for intervjuerne i utspørringene. Typiske responser fra annen samtale, som for eksempel minimalrespons i form av fortsettelsessignaler og kvitteringer forekommer lite i interaksjonen, da disse kan tolkes som aksept eller enighet med det intervjuobjektet sier. I kraft av rollen som ordstyrer er det som nevnt intervjuer som bestemmer emne for neste tur, og har dermed autoritet til å lukke et tema og gå videre til et nytt i løpet av en tur. Respons i denne analysen, (utenom responsstypen nøytral), er der intervjuer kommenterer eller konkluderer på noe som er trukket ut fra intervjuobjektets foregående tur, og enten gir respons på at forrige tur ikke var tilfredsstillende, eller at intervjuer lukker pågående tema med sin respons, og i samme tur beveger samtalen videre til et nytt tema. Fordi samtalen ikke legger opp til at intervjuobjektet skal svare på intervjuers kommentar, fungerer ikke disse påstandene som spørsmål, men som respons. Dette kan fungere sterkt styrende for virkelighetsbeskrivelsen da intervjuobjektet ikke får innlagt en tur til å kontrastere denne. Responsturer bygger på den institusjonelle autoriteten intervjueren er gitt i utspørringen, og kan true intervjuobjektets virkelighetsbeskrivelse ved å bli stående som konkluderende bemerkninger for det foregående emnet. Men disse kan også true intervjuers etos som nøytral, ved at de beveger seg nær uttrykk for personlig forståelse av/eller holdning til det som har blitt sagt. I Rognmos analyseapparat opererer hun med fire responstyper:

- *Nøytral respons* som omfatter praktisk informasjon til deltakerne.
- Den tredje undertypen av *reformulering* som her innebærer at intervjuobjektet oppsummerer eller trekker en slutning ut fra intervjuobjektets foregående tur, uten at intervjuobjektet har en innlagt mulighet til å svare på dette.
- Responser som kritisk uttrykker *tvil/konstruksjon av skepsis* til innholdet i intervjuobjektets foregående tur.
- *Avvisning/irrettesettelse* er respons som korrigerer innhold eller tema i intervjuobjektets foregående tur

3.5.1 Nøytral respons

Nøytral respons er altså praktisk informasjon og kommentarer til fysiske og interaksjonelt tekniske omstendigheter i utspørringene, som for eksempel eksplisitt turallokering ved misforståelse (Rognmo, 2009:106), informasjon til publikum om tidligere/videre hendelser, eller lukkere og emneskiftemarkeringer.

I eksempelet under får Halvorsen en nøytral respons i form av faktaopplysning:

Eksempel

14. TV2 Sosialistist Venstreparti (Kristin Halvorsen)

PTJ: men (..) du har økt (..) på atføring og rehabiliteringspenger men satset for barnetillegg for dagpenger (.) den har vært søtten kroner i hele (.) perioden

KH: eh [da]

PTJ: [det har du ikke økt] (..)

KH: ja ((latter)) på når det gjelder dagpenger må jeg sjekke litt videre vi har (.) gjort det på rehabilitering og atføring

[i forhold til ja i forhold til

PTJ: [det er riktig det har økt fra satten til syvogtyve kroner dagen]

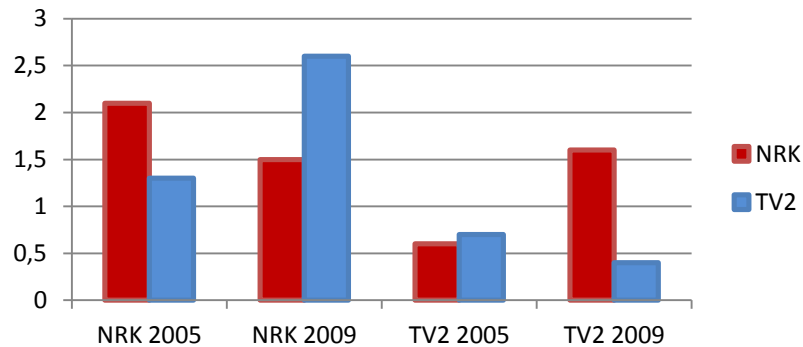
Halvorsen viser til at hun er usikker på tallene på hva av trygdeordninger regjeringen har økt satsene på, og Jørgensen presenterer tallet. Betegnelsen ”nøytral respons” betyr ikke nødvendigvis at det er en responsstype uten problemer og konsekvenser for partilederen. Ingen spørsmål kan i seg selv være helt nøytrale. Ved å presisere tall og satser blir det vanskeligere for partilederen med ulne svar som viser til manglende detaljkunnskap eller upresise mengder som ”mye” eller ”lite”. Nøytral respons utgjør en nokså liten del av intervjuers turer som vi kan se i tabellen under:

Skjema: Prosentpoeng for nøytral respons

Nøytrale 2009		Rødgrønt			Borgerlig			
		SV	SP	AP	H	V	Krf	FrP
Prosent per parti	TV2	2,2		2,6				1,7
	NRK	1,7	2,8			1,7	3	5,8
Prosent per partiblokk	TV2	2,6			0,4			
	NRK	1,6			1,5			
Gjennomsnitt alle partier								
TV2			NRK					
0,9			2,1					
Gjennomsnitt begge kanaler								
1,5								

Responstypen forekommer mest i NRK, men de rødgrønne har den høyeste andelen forekomster av partiblokkene i TV2. I diagrammet under ser vi hvordan gjennomsnittlig antall forekomster av nøytrale responser fordeler seg over partiblokkene i 2005 og 2009:

Figur 26 Prosentpoeng nøytral respons 2005/2009

NRK har generelt høyere forekomst av disse, mens responstypen ser ut til å fordele seg nokså ujevnt over hvilke partier som får disse.

3.5.2 Reformulering av svar i foregående tur

Dette er den tredje reformuleringstypen i analyseapparatet. Reformuleringer er responser der intervjuer oppsummerer eller konkluderer ut fra innholdet i intervjuobjektets foregående tur. Disse responsene infererer og definerer hvordan innholdet i forrige tur skal tolkes. I hverdagssamtale fungerer gjerne reformuleringer som sjekk av felles forståelse og forhandling om mening. Reformulering som responstype kan være ekstra problematisk for intervjuobjektet da hun ikke har en sekvensielt innlagt tur til å svare og korrigere framstillingen, dersom den stiller intervjuobjektet og hennes parti i dårlig lys. I eksempelet nedenfor ser vi Sollund kommentere Høybråtens svar på spørsmål om KrF vil forby pelsdyroppdrett i foregående tur (markert med fete typer):

Eksempel

35. NRK Dagfinn Høybråten (Kristelig Folkeparti)

- DH: ja vi mener at e:: det som er kommet fram de siste dagene, e:: gjør det helt nødvendig og ta en debatt om e: pelsdyrnæringen, vi er kritiske (..) [til e::] (..)
- SS: [vil dere forby det]?
- DH: dyrevern nei vi vil først og fremst e:: ha en gjennomgang av hvordan dyrevernbestemmelsene e: ivaretas i den næringen, og e:: vi er e for en kritisk gjennomgang i lys av de erfaringene [som er kommet frem nå].
- SS: **[men ikke noe forbud med det første]**. dere går imot e: olje- og gassutvinning utenfor Vesterålen. e:: men da deres egen stortingsrepresentant Jan Sahl ble spurt ut på NRK Nordland e om dette, så ga han et litt e tvetydig svar vi skal høre hva han sa
(3.5)
(avspilling av klipp))
- SS: ja er du enig med Jan Sahl om dette?

Her infererer Sollund et ”nei”-svar fra Høybråten til spørsmålet om forbud av pelsdyroppdrett. Uten å stoppe fortsettes turen hennes med et nytt spørsmål med et nytt tema, og spiller av et klipp med en partikollegas uttalelser. Responsen gir ikke pause eller åpning for eventuell korrigering eller nyansering av Sollunds konkluderende oppsummering av svaret hans på det foregående spørsmålet

I tabellen under ser vi at denne typen respons kun forekommer i NRK i 2009-materialet:

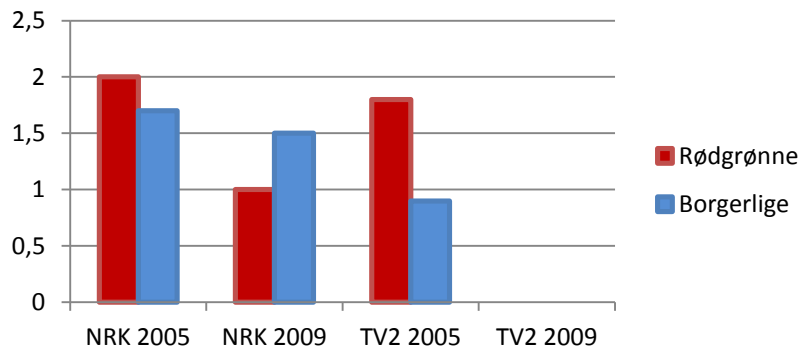
Skjema: Prosentpoeng for respons reformulering

Reformulering 2009		Rødgrønt			Borgerlig			
		SV	SP	AP	H	V	Krf	FrP
Prosent per parti	TV2							
	NRK	1,7	1,4				4,5	1,4
MV rødgrønt og borgerlig	TV2	0			0			
	NRK	1			1,5			
Gjennomsnitt alle partier								
TV2				NRK				
0				1,3				
Gjennomsnitt begge kanaler								
0.6								

Responstypen forekommer nokså sjelden i materialet, og ikke i TV2 i det hele tatt. Her vil jeg notere at både Sollund og Takvam tar bruk av denne formen for respons i NRK. I TV2 er det kun én intervjuer, og slike forskjeller i de mindre spørsmålskategoriene kan ha en mulig forklaring i intervjuernes personlige stil.

I diagrammet under ser vi et gjennomsnitt av forekomster av reformuleringer fordelt på rødgrønne og borgerlige partier i 2005 og 2009:

Figur 27 Prosentpoeng reformulering 2005/2009

TV2 hadde noen forekomster av denne typen i 2005, men ikke i 2009. NRK har noen få forekomster av denne typen begge år.

3.5.3 Respons som uttrykker tvil/konstruksjon av skepsis

Denne responstypen har dimensjon av kritisk innstilling. Tvil/skepsis-responser viser tilbake på intervjuobjektets foregående tur, og stiller denne i negativt og kritisk lys. Responstypen underminerer det foregående svaret ved å trekke det i tvil (Rognmo, 2009: 109) (Nielsen, 2001: 164). Denne responstypen er beslektet med den kritisk innstilte spørsmålstypen skepsis, men forskjellen er at responsformen ikke åpner for intervjuobjektets respons og forsvar av sin posisjon. Dette gjør tvil/konstruksjon av skepsis-responser svært kritiske for intervjuobjektet.

I eksempelet under ser vi et eksempel med Jensen som har blitt spurt ut i en lengre spørsmålsrekke om Fremskrittspartiets budsjettplaner:

Eksempel

62. NRK Fremskrittspartiet (Siv Jensen)

- SJ: joda hvis det er innenfor ansvarlige rammer også har jeg lyst til å understreke, (.) statistisk sentralbyrå har beregnet effektene av samtlige av Fremskrittspartiet alternative statsbudsjett, (..) gitt et godkjentstempel som definerer klart og tydelig (.) at renten kommer ikke til å gå opp og tror du virkelig, (.) at jeg har tenkt til å emigrere Norge, (.) jeg vil bo her jeg, (.) jeg vil ha lave renter her, (.) og jeg er opptatt av, (..) at vi skal føre en ansvarlig økonomisk politikk [men] det er
- MT: [men]
- SJ: la meg bare fullføre, (..) det er ikke Arbeiderpartiet (.) som har monopol på ansvarlighet, (.) Arbeiderpartiet og [Fremskrittspartiet er grunnleggende uenig men e vi vil altså bruke] mer penger ja
- MT: [nei det er greit Siv Jensen vi vi e runder av snart,]
- MT: **men e Svein Gjedrem sa i høring i Stortinget om statistisk sentralbyrås beregninger at med den (.) pengebruken så ville han måtte sette renten opp. vi lar det stå der det vi må**
[**inn på nå til slutt**]
- SJ: [nei nå syns jeg du skal] være litt etterrettelig programleder.
- MT: ja vi kan e snakke [om det etterpå.]

Takvam presenterer her uttalelser fra en tredjepart med tyngde i den aktuelle saken, Svein Gjedrem, som direkte motsier virkelighetsfremstillingen, om at Frps budsjettplaner ikke vil føre til renteøkning, som Jensen har argumentert for i foregående tur. Gjedrem var i 2009 sentralbanksjef, som vil si at han hadde direkte makt og innvirkning på hvorvidt renta ble satt ned eller opp, i tillegg til at han er ekspert på siviløkonomi. Dermed veier Takvams motsigelse som sterk motargumentasjon mot Jensens referanse til SSB. Når Takvam da fortsetter uavbrutt inn i et temaskifte og nytt spørsmål risikerer Jensen at Takvams respons blir stående som siste ord, og mulig konkluderende om temaet, noe Jensen reagerer på med å avbryte med en protest og en anklage mot Takvam: ” [nei nå syns jeg du skal] være litt etterrettelig programleder”. Jensen aksepterer altså ikke i dette tilfellet at responsen blir stående uimotsagt, og bryter med intervjuets spørsmål/svar-form, der intervjuobjektet stort sett svarer på spørsmål intervjueren har stilt. I eksempelet under konstaterer Jørgensen at Høybråtens utsagn om ”vind i seilene” er uten kraft:

Eksempel

27. TV2 Dagfinn Høybråten (Kristelig Folkeparti)

- DH: jeg har et oppdrag fra Kristelig Folkepartis landsmøte og det oppdraget har jeg tenkt å fullføre. og nå er vi midt i en valgkamp, e vi opplever at Kristelig Folkeparti har e god vind i seilene, vi har opplever mye positivt ute når vi møter velgerne, det er fjorten dager igjen til valget, og jeg har ikke tenkt å trekke noen konklusjoner, e:: av et valgresultat som e: ennå ikke (...) foreligger, valgforskerne forteller
[oss e tvert imot]
- PTJ: [men kommer du til å tenke]--
[jo me- det er] vind i seilene har alle partiledere i valgkampen,
- DH: [at e: at]--
- PTJ: men men kommer du til å (...) vurdere din stilling? hvis du får et dårlig valgresultat, [(vil) det] være naturlig for deg?

Som en innskyttelse i et påbegynt nytt spørsmål trekker Jørgensen ut Høybråtens formulering om ”vind i seilene” og vrir det til å være uten betydning: ”vind i seilene har alle partilederne i valgkampen”. Høybråten får ikke anledning til å svare på dette, spesielt ikke da Jørgensen følger opp med å stille spørsmål om intervjuobjektets stilling, noe som igjen blir mer viktig for Høybråten å svare på.

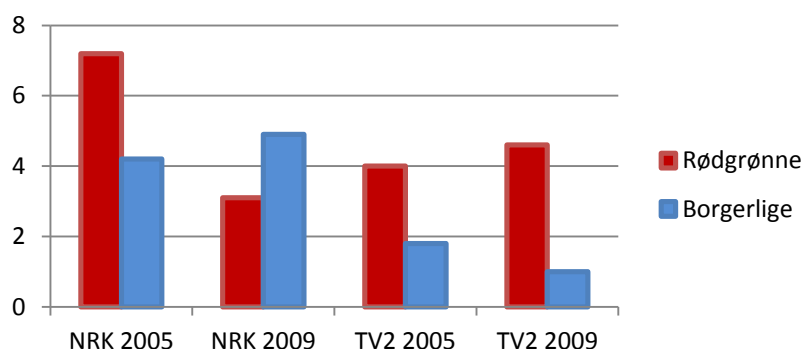
I tabellen ser vi at tvil/konstruksjon av skepsis kan forekomme forholdsvis ofte i enkelte utspøringer, og i andre ikke i det hele tatt. Dette er en spesielt kritisk måte å føre intervju på, og stiller intervjuobjektet i en situasjon der de ikke har gode muligheter til å svare på fremstillingen:

Skjema: Prosentpoeng for tvil/konstruksjon av skepsis

Tvil/konstruksjon av skepsis 2009		Rødgrønt			Borgerlig			
		SV	SP	AP	H	V	Krf	FrP
Prosent per parti	TV2	6,4	2,3	5,1			2,3	1,7
	NRK	3,4	4,3	1,7	3,2		7,6	9
Prosent per partiblokk	TV2	4,6			1			
	NRK	3,1			4,9			
Gjennomsnitt alle partier								
TV2				NRK				
2,5				4,2				
Gjennomsnitt begge kanaler								
3,3								

Denne typen respons finner vi mest av i NRK. TV2 bruker disse mest med rødgrønne partier, mens NRK har flest forekomster med borgerlige partier. I diagrammet under vises fordelingen av tvil/konstruksjon av skepsis-responser fordelt på partiblokkene i 2005 og i 2009:

Figur 28 Prosentpoeng tvil/konstruksjon av skepsis 2005/2009

TV2 har flest forekomster med rødgrønne partier i både 2005 og 2009, mens NRK skifter fra å ha flest med rødgrønne i 2005 til å ha flest med borgerlige i 2009.

3.5.4 Avvisning/rettesettelse av foregående tur

Turer som kategoriseres som *avvisning/rettesettelse av foregående tur* går ut på at intervjuer retter seg mot intervjuobjektets foregående tur og korrigerer og/eller avviser innholdet i turen med henvisning til manglende relevans eller sannhet i turens virkelighetsfremstilling. Dette gir inntrykk av at intervjuobjektet ikke ønsker å svare på foregående spørsmål og dermed svarer unnvikende. Denne responstypen har i likhet med tvil/konstruksjon av skepsis en sterk dimensjon av kritisk innstilling til intervjuobjektet. Også her blir denne dimensjonen sterkere ved at intervjuobjektet ikke er gitt rom til å svare etter interaksjonens rammer, og må gjerne

foreta en avbrytelse eller disprefererte svar for å svare. I eksempelet under har Jørgensens foregående spørsmål vært et forklaringsproblemspørsmål som lød: ”hvorfor har klimautslippene økt under din regjering.”.

Eksempel:

27. TV2 Arbeiderpartiet (Jens Stoltenberg)

JS: kanskje desto viktigere det er skog (..) avskoging står for tjue prosent av verdens ut[slipp,]

PTJ: [ja] men nå snakker du om i utlandet

JS: [jo men nei men det er det er jamen ja]

PTJ: [vi må holde oss til Norge] i Soria Moriaerlæringen så står det at dere skulle satse på kollektivtransport,

I dette eksempelet svarer Jørgensen på Stoltenbergs tur med en avvisning av relevansen i svaret. Jørgensen avbryter Stoltenbergs svar etter en lang stund ved å stoppe det som blir fremstilt som en avsporing. Så fortsetter Jørgensen med et nytt spørsmål etter å ha informert om og snevret inn hva som er tema for det foregående spørsmålet: «vi må holde oss til Norge». Eksempelet viser hvordan Jørgensen bruker sin autoritet som ordstyrer og tar kontroll over emneutviklingen i Stoltenbergs svar. Avvisningen av relevans er en handling som kan innebære en påstand om at Stoltenberg forsøker å rette fokus vekk fra sitt eget forklaringsproblem og over på andre problemer i verden.

I tabellen under ser vi at i forekomster av kategorien avvisning/irrettesettelse spriker i blant partiene.

Skjema: Prosentpoeng for avvisning/irrettesettelse

Avvisning/irrettesettels e 2009		Rødgrønt			Borgerlig			
		SV	SP	AP	H	V	Krf	FrP
Prosent per parti	TV2	2,1	7	5,1	1,9	2,6	4,6	11,7
	NRK	3,4	2,8	15,8	9,7		4,5	10,1
Prosent per blokk	TV2	4,7			5,2			
	NRK	7,3			6,1			
Gjennomsnitt alle partier								
TV2				NRK				
5				6,6				
Gjennomsnitt begge kanaler								
5,8								

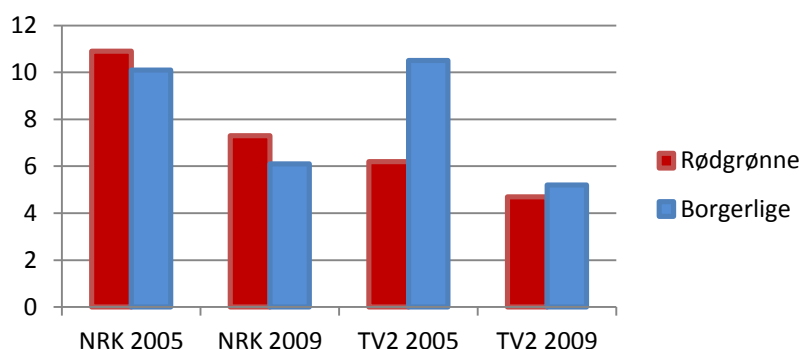
NRKs utspørring med Ap skiller seg mest ut med 15,8. I tillegg ser vi at FrP får mange av disse i begge kanaler. Vi ser at etter middelerverdiene har NRK noe mer forekomster enn hos

TV2. Om avvisning/irrettesettelse viser kamp om virkelighetsfremstilling så kjemper altså både TV2 og NRK en anelse mer med de rødgrønne, mens denne forskjellen er større hos TV2 enn hos NRK. Får en partileder spesielt mange av disse responsene, kan det gi inntrykk av den enkelte partileder som en som forsøker å snakke seg vekk fra tema.

Diagrammet viser avvisning/irrettesettelse-responser fordelt på rødgrønne og borgerlige partier i 2005 og 2009:

Figur 29 Prosentpoeng avvisning/irrettesettelse 2005/2009

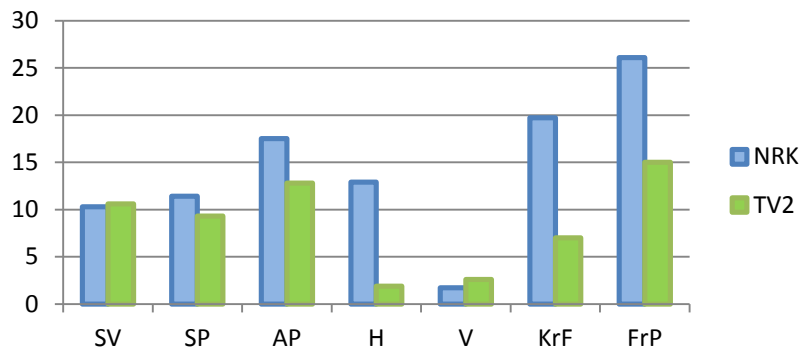

Forekomster av denne responstypen varierer, men vi ser at NRK har flest av disse med rødgrønne og at TV2 har flest med borgerlige.

3.5.5 Oppsummering av respons

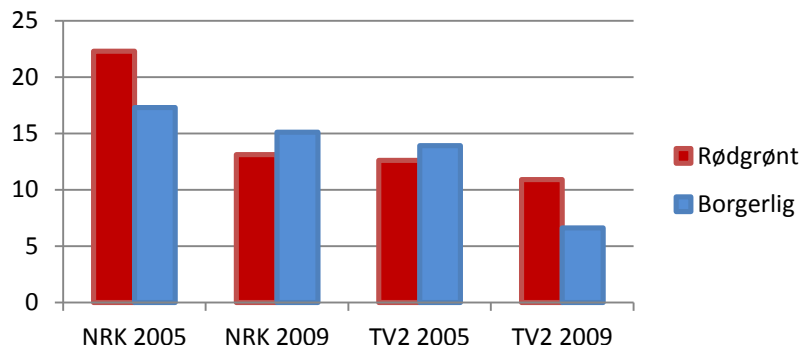
Intervjuers respons i utspørringene er de turene som ikke stilles som spørsmål, men som kommentar, oppsummering eller irrettesettelse til intervjuobjektets forrige tur. Responser er altså i hovedsak rettet tilbake mot foregående tur i innhold og design. Responser kan være svært konkluderende for virkelighetsbeskrivelsen og presenterer et problem for intervjuobjektet da intervjuobjektet ikke får motsagt framstillingen. Av samme grunn kan responsene også true intervjuers profesjonelle etos som nøytral ettersom at slike responser beveger seg på grensen til hva som kan bli forstått som intervjuers personlige slutninger, og hva som kan forsvares med journalistens rolle som talerør for folket. I mitt materiale er det forholdsvis sjelden forekomster av nøytrale responser og reformuleringsresponser, mens de kritiske responstypene tvil/konstruksjon av skepsis og avvisning/irrettesettelse forekommer oftere, og utgjør størstedelen av forekomstene i responskategorien. Under ser vi et diagram som viser hvordan responser fordeler seg over de forskjellige partiene i 2009-utspørringene:

Figur 30 Prosentpoeng respons

NRK har flere responsforekomster enn TV2, og det er Jensen i Fremskrittspartiet som får aller flest i begge kanaler, med en oppsiktsvekkende stor andel av disse i NRK. At NRK har flere responser enn TV2 kan ha en forklaring i at NRK stiller med to journalister, mens det i TV2 bare er én. Dersom hver enkelt journalist tillater seg tilnærmet like stor grad av evaluerende respons, vil det altså innebære at NRK bruker dette dobbelt så mye. I neste diagram ser vi hvordan responser fordeler seg over partiblokkene i utspørringene fra 2005 og 2009:

Figur 31 Prosentpoeng respons 2005/2009

Både NRK og TV2 har færre av disse i 2009-materialet, og varierer over hvilke partiblokker som får flest av disse. Responser kan inneholde både praktisk informasjon og eksplisitte angrep på intervjuobjektets troverdighet, så disse søylene viser kun hvor mye av intervjuers kommunikasjon som ikke fungerer som spørsmål i interaksjonen. Responser er som nevnt potensielt veldig problematiske for intervjuobjektet, da de kan inneholde evaluering og kritisk virkelighetsfremstilling som ikke partilederen får anledning til å forsvare seg mot. Rognmo stiller seg derfor kritisk til at responser forekommer i så stor grad som de gjør i 2005-materialet (2010:135). I 2009 har bruken av respons minnet i begge kanaler, men utgjør fortsatt en merkbar del av utspørringene. For å sikre seg en så rettferdig og saklig debatt som

mulig, burde egentlig journalistene unngå disse. Siden både tvil/konstruksjon av skepsis og avvisning/rettesettelse innebærer kritisk evaluering av innholdet i foregående tur, har de en sterk kritisk dimensjon. Derfor vil jeg plassere disse sammen med spørsmål som uttrykker kritisk innstilling i diskusjonen i neste kapittel. Responstypen reformulering har også en påståelig dimensjon i at disse inneholder en deklarativ handling som slår fast hva som har blitt sagt. Denne typen vil jeg plassere sammen med påståelige spørsmål, for å få et tydeligere bilde av samtaleklimaet i utspørringene.

4 Resultater

I denne delen vil jeg presentere de overordnede resultatene av spørsmålskategoriseringen.

Først vil jeg bare nevne noen forbehold og begrensninger for analysen:

- Analysen tar sikte på systematisk kategorisering av spørsmålsstilling ut fra spørsmålsdesign, språkhandlinger og argumentasjonsanalyse. En del av spørsmålene krever kontekstkunnskap for å kunne vurdere hvorvidt de er kritiske og problematiske for partilederen. Dette har en svakhet i at det til en viss grad krever tolking, utover det å se spørsmåls- og responsturene i lys av partiledernes foregående og følgende tur. Tolkningen kan innebære at enkelte spørsmål kan forstås forskjellig. Som medborger har jeg også meninger og tanker om hva som blir sagt i utspørringene, og jeg har derfor vært bevisst min rolle som forskjersubjekt i arbeidet med analysene. Jeg har siktet på å bruke de analyseverktøyene som ligger til grunn for kategoriseringen så presist som mulig sammen med en balansert kontekstkunnskap, og å behandle utspørringene likt og rettferdig.
- Et ferdig klassifiseringssystem for interaksjon lukker og legger fører lesingen av hver unike utspørring. Jeg har fulgt opp analyseapparatet slik det forelå fra Rognmos oppgave av komparative hensyn, men er klar over problemene med at dette kan føre til at eventuelle spørsmål eller responser som ikke passer godt nok inn i skjemaet. Siden utspørringene deler så mange likhetstrekk gjennom sjanger og retorisk situasjon, vil allikevel en analyseapparat basert på empiriske undersøkelser av lignende situasjoner (som Clayman og Heritages nyhetsintervjuer), være hensiktsmessig. Kanskje kan også eventuelle næranalyser av interaksjonen i utspørringene avsløre endringer og ny sjangerutvikling.
- Kategoriene og spørsmålstypene er ikke absolutte avgrensinger. Det betyr at et spørsmål eller en respons kan ha trekk fra flere typer samtidig, og dermed være vanskelige å plassere. Slike tvilstilfeller har jeg analysert og gått gjennom sammen med min veileder Svennevig, og etter flere runder med slike har jeg gitt de en endelig plassering. Spesielle tvilstilfeller er markert i kursiv i vedlegget med spørsmålstypene.
- Analysen er basert på grader av pågåenhet i spørsmålsformulering, og tar ikke tema og temutvikling opp i seg. I den grad jeg har undersøkt tematikk har det vært i tilfeller

der påståelige og kritiske spørsmål kategoriseres med grunnlag i at innholdet peker på kontroversielle saker som skaper problemer for partilederens etos. Å undersøke tema og temautvikling i lys av funnene i denne oppgaven kunne imidlertid kanskje gi nye innsikter i hva som skjer i partilederutspørringene.

- Analysene baserer seg på transkriberte gjengivelser av muntlige intervjuer, samt lydopptak. På grunn av materialets omfang har kun et utvalg av variasjonene i for eksempel intonasjon og latter blitt markert, noe som vil si at ikke alle språklige signaler i kommunikasjonen blir fanget opp i analyseringen. I enkelte spesielle tilfeller har jeg gått tilbake til lydopptakene for å høre om tonefall eller andre markører i hvordan spørsmålet stilles påvirker kategoriseringen i en eller en annen retning. Det har også blitt gjort for å avgjøre om enkelte spørsmål eller responser blir behandlet som taletur i i kommunikasjonen det hele tatt.

4.1.1 Resultater ut fra tre dimensjoner av pågåenhet

Til nå har vi sett på forekomster spørsmåls- og responskategoriene enkeltvis i presentasjonen av de forskjellige typene. Som vi så var det enkelte spørsmålstyper som hadde høyt prosentantall forekomster, mens andre hadde nesten ingen. I spørsmålstypene var det også en del variasjoner over hvem som fikk hvor mye i 2005 og i 2009. Nå skal vi undersøke hvordan dette ser ut i helhet og i forhold til hverandre.

Som nevnt tidligere analyserer Clayman og Heritage grader av pågåenhet (adversarialness) i sin analyse av intervjuer med presidenter i USA (2002b). Med dette undersøker de det de har funnet at er en økende grad av spørsmål og respons som presser intervjuobjektet og som inntar en motstanderposisjon i nyhetsintervjuer. Dette står i motsetning til hvordan slike intervjuer foregikk før i tiden, da journalistene hadde en mer ydmyk og ærbødig (deferential) tilnærming til for eksempel statsoverhoder i intervjusituasjoner. Responsstyring, påståelighet og kritisk innstilling inneholder tre grader av pågåenhet, der responsstyring er den minst pågående, påståelighet viser sterkere pågåenhet og kritisk innstilling er den sterkeste typen. Graden av pågåenhet ligger i hvor stor grad spørsmålsformuleringen går i konflikt med intervjuobjektet og stiller seg på motstandersiden til vedkommende i sak, eller angriper intervjuobjektets etos. Responsstyring går i minst grad i konflikt med intervjuobjektet, men er pågående i det der det krever svar i bestemt design og kan legge opp til at intervjuobjektet virker unnvikende om hun ikke svarer slik som er preferert. At responsstyring er minst

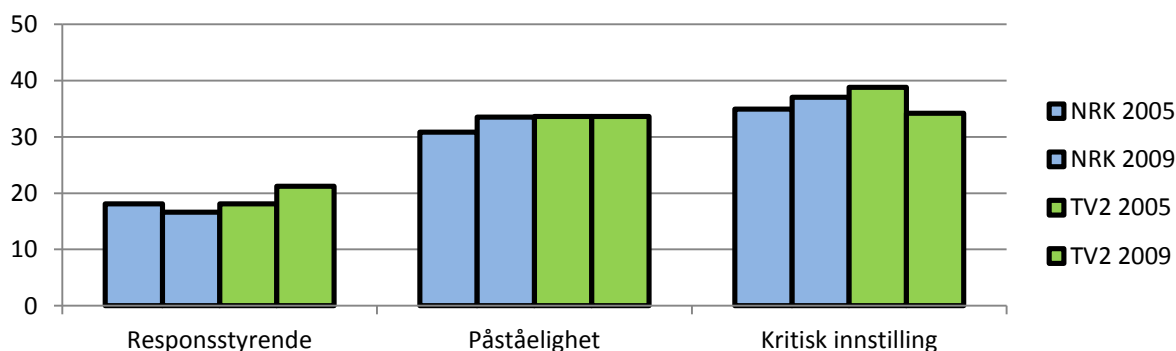
pågående betyr altså ikke at det er uproblematisk for intervjuobjektet å få disse spørsmålene. Påståelighet er pågående da det styrer virkelighetsbeskrivelse og saksfremstilling, og ofte innebærer denne virkelighetsbeskrivelsen en motsetning til intervjuobjektets standpunkter. Kritisk innstilling er mest pågående fordi den gjerne er konfronterende og innebærer et angrep på intervjuobjektets etos. Når vi skal lese resultatene av kategoriseringen her, vet vi altså at høye forekomster av kritisk innstilling og påståelighet innebærer et svært pågående og konfronterende intervju.

En spørsmålstype som hadde forholdsvis høyt antall forekomster var de responsstyrende fortell/forklar/utdyp-spørsmål. Disse har imidlertid nokså lav grad av svarstyring, i og med at det kun er tema for svaret som styres. Derfor kan fortell/forklar/utdyp-spørsmål sies å være nokså lite pågående. Disse får derfor stå for seg selv, og er tatt ut av sammenlikningen av de overordnede resultatene.

I tillegg har jeg plassert responsene ut fra dimensjon av pågåenhet. Ettersom at responser som uttrykker tvil eller konstruksjon av skepsis og avvisninger/irretesettelser inneholder såpass høy grad av kritisk evaluering er disse plassert innen dimensjon av kritisk innstilling. Og fordi responstypen reformuleringer er deklarativer som legger ord og tolkninger i munnen på intervjuobjektet blir denne plassert i kategorien påståelighet. Nøytrale responser er i likhet med fortell/forklar/utdyp-spørsmål tatt ut av sammenlikningen fordi disse ikke er uttrykk for pågåenhet i utspørringen.

Nedenfor ser vi hvilke dimensjoner som dominerer og ikke i de to TV-kanalene:

Figur 32 Pågåenhet NRK og TV2

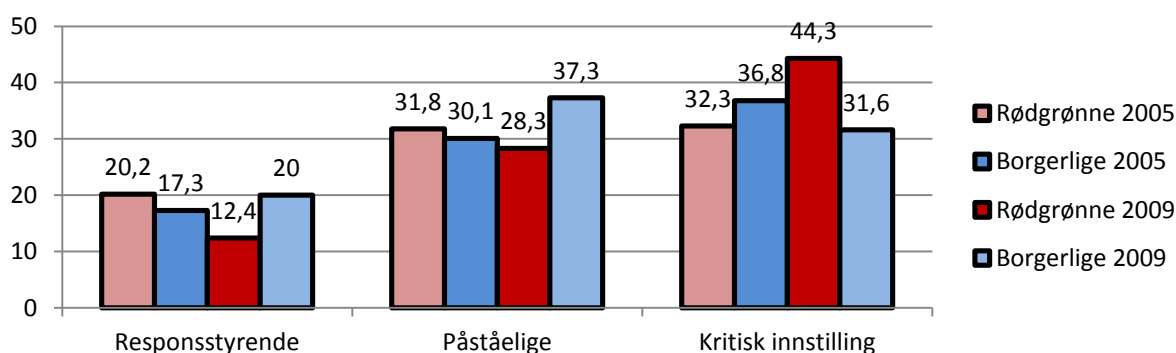
Som vi ser er det variasjoner i de to kanalene, men det er tydelig at responsstyring forekommer langt mindre i begge kanaler enn de to øvrige. Kritisk innstilling er mest

dominerende i begge kanaler i begge år, mens påståelige spørsmål ligger nær med i overkant av tredve prosentpoeng i gjennomsnitt. Dette skulle tilsi en nokså høy grad av pågåenhet i utspørringene, der journalistene har sterk påvirkning på virkelighetsbildet velgerne får presentert. Med tanke på at så mange borgere, i et land med politisk reklameforbud, angir TV som sin primære kilde til informasjon om politikk ved valget, er det grunn til å stille spørsmål ved om denne sterke pågåenheten kan legitimeres. Mens NRK ser ut til å øke i pågåenhet fra 2005 til 2009 er utviklingen motsatt i TV2, der det er en økning i den mildeste typen, responsstyring, og mindre av den sterkeste typen, kritisk innstilling, i 2009. Allikevel er det kanalene nokså samstemte i hvordan gradene pågåenhet fordeler seg i intervjuene. Dette kan kanskje kan peke mot at det er enighet mellom journalistene og redaksjonene at sjangeren utspørringer skal være preget av pågåenhet.

4.1.2 Dimensjoner av pågåenhet i intervju med rødgrønne og borgerlige: regjering versus opposisjon – og Frp

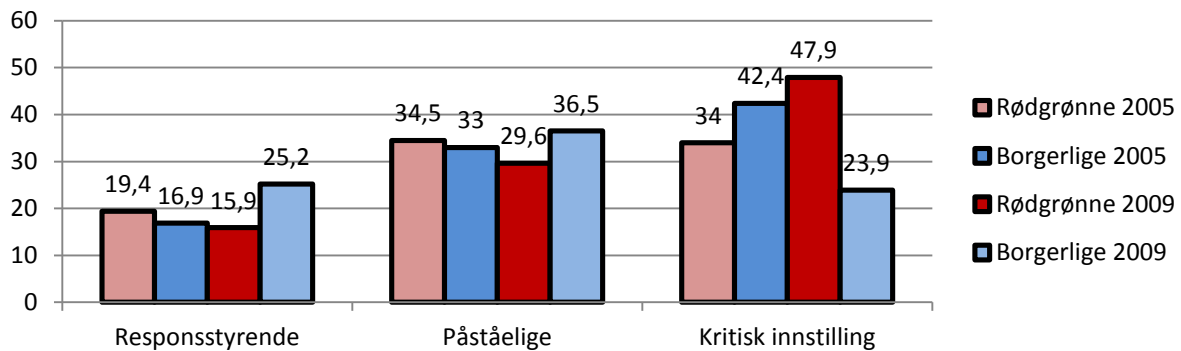
Når vi nå har sett at NRK og TV2s utspørringer begge er preget av høy grad av pågåenhet, kan vi undersøke hvordan dette fordeler seg mellom de to partiblokkene. Under ser vi grader av pågåenhet i fordelt på partiblokker i 2005 og 2009:

Figur 33 Pågåenhet rødgrønt/borgerlig NRK

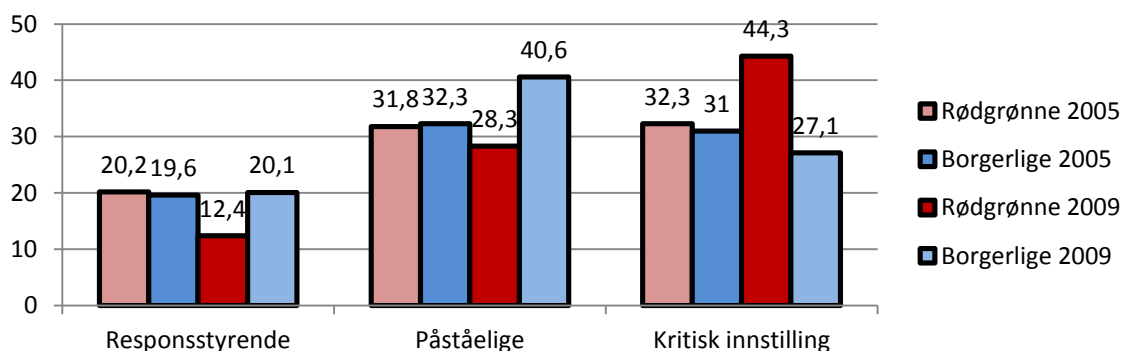
Når det kommer til kritisk innstilling får rødgrønne mer av dette i 2009 enn i 2005. Det er også mer kritisk innstilling med de rødgrønne enn det var med borgerlige i 2005. Samtidig var det mange forekomster av påståelighet i de borgerlige 2009-utspørringene, så en forholdsvis høy grad av pågåenhet vedvarte med disse i NRK. Ser vi på fordelingen i TV2 ser vi at TV-kanalene er ganske like i hvem som får mest av hva slags type spørsmål og responser:

Figur 34 Pågåenhet rødgrønt/borgerlig TV2

Ut fra denne fordelingen kan det se ut til at TV2 er langt mildere med borgerlige partier enn det NRK er i 2009, men TV2 var igjen strengere med borgerlige partier i 2005 enn det NRK var. Begge kanaler gir flest kritiske spørsmål til sittende flertallsregjering i 2009. Samtidig gir begge kanaler flest påståelige spørsmål til opposisjonspartiene i 2009. Dersom man regner med at Frp ikke er utslagsgivende i hvordan journalistenes pågåenhet fordeler seg i på borgerlig side i utspørringene kan det se ut til å være en tendens at opposisjonspartier får mere påståelige spørsmål, mens regjeringspartier får mindre. Samtidig er det tydelig at regjeringspartier får flere kritiske spørsmål, og at dette ser ut til å hentes fra både påståelighet og responsstyring, som begge forekommer mindre med regjeringspartier enn med opposisjonspartier. For å se om dette stemmer også uten Frp, er dette partiet tatt ut av beregningen i diagrammet under:

Figur 35 Pågåenhet rødgrønt/borgerlig uten Frp NRK

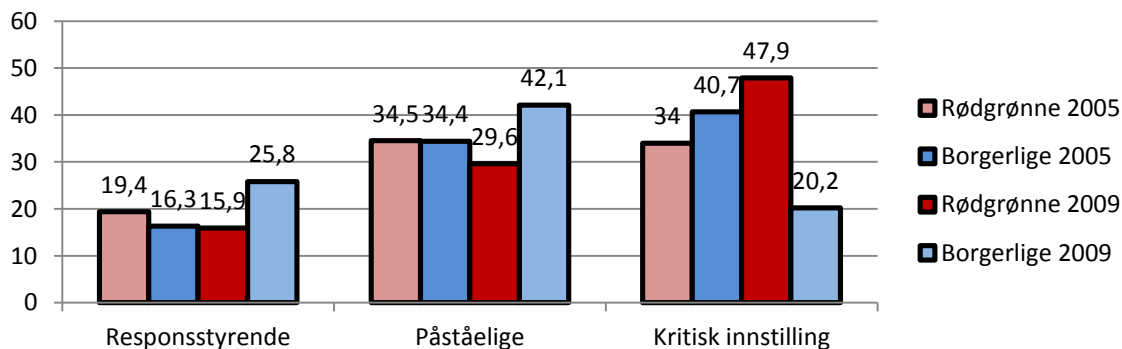

Uten Frp endrer variablene seg noe i NRK. Det mest oppsiktsvekkende er kanskje det at borgerlige regjeringspartier får mindre kritisk innstilte spørsmål i 2005 enn rødgrønne opposisjonspartier. Dette innebærer nødvendigvis at mange av de kritisk innstilte spørsmålene på borgerlig side i 2005 var rettet mot Frp, som ikke satt i regjering og kunne stilles til ansvar

for løftebrudd og avgjørelser tatt i maktposisjon. I TV2 kan vi se at fordelingen endrer seg i mindre grad:

Figur 36 Pågåenhet rødgrønt/borgerlig uten Frp TV2

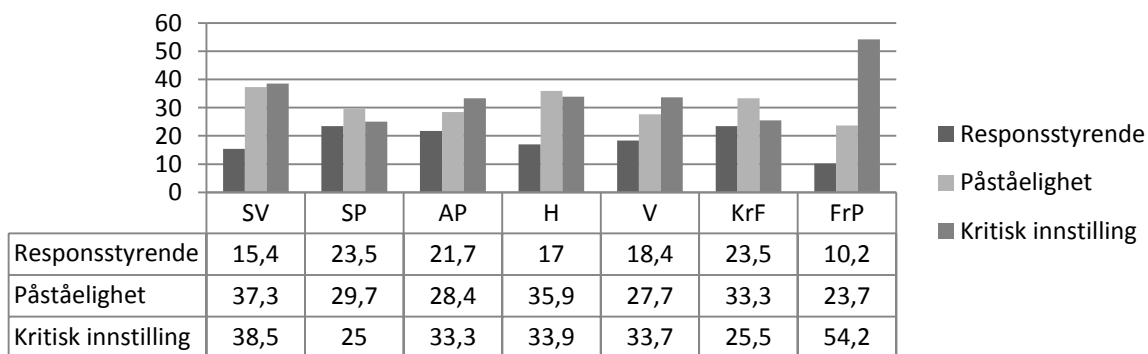

Her er fortsatt forholdene at regjeringspartier får flere kritisk innstilte spørsmål og responser enn opposisjonspartier. Påståelige spørsmål fordeler seg tilnærmet likt i 2005, mens det i 2009 er borgerlige partier som får flest av disse i 2009, konsistent med slik tendensen så ut med Frp i beregningen.

4.1.3 Fordeling over partier

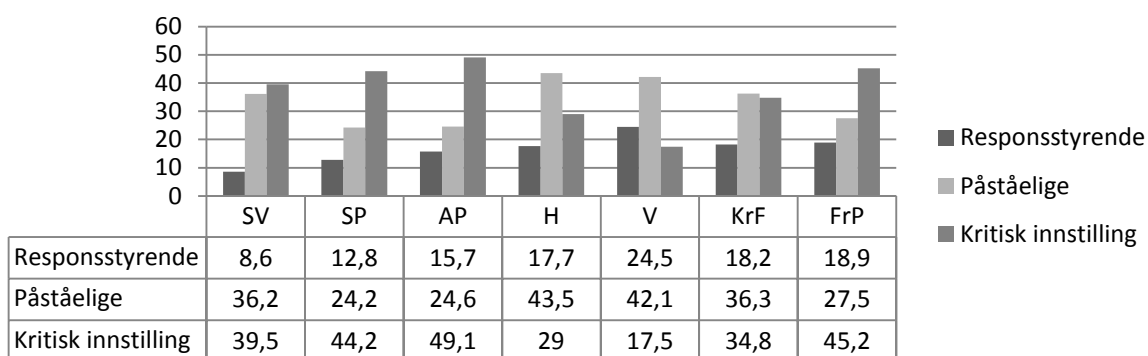
Som vi allerede har sett kan en enkelt utspørring gi utslag på hvordan behandlingen av partiblokkene ser ut i helhet. For å gi et så presist og helhetlig bilde av hvordan grader av pågåenhet forekommer i de enkelte utspørringene viser jeg dette i diagrammene som følger. Da kan vi danne et bilde av hvilke partier som finnes i ytterpunktene av de forskjellige dimensjonene av pågåenhet. I det første diagrammet ser vi NRKs fordeling fra 2005:

Figur 37 Partier NRK 2005

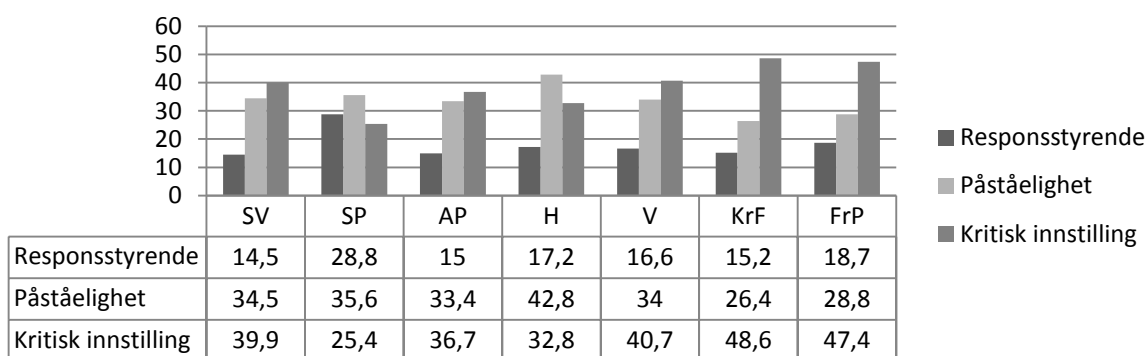
Som vi ser er det Frp som helt klart får flest kritiske spørsmål av alle partiene i 2005. På rødgrønn side er det SV som opplever mest pågåenhet med høy grad av kritisk innstilling og lite responsstyring, mens Sp får mild behandling sammenliknet med resten. I 2009 er det Ap som behandles mest kritisk:

Figur 38 Partier NRK 2009

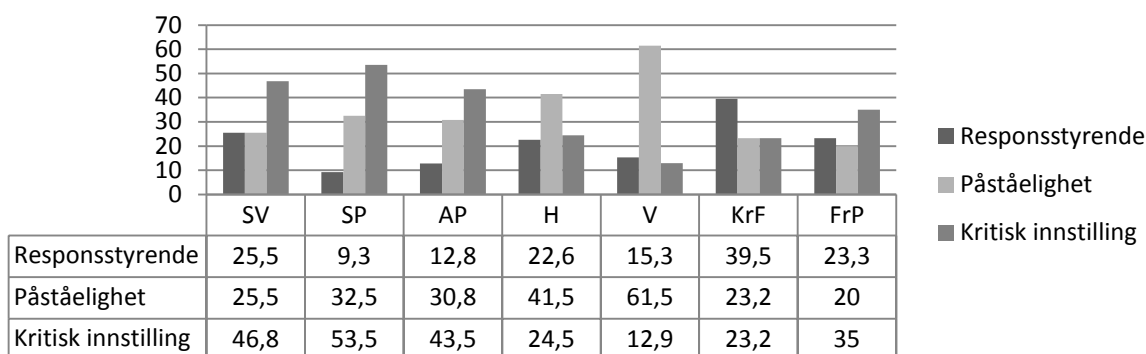
Frp får fortsatt flest kritiske spørsmål på borgerlig side, mens Venstre får mange spørsmål innen responsstyring. I diagrammet under ser vi at en fordeling av prosentpoeng på TV2 der KrF skiller seg ut som de som får mest kritiske spørsmål og responser:

Figur 39 Partier TV2 2005

TV2 ser ut til å ha en jevnere fordeling enn i NRK i 2005-utspørringene, selv om det er tydelige variasjoner i dette materialet også. På rødgrønn side er det SV som får mest kritisk behandling igjen, noe som plasserer SV i ytterpunktet på rødgrønn side i 2005. I siste diagram over hvordan de forskjellige gradene av pågåenhet fordeler seg over partiene ser vi det er Sp som får mest kritisk behandling i 2009:

Figur 40 Partier TV2 2009

Her fordeles spørsmål som uttrykker kritisk innstilling slik at de tre rødgrønne partiene får flest, Sp mest, SV nest mest og Ap tredje mest. På borgerlig side er det Frp som får flest av disse, noe som viser at Frp stadig ligger i toppen over hvilke partier som får slike spørsmål.

4.1.4 Favorisering av enkeltpartier?

Sammenliknet ser det ut til at hver enkelt utspørring på de to kanalene varierer når det kommer til hvilke partier som ligger i ytterpunktene på skala av pågåenhet. Hva som skaper disse variasjonene er vanskelig å si sikkert. Alle utspørringene har en forskjellig sammensetning av deltakere, da det ikke har vært de samme journalistene som intervjuer de forskjellige årene, og i de to kanalene. I tillegg er det utskifting av partiledere i noen av partiene, og deres personlige stil kan i praksis påvirke hvordan interaksjonen arter seg. Andre kontekstuelle faktorer som kan påvirke hvordan utspørringene foregår seg kan være saker og skandaleoppslag i medier som påvirker hva journalistene velger å fokusere på. Et parti som ser ut til å ligge i ytterpunktet for kritisk innstilling på borgerlig side ser ut til å være Frp. Dette partiet får svært mange kritiske spørsmål sammenliknet med andre borgerlige partier i NRK, både i 2005 og 2009, selv om de står utenfor regjering begge årene. Samtidig får Ap flest kritiske spørsmål i NRK i 2009, noe som kanskje kan forklares med at dette er det største regjeringspartiet, og partilederen som blir utspurt er statsminister på gjeldende tidspunkt. I TV2 er fordelingen mer variert, men viser en klar tendens mot at rødgrønne får flere kritiske spørsmål enn de får påståelige og responsstyrende i 2009.

Påstanden om at Frp behandles dårligere enn andre partier i NRK, har tidligere leder for partiet Carl I. Hagen forfektet i mange år. Hans påstand er at NRK er lik ARK

(Arbeiderpartiets rikskringkasting). Dette gjorde han også etter utspørringene i 2009, der han hevdet at Frp slapp for lite til med sine kjernesaker, at rødgrønne politikere ble behandlet snillere, og at Magnus Takvam ”oppførte seg som en fløtepus overfor Kristin Halvorsen med mye mindre kompliserte spørsmål enn Siv fikk” (Ringheim, 2009). Det kan se ut til at Frp får mange spørsmål med kritisk innstilling i NRK i både 2005 og 2009, og dette kan kanskje tyde på en mer gjennomgående kritisk behandling av Frp. Men i 2009 er det også tydelig at alle tre rødgrønne partier får mange kritisk innstilte spørsmål. Ap får som nevnt flest, (flere enn Frp), og i SVs utspørring er det både mye kritisk innstilling og påståelighet. I tillegg viser Lianes (2010) undersøkelse av taletid brukt på de forskjellige partienes kjernesaker i utspørringene at Jensen er en av de som får mest tid til dette i NRK. Det er Halvorsen, Høybråten og Jensen som får mest tid i utspørringene til kjernesaker i kanalen (2010, 74). Selv om det ser ut til å være grunn til å stille spørsmål ved om Frp får spesielt kritisk behandling i NRK, er det samtidig tydelig at det er høy grad pågåenhet i utspørringene med de rødgrønne, og at rikskringkasterne også behandler rødgrønne partier svært pågående.

4.1.5 Oppsummering av funn – Haug m.fl og Rognmo

I de foregående kapitlene har jeg presentert en rekke diagrammer og forekomster av forskjellige spørsmåls- og responstyper for å se om det finnes tegn på forskjellsbehandling av partier og partiblokker i utspørringene. I sin oppgave om partilederspørringene fra 2005 bekreftet og tilbakeviste Rognmo (2010) deler av analysene og konklusjonene Haug m.fl (2010) hadde kommet til i sin undersøkelse av deler av det samme materialet. Jeg vil her følge opp denne tråden med de funnene jeg har kommet til i denne analysen.

Haug m fl. (2010) og Rognmo (2009) undersøkte en forventning om at TV2 som reklamefinansiert kanal ville være mer pågående og konfronterende enn NRK, for å skape konfliktnivå og spenning for å trekke seere. I 2005 stemte denne antakelsen med funnene i begge analyser. I utspørringene i 2009 har jeg funnet en heller motsatt tendens. NRK har økt pågåenhet og konfrontasjonsnivå, mens TV2 har senket det. TV-kanalene er tilnærmet like i bruk av påståelighet, mens NRK har flere spørsmål og responser med kritisk innstilling enn TV2. Dermed kan det ikke konkluderes med at TV2s reklamefinansierte drift fører til mer pågåenhet ut fra mine funn.

Om forskjellsbehandling av partiblokker fant Rognmo (2009) at både NRK og TV2 ga de borgerlige en mer pågående behandling, og at denne forskjellen var større på NRK. I analyse

av 2009-utspørringene har jeg funnet at rødgrønne partier samlet får flere spørsmål og responser med kritisk innstilling enn de borgerlige i begge kanaler. Det samme er tydelig i TV2. Men TV2 og NRK skiller seg betraktelig i behandlingen av de borgerlige; der er TV2 snillere med 23,9 prosentpoeng kritisk innstilte spørsmål og responser til borgerlige, der NRK har 31,6 prosentpoeng av det samme. NRK har også litt mindre forekomst av kritisk innstilling med rødgrønne enn det TV2 har. Dette viser at kanalene er mer pågående med rødgrønne partier i 2009, men at TV2 behandler borgerlige partier mindre kritisk enn det NRK gjør. Men tendensen er fortsatt lik i begge kanaler; utspørringene av rødgrønne i 2009 er de som inneholder flest kritisk innstilte spørsmål- og responstyper i materialet. Dermed kan det ikke påvises noen gjennomgående venstrevennlighet fra journalistenes side på dette punktet.

Samtidig som rødgrønne får flest kritisk innstilte spørsmål- og responser i 2009, er det borgerlige i 2009 som får flest påståelighetstyper. Dette skjer også i begge kanaler, og gjennomsnittlig prosentpoeng ligger nokså likt. Dette gjør at selv om de rødgrønne får mer kritikk, så er de borgerlige utspørringene fortsatt preget av pågåenhet. Det er vanskelig å påvise om dette handler om journalistenes personlige politiske preferanser. Det kan like gjerne skyldes at journalistene forholder seg til en sjangerutvikling for utspørringer innebærer en forventning om at de skal inneholde høy grad av pågåenhet og konfliktsøken.

Med mine analyser har jeg altså tilbakevist konklusjoner om at journalistene favoriserer rødgrønne partier mens de forfordeler til borgerlige. Selv om det finnes noen variasjoner i utspørringene med de enkelte partiene som innbyr til kritisk undersøkelse, er tendensene i behandlingen av partiblokker at kritisk innstilling går etter makta.

5 Diskusjon av resultater

Hovedmålet i denne oppgaven var, som forklart i kapittel 1.1.3., å undersøke om forskjellsbehandling av partier eller partiblokker kommer til syne i utspørringene. Svaret på dette er “ja”; partiene blir behandlet forskjellig, både enkeltvis og i partiblokk. Men hvem som får hvilken behandling ser ut til å variere mellom valgene. Forskjellene varierer i så stor grad at jeg vil unngå å forsøke å konkludere om journalistenes behandling av forskjellige partiledere peker i en bestemt retning. Det som derimot kommer til syne er at journalistenes spørsmål- og responsformuleringer virker å være påvirket av en blanding av større sammenhenger og mindre situasjonsbetingelser. At NRK og TV2 ser ut til å følge samme mønster i grader av pågåenhet i utspørringene, er et resultat som åpner for flere spørsmål for videre analyser. Skyldes likhetene det politiske landskapet? Tar de forskjellige journalistene opp de samme sakene med de samme partilederne? Viser forskjellene tendenser som vil bekreftes i valgkampen i 2013?

I første del av denne oppgaven presenterte jeg to forhåndsantakelser som ser ut til å ha blitt delvis bekreftet:

- 1. Partiblokken som sitter i regjering vil bli behandlet mest kritisk og derfor få flere spørsmål under spørsmålshovedkategorien kritisk innstilling enn opposisjonen.*
- 2. Sittende flertallsregjering i 2009 vil få sterkere kritisk behandling (i form av flere kritisk innstilte spørsmål) enn sittende mindretallsregjering i 2005.*

Den andre antakelsen stemte overens med resultatene. Sittende flertallsregjering fikk desidert flest kritisk innstilte spørsmål- og responser i 2009-utspørringene. Sittende mindretallsregjering fikk betydelig mindre av denne typen forekomster i 2005. Den første forhåndsantakelsen ble derimot tilbakevist i NRK, som hadde flere kritiske spørsmål- og responstyper med de rødgrønne opposisjonspartiene i 2005, enn med den sittende mindretallsregjeringen. Dette var overraskende i og med at antakelsen så ut til å bli bekreftet da alle fire borgerlige partier var inkludert i beregningen.

Analysen av spørsmålstyper i utspørringene har som nevnt diverse begrensninger. Sandvik (2004) går mer i detaljnivå i sin analyse av to utspørringer fra 1999, noe som kan gi klarere innsikt i hvordan intervjuobjektene reagerer i utspørringene, og i interaksjonen i sin helhet.

Det kan også gi et klarere bilde av sammenhengen mellom spørsmål som blir stilt i en serie innen samme tema, noe som ikke fanges opp i denne analysen. Lianes (2010) gjorde også en analyse av tema og innhold i utspørringer. I hennes analyser fant hun at borgerlige partier fikk langt flere spillspørsmål enn det rødgrønne fikk. Mine analyser viser at borgerlige fikk mindre i kritisk innstilling-kategorien enn rødgrønne, men at borgerlige fikk flere påståelige spørsmål. Kanskje vil en innholdsanalyse med utgangspunkt i kategoriseringen jeg har gjort her vise sammenhenger mellom spillspørsmål og påståelighet?

Nå som forskjell- og likhetsbehandling mellom partiblokker er gjort rede for, vil jeg avslutte med å diskutere hvilken påvirkning journalistenes pågåenhet i utspørringene potensielt kan ha på den demokratiske prosessen i Norge.

5.1.2 Deliberativ retorikk

Simone Chambers (2011) skriver om hvordan politisk retorikk har en mørk side som hun kaller stemmefiskende (*plebicitary*) retorikk. Hun bruker Platons kritikk mot en politisk retorikk som tar sikte på å vinne støtte og stemmer. Chambers leser Platons kritikk av retorikken med utgangspunkt i at han skiller mellom retorikk og filosofi: Der filosofien er dialogisk og åpen for å rette seg etter de gode argumenter med sannhet som mål i sokratisk ånd, er den politiske retorikken monologisk og manipulativ, motsetter seg kritikk og gransking fordi målet er makt og ikke sannhet (Chambers, 2011: 22). Stemmefiskende retorikk er ifølge Chambers en trussel mot demokratiet, fordi den er uærlig og korrump i sin natur, da den søker makt og ikke fornuft/sannhet. Sett i lys av den kritiske behandlingen politikerne får i partilederdebatte n lurer jeg på om journalistene deler en slik underliggende platonsk svartsyn på demokratiet og politikerne. Måten partilederne skal stilles til veggs med spørsmålsstillinger som domineres av påståelig virkelighetsframstilling som vekter mot svar journalisten vet partilederen må si seg uenig i, og angrep på partilederens troverdighet *framstilles partiledernes retorikk som rent stemmefiskende*. Om framstillingen gjenspeiler en virkelig primært stemmefiskende retorikk fra partiledernes side kommer ikke frem i denne oppgaven, da partiledernes svarturer ikke er analysert her. Men gjennom spørsmålsstillingene som de forekommer innenfor rammene utspørringene setter, er det vanskelig å se hvordan partilederne kan unndra seg en stemmefiskende retorikk. I motsetning til Platon, (og journalistene?), foreslår Chambers at den stemmefiskende retorikken, i stedet for å være retorikkens innerste natur, heller er en av flere mulige holdninger til retorikk (Chambers,

2011, 23). For å motarbeide stemmefiskende retorikk er en mer deliberativ politisk retorikk målet. Chambers foreslår en semi-sokratisk metode for et mer deliberativt demokrati; gjennom flere og bedre samtaler der borgere utvikler ferdigheter til å lese talere kritisk, og hun fremhever at mediene har en nøkkelposisjon til å nå dette målet. Men hun påpeker at mediene ofte forvalter denne posisjonen i gal retning:

”Den hållning som verkar mest framträdande och skadlig för en deliberativ retorik är att se all politik som uttryck för konflikt och strategi. När varje politisk debatt är en tävlan om väljarna och varje tal rapporteras genom taktikens och strategins lins, då har eliter som söker medietäckning få skäl att fokusera på saksinnehållet. Medierna uppträder som om all retorik vore röstfiskande med ett strategiskt fokus på väljarnas antal snarare än deliberativ med fokus på at engagera, övertyga och informera medborgerna. Det synsättet blir ofta en självuppfyllande profetia” (Chambers, 2011: 27-28).

Den sokratiske dialogen bygges i likhet med utspørringene på en spørsmål/svar-form, men der den sokratiske dialogen søker reflekterende argumenter, er utspørringene lagt opp til konfrontasjon og konflikt med fokus på partiledernes retorikk som innstudert og usannferdig strategi for å føre velgerne bak lyset. I stedet for å danne et bilde av sakene og politikken, dannes et bilde av unnvikende politikere, enkeltpersoners vaklende moral, og en partisammensetning preget av konflikt og splid i det som presenteres av saker. Journalistene bruker spørsmålsstilling som stiller seg i motstanderposisjon, og skaper premisset at diskusjon først og fremst er kamp som skal vinnes eller tapes, og ikke er samtale rettet mot innsikt og løsninger. Konfliktsøkende spørsmålsstilling bidrar til å bygge opp en stemmefiskende retorikk, samtidig som det er implisitt i virkelighetsframstillingen at politikerne som har skylda for at retorikken er slik. Utspørringene motvirker dermed ikke stemmefiskende retorikk i valgkampen, men bidrar til den. Med tanke på NRKs rolle som lisensfinansiert folkeopplyser er det kanskje grunn til å reflektere over hvilken effekt måten utspørringene er lagt opp på har. Kanskje en bevegelse mot en deliberativ retorikk, der intervjuformen er en samtale med spørsmål som søker informasjon om politikk, snarere enn et avhør som søker strid og splittelse er en bedre form for å opplyse velgerne?

Litteraturliste

- Andersen, Ø. 1995, *I retorikkens hage*, Universitetsforlaget, Oslo.
- Atkinson, J.M. og J. Heritage (red). 1984, *Structures of Social Action*, 3. oppl., Cambridge University Press, Cambridge.
- Austin, J.L. 1975, *How to do things with words*, Harvard University Press, Cambridge Massachusetts.
- Barstad, S. 2009, *668 000 så partilederdeebatten på NRK*, www.aftenposten.no, Oslo.
<http://www.aftenposten.no/nyheter/iriks/politikk/article3221547.ece>
- Berge, K.L., P.J. Coppock og E. Maagerø, 1998, *Å skape mening med språk. En samling artikler av M.A.K. Halliday, R. Hasan og J.R. Martin*, Landslaget for norskundervisning/Cappelen Akademisk forlag AS, Oslo.
- Bitzer, L.F. 1997, "Den retoriske situation", *Rhetorica Scandinavica*, nr.3, s. 9–17.
- Clayman, S. og J. Heritage, 2002a, *The News Interview. Journalists and Public Figures on the Air*, Cambridge University Press, New York.
- Clayman, S. og J. Heritage, 2002b, "Questioning Presidents: Journalistic Deference and Adversarialness in the Press Conferences of U.S. Presidents Eisenhower and Reagan", *Journal of communication*:
<http://www.sscnet.ucla.edu/soc/faculty/clayman/docs/QuestioningPresidents.pdf>
- Chambers, S. 2011, "Retoriken och offentligheten. Har den deliberativa demokratin övergett massdemokratin?", *Rhetorica Scandinavica*, nr. 59, s. 19–30.
- Drew, P. og J. Heritage, 1992, *Talk at work. Interaction in institutional settings*, Cambridge University Press, Cambridge.
- Emmertsen, S. 2009, "Retorisk samtale og argumentasjonsanalyse", i Roer, H. og M.L. Klugeff, *Retorikkens Aktualitet. Grundbog i retorisk kritik*, Hans Reitzels Forlag, København.

- Emmertsen, S. 2003, "Debatinterviewerens fjentlighet – på jagt efter neutralitet" i Asmuß, B. og J. Steensig (red.), *Samtalen på arbejde – konversationsanalyse og kompetenceutvikling*, Samtidslitteratur, Fredriksberg.
- Grundy, P. 2000, *Doing Pragmatics*, 2. utg., Oxford University Press, New York.
- Hauger, K.K. 2009, *Valg-kamp mellom NRK og TV2*, Kampanje, Oslo.
<http://www.kampanje.com/medier/article5242735.ece>
- Heritage, J. 1984, *Garfinkel and ethnomethodology*, Polity press, Cambridge.
- Isaksen, T.R. og A. Lysbakken, 2008, "Kommentariatets diktatur", *Samtiden*, nr. 1, s.
- Johansen, G.L. 2011, *Valg 2009. Den siste TV-valgkampen? En studie av norske politikeres bruk av sosiale medier*, Universitetet i Oslo, Oslo.
- Kjeldsen, J.E. 2004, *Retorikk i vår tid. En innføring i moderne retorisk teori*, Spartacus forlag, Oslo.
- Levinson, S.C. 1983, *Pragmatics*, Cambridge University Press, Cambridge.
- Lianes, D.M. 2010, *Partilederspørringene 2009. En innholdsanalyse*, Universitetet i Oslo, Oslo.
- Miller, C. 2001, "Genre som sosial handling", *Rhetorica Scandinavica*, nr. 18, s. 19–35.
- Maagerø, E. 2005, *Språket som mening. Innføring i funksjonell lingvistikk for studenter og lærere*, Universitetsforlaget, Oslo.
- Nielsen, M.F., S.B. Nielsen, 2005, *Samtaleanalyse*, Forlaget Samfundslitteratur, Frederiksberg.
- Nielsen, M.F., 2001, *Replik til journalistikken – mikroanalyse af medieinterviewet*, Akademisk forlag, København.
- Nielsen, M.F., 2011, "Værtens håndtering af toppolitikeres troværighed i tv-dueller", *Rhetorica Scandinavica*, nr. 58, s. 7–33.
- Regjeringen, 2009, *NRK-plakaten*, Oslo.
http://www.regjeringen.no/upload/KUD/Medier/NRK_plakat_130309.pdf

- Ringheim, 2009, *NRK-Takvam er mye hardere mot Siv enn Kristin*, Oslo.
http://www.dagbladet.no/2009/09/04/nyheter/valg_2009/valg09/politikk/innenriks/7953821/
- Rognmo, A.S. 2009, *Spørsmålets retorikk. Responser og spørsmålsformuleringer i norske partilederspøringer – journalistikk i valgkamp*, Universitetet i Oslo, Oslo.
- Sandvik, M. 2004, ”Valgkamp på tv, står nøytralitetsidealet for fall?”, *Rhetorica Scandinavica*, nr. 29/30, s. 15-36.
- Staude, T. 2009, *NRK ble folkets valgvinner*, www.nrk.no, Oslo.
http://www.nrk.no/nyheter/innenriks/valg/valg_2009/1.6773607
- Svennevig, J. 2001, *Språklig samhandling. Innføring i kommunikasjonsteori og diskursanalyse*, Landslaget for norskundervisning/J.W. Cappelens Forlag, Oslo.
- Toulmin, S. 1958, *The Uses of Argument*, Cambridge University Press, Cambridge.
- TV2, 2009, *Allmennkringkasterregnskap*.
http://pub.tv2.no/multimedia/TV2/archive/00798/Allmennkringkasterr_798641a.pdf
- Tønnesson, J.L. (red.). 2002, *Den flerstemmige sakprosaen*, Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke, Bergen.
- Vatnøy, E. 2010, *Velg! 09. Journalistikk og retorikk i norsk valgkamp*, Civita, Oslo.
- Aanesen, K. 2009, *NRK fester valg-grepet*, www.nrk.no, Oslo.
http://www.nrk.no/nyheter/innenriks/valg/valg_2009/1.6741344

Vedlegg

NRK Sosialistisk Venstreparti (Kristin Halvorsen)

RESPONSSTYRING		
Fortell/forklar/utdyp 8	1. 3. 18. 32. 36. 37. 39. 43.	<p>SS:[nå har du:] sittet i regjering i fire år, KH:[takkk for det] SS:[hva er] det viktigste du har lært</p> <p>MT:ja Kristin Halvorsen hvorfor valgte du å: gå ut å beklage, e: innsatsen deres mot efattigdom i løpet av de siste fire årene.</p> <p>SS:[hva mener du at dere ikke dikterer] miljøpolitikken, MT:e:: vi skal innom en e: bolk her med noen korte seerspørsmål Kristin Halvorsen, o:g det aller første fra en seer det er, hvorfor går dere imot bordbønn i skolen og lærebøker med kristent innhold?</p> <p>SS:tradisjonelt er SV ganske restriktive når det gjelder for eksempel bioteknologi, men e når det gjelder abort så vil dere utvide selvbestemt abortgrense til seksten uker fra tolv i dag, hvorfor det, SS:hvordan e spør en seer forholder du deg til Liv Signe Navarsetes utsagn, om at hun går til valg for å få, en felles nordisk forvaltning av rovdyr uten en egen norsk ulvestamme? SS:[men singelpolitikken]? SS:[hva er forskjellen] mellom de to [tingene].</p>
Komplekst		
Enten/eller		
Ja/nei 3	34. 38. 58.	<p>SS:dere vil e forsvare folks rett til søndagsfri, betyr det at dere vil stenge en del av de butikkene og storkioskene som er åpne i dag?</p> <p>SS:det er en seer som ble fortalt av rådgiveren i banken at hun burde finne en mann å dele lånet med, for hun tjener så dårlig, og hun [lurer på] om KH: [huff] SS:det blir boliger for single eller eventuelt [sjekkeskole med SV i regjering]? SS:og helt til slutt der Kristin Halvorsen, e:: kan dere fortsette i en mindretallsregjering som er avhengig av Rødt på vippen?</p>
Gjentakelse 2	11. 56.	<p>MT:[men hvordan har det vært å stå] bak NATOs [e:: politikk] her.</p> <p>MT:jo men [her sier du også] indirekte at [du] vil [ha en mindretallsregjering]?</p>
Løfte/garanti		
PÅSTÆLIGE SPØRSMÅL		
Kommenterende 2	40. 54.	<p>SS:SV ønsker ofte at e: offentlige løsninger er bedre eller s- vil heller ha offentlige løsninger fremfor private, også for barnhager der dere skriver i programmet, at dere ønsker at langt flere skal være offentlig dreid e e- h. eid og e: drevet, hvorfor er det ikke bra for de offentlige barnehagene å ha andre aktører, som kanskje tenker nytt og som de kan lære av.</p> <p>SS:[men spørsmålet] er jo om dere har klart det? for en rapport fra Riksrevisjonen i fjor, viste at mildene for eksempel fra eller fra Innovasjon Norge (..) i liten grad gikk til innovasjon og nyskaping. [hva viser det].</p>
Ja/nei m. vekting 14	7. 8. 13. 16. 29. 30. 33. 35.	<p>SS:dere gikk e hardt ut for fire år siden mener du fortsatt at det er mulig å avskaffe fattigdommen?</p> <p>SS:[men ingen] blir regnet som fattige heller?</p> <p>MT:[men de er slått sammen]?</p> <p>SS:[men er det no-] f- (ha tro-) har dere noe tro på gjennomslag [her]?</p> <p>SS:[men kunne] dere gått lenger innenfor deres egne felt, der hvor dere ikke trenger nødvendigvis å ha så store kamper med for eksempel Arbeiderpartiet,</p> <p>SS:prøve å lure et ja nei spørsmål ut av deg her,[det er jo sånn] i dag at departementene har ansvar for sine områder, KH:[((latter))] SS: [og så] tenker de litt på klima ved siden av. kan det være [aktuelt] KH: [ja] [nei] SS:for deg for eksempel som e finansminister og ha det overordnede klimaansvaret? som passer på å ha at alt skal inn i de rammene for å-- hvis dere vil ta dette [alvorlig].</p> <p>MT: <@ e:: @> (..) en annen seer e:: spør? støtter SV Hamas i at Israel ikke bør finnes og skal utryddes fra jordens overflate.</p> <p>MT:det er e: spør en seer flere hundre tusen enkeltpersonforetak i Norge, og alle disse står</p>

	uten rett til dagpenger (..) e: hvis de blir arbeidsledige, syns du e: at sosialkontoret er en verdig løsning for disse, selv om man (..) har betalt skatt og moms i mange år. 41. SS:[det er det] også? 44. SS:[men det er kommersielle] barnehager e: Kristin [Halvorsen]? 45. SS:[men der begrunner altså dette med at med at] at elevene eller i dette tilfellet barnehage:: eller barna, skal få de samme økonomiske rammene, [men] det gjelder ikke for de elevene som går på KH:[mm] SS:videregående skole for eksempel, der de offen- der de private skolene får langt mindre støtte enn de offentlige? 50. SS:det er mange som spør seg også i SV om hva Norge skal leve av når oljealderen er over, er du fornøyd med hvordan dere har klart å vri inntektgrunnlaget for e Norge over i e: mer gründervirksomhet, og vekk fra olje- og gassinntekter? 55. MT:e:: helt imot e:: slutten her Kristin Halvorsen, litt om regjeringsspørsmålet som alle må e: <@ svare @> om. KH:ja MT:e: (..) i- e (..) d- du har sagt hvert fall indirekte at de rødgrønne bør fortsette i regjering etter valget, selv om e de tre partiene skulle [miste f- (..) flertall] KH:[det har jeg vel ikke kommentert trur jeg]? MT:jo (...) det har du, [i] i det e: intervjuet med Sponheim her så sa du at e:., KH: [(x)] MT:i forhold til miljøsakene så burde (..) Venstre og KrF støtte en rødgrønn regjering, e: alternativt til å få en e Høyre-sentrum- [regjering]. KH: [m] MT:indirekte sier du da at e (...) SV gjerne vil fortsette i mindretall e rødgrønt. ikke sant? 57. MT:[du du slipper ikke helt unna der Kristin Halvorsen], du sa i i den sammenhengen, at i en sånn situasjon, så ville miljøet i denne sammenhengen, være tjent med at Lars Sponheim støttet en rødgrønn [mindretallsregjering det sa] du. KH: [ja det er hel-] ja (..) og det er helt riktig. det er [helt oppsiktsvekken]-- (...) [nei] (..) [det skal vi diskut-] MT:[ergo så må du jo] også da mene [atte] er greit [atte dere fortsetter]?
Negativt formulert spørsmål 1	31. SS:[men ække dette med] sektorvis ansvar e et problem?
Reformulering m/slutning 3	21. SS:så det var ikke noe stort nederlag for SV, at dere ikke klarte å følge opp det dere fikk da gjennomslag for i Soria Moria [(xx)]. 28. MT:[så du er fornøyd] med det dine [statsråder har gjort på disse områdene], 49. MT:[så det er bedre] enn de: [rapporterer],
Påståelig presupposisjon	
KRITISK INNSTILLING	
Skepsis 5	6. MT:[men først må dere overtale Arbeiderpartiet] 20. SS:jo men [det har spydd ut] (...) t- syv hundre tusen seoto [sålangt i år]? 23. MT:[ja men dere ha'kke fått gjort] noe i denne [perioden]. 46. SS:har du [vært på private] <@ skoler da [Kristin] @>? 53. SS:[men] da er det [krise]midler og ikke nødvendigvis [langsiktig tenkning].
Negativ reformulering	
Kritisk presupposisjon	
Forklaringsproblem mild 10 (2)	4. <i>MT:e:: var det da også på en måte litt e tak- taktikk med i vurderingen da du gikk ut. fordi e: du tar altså ik- egentlig ikke selvkritikk på det dere har gjort, men på (..) forventningene som e: dere spente på forhånd.</i> 9. MT:[ok e::] da drar vi e nesten <@ hele programmet @>, e: (..) dere: ville vri norsk utenrikspolitikk ved å komme inn i [regjering]. KH: [mm] MT:e: (..) krigen i Afghanistan har vært den viktigste saken (..) i den sammenheng de siste årene,

	<p>hvordan har det vært for et parti med SVs historie og være på (..) NATO og USAs side, i en krig der e: massene går ut og protesterer,</p> <p>12. MT:[men e: Kristin Halvorsen i fo- fo-] i forbindelse me:d e:: bare litt kort om det e:: Soria Moria så fikk dere gjennomslag for å, ikke lenger da støtte den amerikanskledede (..) Operation Enduring Freed- Freedom, men i stedet NATOs ISAF,</p> <p>KH:mm</p> <p>MT:i motsetning til det dere sa den gangen så er jo disse to (..) operasjonene nå slått sammen under en felles kommandør, viser ikke det at dere tok feil og at dette var e: mislykket?</p> <p>15. MT:[ok men det er ikke sikkert dere] får e: like mye: støtte fra deres egne,</p> <p>SS:for i en utspørring i politisk kvarter på NRK radio tidligere i høst, ble Jens Stoltenberg spurt om dere skal fortsette engasjementet i Afghanistan de neste årene og han svarte ganske kategorisk skal vi høre.</p> <p>(1,8) ((avspilling av klipp med Stoltenberg: JS: Senterpartiet Arbeiderpartiet mener at vi fortsatt e: bør bidra med militært til Afghanistan (..) jeg er veldig trygg på at det vil bli politikken også i neste periode))</p> <p>SS:det er så mye å forhandle om her?</p> <p>24. MT:[men Kristin Halvorsen], jeg [skjønner e:: (...) e::]</p> <p>KH: [for å produsere] <@ mer miljøvennlig @></p> <p>MT:på [alle] disse punktene så e: så har Arbeiderpartiet hatt et annet standpunkt</p> <p>SS: [@]</p> <p>MT:enn SV, [det] er kjent.</p> <p>KH: [ja]</p> <p>MT:e:: og vi e kan høre hva du sa om nettopp dette tema e:: i Politisk Kvarter, da du møtte Lars Sponheim til debatt for en uke siden.</p> <p>(1.5) ((avspilling av klipp med Halvorsen: KH: problemet er jo at vi taper Lofoten og Vesterålen hvis vi taper det rødgrønne flertallet (..)fordi at det er veldig trolig at det er flertall av Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet i (..) i Stortinget (..) e etter valget og sånn vil det være i veldig mange miljøraker (..) at det flertallet som vanligvis ikke har lagt noe betydelig vekt på miljøspørsmål? (..) kan finne hverandre i sak etter sak))</p> <p>MT:det du sier her e Kristin Halvorsen, er jo egentlig at Arbeiderpartiet må hales og dras og presses av dere for å e e på en måte (..) e:: få gjennomslag for en ordentlig miljøpolitikk [ikke sant]?</p> <p>25. MT:[e det] er mange måter å [å] gjø- å kritisere en regjeringskollega på, [her her] fikk ikke de [mye e::]--</p> <p>27. SS:og dere sitter altså med finansministeren, med kunnskapsministeren med fornyingsministeren [og] miljøvernministeren,</p> <p>KH: [mm]</p> <p>SS:e: du snakker om kompromisser med de andre men kunne ikke dere gjort mer på deres e ansvarsområder for å, ha mer grønne offentlige innkjøp grønnere skatter grønnere forskning og så videre.</p> <p>42. SS:men hvor prinsipielt er det å være he- avhengig som du sier av private barnehager, også barneverninstitusjoner, men imot e private skoler.</p> <p>47. MT:[e e] [Kristin] Halvorsen e: vi har vært inne på forventninger og e og slike ting som dere har vært med på å skape, ikke alltid helt e:: e innfridd dem. når det gjelder en annen del av utdannings-e-løpet universiteter og høyskoler, så f- kommer studenter og e rektorer hele tiden og rapporterer om mangel på stillinger, seminar-e-grupper er avlyst på grunn av for stramme budsjetter. er ikke dette pinlig for et parti, som har hatt utdanning som flaggsak.</p> <p>48. MT:[jeg skjønner e bare litt tal- tall- l- beklager] litt talleskersis, [siden] du selv e: inviterer til det Kristin Halvorsen,</p> <p>KH:[ja]</p> <p>MT:vi har spurt (..) universitets- og høyskolerådet om, hva tallene har vært på dette <@ området @> fra totusenogseks til totusenogni-budsjettene, de sier at (..) det har vært en økning på tre komma fem milliarder, to og en halv milliard av dette har gått til indeksering av lønn pensjon prisstigning og så videre, e:: knapt den den siste milliarden har e:: (..) gått til e: øremerkede tiltak nye oppgaver. og det at ikke den er ti- tilstrekkelig, denne bevilgningen har gjort at man må tære på driftsbudsjettet. det er rapporten.</p>
Forklarings problem sterk	<p>5. MT:[men Kristin,] e:: Halvorsen bare ett e forslag som jeg vet e SV har hatt på blokka i i mange år, [men] som dere ikke har fått gjennomslag for i regjeringen=</p> <p>KH: [m]</p> <p>MT:=det er dette å heve minstesatsene for [sosialhjelp for eksempel].</p>

4		<p>KH: [ja det er riktig]</p> <p>MT:(på) e: skal folk tro at <@ dere @ klarer @> det i en ny periode, når dere ikke har greid å få Arbeiderpartiet med på det i denne perioden?</p> <p>17. SS:ok. dere har også lovet mye på klima og miljø, men e klimagassutslippene innenlands bare øker, bortsett fra i fjor der SSB sier at det skyldes stort sett finanskrisa at det gikk ned lite grann. hvorfor har dere ikke klart å kutte mer, når e klimakrisen er så overhengende som dere sier.</p> <p>19. SS:[men for å ta akkurat] det, [dere gi- dere fikk altså enighet] om e om rensing av Kårstø,</p> <p>KH:[Lofoten og Vesterålen]--</p> <p>SS:og det [skulle] skje i totusenogni men der er det ikke skjedd noen ting.</p> <p>22. MT:ok vi regner at da dere vil jobbe for å få utslippene der ned, e: nå har det vært andre punkter Kristin Halvorsen på miljøområdet, der dere som du var inne på ikke har diktert. e:: det gjelder (..) Goliat, e:: et e: oljefelt e i e:: utenfor kysten av (..) av Finnmark som er (..) sårbart, det er satsing på fornybar energi som stort sett har skjedd i utlandet,</p> <p>[og det er Statoil]-<@ Hydros @> e:: virksomhet med oljesand i</p> <p>KH:[nei det er ikke riktig]</p> <p>MT:Canada. til tross for løfter om da mer aktivt eierskap på den siste biten. hva gjør alt dette med med e:: troverdigheten til SVs [miljøpolitikk]?</p>
RESPONS		
Nøytral 1	2.	<p>SS:nå nevnte du en av de sakene dere gikk til e:: valg på for fire år siden, andre saker var e:: miljø fred og kampen mot e fattigdom.</p> <p>KH:mm</p> <p>SS:vi tar det siste først</p>
Reformuler ing 1	10.	MT: [ok e::] da drar vi e nesten <@ hele programmet @>,
Tvil/skepsis 2	14. 26.	<p>MT:[ok men det er ikke sikkert dere] får e: like mye: støtte fra deres egne,</p> <p>SS:men likevel så går jo'kke utslippene ned noe særlig da Kristin Halvorsen, og det med bare for å [spørre]--</p>
Avvising/Ir ettesettelse 2	51. 52.	<p>SS:men hvis du [ser i hele fireårsperioden],</p> <p>MT:[men spørsmålet var] gründere her e: [Kristin Halvorsen].</p>

NRK Kristelig Folkeparti (Dagfinn Høybråten)

RESPONSSTYRING		
Fortell/for klar/utdyp 5	3. 14. 28. 32. 51.	<p>SS: (ja) hvorfor er det så viktig for KRF å fjerne den nye ekteskapsloven som tillater at homofile gifte seg.</p> <p>DH:[e: men e men men det som]-- det som vi e:: vi slår fast, er at e:: vi ønsker at-- ja altså vi mener det er en feil konklusjon. [e:: å å]--</p> <p>MT:[hvorfor-- hvor henter dere e] henter dere argumentene fra.</p> <p>SS:[((humring))] det er mye verdspørsmål her men det passer dere godt, e KRF vil erstatte abortloven med en lov som sikrer livsrett for ufødt liv, hvordan skal den loven se ut.</p> <p>MT:fra [syk- ((latter))] ok <@ fra @> sykelønn til Grand</p> <p>[Prix Høybråten],= SS:[((latter))]</p> <p>MT:=@= en seer lurer på hvordan KrF vil skaffe penger til Grand Prix.</p> <p>MT:hva gjør KrF i en situasjon der e: de rødgrønne mister flertallet men Arbeiderpartiet og Stoltenberg, e: sier de vil fortsette da med en mindretalls-e-regjering og, Arbeiderpartiet har blitt det største e partiet etter valget, hvordan opptrer KrF da.</p>
Komplekst		
Enten/eller 2	1. 16.	<p>MT:velkommen Dagfinn Høybråten hva er (..) viktigst for deg ved dette valget, å (..) kaste den rødgrønne (..) regjeringen, eller å gjøre partiet ditt KRF så store som mulig.</p> <p>MT:[e: med all respekt e Høybråten je:- je-] jeg jeg forstår det men det jeg spurte om hvor (..) hvor henter dere argumentene fra at dette med e: trygding, e: og at kvinner er mye hjemme i svangerskapspermisjon og så videre lenger enn mennene, e: ikke øker lønnsgapet. valgfrihet og så videre er greit nok men (...) er du enig (..) e: i disse påstandene eller ikke.</p>
Ja/nei 4	23. 29. 30.	<p>SS: helt kort hvis du klarer Høybråten er e kontantstøtte så viktig at dere ikke vil fire på det i en eventuell budsjettssituasjon e i stortinget etter valget.</p> <p>SS:[men] vil dere endre abortloven sånn at kvinner ikke kan ta være selvbestemte i [like stor grad]?</p> <p>MT:et e:: annet spørsmål fra en seer e:: Høybråten. vil Kristelig Folkeparti aktivt gå inn for å</p>

		flytte den norske ambassaden fra Tel Aviv til Jerusalem, uavhengig av om det kommer en fredsavtale (..) e: med de palestinske myndighetene.
	33.	SS: vil dere forby pelsdyroppdrett et hett tema i disse dager,
Gjentakelse 4	34.	SS: [vil dere forby det]?
	39.	SS: [men den praktiske løsningen på det]?
	50.	MT: [spørsmålet jeg jeg er klar over det Høybråten beklager] men her var spørsmålet, vil du garantere at KrF ikke bidrar til en regjering, der FrP [er med].
	57.	MT: [jammen hvordan skal] den regjeringen komme til makten, helt konkret.
Løfte/garanti 2	42.	MT: vil e:: KrF stille ultimatum om at e: de- dette området ikke skal bygges ut, i e: i en eventuell ny regjering slik (..) Sponheim og Venstre har gjort.
	49.	MT: ja e: s- nå om regjeringsspørsmåle::t Høybråten, og e:: der e (..) prøver vi å holde tunga rett i munnen, e:m (1.8) hva e: mener du om dette, vil du gi en garanti på linje med Venstre og Sponheim igjen,om at KrF (..) ikke vil bidra til en regjering der FrP er med? dersom de rødgrønne mister flertallet.
PÅSTÅELIGE SPØRSMÅL		
Kommenterende 1(1)	9.	SS: i programmet deres så har dere omtanke og politikk for mange forskjellige små grupper. men e lesbiske og homofile blir ikke nevnt med ett ord. hva er det tegn på.
Ja/nei m. vekting 14	18.	SS: men ikke ved å [forbeholde] flere uker [til far].
	20.	MT: [men er du bekymret] over over akkurat denne utviklingen, DH: [vi tror ikke]-- MT: for det er jo en e dårligere omsorgsløsning vil de fleste mene å ha en privat dagmamma for eksempel, enn en profesjonell barnehage.
	22.	MT: [Høybråten:] [kontantstøtten] e:: litt videre til slutt om e kontantstøtten, e:: Fordelingsutvalget offentlig oppnevnt utvalg, foreslår å fase den ut, fordi de peker på, at den holder så mange barn som trenger det borte fra barnehagen at det bidrar til å øke ulikhetene senere i livet. er det et tankekors at de (...) e: går inn for det.
	25.	MT: ja så i en budsjettsammenheng, vil dere aldri selge den ut uansett hvem dere er med.
	27.	MT: det var et klart svar, e:: vi skal prøve oss med noen flere spørsmål relativt korte fra seerne, e:: Høybråten. e:: det første lyder slik, har du noen betenkeligheter med å bruke din personlige religiøse overbevisning, for å forme politikk som skal gjelde for hele Norge og andre land.
	31.	SS: dere vil gi staten mulighet til å foreslå endringer i avtalen om inkluderende arbeidsliv skriver dere i programmet, åpner dere for å svekke sykelønnsordningen?
	36.	SS: dere går imot e: olje- og gassutvinning utenfor Vesterålen. e:: men da deres egen stortingsrepresentant Jan Sahl ble spurt ut på NRK Nordland e om dette, så ga han et litt e tvetydig svar vi skal høre hva han sa (3.5) (avspilling av klipp: Jan Sahl: vi ønsker olje og gassaktiviteten velkommen nordover (..) det har bredt seg en mening om at Kristelig folkeparti er imot all oljeaktivitet i nordområdet (..) det stem ikke (.) den dagen det kan godt gjeres at vi kan borrh fra land eller en tunnel under havet (.) så kan jeg gå for å ta ut olje og gass i de her sårbare områdene)) SS: ja er du enig med Jan Sahl om dette?
	37.	SS: men noe varig vern.
	40.	MT: e: det betyr e også da Høybråten e: tydeligvis, at du er enig med Abeiderpartifolk som sier at klimaargumentet ikke er et argument mot or- oljeutvinning i e: ved Lofoten og Vesterålen, fordi det vil jo uansett hvor (..) e: avansert teknologi du har, bidra til å øke ol- oljeforbruket i verden.
	44.	MT: j- e:: Bondevik én-regjeringen e:: gikk av på grunn av Kårstø og rensing av gasskraftverk der og så videre (..) e:: Høybråten, i en eventuell ny regjering der dere er med, vil dere da e: e finansiere (..) et renseanlegg på Kårstø med en gang det slipper ut masse seoto i øyeblikket.
	52.	MT: men det betyr at han da (..) e: for så vidt e kan bli sittende i mindretall, men selv må løse (..) flertalls-s-e:-problem i Stortinget ved e: budsjettbehandlinger og andre saker, fortløpende etter hvert.
	53.	MT: [men vil det da] bidra til å kaste en slik e:: mindretallsregjering av Arbeiderpartiet, hvis det blir fremmet mistillitsforslag, vi må: e--
	55.	SS: så du foretrekker Jensen framfor Jens i [motsetning til e Sponheim]?
	59.	SS: men å har du snakket om dette med avkristning av Norge nærmest e:: som de rødgrønne er blitt beskyldt for å stå for, men også dere stemte for friskoleloven (..) og for den nye formålsparagrafen i skolen, der dere skiller lag er jo på ekteskapsloven som vi var inne på, er den så viktig for dere at dere derfor heller vil samarbeide til Høyre?
Negativt	6.	SS: men det er jo ikke sånn at lesbiske slutter å få barn fordi om e: ekteskapsloven opphører?

formulert ja/nei 3	17.	SS: dere vil også ha ganske radikale grep som å kvotere kvinner inn i ledende stillinger i næringslivet. men hvorfor ikke kvotere menn inn i e:: premisjon når de har fått barn?
	19.	MT: kontantstøtten er en annen hjertesak e Dagfinn Høybråten, og i denne e sammenheng. e: (..) over halvparten av dem som mottar denne støtten viser det seg e: jobber og har e som regel privat dagmamma, e:: for å passe barna mens de da er på jobb og har kontantstøtte, dette var vel ikke hensikten hensikten var at (..) foreldrene skulle s- mer sammen med barna hjemme.
Reformule ring m/slutning 3	45.	MT: [så svaret er ja]?
	46.	MT: så dere vil bruke la oss si ti milliarder på det, selv om da enkelte hevder at regulariteten er dårlig og man er usikker på hvor ofte det går (xx)=
	54.	MT: så du utelukker altså ved et e:: ikke-sosialistisk flertall, at det kan komme en mindretallsregjering av Arbeiderpartiet som en e: løsning ut av dette.
Påståelig presupposi sjon		
KRITISK INNSTILLING		
Skepsis 2	43.	SS:[var nesten med kontantstøtten da]?
	62.	SS:[men er da Høyre riktig samarbeidspartner]?
Negativ reformuleri ng		
Kritisk presupposi sjon 1	21.	SS: men både konsta- kontantstøtte og at e: permisjonstiden e: kan velges, det er jo med på å gjøre at de ofte er mor som er hjemme, det er hvert fall det erfaringen viser, hvorfor kan dere ikke si at dette med valgfrihet og at deres familiepolitikk rett og slett er viktigere enn likestillingshensynet?
Forklaring sproblem mild 11 (2)	4.	SS: [men dere skriver] jo selv i programmet at e ekteskapet er den mest stabile rammen rundt e: barna, hvorfor skal ikke dette gjelde barn av homofile foreldre?
	5.	SS:men de som [allerede fins]?
	7.	MT:[det (..) er] greit det Høybråten men uansett når vi ser på de politiske realitetene her, så er jo dine samarbeidspartnere dine potensielle partnere Høyre og Venstre, de har kategorisk sagt, at det er uaktuelt for dem å reversere denne (..) ekteskapsloven i en eventuell ny (..) e regjering. så da er vel <@ dette bare retorikk @> i konkurranse om de (..) kristenkonserverne. dere har ikke sjanse til å endre dette.
	8.	MT:[men for å gjøre omkamp må] dere ha flertall e å e [det det har dere ikke].
	12.	MT: [ok] e:: likestilling e: Høybråten. e:: dere vil hvert fall ikke ha full likestilling når dere når det gjelder ekteskap mellom homofile og (..) e: andre, men dere ønsker (..) full likestilling mellom kvinner og menn. samtidig så slår dere fast i programmet at dere ikke tror på, e:: teoriene eller forskningen som sier, e:: (..) at årsaken mye av å- årsaken til lønnsgapet, er at kvinner er mye hjemme med permisjon, når de har barn og så videre. e:: hva slags e forskning er det dere har som går imot den- denne allmenne oppfatningen.
	13.	MT: men [dere sier det i programmet at dere ikke tror på det].
	38.	SS:men hvordan skal eventuelle framtidige installasjoner på land slik som Sahl snakket om og tunneler, løse problemet med at oljen faktisk må fraktes gjennom e store tankere f- ut fra området.
	56.	MT:dere vil altså e primært ha en e treparti-regjering e med Høyre KrF og Venstre. e: (..) hvordan skal dere da e: komme til makten ved den, dere overser jo da i så fall FrP? e: som tydelig har sagt at de ikke vil e bidra til e:: en slik regjering dersom de da ikke får være med selv.
	58.	MT:[men hvorfor tror] hvorfor tror du at FrP vil bidra til det når de har sagt så mange ganger at n de nettopp ikke vil gjøre det Høybråten.
	61.	SS:[men] jeg bare prøver å finne ut hvilke verdier som er viktigst for dere, for dere har kritisert regjeringen for å ikke gjøre nok på bistand, e asyl miljø og så videre altså kritisert dem nærmest for å ikke gjøre nok rødgrønn e: politikk,= DH:=ja
	63.	SS:e: når disse temaene er så viktig for dere hvorfor velger dere da å samarbeide med høyre? MT:[poeng-] poenget e: Høybråten vi vil fram til er jo at e etter den forrige regjeringsperioden i e (inni) totusenogfem, da dere satt me Høyre e og Venstre og hadde støtte eller var avhengig av FrP i Stortinget, så var e oppsummeringen i KrF selv, at dette var på grensen av det dere kunne tåle og (..) på en måte være avhengig av høyresiden til de grader, nå repeterer dere altså dette som deres primære (..) prosjekt, e: har du da oversett erfaringene fra sist?
Forklaring sproblem sterk	47.	SS:til slutt om akkurat dette, dere profilerer dere altså som et miljøparti, men dere ga jo også utslippstillatelse for et forensende gasskraftverk på e Melkøye i forbindelse med Snøhvit, hva gjør alt dette med deres miljøtroverdighet?

RESPONS		
Nøytral 2	2.	MT:ok det var en lang begrunnelse, men e vi skal komme tilbake til en del av dette, aller først snakke om noe av det du var inne på også for så vidt nemlig (..) verdier.
	66.	SS:du har jo e drøyt to uker e videre på deg på å overbevise velgerne, nå skal du videre til radioen og nestlederen din skal svare på spørsmål på NRK enn o.
Reformule ring 3	24.	SS:klar tale.
	26.	MT:det var et klart svar,
	35.	SS: [men ikke noe forbud med det første].
Tvil/skepsi s 5 (1)	10.	SS:men dere [ha'kke noen egen] politikk for dem= DH: [og hvis du ser]-- SS: =sånn som dere [har for veldig mange andre små grupper.](tonefall)
	48.	SS:[ok] [men]-- men det er nettopp det disse dere skal samarbeide med igjen på nytt nå? skal vi se på regjeringsalternativene?
	60.	SS: men det er det som er [politikken nå].
	64.	MT:[ikke Høyre] DH:[vi vil gi vi vil] prioritere skattelettelser til bedriftene. MT:[ikke Høyre og FrP]
	65.	MT:da blir det fighting med Høyre og FrP eventuelt, vi får se Høybråten, e:: (..) takk for e denne utspørringen?
Avvising/Ir ettesettelse 3	11.	SS:nå snakker vi [om programmet].
	15.	MT:[e: med all respekt e Høybråten je:- je-] jeg jeg forstår det men det jeg spurte om hvor (..) hvor henter dere argumentene fra at dette med e: trygding, e: og at kvinner er mye hjemme i svangerskapspermisjon og så videre lenger enn mennene, e: ikke øker lønnsgapet. valgfrihet og så videre er greit nok men (...) er du enig (..) e: i disse påstandene eller ikke.
	41.	MT:[ja men nå var det Lofoten og Vesterålen]. DH:[vi er nødt til å komme (..) igang] MT:det e'kke et [klimaargument (xx) nei] DH: [ikke isolert sett], e:: i den sammenhengen, men e men det er et viktig argument e: for å komme e: videre f- fra et oljeavhengig samfunn til et ny- fornybar samfunn, og et lavutslippssamfunn som vi ønsker.

NRK Fremskrittspartiet (Siv Jensen)

RESPONSSTYRING		
Fortell/fork lar/utdyp 2	27.	SS:[men hva tror FrP da?]
	63.	MT: e (..) til slutt Siv Jensen du er statsministerkandidat (..) kan du rolig og stille forklare hvordan FrP skal komme til regjeringsmakt, (..) i en situasjon i en situasjon der de rødgrønne mister flertallet men der e (..) de vil sitte for eksempel som en mindretallsregjering Arbeiderpartiet hvordan skal de dere få makten da. (.)
Komplekst		
Enten/eller 4	19.	SS:[det er et e] et annet felt der kristne velgere ikke har så begeistre for e politikken deres e nemlig punktum aktiv dødshjelp som dere gikk innfor på: landsmøtet deres, (..) nå ser det ut som dere er litt for og litt mot e- (x) kort e- hva- vil dere gå inn for aktiv e- dødshjelp eller ikke.
	32.	MT:[vil du markedsføre en slik skepsis eller ikke]
	34.	MT:[det verden også etterspør] Siv Jensen er en ny internasjonal klimaavtale [som] SJ: [ja] MT: betyr noe. (..) e i den norske klimaforliket så har man lagt en ambisjon som (x)- @flertall i Stortinget@ sier de vil holde og føre inn i disse forhandlingene. (..) står du på det klimaforliket eller vil du (..) prøve å reforhandle det som statsminister.
	55.	SS: Siv Jensen selv med økt bruk av oljepenger så må dere jo prioritere, SJ: mhm SS: hva vil dere prioritere først skattelettelser eller (..) eldreløftet dere snakker om.
Ja/nei 7	21.	MT:et par kjappe spørsmål til e Siv Jensen dere vil liberalisere røykeloven har jeg forstått skal den fjernes med dere i regjering.
	24.	MT: skal bensinstasjoner få lov å selge øl og sprit døgnet rundt.
	43.	SS: dere vil ha økt folkestyre og flere folkeavstemminger vil dere la folket bestemme om Lofoten og Vesterålen skal åpnes for olje- og gassutvinning.
	44.	MT:Siv Jensen dere har kommet med litt uklare signaler om NRK-lisensen [e:] SJ: [nei] (..) MT:ok men dere vil fjerne den det er et kort (..) [e- spørsmål]

		SJ: [ja det vil vi] (...)
	45.	MT: med en gang dere kommer til makten
	47.	SS: det er en seer som spør om de som mottar for eksempel uføretrygd i dag vil beholde ytelsene sine som de er i dag hvis dere kommer i regjering.
	49.	MT: det gjorde du og nå dreier seg om (.) penga, @ e: i NRKs partilederdebat i går (.) Siv Jensen så antydte du at dere kan gå inn for en skattelette på e rundt tjueåtte tretti milliarder kroner. (.) aller først (..) vil det være for det første året i regjering altså i det kommende statsbudsjettet eventuelt e som dette beløpet skal gjelde. (..)
Gjentakelse 2	56.	SS: [men hvis dere må velge]
	64.	MT: [men] hvordan skal du komme til makten hvis Stoltenberg e sier at han vil sitte (.)
Løfte/garanti		
PÅSTÅELIGE SPØRSMÅL		
Kommenterende 1	65.	MT: [hvem] skal felle den regjeringen det er ikke kommet signaler Siv Jensen og dette er viktig hvis vi skal snakke om realismen i ditt regjeringsprosjekt, SJ: m MT: hvilke partier skal være med på å felle (.) Stoltenberg og sette inn deg i regjering i Stortinget.
Ja/nei m. vekting 12	1.	MT: Siv e: Jensen, ditt og FrPs mål e med denne valgkampen er (.) e å ta regjeringsmakt og at du blir statsminister. (.) det var et spørsmål.
	3.	SS: [men når du sier FN] mener du da at der er flyktningkonvensjonen som skal ligge til grunn?
	6.	SS: [men] hva skal ligge til grunn for å få opphold. (..) [flyktningkonvensjonen?]
	7.	SS: men [men rent konkret] SJ: [og så er det] SS: er det flyktningkonvensjonen som skal [ligge til grunn for å få opphold i Norge for den] SJ: [ja det er e FNs] SS: u- ehe- opphold til nesten tusen mennesker bare [i år.]
	9.	MT: [men] du kan ikke garantere et em skal vi si et e nivå på tusen e hvert år [framover.]
	16.	MT: e: FrP har jo profilert seg blant annet i forhold til kristne velgere på en del områder. (.) et område er utenrikspolitikken særlig midtøsten [politikken?] SJ: [mm] MT: (.) forholdet til (..) Israel. (..) SJ: mm MT: e (.) vil en FrP e ledet regjering med en FrPutenriksminister kanskje e (..) virkelig stå for en kursomlegging her vil dere støtte Israel på en langt annen måte enn det dagens utenrikspolitikk gjør.
	17.	MT: [jeg] skjønner det Siv Jensen også der må du jo da forsåvidt ha flertall og bare ett spørsmål om Israel i forlengelsen av dette, (.) hele det internasjonale samfunnet FN EU USA fordømmer nå den nåværende regjeringens bosettingspolitikk, (.) SJ: m MT: og sier det er kanskje den (.) største hindringen for en (.) fred støtter du Israels linje Netana-Netanyahus linje (.) her
	26.	SS: .hhhh et e annet punkt der Fremskrittspartiets politikk skiller seg ganske klart fra de andre partienes er miljø og klimapolitikken, (.) nestledern deres har sagt at han ikke tror og ikke stoler på FNs klimapanel og mener av de bidrar til klimahysteri, vi skal høre et lite utsagn fra han. (1.7) ((klipp med Per Sandberg)) (...) SS: og Siv Jensen tror du at FNs klimapanel har rett i at det er overveiende sannsynlig at det er menneske: menneskelig aktivitet som forårsaker klimaendringer.
	31.	MT: nå holder vi oss til e tema [om e] SJ: [og det gjør jeg.] MT: om e FrP som e det eneste partiet fortsatt tviler på om det er menneskeskapte klimaendringer (.) som skjer, e: vil du i København som statsminister være den eneste på det møtet som har denne typen skepsis?
	38.	SS: [@jo@ men selve operabygget ville ikke stått der] med Fremskrittspartiets [betingelser]
	50.	MT: i det alternative budsjettet Siv Jensen så var det jo en lang lis- liste med avgiftslettelser [blant a- ja ja absolutt] SJ: [veldig mange gode avgiftslettelser] MT: sikkert for den som e som mottar dem ((humring)) fem milliarder mindre bi- i bensinavgifter for eksempel men (.) dere fant ikke rom til å fjerne hele formueskatten der økte dere egenandelen

	52.	<p>til opp til vel sjuhundre tusen kroner. (..) bare (.) altså står det igjen hvis dere skal fjerne denne formueskatten, (.) ti elleve milliarder i forhold til det vil det komme i tillegg til disse åtteogtjue eller hvordan ser du på det er det den viktigste skatten dere de- dere vil gå løs på</p> <p>MT: jeg er klar over at dere har en egen politikk når det gjelder rammene for hva staten bør kunne bruke, men la oss holde oss litt til dette med skatten fremdeles,</p> <p>SJ: m</p> <p>MT: dere går inn for en flatere skatteprofil e det vil jo Siv Jensen måtte bety at de som har de største inntektene får de største lettelsene en som tjener en million og får (.) for eksempel tretti prosent trettifem prosent (.) får en større gavepakke enn en som tjener trehundretusen.</p>
Negativt formulert ja/nei 1	36.	<p>SS: men sam[tidig vil dere jo ha kullkraftverk gasskraftverk kjøre]</p> <p>SJ: [øke vannkraftproduksjonen, øke (xxx),]</p> <p>SS: på med oljeutvinning ha lavere bensinavgift så det er vel ikke så enkelt.</p>
Reformulering m/slutning 4	22. 23. 33. 51.	<p>MT: e ikke i det hele tatt ikke noe endringer.</p> <p>MT: [røykeloven blir stående]</p> <p>SS: så da [holder]</p> <p>SJ: [at]</p> <p>SS: man h- målene lave for at alle skal [kunne være med?]</p> <p>MT: ok så formueskatten vil være avhengig av om det er rom til å fjerne den i åra med deg i regjering. [(xx)]</p>
Påståelig presupposisjon		
KRITISK INNSTILLING		
Skepsis 2	59. 54.	<p>MT: du få'kke</p> <p>SJ: [to]</p> <p>MT:[Høyre] med deg på det Siv Jensen.</p> <p>MT: [hevder du at en flatere] skatt gir en bedre fordelingsprofil enn en progressiv skatt.</p>
Negativ reformulering		
Kritisk presupposisjon 2	39. 41.	<p>SS: kan dere innrømme at dere tok litt feil eller</p> <p>SJ: nei nei (.) det det er</p> <p>SS:[jo altså folk]</p> <p>SJ:[vi mener]</p> <p>SS: valfarter jo dit [e opp i tusenvis]</p> <p>SS: det va'kke så mange som valfartet til taket på den gamle operaen</p> <p>SJ: nei men e: [nå valfarter de til taket fordi det er god]</p> <p>SS: [((latter))] og inn- og inni bygget] det har jo solgt [mange]</p> <p>SJ: [ja for- d- nå]</p> <p>SS: hundretusen billetter. (...)</p> <p>SS:[men vi tar en @liten@]</p> <p>SJ: [pleier å stå fast ved det vi sier vi.]</p> <p>SS: runde ved med korte svar dere vil ha full statlig finansiering av eldre set- sentre der hvor eldre kommer og møtes og (.) e får også får kanskje også litt kultur @e@ input, (.) men skolefritidsordningen vil dere ikke at staten skal betale men e foreldrene selv hvorfor skal disse gruppene behandles så forskjellig.</p>
Forklaringsproblem mild 13	8. 10. 11.	<p>MT: e Siv Jensen vårt poeng med dette spørsmålet er selvsagt at dere har lovet velgerne en radikal nedgang i antallet asylsøkere og dermed de som får asyl, (.)</p> <p>SJ: m</p> <p>MT: til Norge men ser man på statistikken over asylankomster til Norge fra år totusen og fram til i dag så har det svingt veldig et år er det femtentusen så er det [femtusen,]</p> <p>SJ:[(m)]</p> <p>MT: uten at politikken i løpet av den perioden nødvendigvis er årsaken (.) e, (.) og dersom det meld@er@ seg da titusen asylsøkere etter en konflikt e et sted så, (..) kan ikke du garantere no la- e no tall. (..)</p> <p>SS: men lukkede mottak er jo noe som e er jo noe som juristene sier strider ikke bare mot norsk lov men også mot europeisk lov og konvensjoner som vi er knyttet til? (.)</p> <p>MT: greit nok Siv Jensen vi vet e at de tiltakene regjeringen e førte: eller foreslo og har gjennomført førte til dissens i regjeringen så helt snillistisk kan neppe politikken være. (..) et helt</p>

	<p>konkret e spørsmål i denne gaten, (.) er jo som vi så på (.) Dagsrevyen i dag at det er noe av det første e FrP lover velgerne sine dersom dere får makten å (..) enten kaste @Mullah Krekar@ Norges mest berømte @asylsøker ut@ av landet, (..) eller hvertfall forvare ham. (..)</p> <p>SJ: m</p> <p>MT: her er det høyst uklart om det kan gjøres. (.) og samtidig holde norsk lov og internasjonale konvensjoner.</p> <p>12. MT: [mange stiller spørsmål] ved om det er mulig på grunnlag av gjeldende norsk lov å gjøre det, det er et [åpent spørsmål sier ekspertene.]</p> <p>13. MT: e bare til slutt uansett Siv Jensen om du vil endre loven må du ha flertall Stortinget så langt er det ikke a- m- veldig mange som har meldt seg i kø for å støtte det forslaget=</p> <p>14. SS: selv om det kanskje e betyr å bryte noen e menneskerettighets e [konvensjoner.]</p> <p>20. SS:ok vi prøver litt korte svar her andre ting FrP har gått inn for å sortere ut befruktede egg og forske disse også aborterte fostre hvordan henger de sammen med det kristne livssynet.</p> <p>25. MT: det er jo folk hos dere som har sagt det.</p> <p>28. SS:[vi vi skal komme tilbake til det men vi skal e-] bare først ta ferdig dette med med med virkelighetsbeskrivelsen [for e,] SJ: [(((kremt)))] SS: vi har også et kutt med Fremskrittspartiets miljøpolitiske talsmann Ketil Solvik-Olsen vi skal høre hva han sier. (1.8) ((Klipp med Ketil Solvik-Olsen)) (...) SS:e- være føre var på ((latter)) Siv Jensen det er litt forskjellige versjoner her.</p> <p>29. SS:men hvem [av dem] har e har rett hvem er- hvem av dem snakker på vegne av FrP [klimapolitikk?]</p> <p>37. SS: og [det skal vi spørre dem om] når de dukker opp senere her den e de nærmeste ukene men nå skal vi også ha inn noen spørsmål fra seerne straks? (.) men før det skal vi til en sak der Fremskrittspartiet også har engasjert seg nemlig for det nye operabygget jeg sa for men de var jo tvert imot veldig imot e: vi skal høre kulturpolitisk talsmann Ulf Erik Knudsen. (1.2) ((Klipp med Ulf Erik Knudsen)) (1.1) SS: det ble vel ikke akkurat sånn e Siv Jensen. (...)</p> <p>58. MT: [Siv Jensen] dere vil [gjøre omfattende] SJ: [og vi] MT: kutt i offentlige [utgifter det har vi] SJ: [ja det vil vi] MT:fått med oss. men selv (..) e med det så står det igjen at dere e i deres budsjetter hele tiden bruker (..) betydelig mer oljepenger enn det alle andre partier gjør. (.) og vi spurte deg som potensiell statsminister her= SJ: =mm (..) MT: kombinasjonen av en lang rekke dyre forslag som dere har e (.) vi kan liste opp alle sammen kombinert med milliarder i skattelette, (...) det gapet må du tette hvis du skal ha sjans til å få flertall med Stortinget om en økonomisk [politikk] SJ:[ja] MT:er du enig det=</p> <p>69. SS: vi har vært innom nå helt kort til slutt, både økonomipolitikk å: asylpolitikk og klimapolitikk så står dere langt unna de andre partiene, hva er da sjansen for at Fremskrittspartiet velgerne skal egentlig få noe igjen (.) for stemmen sin når dere skal samarbeide med de andre. (.)</p>
Forklarings problem sterk 1	<p>4. SS:[ja for tidligere] har dere sagt ca hundre asylsøkere men e: det gjelder ikke lenger?</p>
RESPONS	
Nøytral 4	<p>48. SS:og da brakte du oss over på neste tema (...)</p> <p>60. MT:[nei det er greit Siv Jensen vi vi e runder av snart,]</p> <p>62. SJ: [nei nå syns jeg du skal] være litt etterrettelig programleder. MT:ja vi kan e snakke [om det etterpå.]</p> <p>68. SS:jeg tro'kke vi har tid til [noe] SJ: [nei] SS: regnestakk- [stykke@] SJ: [ok] SS:dessverre Siv Jensen vet du er god til å regne en del av de [sakene] SJ: [takk]</p>

Reformulering 1	18	MT: da har vi fått svar på [det] SS: [((fnising))] MT: ikke full Israelstøtte men e [(mere nå.)] SJ: [(xx)] Israel støtter vi men det er altså [sånn]
Tvil/skepsis 6	2. 15. 40. 46. 61. 67.	MT: e: vi skal komme litt seinere i e (.) samtalen utspørringen på hvor @rea@listisk det er, SS: [det] er nok noen jurister er uenig med deg men vi ta'kke hele den diskusjonen her vi må gå videre [også (xx)] SS: vi ville høre om dere e- innrømmet at dere tok feil men e det var ikke så enkelt. SJ: ja det vi har foreslått sammen med jeg har sett de andre tre borgerlige partiene si det samme i løpet av det siste året (..) det er å fjerne lisensen som er en avgift av innbyggerne, (..) og overføre finansieringen over statsbudsjettet. (..) SS: [det er en] MT: [jeg har 'kke] registrert at det er fullt flertall der men det kan vi komme [tilbake til] MT: men e Svein Gjedrem sa i høring i Stortinget om Statistisk Sentralbyrås beregninger, at med den (.) pengebruken så ville han måtte sette renten opp. vi lar det stå der det vi må [inn på nå til slutt] SS: [og to av dem vil ikke samarbeide med dere]
Avvising/Irresettelse 7 (1)	5. 30. 35. 42. 53. 57. 66.	SS: dere sa dere i Aftenposten i fjor= MT: nå holder vi oss til e tema [om e] SJ: [og det gjør jeg.] MT: om e FrP som e det eneste partiet fortsatt tviler på om det er menneskeskapte klimaendringer (.) som skjer, e: vil du i København som statsminister være den eneste på det møtet som har denne typen skepsis? MT: [jeg spør] hva du vil [gjøre som statsminister] SS: også eldre e [senter står det i e] programmet deres MT: [b-] SJ: [tjener] du (...) tjener du en million og betaler tredve prosent skatt så betaler du mer (.) inn i statskassen enn hvis du tjener tohundre tusen og betaler tredve prosent [det] MT: [men] SJ: [regnestykket tror jeg selv du klarer.] MT: [hvis det er en flat hvis det er en flat skatteprofil] i for- e sammenlignet med en progressiv skatteprofil så sier det seg sjøl at de største lettene kommer til de på toppen. SS: [men det ligger] heller ikke i noen av budsjettene [så] SJ: [e] SS: det [er ikke] SJ: [((kremter))] SS: [et reelt kutt for (xxx)] MT: [det er noe annet] det er hans problem. men vi spør deg [@hvem du@] SS: [((latter))] MT: skal alliere deg med for å kaste ham og komme inn i steden [og det] SJ: [(xx)] MT: har vi ikke fått et ordentlig [svar på.]

NRK Senterpartiet (Liv Signe Navarsete)

RESPONSSTYRING

Fortell/forklar/utdyp 11 (1)	23. 24. 28. 29.	MT: Liv Signe Navarsete dine to andre kollegaer i regjering e de går mot kontantstøtten de vil e avslutte den e dere vil altså videreføre den i en annen form (.) hvor viktig sak er det for dere å få det igjennom i eventuelle (.) forhandlinger om en ny platform. (...) LSN: <i>det er ei viktig sak for oss mi har jo [aldri vo-]</i> MT: [er den] svært viktig eller LSN: [((latter))] SS: [på en skala fra en til ti.] MT: [gi oss et svar på det] MT: e Liv Signe Navarsete et annet spørsmål om e (.) i tilknytning til verdier e kristenlivet, (.) e det ble et kompromiss om statskirkeordningen i i Stortinget, (..) e der det skulle tas en såkalt demokrati (.) gjennomgang i kirken før dere kunne gå med på å la kirken få utnevne biskopene selv, (..) e hva skal til for at dere sier ja til å la kirken overta dette ansvaret. (1.2) MT: [hvordan mål]er du det.
--	--------------------------	---

	30. SS:og hvis ikke.(...) 34. SS:e: mot FrP hvordan vil dere få innvandrere til å bosette seg på landsbygda. (1.3) 35. SS: det det er en som bor i byen som synes det er helt topp hvorfor skal han stemme Senterpartiet lurer han på. (1.2) 52. MT: [hvilke virke]midler har dere er det tvang eller hva. (1.1) 53. MT: [hva gjør dere da] 55. SS: [dere vil dere vil altså sette et] tak som du sier på departementene (.) så ansatt nummer to hundre hvis man må ekspandere skal få sitt eget kontor på Lillestrøm eller hvordan er det. (...) 56. MT:[hvordan foregå-] foregår det da eller så får du jo ikke gjort det du lover? (.) du må jo [ha]
Komplekst	
Enten/eller 2	13. MT: et e lite punkt til på dette feltet der dere har hatt ansvaret energi og e olje e (..) det er stor debatt for øyeblikket om Midt-Norge der man mangler kraft (.) og e mange i distriktene der dette er aktuelt er redd for den såkalte monsterlinjen av kraft (..) ledninger som er planlagt å bli bygd inn for å føre ny kraft inn til dette distriktet, (...) e dere ansvaret nå for å svare på ja eller nei til den typen kraftlinjer eller å legge dem ned i sjøen hva går senterpartiet inn for. (...) 16. SS:da skal vi snakke litt om verdier vil du beskrive Senterpartiet som et verdikonservativt eller verdiliberalt parti. (1.5)
Ja/nei 6	11. SS: men også dere er jo opptatt av å få olje og gass e opp fra de reservene vi har om enn de- det tar litt lengre tid, er det sånn at det har tatt for mye tid og krefter i Norge å finne renere måter å utvinne olje og gass på istedet for å fokusere på nye fornybare kilder? (..) 27. SS: men for den som lurer på hva Senterpartiet vil gjøre neste gang da vil dere gå inn for å reversere bioteknologiloven eller hva (1.0) 51. MT: [var det førte da] 64. MT: e sånn kan det gå (1.1) hva er Senterpartiets svar på situasjonen hvis dere mister flertallet med de rødgrønne vil dere fortsette i mindretallsregjering Liv Signe Navarsete. (...) 66. SS:[(xx) Arbeiderpartiet] for stort for at dere kan samarbeide med dem? (..) 68. SS: men kan dere egentlig samarbeide med hvem som helst? (1.0)
Gjentakelse 1	44. MT: [men hvorfor må de betale] bompenger var spørsmålet.
Løfte/garanti	
PÅSTÅELIGE SPØRSMÅL	
Kommenterende	
Ja/nei m. vektning 12	1. SS: Liv e Signe Navarsete det er gått fire år med rødgrønn regjering og nå satser du på fire år til med de samme partnerne? 10. MT: [så svaret er ja. svaret er ja?] 12. SS: [men har dere klart det da] 21. MT:[og øke] den til fem og et halvt tusen det er jo ganske mye da. 22. SS: men ser dere at det kan virke litt rart å på den ene siden e tvinge far til å være hjemme selv om e han selvfølgelig a ofte har lyst til det, (..) og samtidig (.) tvinge mor hjem igjen t- e med kontantstøtten jeg skjønner at ikke det er [tvang men at det er det som ofte skjer da at] LSN: [((latter))] SS:det er mor som blir hjemme på grunn av kontantstøtten. 31. SS:da skal vi ta inn noen spørsmål fra seerne? (1.0) MT:ja en seer han spør Liv Signe Navarsete (.) hører sauene mer hjemme i norsk natur enn ulven. 38. MT: [men ser] du det dilemmaet (1.1) 54. SS:hvis ved å sette et tak så er det vel en slags tvang? 59. MT:[men det er dårligere enn det det var] e under Sponheim. 60. MT: [men mange] sier Liv Signe Navarsete at de sliter på grunna av at det i investert dyrt og så er ordningene blitt dårligere og en del forsvinner ut av landbruket av den grunn e(..) det må jo bli et problem for dere? 61. MT: [men antall bruk går ned.] 65. MT:[åkei] [det skjønner jeg] [men] din forgjenger igjen Åslaug Haga e skrev nylig en kronikk der hun sa at den største nest største trusselen mot det rødgrønne samarbeidet, forstatt var et arbeiderparti på førti prosent (..) .hh e fordi det ville da gi for liten innflytelse til dere to andre er det Arbeiderpartiets størrelse som er hovedproblemet.(1.3)
Negativt formulert ja/nei	43. MT:[burde] ikke staten kunne betale dette.(...)

1	
Reformulering m/slutning 3	<p>14. MT: [i lufta] LSN: [det-] MT: [og ikke slik som] LSN: [i lufta] MT: miljøbevegelsen vil ha det</p> <p>45. MT: [ok så det er] an- andre sin feil.</p> <p>47. SS: så du [er strålende fornøyd med] LSN: [og du må til] SS: utviklingen?</p>
Påståelig presupposisjon	
KRITISK INNSTILLING	
Skepsis 2	<p>26. SS: dere bandt dere opp i Soria Moria-erklæringen?</p> <p>36. SS: [det er bare ikke] [så mange som har fått det med seg?]</p>
Negativ reformulering 3	<p>4. MT: [ok] men du innrømmer (.) vindkraft har gått litt dårlig. (..)</p> <p>8. SS: [mente dere] ikke det dere sa tidligere da?</p> <p>32. MT: ditt parti pluss FrP. (1.7)</p>
Kritisk presupposisjon 2 (1)	<p>19. SS: <i>men hvorfor skal barns spedbarns levevilkår være: en arena for likestillingspolitikk? (1.3)</i></p> <p>39. MT: [men kan du ikke like] kan ikke Senterpartiet like godt ta skrittet fullt ut og si at de må akseptere den og ikke late som om de me har en plan om å melde Norge ut. (1.2) [av EØS.]</p>
Forklaringsproblem mild 13 (2)	<p>5. SS: <i>men faktum er som Erna Solberg var inne på tidligere i denne sendinga at norske selskaper også statseide altså bygger vindmølleparker u u utenfor storbritannia og i Sverige og alle skylder på at det er for dårlige støtte[ord]ninger</i> LSN: [mm] SS: <i>i Norge hvorfor er det sånn.</i></p> <p>7. SS: [men men Liv Signe Navarsete dette har vi hørt] i mange år og mange har også hørt om disse grønne sertifikatene i mange år og satsing på fornybar energi hvorfor skal vi stole på dere nå. (..)</p> <p>9. MT: Navarsete det har du fått fram e: (..) din forgjenger Åslaug Haga har sagt i avisene blant annet for å forklare hvorfor denne satsingen ikke er blitt god nok at sterke krefter innad i regjeringen har hindret det er det Arbeiderpartiet og statsministerens kontor som har vært bremseklossen. (...)</p> <p>17. SS: men andre vil si at dere også har mer liberale forslag som for eksempel gikk inn for en tredeling av e fødselspermisjonen, LSN: m SS: hvordan stemmer det overens med at dere også er imot heldagsskolen, fordi den ikke gir familien et valg. (...)</p> <p>18. SS: m- men hvorfor er det viktig med valg når det gjelder skole men ikke når det gjelder p e fødselspermisjonen. (1.5)</p> <p>20. MT: (..) e Liv Signe Navarsete likelønn og likestilling e (..) Anne Enger tidligere Senterpartiledet ledet likelønnskommisjonen da den ble lagt fram sa hun at nettopp kontantstøtten som jo dere går inn for å videreføre, (..) e var en e var et hinder for tilknytning for kvinner til arbeidslivet hvorfor går dere inn for det det spriker også i forhold til målet. (...)</p> <p>25. SS: det er et annet verditema hvor e senterpartiet har litt uklar politikk og det er bioteknologi i partiprogrammet deres går dere [imot] Ukjent: [(høy klikkelyd)] SS: bruk og forskning på av befruktede egg, noe dere stemte for (..) for to år siden hvordan henger det sammen.</p> <p>37. MT: Liv Signe Navarsete et e kort e svar som det er kanskje vanskelig for deg å svare kort på [om EU men det er noen] ?: [((lav latter))] MT: som mener at Senterpartiet mister troverdighet som neiparti (..) ved å tilpasse seg gjennom å godta EØS-avtalen hele tiden (..) Norge er jo det mest EØS og ø tilpassede landet i hele klubben. (1.2)</p> <p>40. SS: hvorfor koster det så mye å reise med tog er det en seer som lurte på (..) når du snakker så mye om dette med miljøvennlighet. (1.5)</p> <p>42. MT: <i>et lite kort spørsmål e hvorfor e (...) må dere tvinge folk til å betale bompenger her i landet</i></p>

	<p><i>altså (.) Norge ligger på førtiåttende plass på en liste over de som e har målt veistandardene rundt omkring i Europa (.) også plager dere folk med bompenger. (1.2)</i></p> <p>LSN:me har auka [det (vi)]</p> <p>48. MT: [men det har gått ned med ti tusen] e mennesker i for de kommunene som er under fem tusen innbyggere i disse årene med samtidig som vi har hatt en voldsom e [befolkning=]</p> <p>LSN:[mm]</p> <p>MT:=svekst generelt (..) og så sier du at det er bedre enn noen gang? (...)</p> <p>58. MT: men da regner vi med at du får med deg Arbeiderpartiet og SV på det i neste runde hvis dere vinner valget (..) et annet spørsmål om distrikt og e (...) bygdene Liv Signe Navarsete er om landbruket (..)</p> <p>LSN:mm</p> <p>MT: e (.) jeg har snakket med folk i i partiet i i trønderfylkene som er misfornøyd med en del av e partiets landsbrukspolitikk fordi dere har strammet inn på vilkårene for samdrift altså der (.) folk slår seg sammen i i med flere bruk, (..) for å jobbe mere moderne å kunne slippe hå melke hver søndag og så videre hvorfor har dere valgt å ikke satse så mye på denne formen. (1.1)</p> <p>67. MT: men da er det folk i Senterpartiet for eksempel ordføreren i den største kommunen til Senterpartiets Stjørdal som sier at han går inn for en Borten modell e ved neste korsvei altså de gamle borgerlige partiene bortsett fra FrP, (..) og det ulmer i grasrota over samarbeidet med blant annet SV flere steder, så dette ække no langsiktig prosjekt det er et tidsbestemt prosjekt. (..)</p>
Forklarings problem sterk 6	<p>2. SS: det vanker mange løfter i disse dager men det gjorde det for fire år siden og. (..)</p> <p>MT: ja e da ble det lovet fra deres side en kjempesatsing Liv Signe Navarsete på fornybar energi og helt spesielt vindkraft. (..) det er i praksis nesten ikke bygget @en@ eneste rødgrønn vindmølle@ disse fire årene hvorfor har dere ikke oppfylt dette løftet. (..)</p> <p>3. MT: [vi] holder oss til vindmøllene en liten stundt til åe flere rødgrønne politikere statsråder for eksempel Erik Solheim har jo offentlig innrømmet at (.) på det området er regjering ikke fornøyd man har ikke kommet langt nok hvordan skal vi da tro på løfter om (..) e gull og grønne skoger så og si de neste fire årene. (...) [dere]</p> <p>LSN: [fordi]</p> <p>MT:har hatt makten dere har hatt olje- og energiministeren flertall i fire år.</p> <p>6. MT:[dere lovte:] [Liv]</p> <p>LSN: [ja]</p> <p>MT:Signe Navarsete grønne sertifikater flere ganger [sist]</p> <p>SS: [må kanksje]</p> <p>LSN: [mm]</p> <p>SS: forklare hva det er er for no [først.]</p> <p>MT: [det] er et verdipapir som gjør at det</p> <p>?: [mm]</p> <p>MT:[kan være] lønn[somt]</p> <p>SS: [ja]</p> <p>MT:å bygge vindmøller nå sier dere at e e forhandlingene skal være klar første oktober, (.) totusen og ni altså e fjorten dager etter valget hvorfor kan dere ikke komme på bordet med dette før valget så velgerne får se det. (..)</p> <p>41. SS: [skulle ønske det dere sitter jo i samferdselsdepartementet]?</p> <p>46. SS: Liv Signe Navarsete som vi også hørte hos Petter Schjerven her så er Senterpartiet distrikts partiet for mange hvertfall framfor e alle, og i NRKs partilederdebat på mandag så hørte vi at du også er godt fornøyd med utviklingen der vi skal høre hva du sa.</p> <p>(1.5) ((Klipp med LSN me har fått mange fleire tusen i omsorg, (..) mange fleire lærare, (.) me har fått mange me har fått optimisme tilbake i mange bygdesamfunn det har aldri vore mindre sentralisering enn det i dag)) (1.3)</p> <p>SS: ja men tall fra SSB viser at kom- e at folk i de minste kommunene har gått ned med ti tusen personer mens dere har sittet ved makten så det er vel ikke så positivt entydig.(1.1)</p> <p>50. MT:et annet forslag som var fremme i valgkampen sist (.) e var å i (..) for å få til e (.) distrikts e utbygging var å flytte ut statlige arbeidsplasser fra Oslo jeg tror det var (..) seks tusen dere kjørte på i valgkampen resultatet ifølge avisene har blitt tretti ikke seks tusen (...) e (.) hvordan kan dere love (.) ytterligere den typen tiltak når dere ikke får til noenting. (...)</p>
Respons	
Nøytral 2	<p>63. SS: det var dessverre det vi rakk e ((latter)) i dag Liv Signe Navarsete, (..) men e (1.0)</p> <p>MT:vi [skal få]</p> <p>SS: [men vi skal] fort innom e litt e om regjeringens e alternativene (..) ja det skal vi gjøre (.)</p>

	70.	<p>MT:vi ække helt [ferdig ennå ((latter))] SS+LSN : [((latter))] SS: [fikk bare litt gal beskjed.] LSN:[((latter))] MT:vi får se MT:da er i hvertfall [vår @tid ute@ Live Signe Navarsete.] SS: [((latter))] og vi får også minne om at e nestlederen din skal svare på spørsmål på nettsidene våre. (1.5)</p>
Reformulering 1	15.	MT: [da fikk] vi en liten nyhet Liv Signe Navarsete takk for det. (1.5)
Tvil/skepsis 3 (1)	49. 57. 69.	<p>SS: [betyr ikke at de gjør det.] MT: <i>men da regner vi med at du får med deg Arbeiderpartiet og SV på det i neste runde hvis dere vinner valget</i> SS: og lite annet har dere fått gjennomslag har vi skjønt tidligere i denne utspørringen</p>
Avvising/Irresettelse 2	33. 62.	<p>SS: [vi vi tar det ikke lenger] LSN:[og da hjelper lite (om argumentasjon).] SS: e: mot FrP hvordan vil dere få innvandrere til å bosette seg på landsbygda. (1.3) MT:vi skjønner det det er nå [går] LSN: [ja] MT: vi [ut] LSN: [ja] MT:over det temaet vi spurte [om kom igjen]</p>

NRK Høyre (Erna Solberg)

RESPONSSTYRING		
Fortell/forklar/utdyp 6	4. 26. 27. 34. 46. 47.	<p>SS: dette dn dette møtet vi så i sta hva sier det om samarbeidsklimaet nå. MT:da går vi over til en runde med (.) spørsmål fra andre enn oss nemlig seerne? (...) e ett spørsmål er slik dere vil fjerne eller endre maksprisordningen i barnehagene hva kommer en barnehageplass til å koste under Høyre. (.) MT: hvor mye da SS: hva vil du gjøre med ulv i Norge MT: samtidig som dere vil e (.) gå inn for oljevirkosomhet i Lofoten og Vesterålen så har (..) Ivar Kristiansen i Høyre sagt at StatoilHydros oljesand (.) virkesomhet i Canada som er svært omstridt (..) vitner om dobbeltmoral og at Høyre vil stanse prosjektet dersom dere kommer i regjering (.) hvordan skal dere gjøre det. (..) MT:[men hvordan skal dere stanse det med resolusjoner eller hva]</p>
Komplekst		
Enten/eller		
Ja/nei 9	9. 32. 28. 29. 30. 35. 36. 40. 45.	<p>SS: men la oss si at valget har vært (.) og hva skal da til for at dere samarbeider med den ene fløyen eller den andre er du enig med Lars Sponheim (.) i at dersom Venstre, KrF og Høyre får flere enn Fremskrittspartiet (..) så er det førstnevnte som er mest sannsynlig. MT: Høyre er det eneste partiet hvertfall ifølge dem selv som er ja til EU-parti her i Norge vil dere arbeide for å fremme en søknad i neste stortingsperiode. (.) MT: kan dere og dette er et kort spørsmål fra en annen seer gå inn for å lage egne skoler eller klasser for de flinkeste elevene. (.) elite klass skol SS: mener du at homofile ektepar skal ha rett til assistert befruktning. (.) MT: er du enig spør en annen seer at sosilalstøtten bør være lik over hele landet uansett hvor i hvilken kommune folk bor. MT:e et siste seerspørsmål Erna Solberg vil Høyre fjerne skattefradraget for fagforeningskontingenten SS:hh vil du beskrive Høyre som et miljøparti (..) SS: dere er også positive til kjernekraft e vil dere gå inn for et kjernekraftverk i Norge MT: [er] dette en viktig prioritert sak for Høyre i en e regjering plattformdisk[usjon]</p>
Gjentakelse 1	10.	SS: er du enig med Sponheim eller ikke. (..)
Løfte/garanti 1	54.	MT: skatt er e Høyrepolitikk Erna Solberg og dere har lagt frem en skattepakke der dere lover ifølge dere selv tjue andre mener kanskje tredve milliarder dersom dere får makten (..) i den neste

	regjeringsperioden (.) gjelder dette løftet uansett det vi e vært innom regjering med FrP eller med Venstre og KrF er beløpet og løftet [likt]	
PÅSTÅELIGHET		
Kommenterende		
Ja/nei m. vekting 20 (2)	1.	MT: velkommen hit Erna Solberg du og partiet ditt har fått veldig mye oppmerksomhet e de siste dagene og da @ikke bare for@ (..) politikken. (..) er all PR god PR for Høyre? (...)
	5.	SS: men nå er det altså mange som mener at dere heller mer mot det sistnevnte nemlig Venstre og Kristelig Folkepartisamarbeid, (.) er det egentlig dere har villet hele tiden?
	7.	MT: men alle har jo sett Erna Solberg tross alt at det er urealistisk med en regjering der alle [disse] ES:[m] MT: fire (.) partiene er med det toget er gått. så det vi prøver å få en avklaring på nå er hvor dere lener dere mest, (..) Inge Lønning e hos Høyre sa for eksempel til VG på søndag at det er (.) svært urealistisk at FrP kommer i regjering. (.) er du enig med Inge Lønning her.
	15.	SS: [men bare hold deg til tema litt] Erna Solberg for dere har ikke hatt den samme ordbruken mot e Venstre og KrF? (..)
	17.	MT: ok men hvis vi nå tar det da for gitt e at det blir etablert en slik regjering som du ønsker deg Høyre Venstre og KrF e en mindretallsregjering så må den ha et forhold til Fremskrittspartiet e og skal innflytelsen til FrP stå nogenlunde i forhold til den størrelsen partiet får (.) fordi det da er med på å velte den rødgrønne regjeringen. (.)
	18.	MT: [ja] ergo så må Fremskrittspartiet mitt spørsmål var ha relativt stor innflytelse på en slik et trepartiregjering hvis de får e (.) en oppslutning i tråd med det målingene sier.=
	22.	MT:[men du kan] sannsynliggjøre ovenfor velgerne at dere er innstilt på gi dem innflytelse på viktige områder for [FrP].
	33.	MT: e dersom du da vender deg mot sentrum i denne berømte regjeringsdebatten er det hvertfall ett parti KrF som er [klart] ES: [m] MT: mot (.) e aksepterer du e (.) en eventuelt selvmordsparagraf i en slik regjering?
	38.	SS:hvis vi ser på noen andre områder deres egen energi og miljø politiske talsmann Ivar Kristiansen har sagt at e han vil oppheve vernet av (Vesna) som i så fall blir første gang et vernet e vernet vassdrag bli opphevet hva- æ- går du inn for det?
	41.	SS: og det ligger langt fram i tid i så fall.
	42.	MT: dere vil altså ha olje og gassvirksomhet utenfor Lofoten og Vesterålen (.) er det ingenting en konsekvensutredning som da er planlagt i to tusen og ti kan vise som kan få Høyre til å endre syn på det
	44.	MT: nå dreier det seg om Høyres politikk e vi vi holder oss til det inntil videre og (.)Venstre din potensielle samarbeidspartner sa senest med styrke i [går] at SS:[m] MT: for det partiet å sitte i en regjering som går inn for å åpne opp Lofoten og Vesterålen (..) er et moralsk spørsmål det er u aktuelt (..) ser du det problemet hvis du skal sitte sammen med Sponheim i en regjering. (.)
	48.	MT: så dere vil gjøre det i forhold til de organene som finnes eller en støtte en ny [eierskapspolitikk] ES: [vi vil] MT:eller hva
	50.	SS: dere går e til valg på samferdsel det samme gjorde de rødgrønne for e fire år siden da sa deres Martin Engeset at det verken bygges vei eller jernbane med luftmilliarder eller monopolpenger (.) tenkte dere da på de ni komma fire milliardene mer de rødgrønne har brukt på vei eller den forrige Bondevikregjeringen eller de fem komma seks økte milliardene på jernbane.
	51.	SS: [jeg jeg må bare] bare spørre om det for det- kilometer vei er nå så men dere også skriver i i deres program at dere vil satse på flaskehalser som [ved] ES: [mm] SS: Drammen og Tusenfryd der de rødgrønne nå også har ES:[m] SS:[brukt] mye penger men som ikke gir så mange kilometer vei ville- ville dere prioritert annerledes?
	52.	SS:[men ifølge transport] ES:[og så f-]

	<p>55. SS: økonomisk institutt så er det ikke nødvendig at man sparer penger på det for eksempel. (..) SS: vi hadde @he@ KrF-leder Dagfinn Høybråten her i studio for litt siden (..) og e hvis vi skal ta ham på ordet så blir det- disse skattelettelsene vanskelige for ham for e vi skal høre hva han sa om de skattelettelsene dere gikk inn for i forrige regjeringsperiode. (2.0) ((lydklipp spilles: Dagfinn Høybråten: e vi tok litt for mye Møllers tran når det gjaldt skattelettelser så vi har (.) lagt vekk de store ambisjonene når det gjelder skattelettelser)) (1.0) SS: er du enig med Høybråten om at det ble for mye?</p> <p>56. MT: vi får se la oss ta litt av de konkrete forslagene du nå er inne på (.)toppskatten først dere prioriterer altså å la først toppskatten trinn en slå inn ved fem hundre tusen e ES: [m] MT: [kroner] i inntekt og ikke rundt fire hundre og førti tusen som nå (..) det koster tre komma fire milliarder [kroner] ES: [m] (..) MT: denne inntektsgruppen har omtrent den samme skatten nå som de hadde i to tusen og seks er det riktig bruk av pengene å prioritere det e til denne middelklassen.</p> <p>58. MT: fått e for høy skatt eller ikke og de har fått økt minstefradrag og selve prosentsatsen [er] SS: [m] MT: også blitt redusert så (..) likevel så vil dere prioritere å bruke tre og en halv milliard kroner på det.</p> <p>62. MT: men da gir du på kjøpet en masse penger til bedrifter som kjempebra som har h problemer med å få ansatt folk så spørsmålet er igjen er det den riktige mål [rettede måten å bruke pengene på.]</p>
Negativt formulert ja/nei 3	<p>31. SS: noen ganger virker det som om du er sosialdemokrat er det en som skriver her men e det kan vel ikke være riktig. (..)</p> <p>60. MT: men e vi holder oss litt til det en person som setter penger inn i banken e (..) må skatte av hele innskuddet som en formue han eier (.) han må også betale skatt av renteinntektene (..) banken låner dette videre ut til bedrifter [og] ES: [m] MT: næringslivet det blir også en slags arbeidende kapital, (..) ser du ikke at det blir en favorisering av andre typer formue enn bankinnskudd ved den modellen dere snakker om.</p> <p>61. SS: dere også foreslo i revidert budsjett å bruke nærmere seks milliarder kroner på å redusere arbeids e gaveravgiften for private bedrifter i ett år dere mente regjeringen var e for passiv (..) æ er hvorfor ikke ha mer målrettede skattelettelser enn å gi skattelettelser også til bedrifter som går godt og ikke trenger den lettelsen.</p>
Reformulering m/slutning 4	<p>8. MT:[du er] [ikke enig med Lønning.]</p> <p>11. SS: ok- men e dere holder begge muligheter åpne [altså]</p> <p>39. SS: [også Vesna]</p> <p>53. SS: (..) ok så dere vil gjøre det samme omtrent bare raskere.</p>
Påståelig presupposisjon	
KRITISK INNSTILLING	
Skepsis	
Negativ reformulering	
Kritisk presupposisjon	
Forklaringsproblem mild 10 (2)	<p>2. MT: men e @hva slags@ politikk dere skal føre det avhenger da blant annet av hvilken regjeringskonstellasjon som dere får med dere hvis dere vinner (.) makten. (..) SS: og for noen få minutter siden så så vi at dere møtte e en mulig pot e e mulig regjeringspartner nemlig Fremskrittspartiet her ES [m] SS:for å diskutere om dere har lurt dem (..) hva sier et sånt offentlig møte om realismen i dette samarbeidet. (..)</p> <p>12. SS: @men@ hvis vi ser på ordbruken partiene mellom så er det ikke noen tvil om at det har gått litt hardere for seg mellom Høyre og FrP, (..) enn den andre veien vi skal høre ett eksempel fra Per Kristian Foss (..) fra NRK radio tidligere i år. ((innslag: PKF: når man åpent appellerer til fremmedfrykt (..) e og til forestillingen om at minoritetet er i ferd med å ta makten (..) så er det både trist (..) og det farlig)</p>

	<p>SS: her snakker Foss [om e]</p> <p>ES: [mm]</p> <p>SS: Siv Jensens snikislamiseringsutspill, (..) (..) han har også beskrevet FrP som råpopulister, (..) nestleder Jan Tore Sander har kalt FrPs e økonomiske for kasinoøkonomi, og du har også beskrevet FrP som uansvarlige, (..) og at de stadig finner opp ny politikk og har svakt lederskap. (..) hvorfor vil dere samarbeide med noen dere omtaler på den måten.</p> <p>16. MT:[det er greit e-] g- e vi e fortsetter litt med dette fordi det tross alt framstår (..) som e uklart hvilken politikk man får ettersom hvilken (..) e alternativ dere lander på et lyseblått eller et mørkeblått Høyre så og si. (..) e de aller fleste observatører Erna Solberg mente det var historisk da Høyre på landsmøtet sist [åpnet]</p> <p>ES: [m]</p> <p>MT: for å gå inn i regjering med FrP alene inntil da hadde dere holdt på denne (..)fireparti e koalisjonen var det et vanskelig valg på landsmøtet å si at dere kan regjere alene med FrP. (..)</p> <p>19. MT: men samtidig så har vi allerede vært inne på e Erna Solberg at på en lang rekke sentrale områder i [norsk]</p> <p>ES: [mm]</p> <p>MT: politikk det er bruken av oljepenger, (..) det er integrering, (..) det er kulturpolitikk, (..) e det er i forhold til pensjonsforlik det er i forhold til klimaforlik, (..) på alle disse områdene har dere markert gjerdestolper til FrP hvor skal de da få innflytelse e i forhold til sin størrelse helt konkret</p> <p>23. SS: hvis e vi ser på innholdet i politikken e på områder som asylpolitikk bistand økonomisk politikk klimapolitikk som Magnus nevnte også her så har altså Fremskrittspartiet totalt forskjellig politikk fra Venstre og Kristelig Folkeparti. (..) hvordan skal Høyrevelgerne vite hva deres stemme går til. (..)</p> <p>24. SS: <i>men vi får også mange spørsmål inn til deg som du skal svare på noen av dem e og mange er opptatt av det her skjønner du det? at de er frustrert over at de ikke vet hvilken vei det går? ((Sollund går opp i høyt toneleie og høres agitert ut))</i></p> <p>25. MT: <i>bare et e lite spørsmål for å runde av dette Erna Solberg (..) var det ikke utrolig naivt av deg og de andre som prøvde å skape et inntrykk av i to tusen og fem at det ville være realistisk å samle en fireparti borgerlig blokk av disse (..) fire ikke-sosialistiske partiene for e (..) følgen av det ville være at (..) det ble et toblokksystem i norsk politikk en borgerlig og en Venstre e sosialistisk blokk og sentrum ville forsvinne og oppløse seg selv (..) det var helt urealistisk etter de flestes mening ser du det. (..)</i></p> <p>37. SS: .hh politikere i å utenfor Høyre såvel som i miljøbevegelsen har sagt at Høyres miljøklimapolitikk gikk i dvale etter at Børge Brende forsvant forstår du den kritikken</p> <p>49. SS: samtidig som du sier at dere er et miljøparti så er også samførtse- samferdsel en av kjernesakene deres og dere vil satse massivt på vei der e utslippene fra transportsektoren bare øker e tar dere det innover dere</p> <p>59. MT: formueskatten Erna Solberg kanskje litt komplisert dere har sagt at i første omgang ville dere fjerne det man kaller arbeidende kapital som er e utstyr og (..) e investeringer i be[driftene]</p> <p>ES: [m]</p> <p>MT: i et første trinn (..) e (..) eks- alle eksperter sier sier at det er helt nesten umulig å skille ut disse tingene av e formueskatten og single ut det e ved en lettelse hvorfor gjør dere det da allikvel. (..)</p>
Forklarings problem sterk	
RESPONS	
Nøytral	
Reformulering	
Tvil/skepsis 2	<p>6 alle MT: men alle har jo sett Erna Solberg tross alt at det er urealistisk med en regjering der [disse]</p> <p>ES:[m]</p> <p>MT: fire (..) partiene er med det toget er gått. så det vi prøver å få en avklaring på nå er hvor dere lener dere mest, (..) Inge Lønning e hos Høyre sa for eksempel til VG på søndag at det er (..) svært urealistisk at FrP kommer i regjering. (..) er du enig med Inge Lønning her.</p> <p>20. MT:det er jo alle [partier] enige om</p> <p>ES: [vi] jo men jeg [tror med (grunn)]</p> <p>MT: [for borgerlig side]</p>

Avvising/Ir ettesettelse 6	3.	SS: [men svar] på spørsmålet e Erna Solberg
	13.	SS: [det var ett eksempel] ES:nei det er det som er eksempelet på det området, SS:[jamen om å] omtalen [av FrP]
	14.	SS: [men bare hold deg til tema litt] Erna Solberg for dere har ikke hatt den samme ordbruken mot e Venstre og KrF? (..)
	21.	MT: [jeg spør hvor] FrP skal få særskilt innflytelse ES: [men det] MT:[ikke] hvor de borgerlige fellespunktene er
	43.	MT: nå dreier det seg om Høyres politikk e vi vi holder oss til det inntil videre
	57.	MT: det er jeg enig i [nå var det @spørs- spørs- spørsmålet@ om om e de har] SS: [((latter))] ES: [@ja@ det er bra] MT: fått e for høy skatt eller ikke og de har fått økt minstefradrag og selve prosentsatsen [er] SS: [m] MT: også blitt redusert så (..) likevel så vil dere prioritere å bruke tre og en halv milliard kroner på det.

NRK Venstre (LARS SPONHEIM)

RESPONSSTYRING		
Fortell/fork lar/utdyp 8	3.	MT: ja du har e jo blitt litt berømt for å gi garantier i denne valgkampen Sponheim, en garanti vil du likevel ikke gi, e: det er nemlig den, e at du garanterer at det blir en ikke-sosialistisk e regjering dersom de rødgrønne taper flertallet. hvorfor kan du ikke gi en slik garanti.
	13.	SS: [men hvis] vi ser på politikken deres så: konkurrerer dere altså om stemmer med, Arbeiderpartiet på velferd e:: om e: e: l- næ- næringspolitikk med Høyre og ve-Fremskrittspartiet og miljø med SV, hvorfor skal en velger stemme på Venstre, i stedet for å stemme på ett av disse større partiene som har mer gjennomslag.
	28.	MT:det er en annen seer som lurer på, hvorfor de som mener miljø er viktig bør stemme Venstre når dere vil samarbeide med Høyre.
	42.	SS: [vi ha'kke dem akkurat] her, så [du må hjelpe oss litt] ((latter))
	43.	MT:[hvilke fritak], for eksempel.
	46.	SS: [hvor mange] da?
	49.	SS: [men e e bare bare] du-- når du sier det med å bli lenge nok, for dere skriver i programmet at botid skal gjelde som et argument for å få opphold på [humanitært] grunnlag.
	57.	MT:[to s- to sekunder], hvem skal du skaffe flertall for denne asyl- og innvandringspolitikken med i din (..) e sammenheng,
Komplekst		
Enten/eller 2	1.	SS: er det regjeringsspørsmålet eller er det partiet Venstre du har vært mest opptatt av i denne valgkampen,
	40.	SS: dere vil ha en omlegging til mer grønne skatter, skal det gå utover forbrukerne? eller e næringslivet.
Ja/nei 10	4.	MT: det har kommet en del e:: optimisme inn i den e:: (..) tidligere Bondevikkretsen etter de siste målingene Sponheim, og i dag sier blant andre Erna Solberg til Siv Jensen at hun Siv Jensen bør bevege seg mer inn mot sentrum for å (..) e: justere kursen sin. e:: stiller dere som e: (..) tre partier med Erna Solberg som statsministerkandidat nå?
	17.	MT: [men de] [kan justere kursen] e i løpet av neste periode kanskje?
	24.	MT: [det skjønner jeg Sponheim], e::m (..) vi har e også i denne runden med deg noen spørsmål fra seerne. ønsker Venstre vin i butikkene? spør en.
	25.	SS: kan Venstre under noen omstendighet, gå med på å reversere den kjønnsnøytrale ekteskapsloven dersom dere kommer i regjering med KrF?
	30.	MT:vil landets e: eldste parti spør en seer, gå inn for val- (..) valgordningen (..) en mann en stemme.
	36.	MT:[er det samme nivå du vil legge deg på i neste periode]?
	39.	MT:[men burde] dere gjort det?
	47.	SS: [et] par tusen til [eller]
	48.	SS: men e disse asylsøkerne som kommer og er såkalt ureturnerbare skal de få opphold?
	50.	SS:tenker dere at asylpolitikken kan bidra til å løse problemet med for få arbeidstakere i Norge?
Gjentakels e		

Løfte/garanti 2	27. SS:[og det er et ultimatum]. 37. MT: [hvor mye] kan du love,
PÅSTÅELIGE SPØRSMÅL	
Kommenterende	
Ja/nei m. vektning 12 (1)	<p>5. MT: e: nå e litt mer om e hvordan en eventuell slik regjering skal kunne operere (..) e:: (..) Lars Sponheim, for (..) dette alternativet er tross alt avhengig av, at Siv Jensen da ikke holder ord i forhold til det hun har sagt i løpet av denne valgkampen. tror du ikke på henne?</p> <p>8. MT:e:: (..) du har vært litt inne på det bare til slutt i denne sannsynlighetsberegningen om, en eventuell (..) e borgerlig regjering Sponheim, størrelse er altså et e vi- en viktig faktor, e:: om d- din trio blir e større enn FrP er en faktor, men da må det også være logisk at dersom Arbeiderpartiet (..) alene blir det største, e:: (..) den største alliansen partiet, så er det en relevant faktor og gjør at de med sannsynlighet kan fortsette alene.</p> <p>9. MT:[og det er det mest sannsynlige] også ikke sant,</p> <p>10. SS:du ha:r e som vi var inne på e: skrevet under på garantier i hytt og vær? og også Siv Jensen har fulgt opp med å gjøre noe av det samme, har du bidratt til å ødelegge for samarbeidsklimaet på borgerlig side ved å gjøre det her?</p> <p>14. SS: [men velgerne] får dere ikke med dere da,</p> <p>15. SS: [(x)] [men dere vinner] blant organisasjonene, men vinner jo tydeligvi- e [ikke blant velgerne da]?</p> <p>18. SS:laster du ned e:: musikk og filmer fra nettet uten å betale Lars Sponheim?</p> <p>21. MT: [det er det som] er inntrykket?</p> <p>26. MT:det er en viss spenning i den koalisjonen altså på verdispørsmål e: for det liberaleVenstre, det er det ingen tvil om Sponheim.</p> <p>44. MT:[skal nors- e:: norske stat-] statsbudjett basere seg på skatter, som egentlig har som formål å forsvinne? da kan det bli vanskelig i Finansdepartementet og beregne hvor mye me- penger man har til velferd.</p> <p>45. SS:vi skal snakke litt om e asylpolitikk også e: Lars Sponheim e: dere vil ta inn flere kvoteflyktninger, senke terskelen for noen grupper for å få asyl i Norge, og også høre mer på FNs høykommissær for e flyktninger. betyr det at Venstre vil ta imot betraktlig flere asylsøkere og flyktninger?</p> <p>53. SS: [men du] kaller det= LS: [kanskje det kan] gjelde noen, SS: =[jo juks-] jukse-maker og sjarlataner e:: hvem er det du mener e: all- alle de som e kommer til Norge, LS:[søk- søker asyl], SS:[for å søke et bedre bedre liv]?</p>
Negativt formulert spørsmål 5	<p>7. MT:[det er greit] det Sponheim, men e: tross alt e:: hvis vi ser for oss at e dere greier å danne en slik regjering, så må dere støtte på dere på noen for å få flertall for budsjettet sånn som du selv er i- e inne [på], LS: [det] må være flertall i enkelt[saker]. MT: [og] der har jo også Siv Jensen gjort det klart at det ikke er aktuelt for henne, og de rødgrønne vil vel neppe gjøre det heller, blir det ikke helt håpløse styringsforhold for en slik e regjering.</p> <p>51. MT: e:: dere vil når det gjelder asylsøkere Lars Sponheim så har dere et eget standpunkt der, om at de kan (..) e i behandlingsprosessen i perioden de er her for å søke, skifte over fra asylkøen til (..) arbeidsinnvandringskøen for å få opphold. hvis vedkommende da greier å skaffe seg en jobb i den tiden han er her. er det ikke farlig for (..) <@ selve @> asylinstituttet så og si å blande disse køene på den måten Venstre foreslår.</p> <p>54. MT:e t- litt tilbake til dette med asylsøkere og e: forhold til å knytte seg til landet før e avgjørelsen er tatt, e: dere åpner for altså at a- e asylsøkere kan få arbeidstillatelse mens de venter på behandlingen? og også norskopplæring. er det ikke f- en fare for at dere kan, <@ være @> med på å gi disse falske forhåpninger, og binde dem til da et lokalmiljø som de egentlig ikke har utsikter til å få være i.</p> <p>55. MT:[men er det ikke bedre:]-- er det ikke bedre Sponheim f- i den sammenheng eventuelt å gi dem generell e kompetanseheving, og for eksempel engelskkunnskaper, for norsk er jo tross alt ikke noe de da kan forvente å få bruk for der de skal. reiser til etterpå.</p> <p>56. SS: du var inne på det litt e men dere vil altså åpne for arbeidsinnvandring også utenfor EØS, kommer ikke det til å legge enda sterkere press på de norske velferds-e-ordningene som kontantstøtte trygd og så videre,</p>

Reformulering m/slutning 5	12. MT: [så du definerer] de ut av politikken rett og slett du altså. 19. LS:men det behøver [vel ikke si på (x)]-- [det] kan jeg si mellom oss men= SS: [innrømmelse der] [altså] 32. MT:[så der går] fremdeles inn for det? 33. SS: (ok) så argumentet er borte, 35. SS: [så det andre er ikk- er ikke noe dere vil gå (...) inn for]
Påståelig presupposisjon 2	34. SS: [((latter))] (x) halleluja, i e programmet har dere forslag e om å fjerne formueskatten, dere vil ha lavere toppskatt? større fribeløp, vekk med arveavgiften og dokumentavgiften, vi snakker om e tjuefem tretti milliarder kroner her, hva vil dere prioritere? 41. SS: [men hvem skal] betale mer.
KRITISK INNSTILLING	
Skepsis 2	23. SS: [da er det ganske mange] tusen kunstnere som har misforstått Venstres politikk [i så fall], 52. MT:[men det er det som står i programmet]?
Negativ reformulering	
Kritisk presupposisjon 1	38. MT: e:: hvorfor tør ingen politikere her i Norge Sponheim gå inn for en statlig eiendomsskatt, men dere går inn for å fjerne formueskatten, og i så fall så vil det ikke bli (..) e skatt verken på formue eller på boliger som formue. e: (..) Svein Gjedrem (..) sentralbanksjefen og alle økonomene sier, dette har bidratt til å øke (..) e finanskrisa og e forsterke boligbobla. e hvorfor tør dere ikke å gå løs på det.
Forklaringsproblem mild 6 (1)	6. MT: men hun har gjort det klart at hun ikke vil bidra til å innsette en regjering der hun ikke er med. 11. SS:men kanskje du har støtt fra dere Fremskrittspartiet som kunne ha støttet en]= LS: [jo altså m- jo jo] SS:=[Høyre:-KrF-e-Venstre-regjering etter valget]? 16. MT: [Sponheim], bare et lite punktum e:: for denne: debatten e: e: om det borgerlige og regjeringsspørsmålet, e (..) i starten av denne perioden, så bidro e KrF og Venstre sammen med de andre borgerlige partiene til å skape en blokk, mot den rødgrønne regjeringen som var helt fersk, nå er det frustrasjon og sinne blant mange borgerlige velgere, fordi de føler at du på en måte har brutt ut av denne blokken, har du ikke (..) dermed (..) skapt dette blokkbildet selv, og liksom har en del av ansvaret for den frustrasjonen som mange opplever. 20. SS: [nei nei] er du gal @ men i disse dager får altså Venstre sterk kritikk fra kunstnerorga-e:-aksjonen mot fildeling, som mener at dere svikter kunstnerne, ved å støtte gratis nedlastning e på nettet. hvordan stemmer det overens med Venstre som kulturparti? 22. MT:[f- for] så vidt ryddet opp i det men, unge Venstre drar rundt i skoledebatter nå, og sier til ungdommen at dere skal få lov å laste ned gratis, da har altså de ikke moderpartiet i ryggen bare (..) si [klart] fra. 31. SS: Venstre har tatt til orde for en flatere beskatning, men det står det ikke noe om i dagens program e:: var det ikke så lurt likevel?
Forklaringsproblem sterk 1	29. SS: e:m det er flere som har sendt spørsmål om stilen din, det er ikke som e skriver dette, bare for å ha presisert det, de lurer på hvorfor du overskygger Venstres politikk med å være bajas og e (..) arrogant?
RESPONS	
Nøytral 1	2. SS: og politikken skal vi komme tilbake til, men begynner med regjeringsskabelen?
Reformulering	
Tvil/skepsis	
Avvising/Irresettelse	

NRK Arbeiderpartiet (Jens Stoltenberg)

RESPONSSTYRENDE	
Fortell/forklar/utdyp 6	7. MT:jeg skjønner det, jeg ska'kke fortsette i det uendelige med disse <@ ulike @> modellene Stoltenberg, men bare (..) et enkelt og greit spørsmål i denne sammenheng, hva er den mest sannsynlige borgerlige regjeringen slik e du ser det. du nevnte en Høyre-FrP-regjering i sommer, nå (..) har du (..) senere sagt andre ting hva er den mest sannsynlige konstellasjonen,

	23.	SS: [men] nå venter dere altså på denne konsekvensutredningen, og der vil det sikkert komme: flere forskjellige: anbefalinger, ettersom dere har flurt s- e spurt flere til råds. hva må til for at du skal si klart nei til oljeboring der helt [konkret].
	24.	SS: [hva bestemmer det da] det vil jo være [en vurdering]?
	34.	MT: e:: en seer o::g i- ja ikke bare en det er veldig mange som stiller dette spørsmålet Stoltenberg, hvorfor kan ikke Arbeiderpartiet samarbeide med Høyre? jeg går ut fra at de da tenker på også i regjering.
	50.	SS: hvis vi ser på det store bildet, så er det altså enorme summer, som går til e: til utføre selvfølgelig sykmeldte til pensjon, også når folk skal gå av tidlig med pensjon. hvordan skal dere klare å betale for dette uten å heve skattene på lang sikt,
	56.	SS: [for hvem]?
Komplekst 1	47.	MT: [et par] e:: små spørsmål eller e (..) relativt e:: s- små i omfang men vanskelig å svare på kanskje? altså det er en debatt om (..) nivået på trygdeytelsene også uføretrygden er for høy, slik at det fører til at for mange (..) lar være å komme seg ut i arbeidslivet, mener du det er et problem? det er eksempel eksempler på for eksempel at en enslig mor som tjener rundt tre hundre tusen, e:: og har e to barn, vil (..) få større og høyere trygd enn e:: i en jobb. er det e e problem for deg, vil du senke satsene?
Enten/eller 2	33.	SS: [ok du får gå hjem å høre] med frua men kanskje også på dette neste spørsmålet, for en annen lurer på e:: om du eller noen i familien din: hvis dere hadde blitt alvorlig syk, om dere ville l- stilt dere i kø som alle andre eller e overveid private løsninger.
	55.	MT: =der har dere lovet [tolv] tusen nye plasser i e framtida Stoltenberg, JS: [ja] MT: e:: fram til totusenogfemten i planen deres, er det tolv tusen plasser i eldreomsorgen, eller er det (..) også for yngre brukere og så videre, hva er e svaret der.
Ja/nei 6	3.	MT: nei når du da har sagt gjentatte ganger i det siste Stoltenberg, at det blir en borgerlig regjering e: dersom ditt flertall e: ryker, ligger det i det at din regjering i en sånn situasjon vil gå av?
	5.	MT: det jeg spurte om var (..) dersom det etablerer seg ved valget et flertall av de ikke-sosialistiske partiene, vil du da automatisk gå av? (...) [og varsle det].
	27.	SS: mener du at Norge bør gå foran å bli et lavutslipps-e-samfunn?
	31.	SS: nå skal du få noen spørsmål fra dem som kan avgjøre e skjebnene din nemlig seerne? en av dem lurer på om du ville sendt dine barn til en skole der flere enn nitti prosent e hadde fremmedkulturell bakgrunn.
	42.	MT: [er du] fornøyd med nivået på uføretrygdene?
	49.	SS: [men vil dere følge] det opp? [vil dere gå inn for det]?
Gjentakels e		
Løfte/gara nti		
PÅSTÅELIGE SPØRSMÅL		
Kommente rende 2	8.	SS: greit. men når du velger å snakke om de borgerlige partiene, så fremhever du ofte de mest ytterliggående:: standpunktene, for eksempel i skattepolitikken for å vise kontrast til din egen politikk. hvor rederlig er det når du vet at sentrumpartiene også må få en del innflytelse dersom de skal komme til makten.
	12.	SS: men uansett har det vært store interne diskusjoner i regjeringen på mange områder, e:: før dere har kommet til Stortinget me::d til dels skjøre kompromisser, hvor demokratisk er det at hverken Storting eller folk flest får innblikk i de diskusjonene dere har? og hvordan dere veier for og imot sakene.
Ja/nei m. vekting 7 (1)	1.	SS: du har sagt nå mange ganger at, et borgerlig flertall gir en borgerlig regjering. vet du noe vi ikke vet?
	2.	SS: ok h. men e hva som skjer hvis dere mister flertallet er vel heller ikke helt krystallklart.
	6.	MT: [jeg skjønner det (..) men]-- e:: det er jo åpenbart at e:: Arbeiderpartiet og e:du vil kommunisere til dine velgere, at dere er nødt til å stemme og mobili- dere vil mobilisere dem e:: (..) med og så s- e skremme med en borgerlig regjering dersom e: de borgerlige får flertall. men så lenge (..) du ikke sier helt klart og entydig at dere vil gå av dersom det blir et slikt flertall, så lever denne usikkerheten (..) om hva dere vil gjøre i en sånn situasjon, og dermed så oppnår du ikke det du vil.
	14.	SS: [men svakheten er at det] blir for lite demokratisk i forhold til JS: [nei jeg vil ikke]= SS: [åpne prosesser].
	29.	SS: flere: tidligere miljøvernministere gikk ut i Aftenposten i dag, og sa de angret på at de ikke

	gjorde nok da de satt e: ved makten. dine regjeringspartnere har stått her i dette studio, og også innrømmet her at (..) at dere ikke har vært gode nok. kan du med hånden på hjertet si at du har gjort det du kunne i denne perioden, 51. SS: men når du diskuterer med høyresiden så setter du likhetstegn mellom e skattekutt og lavere velferd. så da må det vel gjelde den andre veien også? 52. MT: en del av det dere skal bruke pengene på er eldreomsorg e: Jens Stoltenberg, e:: og den skulle det skinne av e:: (..) e lovte dere, gjør det det?
Negativt formulert ja/nei 1	10. SS: [ok vi skal snakke litt mer om deres] egen politikk også= MT: =det er greit du definerer altså langt på vei hva de borgerlige kommer til å stå for, men Stoltenberg også på viktige områder for din egen kommende flertallsregjering eventuelt, så forskutterer du en del standpunkter (..) på sentrale omre- områder. du har sagt blant annet at (..) Afghanistanpolitikken ligger fast, at det ikke blir økt skattenivå og så videre, selv om (..) partier i din (..) koalisjon er uenig i dette. er ikke det arrogant overfor (...) SVs velgere og og konkludere slik.
Reformulering m/slutning 3	32. SS: [s- så du] vet ikke hva du ville gjort, 38. SS: alle skal med og arbeid til alle er jobb nummer en, det høres kjent ut. JS: ja? 48. MT: så er du uenig i det du vil la dem [beholde] det.
Påståelig presupposisjon 1	13. SS: [det er styrken] men hva er svakheten?
KRITISK INNSTILLING	
Skepsis 5	9. SS: [KrF har sagt] at de vil ikke gå med på lignende skattecutt e: denne [gangen], 18. SS: [begynner å bli] en stund siden det [(x) Stoltenberg]? 28. MT: [tar bare litt lenger tid enn dere] e: planla. 30. SS: [på grunn av] opposisjonspartiene som trakk dere i [riktig retning]? 44. SS: [det er like mange nå som før]
Negativ reformulering	
Kritisk presupposisjon	
Forklaringsproblem mild 8 (1)	11. MT: [men] SVs velgere vil stemme på et parti som har et annet standpunkt. 15. MT: ok (..) e:: (..) etter fire år i regjering e: <@ snart @> e:: Jens Stoltenberg, så advarer Kristin Halvorsen SVs leder mot en situasjon der de rødgrønne mister flertallet. fordi da Arbeiderpartiet slik hun analyserer det, kan søke flertall med Høyre og FrP i viktige saker som for eksempel miljøpolitikken, er ikke en slik uttalelse et veldig dårlig e stempel på Arbeiderpartiets e miljøprofil e: Stoltenberg, 17. MT: men [det det har du ikke] da tydeligvis greid å overbevise Kristin Halvorsen JS: [var vi som hadde st-] MT: [om], JS: [n-] MT: fordi hun sier at ryggmargsrefleksen <@ til @> Arbeiderpartiet, er å søke flertall sammen med disse andre [partiene]. 20. MT: i et annet sentralt miljø-e-spørsmål som har vært fremme i denne valgkampen, er jo e Lofoten og Vesterålen og oljeboring. der kan ikke velgerne vite hva en eventuell rødgrønn regjering (..) e: lander på. og i denne valgkampen Stoltenberg har e ditt standpunkt da e: gått ut på dette, e som vi kan høre nå. (2.0) ((klipp med Stoltenberg avspilles)) MT: litt om historieskrivingen e her Stoltenberg, e:: i din første regjering i totusenogen, så husker de fleste som fulgte med den gangen, at det var en oljerigg på vei til Røst for å bore, etter at e: din regjering den gangen hadde gitt åpning for (..) det, nemlig å å e: drive leteboring. e så (..) dukket Bellona opp i valgkampen og det ble en stor sak, og (..) e Hydro måtte (..) måtte snu. viser ikke det at dere hadde ikke denne såkalte kunnskapsinnhentingen helt på på plass den gangen. 22. MT: men mitt lille [poeng Stoltenberg], JS: [sammen]. MT: [var] bare at (..) ok (..) dere gjorde det den gangen og åpnet mente det var JS: [ja] MT: forsvarlig å l- å e:: bore, e den gangen, nå har dere da antagelig vil du si at dere har lært å

	<p>gå grundigere til verks.</p> <p>37. SS: hvorfor har ikke du som ja-mann vridd EU-debatten over fra å handle om enkeltstående EØS-direktiver, over på den store debatten om EU som for eksempel (..) klima- og fredsprosjekt?</p> <p>54. SS: [en] annen ting du ofte sier er at det er blitt flere plasser i eldreomsorgen, JS:[ja]</p> <p>SS:men i følge Statistisk Sentralbyrå har dette bare økt jevnt og trutt siden e: nittennittifire, og det kan vel ikke akkurat kalles noe krafttak, altså det har blitt fjorten tusen flere årsverk i pleie og omsorg, e: de siste sammenlignbare tallene fra (xx) fra Statistisk Sentralbyrå, e:: viser nedgang det siste året under den forrige (..) e [regjeringen],</p> <p>MT: [Stoltenberg].</p> <p>[vi har snakket med vi har snakket med] statistikerne her,</p> <p>JS: [men det avgjørende men det a- ja]</p> <p>MT: og de mener det er helt e useriøst å ta ett plukke ut ett år av gangen og bruke det, fordi (...) statistikkssystem og så videre ble lagt om. e:</p> <p>[slik at det har vært en] jevn trend på vel tre tusen flere årsverk siden</p> <p>JS:[jammen (xxx)]</p> <p>MT:nittennittifire, for å følge opp e antall økte eldre. så (..) poenget vårt er bare at det er i tråd med den demografiske utviklingen, det dere har gjort.</p> <p>57. MT:[men her e stemte dere ned] forslag i revidert budsjett, om en ekstra e bevilgning, for å møte de e: forespørslene fra kommunene til Husbanken på fem tusen plasser, så dere var [ikke] helt på topp der.</p>
Forklarings problem sterk 5	<p>26. SS:hvis vi ser på det store bildet, hvordan kan det ha seg at en rødgrønn regjering, hvor alle partiene: går til valg på miljøpolitikken, ikke har klart å få utslippene ned på lang sikt i Norge.</p> <p>35. MT:hvorfor har du ikke innført spør en annen seer en kvalitetstandard for offentlige skoler, slik at for eksempel svømmebassengene der kunne bli fylt. slik du lovet før fo- (..) fo- forrige valg at det ikke bare er opp til kommunen.</p> <p>39. SS:hh. men det er jo ikke arbeid til alle, og det mange som ikke er med. tallet på u- e: uføre også unge på sykmeldte og på funksjonshemmede utenfor arbeidslivet som ønsker å komme inn, har økt under din regjering, hvorfor det.</p> <p>43. SS:ja og der av et av målene vært å få flere funksjonshemmede inn i arbeid? det er også over nitti tusen e: funksjonshemmede som står utenfor og ønsker å komme inn i arbeidslivet. hvorfor har dere ikke klart å involvere disse.</p> <p>46. SS:[jo men du svarer] ikke helt på spørsmålet, i Soria Moria-erklæringen så skriver dere at dere skal lage en handlingsplan, med klare måltall for å rekruttere blant andre f- e: flere funksjons-e-hemmede. og hvis dere mener alvor med dette hvorfor har dere ikke [gjort det].</p>
RESPONS	
Nøytral	
Reformuler ing	
Tvil/skepsis 1	<p>19. MT: vi forstår [at du du] gir Arbeiderpartiet en god miljøattest, JS: [slik at-- ja] MT:[vi] vi lar det være foreløpig med det,</p>
Avvising/Irrettesettelse 9	<p>4. MT:[men jeg men- e spørs-] JS: vi innførte parlamentarisme i attenåttifire, MT: jeg spør-- [det va'kke det jeg spurte om (ja) (..)] e::Stoltenberg, JS: [å e å vi har stor respekt ja unnskyld] MT: det jeg spurte om var (..) dersom det etablerer seg ved valget et flertall av de ikke sosialistiske partiene, vil du da automatisk gå av? (...) [og varsle det].</p> <p>16. JS:altså jeg har samarbeidet veldig godt med Kristin i alle saker i denne regjeringen, MT:[nå var spørsmålet om det var et stempel på de:: ja] JS: [også-- ja ja men jeg har bare lyst å si det om Kristin,]</p> <p>21. JS: jammen vi snakker om tre e: store områder, e:: noe som kalles Troms to, e: Nordland sju og Nordlans [seks og det]-- MT: [men det er en del]= JS: [ja det er en del av] det ene av de tre områdene Nordland seks, MT:=[av dette omstridte omr-]</p> <p>25. MT:[vi snakker] om det samme, neste år er de::t k- er de:t kommer det på bordet hva de ulike fagmiljøene anbefaler om området.</p>

	36.	JS: det vi har gjort er jo å bevilge veldig mange flere penger til kommunene, slik vi har fulgt opp det vi sa, det er fylt opp e: mellom søtti og åtti svømmebasseng= MT:=men en nasjonal standard.
	40.	SS: [prøv å] svar på spørsmålet.
	41.	SS: [jammen nå snakker vi om] uføre, JS: [jo men altså et viktig]= SS:og [funksjonshemmede for eksempel],
	45.	SS: [jo men du svarer] ikke helt på spørsmålet
	53.	MT: [nei nå snakker vi om Arbeiderpartiet].

TV2 Sosialistisk Venstreparti (Kristin Halvorsen)

RESPONSSTYRING		
Fortell/forklar/utdyp 1	31.	PTJ: [i i programmet til i] programmet til SV så blir krigføringen til USA og ISAFstyrken i afghanistan re karakterisert på følgende måte (..) det blir karakterisert som sitat (.) en såkalt krig mot terror (.) sitat slutt hvis det ikke er en krig mot terror hva er det en krig mot da (..) hva er det regjeringen fører krig mot (1.0)
Komplekst		
Enten/eller 1	46.	PTJ: hvis dere mister flertallet (..) kan det tenkes at d- e dere vil bli sittende i en rødgrønn mindretallsregjering eller er det da over hvis det flertallet ryker(..)
Ja/nei 8	5.	PTJ: Kristin Halvorsen for i valgkampen for fire år siden så var du spesielt opptatt (.) av barn i fattige familier KH: mm (...) PTJ: å du du kom med fir fem forslag vi skal ta [fire] KH: [mm] PTJ: av dem jeg skal gå gjennom fire av dem konkrete forslag (mm) som du kom med i valgkampen (.) i totusen og fem (..) du sa (.) for det første sitat (...) det finnes barn i norge som ikke har råd til å være med på vanlige kulturtilbud fordi kulturskolene koster for mye (...) er kulturskolene blitt billigere? (.)
	9.	PTJ: [så ((tar je m))] punkt to (.) så sa du () sitat (.) så må vi sørge for at de som lever på sosialhjelp (..) [de] KH: [mm] PTJ: er de eneste i Norge som ikke får barnetrygd og kontantstøtte (.) får de det i dag? (...)
	12.	PTJ: så sier vi så tar vi punkt nummer tre du sa du ville gjøre noe med (.) sitat (.) barnetillegg for de som har lave trygder det er ingen grunn (.) til at man skal være så knipne på dem .hh og dette handler om barns rett på dem (.) og dette handler om barns rett til å delta har du gjort noe med det
	15.	PTJ: punkt fire du sa også (..) v sitat vi må ha billigere S F [O] KH: [mm] (.) PTJ: er SFO blitt billigere? (..)
	35.	PTJ: [betyr det at du vil forhandle] med Taliban [vil du forhandle]
	38.	PTJ: ok .hh kan SV sitte i en regjering som e borer etter olje i Lofoten/Vesterålen
	42.	PTJ: [har] dere allerede inngått en avtale på bakrommet du og Jens om at denne saken skal SV få når [(valget er over)]
	43.	PTJ: hvis det blir e: rørgroent flertall blir SV da sittende i regjering uansett størrelse (1.0)
Gjentakelse 2	6.	PTJ: [ja er de] blitt billigere? (..)
	32.	PTJ: [jo men hvem er det vi kriger mot] [hvis dere ikke] kriger mot terror hvis dere sitter når dere sier det er en såkalt krig mot terror [hvem er det dere] KH: [men det som] PTJ: er det en krig mot terrorister eller ikke
Løfte/garanti		
PÅSTÆLIGE SPØRSMÅL		
Kommenterende		
Ja/nei m. vektning 9	19.	PTJ: [er arbeider] [jo bortsett] fra et halvt [poeng] halvt (.)[halvt poeng i e de fire punktene] KH: [jo men det har vi men men] det har vi [og vi har gjennomført mange andre ting] PTJ: [er det arbeiderpartiet som har bremsset] (..) KH: vi ha v gjennomført mange andre ting også som ha som hjelper i forhold til å bekjempe fattigdom PTJ: jo men har har [vi fire]

	<p>KH: [men] konkrete pi punkter som er dine punkter fra totusenog[fem] KH: [mm] det er riktig PTJ: er det arbeiderpartiet som har bremsset dem (.) 24. PTJ: men [du vil ikke be om] unnskyldning for det du ikke fått til mer ass (.) 26. PTJ: [sier du nå at] arbeiderpartiet og senterpartiet [ikke gjør det] 29. PTJ: men sier du nå at du ikke vil sitte i en regjering som fører krig i fire år til (.) 33. PTJ: [men er det akseptabelt (.) er] det kanskje akseptabelt for deg at Taliban kommer tilbake til makten i Afghanistan [asså hvis ISAF å] a u s a og [ISAFstyrken (xx)] 34. PTJ:[men dere] skal gjøre det samme dere skal kjempe mot a Taliban (.) [å] 41. PTJ [vi vet alle om ar] argumentene [mot] å bore men velgere [som er] KH: [næ] PTJ:opptatt av miljøet KH:mm PTJ:..hh de har da to alternativer miljøpartiet SV (.) som ikke vil si at e om de vil bli sittende i en regjering og styre oljeboring der oppe (.) eller miljøpartiet Venstre som ligger klart fra at nei vi går ikke inn i en regjering (.) som starter boring der oppe (.) 45. PTJ:[men du har ingen du må jo du har ingen ingen som helst smertegrense] for å sitte i [regjering] 47. PTJ: [du vil altså] ikke fortelle velgerne dine plan b for det har du jo</p>
Negativt formulert ja/nei 2	<p>3. PTJ: [men tenker jeg på de] to årene som vi har statisikk for KH:mm PTJ:så økte også antall bostedsløse med ti prosent å vi hører nå om barn (..) KH:mm (.) PTJ:som ikke har noe sted altså husløse hjemløse barn (.) KH:mm PTJ:vil du ikke karakterisere det som en skam for for e det rike landet Norge? (.) 44. PTJ:i to tusen og en fikk dere vividt jeg husker tolv komma fem eller tolv komma tre prosent e KH:[ja ikke] PTJ:[i to tusen fem] fikk dere åtte komma åtte prosent hvis du i [dette] KH: [i-] PTJ: [hvis] KH: [ja-] PTJ: du i dette [valg å-] KH: [vakke] helt riktig tall for to tusen en men [det] PTJ: [ok] KH: er greit PTJ: men men dere var hvertfall godt over ti prosent e jeg greier ikke ta det nå på på sparket to tusen og fem fikk dere hvertfall åtte komma åtte [prosent] KH: [det er riktig] PTJ: hvis dere nå etter fire år i regjering ja havner på femtallet eller sekstallet har ikke da SVs velgere sagt fra hva de mener om regjeringsdeltakelsen</p>
Reformulering m/slutning	<p>28. PTJ: [så det har] vært greit å være i krig i [fire år men det er ikke greit de neste årene]</p>
Påståelig presupposisjon	
KRITISK INNSTILLING	
Skepsis 4	<p>20. PTJ:[det] er vel ikke noen unnskyldning at han har han har [i tilfelle] KH: [y] PTJ:har gjort en dårligere jobb 25. PTJ: men [du forventer du forventer nå at velgerne] skal KH: [men vi er ikke i mål på dette] PTJ:tro på dine løfter denne gangen når du ikke har holdt dem [på (xx)] 37. PTJ:men mener du i fullt alvor at det er mulig å forhandle også med KH: jo PTJ:forhandle seg frem til en fredelig løsning med fanatikerne i Taliban dette er en spesiell gruppe (.) 39. PTJ:[mener] du i [fullt] KH: [åj]</p>

		PTJ: alvor at de som vurderer å stemme på SV (.) de skal ikke engang få vite om dere kan bli sittende i en regjering som ml mj begynner med boring der oppe
Negativ reformulering 3	17.	PTJ: men nå [resirkulerer du] nå resirkulerer du et valgløfte få fra fire år siden (.) KH: ja (.) men det er litt [sånn] PTJ: [(du er klar over det)] (.) 30. PTJ: [det er ikke viktig det er ikke] viktig nok for [deg e d] 40. PTJ: [men da sier] dere jo til velgerene dine at dette får [dere ikke vite]
Kritisk presupposisjon 1	1.	PTJ: riktig god kveld og velkommen til tevetos partilederutspørring i dag med SVs Kristin Halvorsen (...) Kristin Halvorsen er din (..) og regjeringens manglende innsats for de fattige her i landet de siste fire årene en skam? (1.1)
Forklaringsproblem mild 4	11.	PTJ: Trondheim som er den rødgrønne kommunens [u u] KH: [mm] PTJ: kommunene her i norge som er dere bruker som utstillingsvindu .hh KH: mm PTJ: de reverserte nå i juli denne ordningen (..) så de går tilbake og nå regnes i Trondhjem (.) eh: e b så for personer som mottar økonomisk sosialhjelp så regnes barnetrygden inn som en del av inntekten (.) altså de går tilbake det går feil vei i Trondhjem det rødgrønne [utstillingsvinduet] 13. PTJ: men (..) du har økt (..) på atføring og rehabiliteringspenger men satset for barnetillegg for dagpenger (.) den har vært søtten kroner i hele (..) perioden KH: eh [da] PTJ: [det har du ikke økt] (..) 27. PTJ: .hh vi skal over til et nytt tema du sitter i en krigførende regjering i fire år har du vært med å føre krig i afghanistan (..) der vet vi at norske soldater har drept sivile (..) og vi vet at norske soldater dessverre er blitt (..) drept (..) hvordan harmonerer det at med at du sitter i en krigførende re regjering hvordan harmolere harmonener det med SVs program (1.2) 36. PTJ: [det har vært presidentvalg det er president a har vært presidentvalget] i afghanistan i dag KH: mm PTJ: Taliban har drevet med bilbomber attentater i dag i kveld melder New York [Times] KH: [mm] PTJ: .hh at folks om har vært ute og stemt og da får de et blåmerke på fing[eren] KH: [mm] PTJ: er blitt hengt [av Taliban] KH: [mm] PTJ: fordi de har avgitt en stemme ved presidentvalget KH: [det er helt forkastelig] PTJ: [hvo hvo] jamen hvordan skal du hvordan skal du forhandle med slike folk (.) [hvordan skal du men ehe]
Forklaringsproblem sterk 6	2.	PTJ: [men er det no mål?] er det no mål. bare [de=] KH: [..hh ii] PTJ: =to første årene (.) du har vært statsminister (.) eller [finansminister du var finansminister] KH: [(latter))] PTJ: (..) og det er de siste årene vi har tall fra KH: mm det er riktig PTJ: så økte antall fattige her i landet med tolv tusen mennesker er ikke det en skam? (..) 4. PTJ: [men men] alvorlig talt [har du noen] KH: [men] PTJ: laurbær du har vært (.) norgeshistoriens rikeste finansminister (.) ingen annen regjering i historien har hatt så mye penger å rutte med som deg KH: .hhh PTJ: allikevel så satt du her på folkemøte hos Oddvar Stenstrøm i går og hørte en slumsøster fra frelsesarmeen [fortelle] KH: [mm] PTJ: (.) .hh at det er en dramatisk økning (...) i å antall barnefamilier som kommer til frelsesarmeen og får mat [for] KH: [mm] PTJ: å få mat (.) (mm) (..) bøkke du (.) bøkke du gi disse menneskene en beklagelse på beklagelse på vegne av regjeringen (...) 7. PTJ: [(gjennomgangskoden)] eller (gjennom[gangskoden] er kutt i tilbud] KH: [nei vent a vent litt a] (.)

		<p>PTJ:å oppsigelse av lærere og økte kontingenter (.) [i din tid som regjering]</p> <p>KH: [ja å det er derfor]</p> <p>PTJ:som sa finansminister</p> <p>KH:ja men det er derfor vi har nå har sagt at kulturskolene skal bli en del av kulturløftet (..) fordi det er køer (.) og fordi prisen er for høy veldig mange steder</p> <p>16. PTJ: [men trenden Kristin Halvorsen (.) trenden i i de fleste] [kommunene]</p> <p>KH: [søtten femti]</p> <p>PTJ:i disse fire årene har vært ø ø at kontingenten ti SFO har økt (.) utgiftene til [SFO]</p> <p>KH:[ja] det er det og det er dessverre fordi</p> <p>PTJ:feil vei (.)</p> <p>18. PTJ: [men] men e jeg skal bare ta et siste sitat</p> <p>KH:mm</p> <p>PTJ:etter du har ramset opp alle disse fire punktene på et folkemøte [så]</p> <p>KH:[mm]</p> <p>PTJ:sier du sitat (..) .hh dette er veldig gode forslag (...) de ville ha hjulpet med en gang (.)</p> <p>KH:mm (.)</p> <p>PTJ:sitat slutt</p> <p>KH:mm</p> <p>PTJ:også sier du at disse e ø forslagene er så gode de vil hjelpe med en gang dette må[vi]</p> <p>KH:[mm]</p> <p>PTJ:gjennomføre ikkesant (.) også har du ikke gjennomført noe av det</p> <p>23. PTJ:la meg oppsummere det vi nå har snakket om (.) [dine]</p> <p>KH: [mm]</p> <p>PTJ:løfter fra fire år siden det som ikke er gjort (.) tolv tusen flere fattige ogsåvidere og så videre (...) det engasjementet du hadde med det engasjementet for disse fattige b e familiene og ikke minst barna (.) e e i totusen og fem (.) føler du et behov i dag for å pf be disse ungene om unnskyldning for du e du ikke har gjort mer (1.2)</p>
RESPONS		
Nøytral 1	14.	PTJ: [det er riktig det har økt fra søtten til syvogtyve kroner dagen]
Reformuler ing		
Tvil/skepsi s 3	8	<p>PTJ:[ja men dette det dette satte]</p> <p>KH: [så dette er en sak som vi må jobbe med]</p> <p>PTJ:dere fokus på for fire år siden</p> <p>21. PTJ: [de er du resirkulerer] det SFO-løftet ditt [fra fire år siden men men la meg oppsummere la meg oppsummere det]</p> <p>KH:[nei men det er mange som jammen det er mange barn som ikke kommer] i SFO [fordi]</p> <p>PTJ:[ja]</p> <p>KH:de ikke har råd til det (..) mange barn med innvandrebakgrunn kommer ikke i i SFO e fordi familien e [har dårlig råd eller fordi mor er hjemme]</p> <p>22. PTJ: [ja det hørte vi deg si også for fire år siden]</p> <p>[la meg oppsummere]</p> <p>KH:[og det er veldig veldig viktig]</p>
Avvising/Ir ettesettelse 1	10.	PTJ: i [all hovedsak] i all hovedsak i norske kommuner så får de det ikke

TV2 Kristelig Folkeparti (Dagfinn Høybråten)

RESPONSSTYRING		
Fortell/fork lar/utdyp 6 (1)	3.	PTJ: [jo men er det er]-- hvorfor vil dere reversere den nye [ekteskapsloven]?
	12.	PTJ: [nei men tro du]-- [hva tror du om ti]--[hva tror du] du sier om ti år,
	19.	PTJ: i programmet så står det også om Midtøsten så står det også at,terroren må bekjempes, hvilken terror snakker du om da,
	29.	<i>PTJ:f- ved valget for fire år siden så kjørte dere valg-e-plakater med svære bilder av Kjell Magne Bondevik, under tittelen "Stem på en statsminister", i år har sentrum ingen statsministerkandidat, hvorfor er det ingen som nevner deg som statsministerkandidat?</i>
	32.	PTJ: [men når du sier s-] dere vil snakke med Fremskrittspartiet hvordan- hv- hva skal dere snakke

	41.	med dem om? PTJ: (x) (..) da skal vi litt på bistandspolitikken, k- e- e dere har programfestet en kraftig økning i e i e: u-hjelpen. en komma fire prosent av brutto nasjonalinntekt innen totusen og tretten, og i på lengre sikt to prosent. to prosent det er femti milliarder kroner, hvis dere skal gi femti milliarder kroner i bistand hvor skal de pengene tas fra, for det er en kraftig økning.
Komplekst 1	6.	PTJ: jo (..) det forstår jeg med barna, men hva med e- de ekteskapene som allerede er inngått, [skal du]-- DH: [det svarte] jeg på, PTJ: skal du reversere dem? eller skal det da-- det skal være noen som for lov å væ- forbli gift. men du ska'kke-- de ny- nye folk skal ikke få lov å gifte seg altså.
Enten/eller		
Ja/nei 12 (1)	1. 2. 4. 5. 11. 14. 16. 17. 20. 21. 40. 42.	PTJ: god kveld og velkommen til partilederspørningen i dag med Kristelig Folkepartis Dagfinn Høybråten. (2.0) stifteren av Kristelig Folkeparti Nils Lavik sa at e partiet har en oppgave fra Gud i norsk politikk. har dere det fortsatt? PTJ: er det da på e: oppdrag fra Gud at dere vil reversere den nye ekteskapsloven, slik at homofile og lesbiske ikke får gifte seg (..) med hverandre lenger? PTJ: men truer disse ekteskapene samfunnet på noen måte? er det farlig at homofile og lesbiske får samme rettigheter som heterofile? PTJ: men hvis dere lykkes med å reversere ekteskapsloven, hva med de ekteskapene som allerede er inngått skal de annulleres? PTJ: [ja men også altså-- jo men ikke] la-- ikke la oss ta det kuriøse men la oss ta en konkret ting. i nitten[søtti]to. DH: [ja] PTJ: så stemte dere altså mot, å avkriminalisere homofili. hvordan ser du på det i dag, vil du fortsatt ha forbud mot homofili? PTJ: la oss gå over til e: e litt utenrikspolitikk Dagfinn Høybråten, e:: (..) er jødene Guds utvalgte folk? PTJ: [ja vil du si det], PTJ: [men hvis] du mener at e jødene er guds utvalgte folk, er det igjen da noe som kommer til å prege norsk Midtøsten-politikk dersom du kommer i regjering? PTJ: men mange vil vel hevde at e det israelerne drev med e p- på Gazastripen i vinter var terrorbombing? e er det (..) den bombing d- krigføringen til Israel, er det noe som går innunder (denne) betegnelsen [terror (xx) bekjempes]? PTJ: [kalle du det terror]? PTJ: hvis ikke det blir borgerlig regje-- hvis ikke det blir denne Høyre-Venste-KrF-regjeringen, foretrekker du da en mindretallsregjering fra Arbeiderpartiet? enn for eksempel Siv Jensen i regjering? PTJ: Fremskrittspartiet har programfestet at de vil fjerne alle bistand, til de muslimske såkalte madras-skolene i Pakistan og Afghanistan, og til Hamas. er du enig i det?
Gjentakels e 3	15. 35. 38.	PTJ: [jo men (x)] er jødene guds utvalgte folk?= PTJ: [nei men Fremskrittspartiet] har sagt klart fra at de vil ikke være noe støtteparti, hva er det du skal snakke med dem om PTJ: men er det en betingelse?
Løfte/gara nti 1	30;	PTJ: du er opptatt av regjeringsskifte, men kan du garantere en borgerlig regjering dersom det blir borgerlig flertall
PÅSTÅELIGE SPØRSMÅL		
Kommente rende		
Ja/nei m. veking 8	13. 18. 26. 28.	PTJ: når du ser tilbake på motstanden (x) mot homofile ekteskap, tror du du kommer til å si akkurat det samme om ti år? PTJ: i et intervju som ligger på KrFs e nettsider, så sier du sitat (...) jøder må kunne leve fritt i Judea og Samaria. det Judea og Samaria er det israelske navnet for Vestbredden, som palestinerne styrer i dag. betyr dette at du støtter de israelske nybyggerne? på Vestbredden. PTJ: men da da dere fikk seks komma ni i totusenogtre, så nedsatte partiet en såkalt havarikommisjon, og det endte med (..) at Svarstad Haugland måtte gå. gjennomsnittet på dine me- målinger nå i august har vært seks komma tre, dersom du ikke får et høyere tall, dersom du ender på et lavere tall enn det som førte til at Valgerd Svarstad Haugland måtte gå, kommer du da til å vurdere din stilling? PTJ: men men kommer du til å (..) vurdere din stilling? hvis du får et dårlig valgresultat,

	<p>33. [(vil) det] være naturlig for deg?</p> <p>PTJ:men dere vil ha med dere Fremskrittspartiet som støtteparti da e: [er det det dere er ute etter?]</p> <p>36. PTJ: så du vil ha en garanti fra Siv Jensen at hun er med som et styringsgrunnlag, for en Høyre-Venstre-KrF-regjering er det du er ute etter, er det det du skal snakke med henne om?</p> <p>37. PTJ: [men er]-- men er betingelsen for at vi får en borgerlig mindretallsregjering, at Høyre (..) KrF og Venstre sammen, blir større enn Fremskrittspartiet,</p> <p>43. PTJ:dere vil [(dobble den)]?</p>
<p>Negativt formulert ja/nei</p> <p>1</p>	<p>9. PTJ:da du ble valgt til partileder, så sa du følgende, vi må presentere et verdibudskap som treffer tiden slik den er, ikke slik vi skulle ønske den var, DH:ja det <@ var godt sagt @>, [og det]-- PTJ: [er ikke det] nettopp det du gjør nå? DH: nei [jeg tror jeg tror jeg tror]-- PTJ: [(xxx) ja slik du skulle] ønske den var, ikke slik tiden er?</p>
<p>Reformulering m/slutning 1</p>	<p>31. PTJ:[også Fremskrittspartiet]</p>
<p>Påståelig presupposisjon</p>	
KRITISK INNSTILLING	
<p>Skepsis</p>	
<p>Negativ reformulering</p>	
<p>Kritisk presupposisjon</p> <p>1</p>	<p>24. PTJ: Høybråten la oss se litt på de fem årene du har vært partileder i e i KrF. du e du e: inni totusenogfire i januar totus(x)-e-åfire, så ble Valgerd Svarstad Haugland kastet som partileder, årsakene til det var valget i totusenogtre, da dere fikk seks komma ni prosent. (...) e: (..) du ble valgt til ny leder, du skulle gjenoppreise partiet, hvorfor har du ikke lyktes?</p>
<p>Forklaringsproblem mild</p> <p>5</p>	<p>7. PTJ: men i Kristelig Folkepartis program så står det veldig mange fine formuleringer om menneskeverdet, det står for eksempel, hvert enkelt menneske har en uendelig verdi, og har ukrenkelige rettigheter. og alle mennesker har samme verdi, bare ikke homofile de har ikke den samme verdien,</p> <p>8. PTJ:ja det står menneskeverdet må ikke graderes og det står ikke de e det s- du sa, men det står menneskevegge må ikke graderes, verken ut fra alder meninger kjønn eller seksuell legning, DH:m PTJ:men er det ikke nettopp det de- det dere gjør? dere graderer menneskeverdet til homofile og lesbiske? ut fra deres seksuelle legning. når dere sier at (..) (x) har en del rettigheter, men dette får dere ikke lov til.</p> <p>10. PTJ:la oss se på noen verdisaker som dere har kjempet for opp igjennom historien og som dere har tapt, e dere var imot-- dere stemte imot å fjerne loven som forbød samliv mellom ugifte kvinner og menn. med andre ord samboerskap. dere var heftig imot, å avkriminalisere (..) homofili. dere stemte mot å utvide loven om diskriminering til også å gjelde homofile og lesbiske, KrF har vært mot kinodrift, mot innføring av tipping, mot prevensjons[opplæring] DH: [fargefjernsyn] har du glemt. PTJ:mot [likestillingsloven] abortloven (..) partnerskapsloven og den nye (..) DH: [((latter))] PTJ:ekteskapsloven, (xx)-- ja og dere var mot innføring av fjernsyn ikke bare ikke bare farvefjernsyn, dere var mot innføring av prøvesendinger? [på] fjernsyn. DH: [m] m PTJ:hvordan hadde Norge sett ut, dersom dere hadde vunnet alle disse såkalte verdisakene opp igjennom historien,</p> <p>22. PTJ: (e) mange tidligere KrF-velgere har nå hoppet over til Fremskrittspartiet? fordi de mener at det partiet er mer patent i Israelspørsmålet, hva sier du til det?</p> <p>23. PTJ: men du blir blant annet kritisert for at du (er) uinte- ikke møtte opp under markeringen til La Israel leve (..) utenfor Stortinget. Siv Jensen stilte opp, du stilte ikke opp. og det er mange på e mange Israel-venner, som har kritisert deg for dette.</p>
<p>Forklaringsproblem sterk</p> <p>1</p>	<p>25. PTJ: [men du lovet lovet å bringe partiet] opp på (et) e: tosfret e prosentbe:-tall [altså ti] over ti [prosent]?</p>

RESPONS		
Nøytral		
Reformulering		
Tvil/skepsis 1	27.	PTJ: [men kommer du til å tenke]--[jo me- det er] vind i seilene har alle partiledere i valgkampen,
Avvising/Irresettelse 2	34.	PTJ: [nei men Fremskrittspartiet] har sagt klart fra at de vil ikke være noe støtteparti, hva er det du skal snakke med dem om
	39.	PTJ: [dere er like store]

TV2 Fremskrittspartiet (Siv Jensen)

RESPONSSTYRING		
Fortell/forklar/utdyp 12	17.	PTJ: hvordan reagerer du på at Høyre nærmest har avlyst e deler av Fremskrittspartiets politikk. blant annet på økonomi og innvandring.
	19.	PTJ: hvor (..) mye koster alle løftene (..) dere har gitt velgerne om lavere skatter og avgifter.
	28.	PTJ: i tillegg til disse søtti milliardene som blir borte hvert år, så skal dere altså øke utgiftene betraktelig. du skriver i Dagens Næringsliv i e:: i august, at dere skal gjennomføre store investeringer innen samferdsel, og infrastruktur, og dere skal ruste opp eldresomsorgen og helsevesenet. samtidig (..) forsterker vi kriminalitetsbekjempelsen. hvor mye kommer dette til å koste?
	37.	PTJ: vi [gir seks og tyve milliarder] kroner i u-hjelp i (lag), hvor mange av de skal du fjerne.
	39.	PTJ: la oss gå over til et annet tema som du sier at e uten fre- Fremskrittspartiet så blir det ingen strengere innvandringspolitikk. i programmet deres så står det følgende følgende setning. mottak (..) av mennesker fra land utenfor den vestlige kulturkrets (..) begrenses kraftig, hva betyr det?
	47.	PTJ: er det [hvordan er det tru- hvordan er det trussel] at det kommer i- ikke-vestlige innvandrere hit.
	49.	PTJ: [dere skriver]-- [dere skriver rett ut i programmet], at dere frykter, at (..) e e innvandring av asylsøkere vil føre til alvorlige motsetninger mellom [folkegrupper i Norge], SJ: [ja og der er] vi allerede, PTJ: hva slags motsetning er det du snakker om?
	52.	PTJ: Siv Jensen hva skjer med Mullah Krekar dersom du kommer i regjering,
	53.	PTJ: hvordan skal du få han ut.
	54.	PTJ: hvor skal du sende han?
	55.	PTJ: [hvordan skal du] frata ham bevegelsesfriheten (...) med de lovene vi har i dag?
	56.	PTJ: [hvem skal du få med] deg på et sånt lov- e:: e- loveen- den lovendringen?
Komplekst		
Enten/eller 1	14.	PTJ: [ikke (hele)regla igjen men] men du kan fort komme i en situasjon der du må velge mellom en Høyre-sentrums-regjering, eller en mindretallsregjering (..) fra Arbeiderpartiet. hvis det blir borgerlig flertall. hva velger du.
Ja/nei 5	1.	PTJ: god kveld velkommen til partilederspørringen, i kveld med Fremskrittspartiets Siv Jensen. (...) Siv Jensen har Høyres Erna Solberg falt deg i ryggen de siste dagene?
	8.	PTJ: kommer du til å stemme mot?
	11.	PTJ: vil Fremskrittspartiet aktivt gå inn for å felle, en Høyre-sentrum-regjering?
	45.	PTJ: [er det en trussel mot] Norge at det kommer for mange ikke-vestlige SJ: [ja den største] utfordringen er altså at vi ikke makter å integrere dem? PTJ: [innvandrere hit]?
	50.	PTJ: =frykter du [kamper] mellom e: e mellom nordmenn og asylsøkere?
Gjentakelse 7 (3)	12.	PTJ: [men hvis dere] kommer dit, SJ: [e::] PTJ: [vil dere] da gå inn for å felle dem?
	29.	PTJ: [men hvor mye vil det koste]? hvor mye ekstra skal dere bruke? [hvor mye ekstra] skal dere bruke for eksempel på samferdsel hvert år.
	30.	PTJ: [men] hvor mye [mye mer pe- hvor mye mer penger skal du bruke] hvert år til veier?
	35.	PTJ: [men hvor]-- dere må jo kutte på budsje- de budsjettene dere har nå, SJ: =[det]-- PTJ: hvor skal dere kutte. du skal kutte på landbruk, og skal kutte på u-hjelp. hvor mye skal du kutte på hver.

	38. PTJ: [hvor m-] hvor mange av de seks og tyve milliardene vil du e fjerne? 46. PTJ: [men er det en trussel] mot [Norge]? [er det en trussel], SJ: [ja det er det]. 58. PTJ: [men] hvordan skal du få [flertall]?
Løfte/garanti 1	61. PTJ: [men]-- men du garanterer at Fremskrittspartiet (..) skal få han ut av landet. SJ: ja før eller senere så skal vi det, og det skal bli på et fly.
PÅSTÅELIGE SPØRSMÅL	
Kommenterende 2 (1)	20. PTJ: jo men la oss se på programmet ditt, SJ: mm= PTJ: =altså det dere har et arbeidsprogram for de neste neste stortingsperiode, de neste fire årene. der har dere masse skatter og avgifter som skal fjernes og avvikles. [la m- e]-- SJ: [og eller] reduseres PTJ: jo men de skal reduseres med sikte på å avvikles eller fjernes. og det må gå ut fra (du) vil skje i den perioden. la oss ta n- la oss ta en oversikt. lettelser i personbeskatningen søtten milliarder. fjerne formueskatten tolv milliarder, fjerne arveavgiften to milliarder, senke avgifter på bensin og diesel (..) fem milliarder, fjerne eiendomskatten i kommunene seks milliarder, redusere avgiften på alkohol og tobakk til svensk nivå, åtte milliarder, fjerne NRK-lisensen fire milliarder, fjerne alle bompenger fra første januar totusenogti, seks milliarder, fjerne dokumentavgiften seks milliarder, i tillegg til alt dette (..) så skal dere redusere engangsavgiften med bilkjøp, årsavgiften og omregistreringsavgiften. dere skal øke vrakpanten på gamle biler, og dere skal redusere el-avgiften. alt dette ifølge ditt program for neste stortingsperiode,= SJ: =m PTJ: hvor mye tror du dette kommer til å koste, 36. PTJ: overføringen de årlige overføringen til landbruket er nå elleve milliarder, hvor mange av de vil du ta bort? SJ: det er over tid vi vil redusere de overføringene betydelig. men det (vi) først må gjøre, [e- det vi-- (..) det vi]-- PTJ: [syv milliarder var det forrige s- e budsjettforslaget] ditt,
Ja/nei m. vekting 5	2. PTJ: [så du]= SJ: [det mener vi er urimelig], PTJ: =[mener at Er- Erna Solberg] driver et dobbeltspill, dobbelkommunikasjon, hun lar seg avbilde med med Lars Sponheim og Dagfinn Høybråten, hun lar seg utnevne til en statsministerkandidat for en Høyre-KrF-Venstre-regjering, samtidig så holder hun lite grann åpning for deg. (er det) dobbeltspill? 4. PTJ: [jo men i- men ikke ta hele den regla] i dag virker det som det er i kveld virker det som det er en isfront mellom deg og Erna Solberg er det det 23. PTJ: [dette blir jo årlig-- dette blir jo][årlige]a- e: (..) [e:] e inntekt[svikt]? 31. PTJ: [sju k- syv komma fem milliarder] [kroner]? 42. PTJ: [ja] =det er nå Norges største problem?
Negativt formulert ja/nei 1	44. PTJ: men dere skriver også i programmet at dere vil begrense [familiegjenforening(xx)-e-sordningen] ikke [sant]? SJ: [m] [mm] PTJ: men så skriver dere da (..) sitat. personer fra EØS og enkelte andre land, kan gis unntak fra skjerpede krav til familiegjenforening. SJ: men der [er det]-- PTJ: [e'kke det] rett og slett diskriminering? SJ: nei, PTJ: dere skal stenge for familiegjenforening for ikke-vestlige innvandrere, men folk i EØS altså i Eu- Europa? EU og Europa og kanskje også USA siden det står (..) noen andre land, de skal få lov til i familiegjenforening.
Reformulering m/slutning 4	10. PTJ: [jo men du kommer] da-- e du svar på spørsmålet du kommer til [å stemme mot] en en en slik e: el- et hvert statsbudsjett fra den= SJ: [nei men det er det jeg gjør] PTJ: =regjeringen og tvinge (..) en en Høyre-sentrum-regjering, til å gå til Arbeiderpartiet. [er det det du sier]? 15. PTJ: får ikke du lov å være med, så vil du ikke (..) støtte noen av budsjettfol-forslagene e statsbudsjettene, til en Høyre-sentrum-regjering. 16. PTJ: og det kommer dere ikke til å gjøre.

	22.	PTJ: [det er forsvarlig å nødvendig] å redusere skatter og avgifter, hvert år med søtti [milliarder kroner],
Påståelig presupposisjon		
KRITISK INNSTILLING		
Skepsis1	26.	PTJ: [dette er] realistisk mener du?
Negativ reformulering		
Kritisk presupposisjon 4 (1)	6. 33. 40. 41.	<p>PTJ: s- ((sukking)) Siv Jensen du har skrevet under på du har signert på at dersom det blir en Høyre-KrF-Venstre-regjering, så kommer ikke du (...) til å inngå budsjettssamarbeid med den regjeringen. vil ikke du at dine velgere skal ha innflytelse? e de neste fire årene?</p> <p>PTJ:men når dere bruker så enormt med penger så må dere kutte et sted?</p> <p>PTJ:[jammen la oss ho- la oss holde til det jeg spør] om. [(x) hvo-] e (...) hvorfor skriver dere ikke rett ut, SJ:[ja] PTJ:at dere ikke vil ha inn folk med en annen hudfarge (..) og eller muslimer. PTJ: [hvorfor det].[fordi de] har en annen hudfarge [eller] fordi de er e: [muslimer],</p>
Forklarings problem mild 7	21. 24. 25. 32. 51. 57. 60.	<p>PTJ:[men hvis jeg legger sammen] alt det jeg ha- nå har sagt, og s- alt dere skal fjerne eller avvikle, så kommer vi rundt søtti milliarder kroner, i årlig mindre inntekter til staten. det er mer enn to forsvarsbudsjett det Jensen SJ:nei men du må [jo]-- PTJ: [hvor skal] du ta de pengene fra?= PTJ: [søtti milliarder kroner]. men de søtti milliardene kroner, de blir jo borte hvert år, om fire når dere har redusert alle disse postene, så har du søtti milliarder kroner mindre per år å rutte med?= PTJ: [hvorfor er det ingen] andre partier som er i n- engang i nærheten, av å love (..) det samme som dere?= PTJ: hvis vi summerer opp alt dette. tapte inntekter og økte utgifter. så kommer vi hvert fall opp i hundre milliarder kroner. ekstra årlige utgifter for staten. SJ:nei. PTJ:hvis oljeprisen synker, hvis oljeprisen synker, hvis olje:fondet blir mindre, hvor skal dere ta de pengene fra, PTJ: [du syns ikke det er] intolerant når du sier at ikke-vestlige (...) innvandrere skal ikke få lov å komme hit, mens du skal få lov å ha familiejenforening for folk fra EØS, og andre enkelte andre land, [(men bare for det at)]-- PTJ: [allerede i to] tusen og syv fremmet dere et forslag, om dette i Stortinget, det ble nedstemt mot (...) mot Fremskrittspartiets stemmer, alle andre partier stemte mot, alle andre partier begrunnet det med at vi må holde oss til internasjonale regler og konvensjoner. hvordan skal du få flertall (..) for å internere (..) Mullah krekar, [etter valget], PTJ:men hvorf- hvordan skal du sende ham hjem? du vet e: at han risikerer dødsstraff, du vet at dette stri- dette kan ikke Norge gjøre,</p>
Forklarings problem sterk 1	43.	<p>PTJ:men dere [skal altså de- dere skal altså] stanse, e innvandringen av ikke-vestlige [mennesker]. [men begrense den] kraftig som det står der. SJ: [nei vi ska'kke] stanse den vi skal[begrense den]. mm PTJ:men noen punkter senere i programmet ditt så står følgende setning, Fremskrittspartiet skal avskaffe alle lovregler og forvaltningsmessig praksis, som innebærer forskjellsbehandling basert på religion kultur eller etnisk bakgrunn. SJ:m? PTJ:er ikke nettopp det dere gjør'a? der sier ikke-vestlig kultur og så skal det ikke være noe forskjell på kultur? [hva er] (det dere) mener for noe.</p>
RESPONS		
Nøytral 1	18.	PTJ: vi skal komme tilbake til asylpolitikken men la oss ta e ta økonomiske [politikken],
Reformulering		
Tvil/skepsis 1	5.	PTJ: [(jammen) det det løpet er] kjørt.[det løpet er kjørt]. [e-]

Avvising/Irretsettelse 7	3. 7. 9. 13. 27.	<p>PTJ: [jo men i- men ikke ta hele den regla].</p> <p>PTJ: jammen du vet [like godt som meg] at du må stemme for hele statsbudsjettet,</p> <p>SJ: [men e: kan je-]</p> <p>PTJ: du kan'kke bare stemme for noen poster, du må stemme subsidiært for hele statsbudsjettet. [(..) som] den eventuelle regjeringen fremlegger.</p> <p>PTJ:[jo men du kommer] da-- e du svar på spørsmålet</p> <p>PTJ: [ikke (hele)regla igjen men]</p> <p>PTJ: =ikke bare skal dere redusere skatter og avgifter årlig med søtti milliarder kroner.</p> <p>[i tillegg-- i tillegg]--</p> <p>SJ:[nei ikke årlig i] løpet av en fireårsperiode.</p> <p>PTJ:jo men når når du [fått til alt det så så]--</p> <p>SJ: [nei men nå må du være korrekt]</p> <p>PTJ:når du har fått til alt dette, så får staten søtti milliarder kroner mindre per år? du ser jo det? hvis disse bl- [uteblir] så får du sy- søtti milliarder kroner mindre per år</p> <p>SJ: [nei] nei la m- [la meg]--</p> <p>PTJ:å rutte med, [i inntekter]?</p> <p>34. PTJ:[jammen det er] penger som e- som ikke på på [budsjettet nå]</p> <p>48. PTJ:[men nå snakker vi] om kriminalitet,</p>
-----------------------------	------------------------------	---

TV2 Senterpartiet (Liv Signe Navarsete)

RESPONSSTYRING		
Fortell/forklar/utdyp 2	1. 32.	<p>PTJ:god kveld og velkommen til partilederspørningen? i dag med Senterpartiets Liv Signe Navarsete. (1.5) i valgkampen i totusenogfem så lovet Senterpartiet å flytte seks tusen statlige arbeidsplasser ut av Oslo i løpet av fire år, hvor mange har dere flyttet.</p> <p>PTJ: [Navarsete (..) Norge har i dag fire] hundre og trettifire kommuner, hvor mange bør vi ha?</p>
Komplekst		
Enten/eller		
Ja/nei 3	8. 33. 39.	<p>PTJ: men dere skal sette tak på departementene, er det slik at hvis Finansdepartementet trenger en (..) fire fem nye konsulenter så skal de jobbe på Hamar?</p> <p>PTJ: [kan (..) Senterpartiet] gå for tvangssammenslutning?</p> <p>LSN:nei</p> <p>PTJ:slam- tvangssammenslåing?</p> <p>PTJ:Navarsete finnes det en grense for Senterpartiet? for videre regjeringdeltakelse etter valget? når det gjelder e når det gjelder prosent? valgresultat,</p>
Gjentakelse 1	12.	<p>PTJ: men [dette er jo alle organisasjoner] og selskaper som driver ute i distriktene,</p> <p>LSN: [enten de er tilknyttet]--</p> <p>PTJ: hvorfor tror du de har hovedkvarter i Oslo?</p>
Løfte/garanti		
PÅSTÅELIGE SPØRSMÅL		
Kommenterende		
Ja/nei m. vekting 7	10. 14. 18. 19. 28. 29. 40.	<p>PTJ:[men dere har hovedkvarter] i Oslo?</p> <p>PTJ: [jammen du svarer ikke egentlig] på spørsmålet mitt? jeg sa hvorfor er det viktig å å å å være lokalisert i Oslo, hvorfor har di- alle disse (..) organisasjonene som egentlig tilhører distriktene (..) hovedkontor i Oslo, kan det være fordi at det er noe (...) det er viktig å ligge i Oslo? at Oslo betyr noe mer? (1.8)</p> <p>PTJ: [Navarsete]? [Navarsete]. nå bruker du (...) tall fra første kvartal i [totusenogni].</p> <p>PTJ: [dette dette]--det tallet har du brukt før?</p> <p>PTJ: men la oss gå over til landbruket. (e:) (...) Odelsloven (..) pris-e::-regulering av landbrukseiendommer, tror du den e- (...) fører ikke den til. at (..) veldig få tør å etablere seg (..) som (..) e landbrukere her i landet, tror du det er et hinder?</p> <p>PTJ:[men du ser at odelsloven] kan være til hinder, for at folk utenifra kommer inn i landbruket?</p> <p>PTJ: [mener du] at det ikke fins noen nedre grense for Senterpartiet? for å de- for å delta videre i regjering?</p>
Negativt formulert ja/nei 1	42.	<p>PTJ:[men me- men hvis hvis SV havner] på sjuttallet og Senterpartiet på sekstallet, og de:t tross alt får flertall, hvordan ser du for deg å fortsette i regjering med to så svake partier, i i tillegg til et meget sterkt e::: i sammen med et meget sterkt Arbeiderparti. vi'kke det bli vanskelig?</p>

Reformuler ing m/slutning 3	5. 38. 41.	PTJ: [så det er han sin skyld] at dere ikke har [klart (xx) det]? PTJ: =det skal skje uten tvang, PTJ: så det finnes en grense.
Påståelig presupposi sjon 3 (1)	24. 26. 27.	PTJ: [hvorfor] tror du folk vil flytte fra bygdene inn til byene, PTJ: Navarsete kan en av årsakene være til at på grunn av odelsloven? så skal bygdene våre (..) nesten kun og utelukkende bebos av bygdas egne av bygdas egen slekt. PTJ: [men nesten] åtti prosent av landbrukseiendommene her i landet er regulert av odelsloven. LSN: ja? (2.0) PTJ: tror du ikke den betyr noe for e for e for e: (..) for arbeids- for livet på bygdene? at ingen (..) utenifra kan komme inn og kjøpe landbrukseiendommer,
KRITISK INNSTILLING		
Skepsis 1	37.	PTJ: men mener du at du kan e gjennomføre den: e den nye reformen i helsesektoren, uten at det blir færre kommuner her i landet?
Negativ reformuleri ng 1	43.	PTJ: [men det du] har sagt nå er at det finnes en grense, men du vil ikke tallfeste det.
Kritisk presupposi sjon 2	22. 36.	PTJ: det er [flere kommuner som har] økning i folketallet, [men i følge] SSB så skyldes det innvandring, LSN: [mm] PTJ: du kan e n- når du regner for (xxx) få positive tall, tar du da med asylmottak? PTJ: men regjeringen din har nettopp e lagt frem en stor helsereform. og den reformen går ut på e:: blant annet, at e kommunene vil få større ansvar på p- for primærhelsetjenesten. en av de som var med og og og legge denne reformen det var Senterpartipolitikeren Kolbjørn Almli. og han (..) hevder, at halvparten av landets kommuner vil være for små og for svake? til å klare s-klare de nye oppgavene (..) i den nye helsereformen. halvparten av landets kommuner. hvordan skal du klare å halvere antall kommuner i Norge uten tvangs- (...) -sammenslåing?
Forklarings problem mild 11	2. 4. 6. 7. 11.	PTJ: når du sier fire hundre (..) da tar du vel litt i, for da tar du da tar du vel med Veterinærinstituttet? som skal flytte til Ås, men den flyttingen skal vel først skje i totusenogatten? om ni år, PTJ: jo men det er så viktig at dere sa seks tusen og dere klarte et par hundre- Victor Norman Høyremann Victor Norman han flyttet åtte statlige tilsyn, [og ni] hundre arbeidsplasser ut av Oslo, LSN: [mm] PTJ:er det ikke pinlig å bli slått på distriktpolitikk av Høyre? PTJ: som du sa dere tapte kampen om de seks tusen e i Soria Moria-erklæringen, men i erklæringen så står det følgende setning, sitat (...) lokalisering av ny statlig virksomhet (..) skal skje utenfor Oslo? med mindre det foreligger særskilt begrunnelse. i disse fire årene, så er det etablert ett tusen åtte hundre og sekstifem nye statlige arbeidsplasser i Oslo. er du medlem av en distriktsfiendtlig regjering? PTJ: jo men men dere dette er jo en viktig sak for Senterpartiet. [e: ikke] bare skulle dere flytte ut arbeidsplasser, LSN: [ja] PTJ: men dere skulle også hindre (..) nye statlige arbeidsplasser bil etablert i Oslo, og dere har jo tapt begge tingene? og nå i neste fireårsperiode så har dere endret litt på programformuleringen, [nå står] det i programmet sitat, LSN: [mm] PTJ: at dere skal sitat, sette et tak på dagens nivå, for hvor mange ansatte departementene med underliggende etater (..) skal kan ha lokalisert i Oslo, LSN: mm PTJ: hva betyr det egentlig? PTJ: men la meg ta en liten liste over (..) e selskaper og organisasjoner som du kjenner. som alle har hovedkvarter i Oslo, Tine Meierier (..) Nortura det er da merkevarene Prior og Gilde, Norske Felleskjøp (..) Norsk Landbrukssamvirke (..) Statens Landbruksforvaltning (..) alle opplysningskontorene i landbruket, Kjøtt- og Fjørrebransjens Landsforbund, Norske Meierifolks Landsforening, Norges Skogeierforbund, Norges Bondelag Norg- e Norsk bonde- og småbrukarlag, Norsk Bygdeungdomslag, Det Norske Skogselskap Landbrukets [Arbeidsgiverforening], LSN: [((latter))] PTJ: Landbrukets Utredningskontor, Bygdefolkets Studieforbund, og Det Norske Veterinærforbund. hvorfor ligger alle disse-- hvorfor har alle disse hovedkv-e-kontor i Oslo. tror

	<p>du.</p> <p>15. PTJ:[men hvorfor skal du da tvinge virksomhet] ut av Oslo, hvis det er [viktig å ligge her for e alle maktsentra ligger her]?</p> <p>16. PTJ:denne regjeringen du er medlem av den klarer heller ikke å stanse flukten fra landsbygdene. utflyttingen fra utkantskommunene, har vært større de tre første årene under denne regjeringen, enn de var de tre første årene (..) under Bondevik to-regjeringen hvorfor det?</p> <p>25. PTJ:[hh. jo men men men det er jo ikke det hvis du tar] årstallene, LSN:jo [(..) men du må se bak (...) du må se bak], PTJ: [hvis du tar de tre første årene av Bondevik to-regjeringen], og de tre første årene av Bonde- e: av din regjering. jeg kan godt lese tallene for deg jeg for jeg har dem her, LSN:jo men da må du [se på]-- PTJ: [kommune med] sentralitet null.[Bondevik] to-regjeringen flyttet-- LSN: [jammen]-- PTJ: v- hadde negativ utflygning på elleve tusen og seksti personer. fra k- e:: komu- e nullkommune. under den rødgrønne regjeringen så er tilsvarende utflytting (..) tretten tusen og åttitre. kommune med sentralitet en Bondevik to-regjeringen, fem tusen seks hundre og tjue ni personer, rødgrønn regjering seks hundre fe- seks tusen fem hundre og femtiåtte. altså (..) utflyttingen fra småkommunene har økt under din regjering. og hvorfor tror du det? hvorfor tror du at folk vil inn-- og spesielt gjelder dette unge mennesker under tredve år. hvorfor tror du de vil inn til byene og ikke vi- vil bo på landet,</p> <p>30. PTJ:men e: ((kremting)) til tross for Odelsloven til tross for bo- og driveplikt. så går jo antall bønder ned. kraftig ned. og det har det gjort også under din regjering, i de tre første årene som dere har regjert? og det er de tre første årene vi har skikkelige tall for i følge SSB, så har det forsvunnet nesten fire tusen to hundre bønder eller jordbruksbedrifter som det [heter], LSN: [mm] PTJ:hvorfor har dere ikke en gang klart å stanse flukten fra gårdene,</p> <p>34. PTJ: [me- men men Navarsete] en av dine stortingsrepresentanter Ola Borten Moe. han sier følgende til Adresseavisa i Trondheim. Senterpartiet kan ikke lenger stå som en garantist mot tvungne kommunesammenslåinger. er det for tvangssammenslutning eller er dere ikke.</p> <p>35. PTJ: han sier [jo her at dere] kan ikke stå som garantist lenger?</p>
Forklarings problem sterk 4	<p>9. PTJ: [jo men Navarsete hvis dette er så] veldig viktig å flytte e ø- e arbeidsplasser ut i dis- i distriktene, og også flytte ting ut. hvorfor har (..) da n- e Senterpartiet hovedkvarter i Oslo?</p> <p>20. PTJ: forskere i SSB har advart Senterpartiet mot å bruke de tallene, for de sier at første kvartal gir ikke noe korrekt bilde. for det første er re mindre mobilitet, i første kvartal, og dessuten så må du se hele året under ett. kvartals(x) nå juk- jukser du ikke da med tall? når [(..) det] du har brukt tallene før,</p> <p>21. PTJ:[SSB] har advart deg og partiet ditt mot å bruke det tallet, LSN:[ja da]? PTJ:for det gir ikke [noe riktig bilde], LSN: [det er jeg ikke kjent] med? PTJ:det står i (..) i Bergens Tidene? LSN:javel [men eg ikke alltid jeg leser Bergens Tidene ((latter))] PTJ: [Bergens Tidene tok dere på det], og din [rådgiver svarte] Bergens Tidene,</p> <p>31. PTJ:men la oss se på dette året det som vi har vært gjennom nå. ikke sant dere har ikke klart å flytte statlige arbeidsplasser ut av Oslo, dere har ikke klart å hindre at det blir etablert (..) nye statlige arbeidsplasser, dere har ikke klart å hindre folk i å å rømme bygdene som det heter, og da i- og har fått adskillig færre bønder. syns dere har vært et vellykket e år i regjeringen når det gjelder distriktpolitikk?</p>
RESPONS	
Nøytral	
Reformuler ing	
Tvil/skepsis 1	3. PTJ: jo men det er så viktig at dere sa seks tusen og dere klarte et par hundre - Victor Norman Høyremann Victor Norman han flyttet åtte statlige tilsyn, [og ni] hundre arbeidsplasser ut av Oslo,
Avvising/Irrettesettelse 3	<p>13. PTJ: [jammen du svarer ikke egentlig] på spørsmålet mitt?</p> <p>17. PTJ:[t- også] totusenogåtte var høyere under bo- enn under Bondevik-regjeringen, i kommunene med (sentralisering) null og en,</p> <p>23. PTJ:[nei ifølge] SSB så er bildet klart. sentraliseringen stanser ikke opp? stadig flere bor og vil komme til å bo i f- sentrale strøk, nå har jeg [sitert] SSB.</p>

TV2 Høyre (Erna Solberg)

RESPONSSTYRING		
Fortell/forklar/utdyp 7	<p>5. PTJ: men la oss se litt på disse to alternativene, først (..) en Fremskrittsparti-Høyre-regjering, hva er betingelsen for at den- en slik regjering skal se dagens lys.</p> <p>8. PTJ: [ja men hva er da grensen?]</p> <p>16. PTJ: hva slags innvandringspolitikk skal en slik regjering føre?</p> <p>21. PTJ: la oss se på det andre alternativet litt, e altså en Høyre-ve-e-KrF-e-Venstre-regjering, hva er betingelsene for at sli- en slik regjering skal se dagens lys.</p> <p>40. PTJ: hva er et bra valg.</p> <p>47. PTJ: jamme- men e Erna Solberg, vi har altså (..) kortere arbeidstid og mer fritid enn de fleste andre la- land. vi har et e lavere arbeids(x) og du skal bare til Sverige før det blir mer intenst i [arbeidslivet], ES: [mm] PTJ: hvorfor har vi da ett av de høyeste uføretallene?</p> <p>50. PTJ: [i]-- i totusenogen så programfestet dere innføring av karensdag. ES: mm PTJ: i totusenogfem (..) så truet dere (..) indirekte, med å innføre karensdag dersom ikke syketallene gikk ned. nå har dere forlatt det helt, hvorfor har dere forlatt det standpunktet?</p>	
Komplekst		
Enten/eller 4	<p>2. PTJ: ok, men hvilke av disse to alternativene foretrekker du?</p> <p>31. PTJ: [nå] nå har vi vært gjennom disse to a- regjeringalternativene, hvilket av dem er mest realistisk,</p> <p>32. PTJ: me- men du ser her at disse to alternativene inneholder store politiske forskjeller. det sier til og med Høyre-folk, ES: mm PTJ: a- (..) hvilke av disse alternativene (..) foretrekker du?</p> <p>45. PTJ: tror du det [fortsetter de hyggelige mailene kommer hvis] du gjør et dårlig ES: [der folk hører (xxx)] PTJ: valgresultat, eller tror du da at det blir ny lederstrid i Høyre,</p>	
Ja/nei 7	<p>9. PTJ: kan Høyre gå inn i en regjering med Fremskrittspartiet som er la oss si ti tolv prosent større enn dere?</p> <p>10. PTJ: kan Høyre sitte i en regjering hvor Siv Jensen er statsminister?</p> <p>18. PTJ: =vil dere kunne være med på å opprette asylm- norske asylmottak i Afrika?</p> <p>19. PTJ: vil du kunne sette i sitte i en regjering som halverer overføringene til landbruket slik (x)- e Fremskrittspartiet vil? altså (dra) syv milliarder kroner v- e vekk fra landbruket?</p> <p>20. PTJ: [vil du sitte i en regjering som reduserer u-hjelpen] med åtte milliarder slik Fremskrittspartiet foreslår?</p> <p>27. PTJ: men (..) Erna Solberg blir det noe e skattelette for personer med en Høyre-KrF-Venstre-regjering?</p> <p>30. PTJ: tror du at det blir samme innvandringspolitikk med en Høyre-KrF-Venstre-regjering, som det blir med en Fremskrittspartiet-Høyre-regjering?</p>	
Gjentakelse		
Løfte/garanti 1	<p>11. PTJ: men er det noen absolutter, ha- e- har du er det noen ultimatum (..) for deg for å gå inn i en regjering med [Framsrittspartiet].</p>	
PÅSTÅELIGE SPØRSMÅL		
Kommenterende		
Ja/nei m. vekting 15	<p>1. PTJ: god kveld og vel-e-kommen til partilederspørringen, i kveld med Høyres Erna Solberg. Erna Solberg er det likegyldig for deg om dette valget blir en Fremskrittsparti-Høyre-regjering, eller en Høyre-KrF-Venstre-regjering.</p> <p>3. PTJ: men Erna [Solberg det det det er (..) det er to] vidt forskjellige regjeringer vi snakker om, ES: [sammensetningen i Stortinget]. PTJ: det er [to] vidt forskjellige regjeringer, ES: [men] PTJ: er det da likegyldig for deg, hvilke det av disse det alternativene det blir?</p> <p>6. PTJ: men [men altså] vil dere gå inn i en regjering med Fremskrittspartiet hvis dere får= ES: [(xx x)] PTJ: =flertall nærmest uansett? Per-Kristian Foss har sagt at e Høyre må ha over tjue prosent hvis</p>	

	<p>det skal inn gå inn i en sånn regjering.</p> <p>13. PTJ: la oss se litt på hvilken politikk dere skal føre. med en Fremskrittsparti-Høyre-regjering så blir det oljevirksomhet i Lofoten og Vesterålen.</p> <p>14. PTJ: når det gjelder økonomi så vil dere fjerne (..) formueskatten, og dere vil fjerne a-arveavgiften.</p> <p>22. PTJ: men dette blir en regjering. som ikke kan gå til Høyre. den må gå inn mot sentrum og mot Arbeiderpartiet.</p> <p>23. PTJ: jammen Erna Solberg Siv Jensen har signert et dokument, hvor hun skriver under på, at det Fremskrittspartiet ikke vil samarbeide med stats- om statsbudsjettet noen gang, med en regjering (..) bestående av Høyre (..) KrF og Venstre. hvis ikke Fremskrittspartiet vil samarbeide om budsjettløsninger så må du gå til Arbeiderpartiet da?</p> <p>24. PTJ: [tror du ikke noe på d- nei men tror] du'kke på det Siv Jensen signerer?[tror du hun lyver]?</p> <p>25. PTJ:en ((kremting)) en Høyre:-sentrumsregjering, vil ikke åpne for oljeleting eller oljevirksomhet i Lofoten Vesterålen.</p> <p>39. PTJ:du overtok som Høyreleder i totusenogfire. ditt første stortingsvalg så fikk du fjorten komma en prosent, i år ligger du ikke noe særlig bedre an, du ligger på fjorten-tallet i snitt på målingene, syns du at du har lykket som partileder?</p> <p>41. PTJ: ja du sa da du overtok som partileder, at du hadde to mål. og det var å få samme valgresultat som i totusenog (xx x) tjueen prosent, og at du skulle inn i regjering (..) igjen. hvis du ikke lykkes i noen av disse to målene i ved valget i år, kommer du til å vurdere din stilling?</p> <p>42. PTJ: men da du tok over som partileder i totusenogfire, så lå Fremskrittspartiet rundt satten atten prosent på meningsmålingene, nå ligger de godt over tjuetre, er det du som har gjort Fremskrittspartiet stort?</p> <p>46. PTJ: vi skal skifte tema, det er i dag e nærmere tre hundre og førti tusen mennsker e her i landet som er uføretrygdet. dette tallet har økt (..) de siste årene ES:m PTJ:e: (..) tidligere Høyrestatsråd Kristin Clemet mener at dette høye tallet skyldes dårlig arbeidsmoral, er du enig i det?</p> <p>48. PTJ:men antall uføre øker spesielt i aldersgruppen tjue til tredve år, ikke minst blant unge [menn] e blir stadig flere uføretrygdet. ES:[ja] PTJ:professor i samfunnsøkonomi ved Norges Handelshøyskole Kjell Salvanes mener at årsaken til det, er at vi har for (..) gode trygdeordninger. er du enig i det?</p> <p>49. PTJ: ikke bare har vi rekord-e-høye: e e tall på uføretrygdene, vi har også verdens beste sykelønnsordning, og et av verdens høyeste (..) [antall] sykemeldte, ES: [m] PTJ:ser du noen sammenheng her?</p>
Negativt formulert ja/nei 3	<p>34. PTJ: men men Erna Solberg det kan da ikke være samme for deg om det blir oljevirksomhet (..) i Lofoten Vesterålen eller ikke? det kan ikke være det samme for deg om det blir e lettelse i personbeskatningen eller ikke?</p> <p>44. PTJ: [men Erna Solberg det e'kke det e- det er] det er det e'kke noe hemmelighet at det har vært strid om din person i Høyre i disse: e siste årene?</p> <p>52. PTJ: altså [sykefraværet] fra første kvartal e første kvartal i fjor, ES: [men det er vikt-] PTJ: var sju komma fire i år er det syv komma ni, altså det blir stadig flere sy- syke- e d- som e: som bruker sykelønnsordningen, den virker ikke? må vi ikke da gjøre noe med (...) ordningen? er den for god?</p>
Reformuler ing m/slutning 4	<p>7. PTJ: [så så størrelsen på Høyre] spiller ingen rolle.</p> <p>12. PTJ: så handlingsregelen er et absolutt.</p> <p>15. PTJ:så det blir også e: det blir også skattelette til privatpersoner i en slik regjering.</p> <p>53. PTJ:så e'kke dårlig moral, det e'kke sj- e det e'kke: det at vi [ikke gidder] e: (..) å gå på jobb e:: (..) [dagen etter som er årsaken til]--</p>
Påståelig presupposisjon	
KRITISK INNSTILLING	

Skepsis	4.	PTJ: jo men du mener ikke for fullt alvor at Høyre kommer til å få til det samme (..) i en regjering med Fremskrittspartiet, som de kommer til å få i (x) e i i en regjering med Venstre og KrF?
	26.	PTJ: [jammen tro- (..) alvorlig talt], tror du ikke når Siv Jensen si- e setter et ultimatum at hun ikke vil samarbeide med deg? tror du ikke Lars Sponheim når han sier at dette er ultimatum?
Negativ reformulering		
Kritisk presupposisjon 1	36.	PTJ: [Erna Solberg hvor lenge] kan du ri to hester samtidig, uten å skape problemer internt i Høyre?
Forklaringsproblem mild 8	17.	PTJ: [men]Fremskrittspartiet vil jo nærmest stenge grensene?
	28.	PTJ: [men he- men her har jo Dagfinn Høybråt-- her har jo Dagfinn Høybråten allerede stilt et ultimatum. han sier at det ikke blir noe lettelse i personskatten dersom KrF skal inn i regjering. det han sier er (..) sitat (..) "hvis vi har med oss en lærdom (..) fra Bondevik to-regjeringen, er det at vi var for rause med personskattelette", og heller ikke Venstre vil ha lettelse i personbeskatningen. hvordan skal du få e hvordan skal du få til skattelette da?
	29.	PTJ: men her <@ sti- @> her stiller altså KrF et ultimatum, de skal ikke ha p- e:: lettelse i personbeskatningen, Venstre sier det samme, Siv Jensen vil ikke engang samarbeide med dere om statsbudsjettet, ergo må du gå til Arbeiderpartiet hvordan skal du da <@ få @> (x-) lettelse i personbeskatningen?
	33.	PTJ: vil du ikke si til velgerne hv- hvilke regjering du helst vil ha?
	35.	PTJ: men du vil ikke fortelle velgerne hvilken av disse to alternativene du foretrekker? det er to vidt forskjellige alternativer, to vidt forskjellige politiske retninger, men du vil ikke gå ut til velgerne å si at jeg foretrekker dette og dette skal jeg jobbe for.
	37.	PTJ: [du frykter ikke en splittelse] i Høyre? du har Friele-Høyre som vil samarbeide med Fremskrittspartiet, du har Kåre Willoch (...) som e ikke en gang e tør tenke tanken?
	38.	PTJ: men [konklusjonen er at ((xxx)) velgerne]? men e konklusjonen er at velgerne ikke vet hva de får? når de stemmer Høyre. de vet ikke om de får en en e: regjering som dere har til venstre, med sentrum og mot (x) Arbeiderparti, eller om de får en regjering som drar ut til Høyre med Fremskrittsparti.
	43.	PTJ: men (..) hvis du ser på underlagsmaterialet, så har det vært en vesentlig høyere større overgang, av Høyrevelgere fra Høyre til Fremskrittspartiet i din tid som partileder, hver sjette Høyrevelger, fra valget for fire år siden har nå gått til Fremskrittspartiet, du føler ikke noe skyld for det?
Forklaringsproblem sterk		
Antall	2 + 1 + 8 = 11	
RESPONS		
Nøytral		
Reformulering		
Tvil/skepsis		
Avvising/Irretesettels1	51.	PTJ: [jo men det fungerer] jo ikke?

TV2 Venstre (Lars Sponheim)

RESPONSSTYRING		
Fortell/forklar/utdyp 5	2.	PTJ: ((smattelyd)) du har i sommer karakterisert Fremskrittspartiet som (..) sitat (..) for ekstremt, (..) og for sært parti (..) hva mener du med det (..)
	20.	PTJ: Venstre mener at e velferdsorningene våre er i fare hvorfor er de det.
	28.	PTJ: dere vil altså innføre en e en borgerlønn, (..) på to g det vil hu- etthundreogfemogfemtusen kroner i årslønn uten å gjøre noenting. (..) hvordan e: skal du få lov å ha borgerlønn på hundreogfemogfemtusen i bønn og så jobbe på si eller [hvordan skal det fungere]
	32.	PTJ: i Venstres program så står det at innvandring er positivt (..) og nødvendig for Norge hvor mange innvandrere skal vi ta imot i løpet av året. (..)
	36.	PTJ: [(xxx)] at det er attentusen kommer uten pass og du sier at det er mange lykkejegere blant dem hvorfor skal vi slippe dem fri (..)
Komplekst		

Enten/eller	
Ja/nei 4	<p>16. PTJ: du har et godt forhold t- personlig forhold til Jens Stoltenberg du har vært på fisketur sammen med ham flere ganger med full mediedekning (..) har du og Jens e en såkalt plan b sammen? (..)</p> <p>24. PTJ: jo men hør her de ti prosent lavest de som hadde ti prosent de ti prosentene som hadde lavest inntekt i fjor tjente tohundre og tredve tusen hvis drar fra skatt (.) førti tusen så står du igjen med hundre og nitti tusen kroner (.) mener Venstre at det finnes folk (..) som utnytter velferdssystem- ø stø e stønadssystemet vårt sånn at de får en årslønn på over hundreog nitti tusen kroner? (1.0)</p> <p>33. PTJ: Sponheim i år kommer det e rundt e atten tusen asylsøkere til Norge det er en en e by på på størrelse med Elverum er det et akseptabelt tall. (..)</p> <p>35. PTJ: nitti prosent kommer uten identifikasjonspapirer eller pass nitti prosent av dem nitti prosent av dem nitti prosent av atten tusen Fremskrittspartiet foreslår at vi skal lage lukkede (.) e asylmottak er dere mot det? (1.0)</p>
Gjentakels e 2	<p>11. PTJ: [du vil] aktivt jobbe for å hindre det.</p> <p>23. PTJ: [men det er] jo det dere sier [her da]</p>
Løfte/gara nti	
PÅSTÅELIGE SPØRSMÅL	
Kommente rende	
Ja/nei m. veking 7	<p>1. PTJ: god kveld og velkommen til partiledere utspørringen i dag (.) med Venstres Lars Sponheim. (.) og Lars Sponheim er det riktig det (.) Høyrefolk sier om deg? (..) at du nok avviser Fremskrittspartiets velgere (..) men at du gjerne vil kjøre regjeringslimousin på vegne av dem. (1.5)</p> <p>5. PTJ: men mener du at de som stemmer Fremskrittspartiet er (..) kunnskapsløse naive egoistiske?</p> <p>8. PTJ: men er betingelsen da for at vi skal få en borgerlig regjering dette valget det at e-e-flertallsregjeringen faller, (.) og at Høyre (.) Venstre og Kristelig Folkeparti sammen (.) blir større enn Fremskrittsparti</p> <p>21. PTJ: [jeg vil jeg] ville litt i en annen retning for i programmet ditt så står det så- følgende sitat de ulike velferdsytelsene i kombinasjon med skattesystemet (.) må utformes slik at det lønner seg for den enkelte å være i inntektsgivende arbeid (.) fremfor å motta offentlige stønader [gjør] LS: [mm] PTJ: gjør det ikke det i dag? (1.0)</p> <p>22. PTJ:[men det dere egentlig] sier her er at e det lønner seg LS: [(kremting))] PTJ:[for enkelte] så lønner det seg økonomisk å gå på offentlige støtter istedenfor å gå i jobb (..) det er det dere sier.</p> <p>26. PTJ: bare tre og tredve prosent av alle ikke vestlige innvandrerefamilier her i landet lever av egen arbeidsinntekt det vil si at sekstisju prosent [av de] LS: [m] PTJ: de ikkevestlige innvandrerefamilie (.) lever av staten, (.) mener du dette er en av gruppene som snylter på velferdsordningene? (..)</p> <p>39. PTJ: Stein Erik Hagen familieselskapet til Stein Erik Hagen som heter Canica hadde i årene nittennittini til totusen og åtte (.) et generø- rert overskudd på elleve komma to milliarder kroner (..) i den perioden så betalte de to hundre millioner kroner i skatt det er en samlet skatt det på én komma åtte prosent, (1.2) og du skal gi dem enda mer skattelette (..)</p>
Negativt formulert ja/nei 2	<p>18. PTJ: under valgkampåpningen til Venstre så sa du følgene sitat (.) det er et demokratisk problem hvis de to ytterpartiene SV og Fremskrittspartiet kommer i regjering (..) men er det ikke et større demokratisk problem dersom et fem prosent parti som Venstre kommer i regjering mens Fremskrittspartiet som kanskje får tjuefem prosent ikke kommer? (..)</p> <p>30. PTJ: det foregår svart arbeid for flere ti- (.) ja hvertfall elleve milliarder kroner her e mener e ekspertene elleve milliarder kroner i året (.) hvordan mener du (.) at de som f i får en borgerlønn på hundreogfemogfemtitusen kroner, (.) er det ikke da fristende å ta seg svart arbeid ved siden av?</p>
Reformuler ing m/slutning 14	<p>4. PTJ: [(xx) Siv Jensen] som har Fremskrittspartiet dratt enda mer til høyre enn inn mot sentrum er det det du mener j-</p> <p>6. PTJ: [men men men du men- men] du mener at det bø- landet trenger en ny regjering (..) LS: [((kremting))]</p>

	<p>PTJ: [det du nå sier er at] du kan ikke garantere en ny borgerlig regjering? (.) hvis- dersom det blir borgerlig flertall. (.)</p> <p>7. PTJ: [s- så] er viktigere for deg å holde Fremskrittspartiet utenfor regjeringskontorene (.) enn å få en borgerlig regjering.</p> <p>9. PTJ: det er den ene- det er betingelsen for at vi skal få en borgerlig regjering at dere tre partier blir større enn Fremskrittspartiet.</p> <p>10. PTJ: [(xx) tilbake til det men] s(x)- e- vi- men vil m- m- betyr det du nå sier at du aktil (.) aktivt vil jobbe for å hindre at Fremskrittspartiet kommer i regjering</p> <p>12. PTJ:og dersom Fremskrittspartiet skulle få regjeringsmakt så vil du aktivt jobbe for å felle en slik regjering. (.)</p> <p>13. PTJ: men hvis alternativet er Fremskrittspartietregjering så vil du heller ha en regjering med Jens Stoltenberg som statsminister.</p> <p>15. PTJ: [hvis] du kommer i det dilemmaet som du utmerket godt kan komme i (.) så vil du heller ha Jens Stoltenberg enn Siv Jensen.</p> <p>17. PTJ: så du kan utelukke at e (.)Venstre vil e s- komme i regjering eller støtte en mindretallsregjering av Jens Stoltenberg iløpet av fireårsperioden.</p> <p>25. PTJ: [det du sier nå er] men det du sier nå Sponheim er at du hører at det enkle de- enkelte som snylter på velferdsstaten (...)</p> <p>29. PTJ: [så du ska] få hundreogfemogfemtusen i året uten å ha love noen motytelser. (.)</p> <p>34. PTJ: så det er rimelig å anta at mange av de attentusen er lykkejegere. (.)</p> <p>38. PTJ: [så] det er bare en bieffekt at de aller rikeste får [enorme skatteletter det er bare en bieffekt det altså]</p> <p>27. PTJ: men nå se- men det du sier det dere egentlig sier nå er jo at (.) du må redusere den offentlige støtten til disse: ves- ikkevestlige innvandrerfamiliene slik at du tvinger dem ut i jobb.</p>
Påståelig presupposisjon 1	37. PTJ: Venstre vil fjerne formueskatten (.) og arveavgiften (.) hvorfor skal dere gi folk som e som Rimi-Hagen e: (.) Thon Kjell Inge Røkke e så enorme skattelettelse. (.)
KRITISK INNSTILLING	
Skepsis	
Negativ reformulering 1	19. PTJ: men mange vil jo si nå nå Sponheim at det du sier er at dine velgere skal er langt mere verdt (.) enn velgerne til Siv Jensen. (.) og forsåvidt også Kristin Halvorsen.
Kritisk presupposisjon	
Forklarings problem mild 2	<p>3. PTJ: men før valget i totusenogfem da satt du i Bondevikregjeringen Bondevik to regjeringen og var avhengig av Fremskrittspartiet (.) da karakteriserte du det som sitat (.) Fremskrittspartiet er et stuerent parti (.) hvordan kan et for ekstremt og for sært parti også være [stuerent].</p> <p>31. PTJ: [men du har jo nettopp] sagt at [en det er de som misbruker trygdesystemet]</p>
Forklarings problem sterk	
Antall	1 + 2 = 3
RESPONS	
Nøytral	
Reformulering	
Tvil/skepsis	
Avvising/Irrettesettelse 1	14. PTJ: [jo men dersom dersom ikke [Høyre (x)]]

TV2 Arbeiderpartiet (Jens Stoltenberg)

RESPONSSTYRING	
Fortell/forklar/utdyp 4	<p>16. PTJ: men ifølge politiet, (.) så mangler over nitti prosent av de som kommer, (.) identitetspapirer=</p> <p>JS: =ja=</p> <p>PTJ: =ikkesant, (.) e (.) mange av dem oppgir feil personalia feil hjemland, (.) og vi vet ikke hvor de kommer fra, (.) med andre ord de villeder oss (.) bevisst, (.) for ikke å bli returnert (.) hva skal du gjøre med dem. (.)</p> <p>20. PTJ: [hvor mange] hvor mange innvandrere oppholder seg ulovlig i Norge. (.)</p> <p>23. PTJ: =to av Arbeiderpartiets frontfigurer i Oslo Rune Gerhardsen og Jan Bøler, sier at vi nå må</p>

	24.	fy- internere det vil si fengsle, (.) asylsøkere som har begått kriminelle handlinger hvordan skal det skje. PTJ: [men i på]vente at de skal sendes ut da, JS: [så har] PTJ: [så mener] jo disse to at de skal fengsles. de skal holde dem i fengsel til de kan sendes ut [hvordan skal de gjøre det?]
Komplekst		
Enten/eller		
Ja/nei 5	1. 2. 3. 4. 12.	PTJ: god kveld og velkommen til partilederutspørringen i kveld med Arbeiderpartiets Jens Stoltenberg. Stoltenberg dersom det blir borgerlig flertall på mandag går din regjering av? (1.9) PTJ: [jo] men mange målinger viser borgerlig flertall spørsmålet er dersom det blir borgerlig (.) flertall (.) går du av? PTJ: men betingelsen for det er at Høyre (..) Venstre og KrF blir større enn Fremskrittspartiet. (..) dersom valget viser at Fremskrittspartiet blir den største blokken på borgerlig side (..) ser du da en mulighet til å fortsette, (..) e som statsminister for en ren Arbeiderparti mindretallsregjering? PTJ: =Stoltenberg har du noen gang diskutert med Venstre og Kristelig folkeparti (..) hva du skal gjøre (.) har du bedt om tid til å danne en mindretallsregjering, (.) dersom det blir borgerlig ser- æ- valgseier og Fremskrittspartiet blir størst. (.) PTJ: første halvåret i år så har det kommet ni tusen ni hundre asylsøkere til Norge og u e man regner med at det kan komme atten tusen vel over atten tusen, (..) det er på størrelse med Elverum by, (..) er det et akseptabelt tall er det noe vi kan ta imot, (.)
Gjentakelse		
Løfte/garanti		
PÅSTÆLIGE SPØRSMÅL		
Kommenterende		
Ja/nei m. vektning 7	8. 9. 10. 21. 32. 35. 37.	PTJ: [men] Stoltenberg selv din egen finansminister, (..) har følt behov for å gå ut å be de fattige om unnskyldning for det dere ikke gjort nok (.) er du enig med hennes unnskyldning [til de fattige.] PTJ: [var det] feil å av Kristin Halvorsen å be de fattige om unnskyldning. (.) PTJ: [men] deler ikke du Kristin Halvorsens ambisjoner om å gjøre noe for de fattige og dermed også bør du også dele hennes unnskyldning. PTJ: [ifølge] SSB så kan det være hele trettito tusen, ø- s- e- asylsøkere som oppholder seg ulovlig i Norge, (.) mennesker som vi ikke vet hvem er, (.) som vi ikke vet hvor kommer, fra og som vi ikke vet hvor oppholder seg hen, (.) er det e tilfredstillende situasjon? PTJ: [men privatbilismen] vil dere ikke gjøre noe med. PTJ: men det hjelper e at e andre land dårligere samvittighet enn o oss enn oss [og er dårligere enn] oss. PTJ: er det uforsvarlig av dine regjeringspartnere SV og Senterpartiet også ta det motsatte [standpunktet?]
Negativt formulert ja/nei 4	18. 30. 36. 38.	PTJ: [men] har ikke vi allerede sendt et signal om at her er det e her er det lett (.) å komme inn kommer man inn her så blir man ikke sendt ut, (.) vi har sendt et signal til kriminelle, (.) om at her er det l- relativt lisen risiko for å bli tatt spesielt for vinningsforbrytelser, (.) det er lave straffer, (.) og det er relativt gode soningsforhold i fengslene og når du kommer ut fra fengselet (.) så blir du ikke kastet ut, JS: altså [vi ikke sendt u-] PTJ: [deneme veldig] få som blir kastet [ut.] PTJ: men [men bør ikke du ta] de [upopulær- er det for det de er upopulære tiltak] JS: [også har vi altså så har vi altså praktisk talt] PTJ: for å få oss til e å kjøre mindre bil, er det derfor det er upopulære tiltak er det farlig æ for en politiker å ta upopulære [tiltak.] PTJ: hvis vi ser på Lofoten e og Vesterålen ere er det ikke riktig som VG skrev på lederplass at det er feigt, (.) å i- i- av dere å i- Arbeiderpartiet å ikke tørre å ta et standpunkt. PTJ: du sier jo nettopp at dette er det mest sår[bare] JS: [ja] PTJ: området e'kke det nok til å si nei a
Reformulering m/slutning	5.	PTJ: du har ikke hatt diskusjo[ner om noe alternativ] be.

1	
Påståelig presupposisjon	
KRITISK INNSTILLING	
Skepsis 2	<p>14. PTJ: [(xx)] rekordhøyt antall i år?</p> <p>25. PTJ: [jomen hvis vi] [hvis du ikke vet hvor de kommer]</p> <p>JS: [men så så er det en ting til]</p> <p>PTJ: fra og ikke hvor [du skal sende til kan du]</p> <p>JS: [nei men det er da vi (x)]</p> <p>PTJ: holde dem fengslet i [det uendelige det er jo demokrati?]</p>
Negativ reformulering 1	34. PTJ: [de] forstår ingenting.
Kritisk presupposisjon 1	<p>31. PTJ: [vi vi] har spurt noen e miljøvernorganisasjoner,</p> <p>JS: ja</p> <p>PTJ: (..) om dommen for din regjering, (.) Fremtiden i våre hender sier følgende, (.) Jens Stoltenberg har ikke maktet (.) eller ikke villet styre den kanskje mest klima og miljøskadelige sektoren i samfunnet, (.) reiser og transport, (..) er det for det at du bare vil bruke gulrot og ikke pisk at du ikke vil det.</p>
Forklarings problem mild 6 (1)	<p>7. PTJ: [men du vet] like godt som meg at fasit etter fire år er tolv (.) tusen flere fattige (.) det er adskillig flere barn som lever i fattige familier det er ti prosent flere bostedsløse (.) det er (.) dramatisk lengre mat køer hos Frelsesarmeén (.) har dere sviktet?</p> <p>11. PTJ: tidligere LO leder Gerd Liv Valla sier at hun har den siste tiden har vært mye på fattighuset og hun har vært mye hos slumsøstre hos Frelsesarmeén, (..) Gerd Liv Valla sier det er uforståelig, (..) at din regjering ikke har hevet sosialhjelpsatsene. hun bruker det ordet uforståelig, (.) hva sier du vaejeu henne.</p> <p>13. PTJ: [så da de de]</p> <p>JS: [((kremting))]</p> <p>PTJ: drere [a: dere] vedtok disse tretten punktene</p> <p>JS: mm</p> <p>PTJ: tiltakspunktene</p> <p>JS: mm</p> <p>PTJ: så sa statssekretær Live Rieber-Mohn, at blant annet når dette blir kjent på gatene i Mogadishu så kom så stro per strømmen fra Somalia, (.) det fortsetter jo det fortsetter bare</p> <p>19. PTJ: jo men antall ulovlige asylsøkere som er blitt returnert til hjemlandet har sunket dramatisk i din regjeringstid, (.) i totusen og fire så ble nesten seks tusen, (.) sendt tilbake tvangsndt ut av Norge, (..) i fjor (..) som er det siste året vi har tall for, (..) så var det to tusen tre hundre, (..) JS: ja [og]</p> <p>PTJ: [så det] sor- des- (.) altså antall tvangsutsendelser har sunket betraktelig i din tid [som statsminister.]</p> <p>JS: [ja men altså det] ingen tvil om at i fjor hadde vi problemer med det det skyldes (.) flere ting blant annet at vi hadde at [at]</p> <p>PTJ: [det] det samme er for totusen og fem [totusen seks totusen og syv det er lave tall på utsendelser.]</p> <p>26. PTJ: la oss skifte tema hvorfor har klimautslippene økt under din regjering. (..)</p> <p>33. PTJ: som jeg sa e at vi har bedt e miljøorganisasjonene om dommen over din regjering.</p> <p>JS: ja</p> <p>PTJ: Natur og Ungdom sier norske klimau- utslipp har aldri vært så høye, (.) som under den rødgrønne regjeringen, (..) Norges Naturvernforbund jels Jens Stoltenberg har vært en betydelig brems i miljøsating- miljøsatsingen, (.) Greenpeace (.) Stoltenberg og Arbeiderpartiet har blokkert nær sagt alle gode miljøinitiativer i perioden, (.) Bellona den sittende regjering har ikke gjort nok for miljø og klima, (.) og World Wildlife Fund (.) i nesten alle klimasaker inntar Arbeiderpartiet utydelige standpunkter helt typisk at de ikke vil ta stilling til oljeutvinning i Lofoten Vesterålen hva syns du om denne dommen fra seks kli- e miljøorganisasjoner.</p>
Forklarings problem sterk 3	<p>6. PTJ: [Stoltenberg du har vært] (.) du har vært sjef (.) e statsminister for den rikeste regjeringen i Norges historien. ingen andre (.) har hatt så mye penger å rutte med som det dere har hatt, (..) samtidig har du hatt flertall på Stortinget, (..) hvorfor har ikke dere gjort noe for de som sitter nederst ved bordet. (..)</p> <p>28. PTJ: [vi må holde oss til Norge] i Soria Moriaerlæringen så står det at dere skulle satse på kollektivtransport,</p>

	29.	<p>JS: ja</p> <p>PTJ: blant annet for å redusere miljø e problemene. det står at det er behov for effektive tiltak for å redusere klimagassutslippene fra transportsektøren, hvor har de effektive tiltakene blitt av.</p> <p>PTJ: [jo men] husk [at]</p> <p>JS: [e]</p> <p>PTJ: ts- du ska du ska sette inn effektive tiltak for å få mindre utslipp i din regjeringstid så har det blitt to hundre og femti tusen flere biler her i landet, biltrafikken har økt dramatisk, (.)</p> <p>JS: jomen altså men det du spurte meg [om kollektivtra]</p> <p>PTJ: [og dette] er jo ø det biler slipper ut seotogass</p> <p>JS: det gjør det (1.1)</p> <p>JS: [(xxx)]</p> <p>PTJ: [men hvor er hvor] er tiltakene mot [privatbilismen for eksempel]</p>
RESPONS		
Nøytral 1	15.	<p>PTJ: [jamen vi skal se litt på det] litt senere</p> <p>JS: ja</p>
Reformuler ing		
Tvil/skepsi s 2	17. 39.	<p>PTJ: [jo men] det tar tid [altså det]</p> <p>PTJ: [du] nå du [jo]</p> <p>JS: [kyst]</p> <p>PTJ: du selv om det mest sårbare å [kystområdet vårt]</p>
Avvising/Ir ettesettelse 2	22. 27.	<p>PTJ: jamen vi snakker ikke [om kvote=]</p> <p>JS: [(xx)]</p> <p>PTJ: =flyktninger [vi snakker]</p> <p>JS: [næ-]</p> <p>PTJ: om asylsøkere.</p> <p>PTJ:[ja] men nå snakker du om i utlandet</p>